

Eindredactie: Hans Eysink Smeets, Norbert
Lourijsen, Hans Povel en Eric van der Sande Lacoste

Met medewerking van: Pieter van der Beeke, W.P.
van den Berg, Cees van den Bergh, Joke Boltjes, Wiet
Brandenburg, Martien van Buren, Max Cornaz, Karel
d'Engelbronner, Hans Fokke, Annemiek Giebels,
Miep Groot, Frans de Groot sr., A. Hazevoet, Greet
Knuyt, Esther Kruiswijk, Georg Manger, Mieke van
Oort, Lenie Schepers, Menno Velthuys, Hella Visser
en Carel Wilbrenninck

Foto's: Herbert André de la Porte, Eric d'Arnaud,
Claudio Cornaz, Willem Dyserinck, Leo de Keizer,
Norbert Lourijsen, Frans Pegt, Eric van der Sande
Lacoste, Menno Velthuys, Therus Vosmaer en nog
vele anderen

Vormgeving: Hans Eysink Smeets & Bertil Lie-Kwie
Boekproductie: Ar Nederhof, Amsterdam
Zetwerk & druk: Groenevelt bv, Landgraaf
Bindwerk: Van Strien, Dordrecht

Uitgave: Koninklijke Roei- & Zeilvereniging *Het
Spaarne*, Marisplein 5, 2102 AC Heemstede, 1985

Overname, in welke vorm ook, zonder schriftelijke
toestemming van de uitgever is verboden.

© K.R. & Z.V. Het Spaarne

Dit boek is mede tot stand gekomen door de sponso-
ring van de

ABN Bank

K.R. & Z.V. HET SPAARNE 1885-1985

K.R. & Z.V. HET SPAARNE 1885-1985

Een zomerdag. Vroeg in de ochtend. De zon is net vanachter de horizon verschenen en werpt haar gouden stralen over het spiegelgladde water van het Spaarne. Stille. Als een standbeeld staat langs de waterkant een blauwe reiger. Geluidloos zwemt een zwanenfamilie voorbij. Alleen een paar scholeksters maken piepend ruzie met een opdringerige meeuw. Plotseling komt vanuit de verte een roeiboot geluidloos aangesneld. Soepel en ontspannen rijdt de roeier naar voren, snel worden de bladen ingezet en tegelijk worden alle spieren gespannen en trapt hij uit. Met kracht zetten de rood-wit geschilderde bladen zich vast in het water en maken een wit-schuimende kolk. Als een speer klikt de spitse boeg zich door het water.

De roeier is voorbij en verdwijnt langzaam uit het zicht. De golfjes in het water verdwijnen en alsof er niets gebeurd is ligt het Spaarne er even later weer spiegelglad bij.

Roeien is een prachtige sport. In Haarlem en omstreken weet men dat al sedert honderd jaar. Want daar werd op 18 juli 1885 de 'Roei- en Zeilvereniging Het Spaarne' opgericht. Een clubje enthousiastelingen met een handvol boten en gehuisvest in een primitief loodsje, introduceerde daar de roeisport. En met succes, want anno 1985 en honderd jaar later, is de nu in Heemstede gevestigde 'Koninklijke Roei- en Zeilvereniging Het Spaarne' met haar ruim zeshonderd leden de grootste roeivereniging van Nederland. In haar mooie houten clubgebouw aan het Zuider Buitenspaarne, met uitzicht op de oude houtzaagmolen de Eenhoorn, herbergt de vereniging een grote, veelzijdige en moderne vloot. Op alle deelgebieden van de roeierij zijn de leden actief en... succesvol.

Het honderdjarige bestaan vormde de aanleiding om de rijke historie van deze vereniging op te tekenen, hetgeen resulteerde in dit boek. Het verhaal van de geschiedenis loopt hier als een rode draad doorheen. Daar tussendoor staan vele afzonderlijke hoofdstukjes die verschillende activiteiten apart behandelen. Zeer veel foto's en illustraties zijn toegevoegd, zodat het niet alleen een leesboek, maar ook een kijk- en bladerboek is.

K.R. & Z.V. HET SPAARNE

1885 - 1985

Beschermheren	Ere Voorzitters	Ereleden	Leden van verdienste
1902 Jhr. Mr. J.W.G. Boreel van Hogelanden (Burgemeester van Haarlem) †	1902 W. Dyserinck † 1960 Mr. A.G.A. van Rappard †	1896 P.C. André de la Porte † D. Veen Sr. † 1898 B.J. Couvée † 1902 W. Dyserinck † 1906 H.E. Everard † 1912 B. de Kanter † 1919 J. de Breuk † 1927 Jhr. Mr. J.W.G. Boreel van Hogelanden † 1929 G.H. Kaars Sijpesteijn † F.J.L. Peltenburg † 1935 R.W. Peereboom † H. Meijer † 1938 Dr. A.E. Kreiken † 1945 L. Molijn 1946 Mevr. G. Peereboom- Chambers † 1947 H.J. Beukman † 1955 M.J. van Buren H. Lottgering † W.P. van den Berg 1962 Mevr. A.H. Visser-Wildschut 1967 M. Cox † 1973 M. Cornaz 1981 E.M. van der Sande Lacoste	1948 A.M. Brandenburg 1950 F. Sillem † J. Stapenséa † J.J. Visser † 1955 Mevr. A.H. Visser-Wildschut A.P. van Walsem 1956 C.H.F. Wilbrenninck Mevr. W. Meijer-van Manen W. Schmoutziguer E.S. Bartels 1962 Mevr. W. d'Engelbronner-van Waalén K.G. d'Engelbronner P.G. Mulder H. Britzel 1963 P.R. Schous 1966 Mevr. E. Merkelbach 1967 M. Cornaz 1976 J.G. Manger 1981 Mevr. H. Jongh Visscher-de Vries Mevr. M. van de Pas-Kouwenaar Mevr. E.C. Poelma-Euwe W. Koning 1982 Mevr. L. Schepers-André de la Porte
1914 Jhr. Mr. W.B. Sandberg (Burgemeester van Haarlem) 1920 C. Maarschalk (Burgemeester van Haarlem) 1927 Jhr. J.P.W. van Doorn (Burgemeester van Heemstede) † 1950 Mr. A.G.A. van Rappard (Burgemeester van Heemstede) † 1984 Jhr. Mr. O.R. van den Bosch (Burgemeester van Heemstede)			

INHOUD

Inleiding	4
Voorwoord	5
100 jaar historie 1	6
Herenroeien	16
Toerflitsen	24
De Z van K.R. & Z.V. <i>Het Spaarne</i>	26
De sociëteit	26
Transportcapriolen	30
Regioroeien	31
Roeikleding	32
100 jaar historie 2	36
Damesroeien	44
Onderlinge Wedstrijden	50
Nieuwe trainingsmethoden	56
<i>De Loods</i>	58
Wedstrijdcoaches	60
Jeugdroeien	63
100 jaar historie 3	64
Juniorenroeien	72
Schoolwedstrijden	76
De vloot	81
Onze bootslieden	84
100 jaar historie 4	92
Sociaal roeien	100
Veteranenroeien	102
Feestvieren bij <i>Het Spaarne</i>	104
De besturen	112
100 jaar historie 5	118
Blikkenlijst	124
Colofon	132

IMMER
MET KRACHTIG
FORSCHESLAGEN

INLEIDING

Dit jaar vieren we het feest van ons honderdjarig bestaan en we doen dat op een sportieve en feestelijke manier.

Echter, wél *Spaarne's* honderdjarig bestaan vieren, maar niet haar ontstaansgeschiedenis kennen, zou blijk geven van minachting voor haar oprichters en diegenen die onze vereniging hebben gemaakt tot wat zij nu is. *Het Spaarne* wordt gekenmerkt door een groot aantal leden, dat al gedurende zeer lange tijd de vereniging een warm hart toedraagt en een groep van actieve leden, die een korte maar niet minder sterke band met de vereniging hebben. Zo ontstaat een zekere continuïteit in de sfeer, terwijl er tegelijkertijd ruimte is voor nieuwe, enthousiaste initiatieven. In dit jubileumjaar zou ik het beeld willen gebruiken van een gouden draad bezet met diamanten. De opzet van dit boek komt overeen met ons karakter: het historisch verhaal loopt als een gouden draad van begin tot eind en is bezet met 'diamanten', waarvan de thematische artikelen verhalen. Het is niet eenvoudig *Spaarne's* historie te boekstaven; voor de periode na de Tweede Wereldoorlog was het verenigingsblad *De Loods* een goede bron van informatie, maar voor de oudste historie moest diep worden gespit in archief en menige privé-verzameling.

Er is veel werk verricht om dit boek tot stand te brengen. Dat het er nu is, is vooral te danken aan de enthousiaste en energieke medewerking, in welke vorm dan ook, van een groot aantal *Spaarne*-leden die wij met grote erkentelijkheid hier graag met name noemen:

Pieter van der Beeke, W.P. van den Berg, Cees van den Bergh, Joke Boltjes, Wiet Brandenburg, Martien van Buren, Max Cornaz, Hans Eysink Smeets, Karel d'Engelbronner, Hans Fokke, Annemiek Giebels, Miep Groot, Frans de Groot sr., A. Hazevoet, Greet Knuyt, Esther Kruiswijk, Norbert Lourijsen, Georg Manger, Mieke van Oort, Hans Povel, Lenie Schepers, Eric van der Sande Lacoste, Menno Velthuys, Hella Visser en 'last but not least' Carel Wilbrenninck.

Richard Louwaard, voorzitter

VOORWOORD

'Wanneer in het jaar 427 v. Chr. te Athene besloten wordt de stad Mythilene met de grond gelijk te maken en de bevolking te doden, dan wel in slavernij weg te voeren, wordt een door roeiers voortbewogen vaartuig derwaarts gezonden om de schriftelijke last daartoe aan de Griekse bevelhebber ter plaatse te brengen. Nauwelijks is het schip met zijn noodlottige boodschap vertrokken, of het geweten der Atheners begint te spreken. Na een beraadslaging wordt het wrede bevel herroepen en een tweede schip wordt in allerijl het eerste achterna gezonden, teneinde de bloedige uitvoering van de opdracht alsnog te voorkomen. Het eerste schip heeft een voorsprong van een dag en een nacht, doch de bemanning van het tweede schip roeit voor wat zij waard is. Terwijl de ene ploeg aan de riemen zit, slaapt de andere, de roeiers herstellen zich van de uitputtende arbeid door hun broodrantsoenen, in vurige wijn geweekt, te nuttigen. En werkelijk slaagt de bemanning erin de achterstand in te halen en tegelijk met het onheilbrengende schip aan te komen, aldus de stad Mythilene van een afschuwelijke ondergang reddende.'

Waarom ik dit oude verhaal in uw jubileumgeschrift oprakel?

Misschien omdat er uit blijkt dat 100 jaren in het licht van de roeihistorie maar een dag is...

Anderzijds, het is zo'n mooi verhaal, vooral omdat een vereniging als *Het Spaarne* in die 100 jaren ook wel degelijk door dramatische omstandigheden (twee wereldoorlogen) zijn bestaan en werkzaamheid overeind heeft moeten houden.

'Terwijl de ene ploeg aan de riemen zit...' zijn er telkens weer nieuwe krachten die hun inzet en enthousiasme aan de Koninklijke Roei- en Zeilvereniging *Het Spaarne* hebben willen geven.

Het internationale roeien – waar *Het Spaarne* haar belangrijke partij immer heeft meegeroeid – stelde steeds hogere eisen aan opleiding, conditie en materieel. Met ere kunnen wij constateren, dat bestuur en leden in staat zijn geweest het enthousiasme en de des-

kundigheid telkens weer te bundelen en te stimuleren. Ik spreek de verwachting uit dat het 100-jarig jubileum een jaar lang aanleiding zal zijn tot veel roeiplezier en gezelligheid.

Bovenal zal het een geweldige kans zijn om een sterke basis te leggen voor toekomstige ontwikkelingen, met behoud van het absoluut eigene dat is opgebouwd in de voorbije jaren.

Het succes en de kracht van de vereniging in de toekomst zal niet komen of afhangen van steun van de overheid (hoe onontbeerlijk deze ook moge zijn), maar van het enthousiasme en de inzet van de leden. Er is geen enkele reden daaraan te twijfelen nu een 100-jarig bewijs voorhanden is.

'en stuurman, de koers is rechtuit!'
(uit een bekend Nederlands roeilied).

Jhr. mr. O.R. van den Bosch,
Beschermer van de K.R. & Z.V. *Het Spaarne*

BURGEMEESTER VAN
HEEMSTEDÉ

Dit is het verhaal van de historie van 100 jaar *Het Spaarne*. Over onze vereniging: de leden, de loods, de zinkende vlotten en penningmeesters met een te krappe beurs. Eerzame bestuurders, kwajongens, adspirant-leden en nijvere pedels volgen elkaar op in dit verhaal. Het is de historie van lijm en lak en van roem in vroeger dagen. Maar bovenal van leden, die zich steeds weer hebben ingespannen om de vereniging in stand te houden. In de historie zijn veel namen te vinden van hen, die met groot enthousiasme werk voor de vereniging hebben verzet. De namen van onze leden mogen dan in de loop van het verhaal veranderen, het enthousiasme is gebleven. Noorder of Zuider Buitenspaarne, tegenwind of wind mee, de vereniging groeit, kwijnt of bloeit, maar komt er altijd weer bovenop.

— Eenige weken geleden maakten wij met ingenomenheid melding van het, door eenige Heeren Liefhebbers hier ter stede, voorgenomen plan tot oprichting eener Roei-vereening te vestigen te Haarlem.

Het is ons aangenaam thans te kunnen mededeelen dat de pogingen door het voorloopig Bestuur in het werk gesteld, ten einde de oprichting dezer Vereeniging te verzekeren, met gunstigen uitslag zijn bekroond geworden.

Op Zaterdag den 18en Juli werd, op een der bovenzaalen van het café Brinkman, eene eerste algemeene vergadering gehouden waarin de Vereeniging werd geconstitueerd en een definitief Bestuur gekozen, terwijl de naam werd aangenomen van Haarlemsche Roei- en Zeilvereeniging „het Spaarne.”

De start

Het is zaterdag 25 juli 1885 en het *Haarlemsch Advertentieblad* wordt bezorgd. Een blad vol met belangrijk Haarlems stadsnieuws. Het postkantoor is open van 8.00 tot 21.30 uur voor alle handelingen. Met de stoomtram naar Hillegom om vier uur 's morgens. Men vraagt dienstbodes en een zindelijke vrouw in de badinrichting voor het bedienen van warme en koude baden aan de Gasthuissingel. Burgerwoonhuis te huur voor f 2,70 per week. In de buitensociëteit van *Trou moet Blijcken* concerteert de muziekkapel van het zevende regiment infanterie van kapelmeester Sonnenmans; wij zullen deze later nog eens tegenkomen. Maar het belangrijkste bericht uit dit onvolprezen blad vindt U in het kader links.

Vice-voorzitter Couvee is de grote man. Hij heeft al wedstrijden geroeid, zelfs in een sloep op zee. Holst weet wat van materiaal en fabriceert in zijn fabriek dollenvet. Peltenburg is de bekende Haarlemse hout-handelaar en is de specialist op het gebied van hout. Het bestuur komt snel bijeen want er moet gehandeld worden. Het wordt zoeken naar materiaal en een botenloods. *Njord* wordt benaderd voor een boot. Zowaar komt er direct een reactie op de missie van *Het Spaarne* en ziedaar, de *Zwaan* wordt in bruikleen gegeven. Hartelijke dank aan de eerste en oudste helpster van onze vereniging. En nu moet zo'n boot ook meteen verzekerd worden. Men vindt het voordeligste adres de *Binnenlandsche Vaart Risico Sociëteit* met een assurantiepremie van 1¼%.

Eerste bestuursvergadering

In de eerste bestuursvergadering van 22 juli 1885 gaat men over tot het vaststellen van diploma's en kwitanties. Dat zijn de belangrijke zaken. Het roeiseizoen gaat in op 1 april en loopt tot midden oktober; 's winters blijven de boten binnen. Roeien is immers een zomersport!

Claassen komt met een model voor de verenigings-

vlag. De volgende wordt gekozen: een wit veld waarin de letter S, boven en onderaan een 'breeden rooden streep'. Men heeft te horen gekregen, dat bij de beroemde botenbouwer Dossunet in Parijs een tweedehands sliding-vier te koop is voor f 200,—. En dat is weer wat nieuws, want slidings in boten zijn er nog niet zo lang. President Holst is naar Parijs gegaan om eens bij Dossunet te kijken naar de aangeboden vier. Het wordt een interessant bezoek. Dossunet heeft een tweedehands giek à 550 francs (4-riems) en een tweedehands 2-riems giek à 500 francs in voorraad, te leveren franco Parijs. Bij een andere botenbouwer, Tellier, vindt Holst nog een tweedehands 2-riems giek, te leveren franco Haarlem à 550 francs. De gieken van Dossunet zien er prachtig uit en men kan zien, dat er weinig in is geroeid. De riemen zijn echter niet bijzonder mooi. Dossunet zal behalve dat stel riemen nog een nieuw stel voor 50 francs bijleveren. De giek van Tellier is tegen een brug aangevaren en voorzien van een nieuw puntje. Dat ziet er niet zo mooi uit. Holst adviseert de koopjes bij Dossunet. De grote vraag is hoe dat allemaal moet worden betaald, want de geldmiddelen zijn onvoldoende. De helft van het totaalbedrag moet contant worden voldaan en de andere helft binnen twee tot drie maanden. Gelukkig weet Claassen nog iemand, die wel f 300,— renteloos kan lenen en Cannenburg wil in geval van nood ook wel wat bijdragen. Dossunet wordt voor vele jaren hofleverancier van *Het Spaarne*. Het is de botenbouwer voor eerste klas racemateriaal. Holst heeft nog een sloep en stelt die ter beschikking van de vereniging. Een loods voor de botenberging wordt gehuurd van de heer Stoel en op 15 augustus 1885 is men zo ver: Het roeien voor de leden kan beginnen. Op woensdag 12 augustus is er in de bovenzaal van café Brinkmann een algemene ledenvergadering. Het is de eerste, de punten van behandeling zijn:

- 1 verslag van het bestuur vanaf de oprichting;
- 2 vaststelling van de statuten;
- 3 idem, van het reglement.

Om de convocatiebiljetten voor de Algemene Vergadering rond te brengen maakt men gebruik van de diensten van bode Sparreboom, die de convocaties voor een halve cent per stuk bij de leden rondbrengt.

De allereerste boten-
loods van Het Spaarne
in Haarlem

Erkenning

De Hoop, *Njord* en *Laga* erkennen *Het Spaarne*. De goede relaties zullen lang blijven bestaan. *De Hoop* nodigt *Het Spaarne* meteen uit voor de jaarlijkse roeiwedstrijden. Helaas kan er door de korte tijd van bestaan nog geen ploeg worden uitgezonden, maar het bestuur zal met genoegen op het feest van *De Hoop*, ter gelegenheid van die wedstrijden, verschijnen.

Verzekering tegen aanvaring wordt nog maar niet afgesloten. De premie is te hoog! Men zal nog eens vragen om een scherpe offerte bij de heer D. Hudig te Rotterdam. De heer Merwart komt met een aanbieding voor de leverantie van tricots en kousen. Het kostuum wordt aldus bepaald:

- Tricot, wit met rood omboordsel en rooden knoopjes
- Broek, wit tot onder de knie met rooden ceintuur
- Kousen, rood
- Pantoffel, wit
- Roeipet, wit met rooden ster
- Stuurpet, donkerblauw met twee gouden biezen en voorop het vlaggetje der vereeniging
- Jekker, donkerblauw met vergulden ankerknopen
- Een verguld ankertje op de kraag voor bestuursleden.

De namen van de eerste boten: de vierriemsgiek *Spaarne*, de twee *Meew* en de werrie *Albatros*. Deze namen zullen we steeds weer terugvinden.

Veel aandacht wordt besteed aan de proevenafname voor het roeien in lichte vaartuigen. Couvee is van mening dat iedereen, die in een licht vaartuig roeit, zich verbinden moet om aan wedstrijden deel te nemen.

De heren Holst en Cannenburg vormen in het eerste verenigingsjaar de roei-proevencommissie, maar aan het einde van het verenigingsjaar is nog niemand geslaagd voor het examen tot geoefend roeier. De koperen dollen van de *Albatros* zijn te wijf voor de riemen en men wil in de stuurstoel nog twee zitplaatsen. Er wordt een scheepstimmerman bij gehaald om het karwei te klaren. De man geeft op dit werk nog garantie ook.

Eerste sluitingstocht

Aan het einde van het eerste verenigingsjaar is er zo-
waar een sluitingstocht. Het is zondag 18 oktober 1885 en men moet zich schriftelijk melden bij de secretaris. De tocht gaat helemaal naar het café bij de Zandvoortschelaan. Het is in dit café – het latere Stationskoffiehuis – waar onze wedstrijdroeiers nog graag bijeenkomen in de jaren vijftig.

In de krant verschijnt de volgende advertentie:
'Roeitocht tot sluiting van het seizoen op zondag 18 oktober des namiddags ten 2 ure. Afvaart van de Loods 1½ ure – Het Bestuur.

Gewoone leden wenschende gebruik te maken van een vaartuig worden verzocht daarvan schriftelijk kennis te geven aan den secretaris uiterlijk voor vrijdagsavonds. Indeling vaartuigen en de tocht op vrijdagavond in café Brinkmann.'

Het bekende Haarlemse etablissement vervult de rol van sociëteit voor de jonge vereniging.

De tocht naar de Zandvoortschelaan verloopt uitstekend. De deelnemers in werrie, vier, twee en sloep genieten. Tevreden keert men huiswaarts. Alle boten komen zonder schade in de loods terug. Men ziet terug op een kort roeiseizoen maar het begin is er. De loods gaat nu op slot tot het volgende voorjaar. Roeien is nog steeds een zomersport en blijft dat vele jaren lang.

De contributies worden geïnd door de Haarlemsche Bankvereniging, die zich tevens belast met de bezorging van het diploma en de statuten met reglement. De werrie *Albatros* wordt overgenomen van de heer Holst. Deze kostte hem f 158,—, maar hij wil de boot voor f 150,— zonder riemen aan de vereniging overdoen. De riemen kosten f 20,—. De betaling van deze overname geschiedt als volgt: wanneer de vereniging weer bij kas is f 100,— na afbetaling van de Parijse gieken en na betaling van de *Zwaan* aan *Njord*. Bij de koop van de werrie neemt men nog een voorstel van de heer Peltenburg aan, dat als de boot door de werking van het hout een mankement bekomt, deze kosten voor rekening van de heer Holst komen. Dit blijkt niet nodig te zijn, maar meer problemen heeft men met de overgenomen *Zwaan* van *Njord*. Er moet van alles aan gebeuren om de boot nog in de vaart te houden. Na de opknapbeurt wordt nog een kruik Rotterdamsch Vernis gekocht om daarmee de *Zwaan* te lakken. De boot ziet er dan weer prima uit en kan nog jaren mee.

Winterslaap

Voor de kerstdagen van 1885 komt het bestuur nog éénmaal vóór de winterslaap bijeen voor het bespreken van de diverse ingekomen stukken:

- 1 De Koninklijke goedkeuring van de Statuten.
- 2 Oprichting der Amsterdamsche Studenten Roei-
vereniging *Nereus*.

3 Missive van *Njord* ontvangst bericht der remise van de *Zwaan*.

4 Missive van Dossunet voor weer een zeer bijzondere aanbieding van een 4- en een 2-riemsgiek.

De Amsterdamsche Studenten Roei-*vereniging Nereus* wordt een gelukwens gezonden, van de aanbieding van Dossunet kan ditmaal door de slechte positie van de kas geen gebruik worden gemaakt en de briefwisseling met *Njord* vormt het begin van een voor de komende 100 jaar regelmatig en tot tevredenheid van beide verenigingen gevoerde correspondentie.

Bij de aanvang van het seizoen 1886 wordt de botenloods gehuurd van de heer Stoel voor f 200,— per jaar. Om de vereniging nu weer ter wille te zijn voor extra inkomsten door deze hoge huur, plaatst de heer Stoel twintig kastjes in de loods die verhuurd kunnen worden. Dat levert in ieder geval weer wat op.

Wel of geen riggers

Voor het schoonhouden en het binnen en buiten brengen van de vaartuigen is geen personeel beschikbaar, gezien de krappe positie van de verenigingskas. Men wenst nu ook een duidelijk verschil tussen out-riggerd en in-riggerd vaartuigen. Dit is belangrijk voor de wedstrijdreglementen. De omschrijving luidt: 'In-riggerd vaartuigen zijn dezulke waarbij een touw gespannen vanaf den kielnaad tot aan de trekdollen de buitenhuid geheel raakt. Kleine oneffenheden op de huid, die oorzaak zijn dat die raaklijn niet volkomen is, zijn geen aanleiding de giek als in-riggerd te disqualificeeren, voorzover de oneffenheden niet blijkbaar aanwezig zijn om aan de geest der bovenstaande bepaling te derogeren.'

Een heel verhaal. Het is wel nodig, want langzaam maar zeker gaat de voorkeur uit naar boten met riggers, die immers belangrijk sneller zijn.

In het voorjaar van 1886 wordt de opening van het roeiseizoen feestelijk gevierd met een tweetal evenementen, de Openingstocht en de inwijding van de nieuwe loods die gehuurd is van de heer Stoel. Laatst-

1

De heren Everard, Gobius en De Kanter in 1903 in het clublokaal van het drijvende schuithuis

1 genoemde wil graag lid worden van de vereniging maar dat gaat zo maar niet. Evenals alle andere leden: Ballotage door de Algemene Ledenvergadering. Niemand is tegen, de heer Stoel, particulier, wonende aan het Kenaupark, wordt als lid toegelaten. En daar komen zowaar al de eerste opzeggingen binnen. Het is de donateur Dekker, die de twijfelachtige eer heeft als eerste op te zeggen. Trouwens, hij is slechts voor een jaar donateur geworden. Het bestuur kan er geen genoeg mee nemen, want de opzegging is niet voor het begin van het verenigingsjaar gedaan. Er wordt een missive gezonden en op de heer Dekker wordt alsnog een beroep gedaan de jonge vereniging niet in de steek te laten. Dekker wordt in de loop van het tweede verenigingsjaar gevolgd door nog meer werkende leden. Het vlot nog niet zo bijster. De start is moeilijk.

De zaak met de donateurs brengt met zich mee, dat er gezocht wordt naar een definitie. De definitie voor donateur luidt:

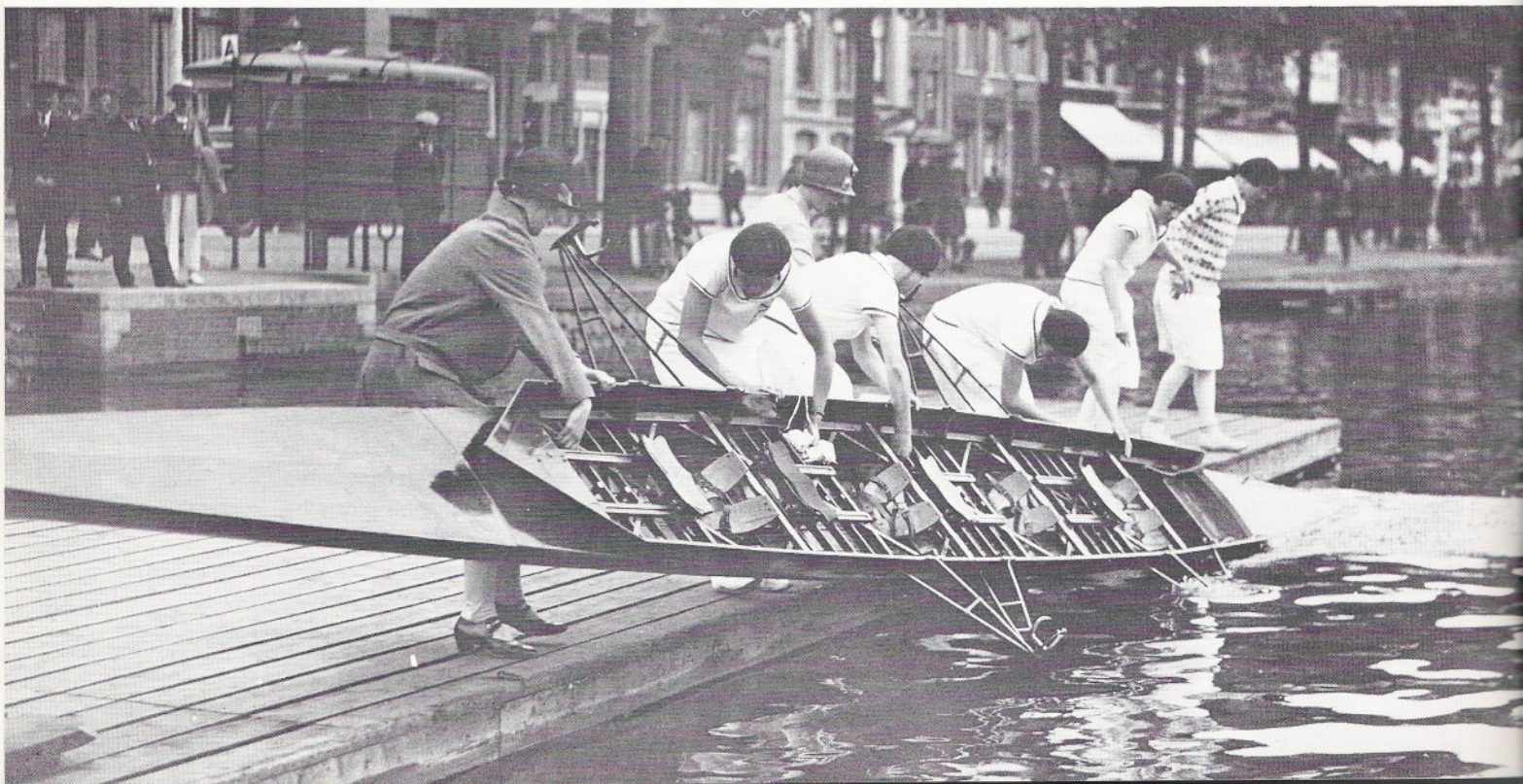
'Donateurs zijn zij, die f 5,- meer dan gewone of werkende leden contribueeren, uitgezonderd zij, die met de oprichting zijn toegetreden.'

Varsity op het Spaarne

Vanaf 1886 tot 1901 worden de Universiteits-races – Varsity – op het Noorder Buitenspaarne gehouden. In de voorgaande jaren werd de Varsity nabij Molenaarsbrug gehouden. De bevolking daar begon te pruttelen tegen de zondagsontheiliging. Blijkens verhalen gaf ze zelfs van haar vijandelijke gezindheid blijk door handtastelijkheden. Dat is wel terecht, want met name de ploegen uit Leiden zijn berucht om hun drankzucht.

De eerste Varsity waaraan *Het Spaarne* medewerking verleent, wordt gehouden op 30 mei 1886. Als hoofd-baancommissaris stelt de vereniging de giek *Zwaan* beschikbaar, met Th. Peltenburg als stuurman en Ja-

Zó moet het dus niet

cobs, F. Peltenburg, Couvee en Claassen als roeiers. Als tribunecommissarissen worden benoemd J. Beccarie en E. Levert. Officieel vertegenwoordiger wordt Couvee, terwijl aan het diner de heer Th. Peltenburg deelneemt. Op vertoon van een diploma hebben *Spaarne*-leden toegang tot de tribune. Op de grote dag is het zwaar weer, maar het wordt een prachtige race over 3400 meter zonder draaiboel. *Njord* wint in de tijd van 14.36 minuten met 8 seconden verschil op *Triton* en *Laga* wordt derde. De baan is bezaaid met plezierboten. Het wordt een drukke dag voor onze hoofdbaancommissarissen. Ze zullen het nog vele jaren doen. Het drankgebruik tijdens en na de Varsity vormt nog wel eens een punt van gesprek in de stad en ook in de krant komt menig ingezonden stuk.

Voor *Spaarne*-leden, slechts zijdelings betrokken bij het evenement, toch een plezierige dag, die wel heeft bijgedragen tot grotere bekendheid van de roeisport in Kennemerland.

In de loop van het jaar bestelt het bestuur zestig verenigings-insignes bij juwelier Voet nadat deze firma een scherpe offerte had gemaakt.

Cannenburg zorgt nu voor dollenvet, zomede handdoeken, zeep en dergelijke.

In het zelfde jaar wordt een wastafel met eikehouten bak, bekleed met zink, aangeschaft. Het duurt nog tot 1889 voordat Stoel in de loods zorgt voor een ton goed regenwater en een net fris privaat. Met de heer Verkoren, directeur van de Gemeentereiniging in Haarlem, wordt een beter systeem voor het omwisselen van tonnetjes besproken en ingevoerd. Het introductieboek wordt niet vervangen door sierlijker boeken, zoals van zekere zijde is voorgesteld, omdat de leden de boeken toch minder net houden.

Jonkheer Van der Poll treedt toe als kunstminnend lid.

In 1887 treedt als eerste buitenlid de heer J.D. Onderwater te Heemstede toe.

Bij de Onderlinge Wedstrijden in deze jaren wordt een groot aantal nummers uitgeschreven:

- sloepen met twee paar korte riemen
- sloepen met lange riemen

- single sculling outriggers
- gieken geroeid en gestuurd door HH werkende leden.

Voor gieken geldt een baanlengte van 3000 meter en voor sloepen 1600 meter. Als extra nummer worden wedstrijden in bakjes gehouden voor het volk, dat wil zeggen niet-leden.

Dit alles met prachtige prijzen, die bijzonder in trek zijn, ook bij het volk.

Kegelen

De leden treffen elkaar bij Brinkmann voor gezellige bijeenkomsten en zo besluit men ook een kegelavond te houden. Speciaal gedurende het lange winterseizoen wil men het contact tussen de leden behouden. Tevens komt er tweemaal in de week een gymnastiekavond bij Martin. De vrijdagavond is hiervoor disponibel. Maar deze wijze van indoortraining bij de grote sport- en schermmeester is nog niet voldoende. Men combineert de gymnastiekavond met kegelen en dat blijkt een groot succes.

Er worden kegelwedstrijden georganiseerd. De eerste gezellige ontmoeting is met de leden van de *Haarlemse Velocipède Club*. Fietsers en roeiers vinden elkaar reeds heel lang.

Cannenburg en Peltenburg gaan in de stad weer eens zoeken naar een geschikte lokaliteit en vinden deze bij de heer Prins in de Wijde Appelaarsteeg.

Nadat de heren bij het bestuur verslag hebben uitgebracht van hun bevindingen is er een feestelijke dankbetuiging van de voorzitter en het applaus der overige bestuursleden, kortom allen getuigen van blijdschap bij het vernemen van deze zo goede tijding.

Voor bode Sparreboom weer werk: het rondbrengen van convocaties met de mededeling, dat de leden elkaar kunnen treffen in de Wijde Appelaarsteeg.

Ook moeten de boten weer eens nodig gelakt worden. Men besluit dit werk weer uit te besteden. Schilder Kenselaar komt het voordeligst uit de bus: voor f 11, — per vaarttuig, inclusief bijleveren van de vernis.

1

Het innen van de contributies blijkt wederom een moeilijk probleem. De leden die niet op tijd betalen worden door het bestuur bezocht. Claassen doet zijn best de gelden bij Teding van Berkhout te innen, maar zonder resultaat. De vordering wordt uit handen gegeven aan de heren Claassen en Co., kassiers te Haarlem.

De vaste knecht Hein, die sedert enige tijd werkzaamheden in de loods verricht, wordt vervangen door P. de Bruin. Het voordeel hiervan springt dadelijk in het oog: P. de Bruin is een goed scheepstimmerman. En daar heeft men met al het overnaadse materiaal grote behoefte aan. Er zijn heel wat gaten te stoppen. Ter gelegenheid van de Universiteitsrace in 1888 geeft de sociëteit *Trou moet Blijken* in de buitensociëteit een concert. Leden van *Het Spaarne* hebben toegang, uitsluitend voor de avond. Het bestuurslid Cannenburg wordt belast met de taak de leden bij *Trou moet Blijken* een prettige avond te bezorgen en hen toch een beetje in de gaten te houden. Het wordt een prettige avond met een mooi concert.

Er komen weer uitnodigingen voor deelname aan wedstrijden in Rotterdam en Arnhem binnen. Helaas is de vereniging niet in staat deel te nemen. Men besluit echter acte de présence te geven door het zenden van een bestuursafvaardiging met dames voor het diner.

Een incident

Een moeilijke zaak: geroeid in de *Sperwer* en de *Princes* door de heren Mohr en Verbeek zomede Cum Suis. Wie is Cum Suis? Vermoedelijk recalcitrante adspirantleden zonder de vereiste roeiexamens. De grote vraag is of er na zo'n incident nog adspirantleden moeten worden aangenomen. Helaas hebben deze leden niet dezelfde portemonnaie als de leden bij de studenten roeiverenigingen, zodat van verhoogde schadebedragen innen niet veel terecht kan komen. Dan maar de contributie voor de adspiranten omhoog. Het wordt nu f 12,50 per jaar. Voorts mogen adspiranten alleen maar met vaste stuurlieden te wa-

ter. Er wordt een circulaire rondgezonden aan alle kwajongens. Dat belooft niet veel goeds voor de *Spaarne*-jeugd. Gelukkig is er nog een pleitbezorger voor onze adspirantleden. Het is de heer Pauw, leraar aan de HBS, die zegt dat we aan lieve jongens niets hebben. De man heeft gelijk. Hij wordt bestuurslid en een warm pleitbezorger voor de lastige jeugdleden.

Een uitstekende wijnkelder

Voorts beschikt de heer Pauw over een uitstekende wijnkelder. Ook zijn voorraad flessen cognac is alom bekend. Men vergadert zeer gaarne bij hem en keert steeds in een goede stemming huiswaarts. Maar Pauw kan ook niet verhelpen, dat andermaal het ledental weer blijkt te dalen. Het zal nog kritiek worden. Inmiddels bekijkt men de mogelijkheden een beter onderdak te verkrijgen in plaats van de oude loods van Stoel. Men neemt optie op een terrein aan de Kamperlaan. Het is zeer gunstig gelegen. Uiteindelijk komt men niet tot een goede overeenstemming met de eigenaren. Te duur. De zaak ketst af. Voorlopig blijft men nog in de loods van Stoel.

Het jaar 1891 wordt gekenmerkt door de grote schade aan de *Meeuw*. De schade bedraagt f 125,—. De boot wordt door het bestuur ter beschikking gesteld aan de brokkenmakers, de heer Gaan Dzn. en de zijnen. De heer Gaan met zijn equipe moet er nu voor zorgen voor het einde van het jaar een gelijkwaardig vaartuig als de *Meeuw* ter beschikking van de vereniging te stellen en het bestuur zal zijn rechten laten gelden. Dat ziet er slecht uit voor de heer Gaan Dzn. c.s.; waar haal je nu een nieuwe *Meeuw* of iets gelijkwaardigs vandaan?

Er volgt een briefwisseling met de heer Gaan Dzn. Zijn mede-ploeggenoot Faber antwoordt: de giek moet maar bij de vereniging blijven, hij wil wel f 50,— betalen. Dat slikt het bestuur niet. f 125,— betalen en niets minder. Als vóór 15 januari 1892 niet betaald is, gaat de vordering naar de deurwaarder. Faber blijkt ook lid te zijn van *Laga*. Er worden nu missieven gericht aan *Laga*. 'Wat doen we met de heer Faber en de schade?' Vermoedelijk hebben ze een panklaar antwoord bij *Laga*. De *Meeuw* wordt weer opgeknapt en blijft bij de vereniging.

De vele schades en kwajongensstreken kunnen, ondanks de goede woorden van de heer Pauw, niet verhelpen dat de leeftijd waarop men als adspirant wordt toegelaten omhoog gaat naar 18 jaar. Tevens moet dan worden verklaard dat men bereid is voor wedstrijden te trainen.

Voor de leden wordt 's zomers een picknick georganiseerd. Het is een tocht die een grote mate van voorbereiding vereist. Men kijkt er lang van tevoren naar uit. Een gezellige dag op *Het Spaarne* met manden met smakelijke zaken en dranken. Gezelligheid viert hoogtij. Men praat er in ieder geval nog lang over na.

Verval

Na enkele jaren van bloei, begint het verval. Het is het algemene beeld van het einde van de negentiende eeuw. Het elan van het begin is er uit. De boten zijn veelal slecht, goede instructie is er nauwelijks en de gehuurde loods van Stoel is ook niet alles. Dan maar

weer eens een stoomboottocht organiseren. Zo'n verzetje op de boot van de bekende Haarlemse rederij Bus betekent leven in de brouwerij. En dát zoeken de leden. Maar Bus blijkt te duur. Helaas heeft de penningmeester niet voldoende middelen voor de uitspatting. Men zal nog een paar jaar moeten wachten voordat de stoomboot van Bus weer wordt gehuurd. Teleurstelling alom. Gelukkig organiseert het lid de heer Heil weer eens een kegelavond. Zoiets slaagt altijd: kegelen kan men beter dan het moeilijke roeien. Als men de roei-instructies uit deze jaren bekijkt, dan wordt het roeien ook heel erg moeilijk gemaakt: de rechte rug, de plaatsing van de handen, het moeilijke gedoe met hoofd, benen en voeten en dan nog halen met een riem die al lang zijn beste tijd heeft gehad, niet geheel passend in een koperen dol, welnu het blijft heel lang heel moeilijk. Maar kegelen of roeien, de opzeggingen blijven binnenkomen. In maart 1889 geraakt het bestuur in een ernstige stemming. Het roeiseizoen is nog niet eens begonnen en men vraagt zich af of het nog zin heeft de loods half april te openen. Gelukkig komen er weer nieuwe ideeën. Heel belangrijk vindt men de kegelavonden, dat blijkt leden te trekken. Jammer genoeg kegelt men alleen in

1

De Hollandia roeiwedstrijden in de jaren twintig

1

de winter, maar voortaan wordt het kegelen ook in de zomer gedaan. Voorts probeert men wat meer gezelligheid te brengen in de roeiloods. Aan het lid Cannenburg komt de eer toe er gedurende de zomer voor te zorgen, dat er eens een glaasje gedronken kan worden. Men is in voor de gezelligheid. Hiertoe creëert men in de loods een gezellige hoek met een kastje op een koele plaats. Het kastje wordt voorzien van cognac, spuitwater, suiker, citroen, vermut en goede oude jenever. 'Storten van gelden in de bus bij de kast.' Het sociëteitsleven kan gaan beginnen. In hetzelfde jaar komen een ijzeren tafel en enige nieuwe stoelen. De glaasjes kunnen nu zittend worden genuttigd. Omdat de stoomboottocht wegens geldgebrek niet door kan gaan is er wat geld over voor de training van de vier adspirantleden die de vereniging telt. Men ziet wat in de race-roerij. De adspiranten worden beschreven, voorzien van 'een goed lichaam en goeden wil'. Nu, daar moet wat aan gedaan worden. Men zoekt naar een beroepstrainer. *De Amstel* heeft er een voor f 100,- per jaar en dat heeft men er ook bij *Het Spaarne* wel voor over. Helaas komt er niemand op de oproep. Cannenburg heeft tijd en hij wil de jongeren wel twee maal per dag oefenen. De vierriemsgiek moet dan wel op het terrein van zijn buiten bewaard worden. Cannenburg wordt nu de liefhebber-trainer. Per slot van rekening heeft hij reeds wedstrijden geroeid. Het lijkt nu allemaal weer de goede kant op te gaan.

Pedel gevraagd

De huur van de klerenkastjes wordt verlaagd tot f 1,50 per jaar. Tevens blijkt het nu dringend gewenst een vaste kracht aan te stellen. In de *Spaarnebode* en *Het Nieuws van den Dag* verschijnen advertenties met de volgende inhoud:

'De Roei- en Zeilvereniging *Het Spaarne* zoekt een geschikt persoon om dagelijks (van 1-10 uur namiddags) in de roeiloods aanwezig te zijn, teneinde de Heeren Leden behulpzaam te zijn en de vaartuigen in orde te houden. Zij, die bekend zijn met roeien en zeilen en bekwaam tot het verrichten van kleine reparaties genieten de voorkeur.

Men wende zich tot den Heer W. Voorbeitel Cannenburg, Kamperlaan, Haarlem.'

De advertentie heeft een golf van reacties teweeggebracht. Cannenburg ontvangt vele brieven en personen, die komen solliciteren. Uiteindelijk wordt Winkelman als pedel van de vereniging aangenomen.

Winkelman is een gepensioneerd schipper van de Koninklijke Marine en valt onder meer op door militaire stiptheid. Voorlopig wordt de man voor de proeftijd van drie maanden aangenomen voor een salaris van f 4,- per week. Wanneer de verenigingskas het toelaat, kan het loon met f 1,- worden verhoogd.

Zijn diensttijd loopt van 1 maart tot 1 november.

's Winters wordt er niets uitbetaald. De loods zit toch op slot en de leden komen niet. Met zoveel hulp van Winkelman is men weer eens in staat Onderlinge Wedstrijden te organiseren. In sloepen met lange en korte riemen, gieken geroeid en gestuurd door de heren werkende leden en, als speciaal nummer, het op tijd roeien in de vierriemsgiek *Lap* voor de heren adspiranten.

De baan wordt uitgezet op het Noorder Buitenspaarne tussen de noordgevel van het gebouw van de heer Engelmeijer en de zuidelijke zijgevel van de boerderij tegenover het kleine Paviljoen. Cannenburg engageert het bekende muziekcorps van het zevende regiment infanterie met kapelmeester Sonneman. De leden komen, is het niet voor het roeien in sloepen dan wel voor de muziek. *Het Spaarne* leeft weer op.

Cees Eggeraat, Jos Büller, Francis Tillmans en Norbert Lourijsen voeren in 1978 ook ongestuurde 'deux chevaux'

Er komt ten gerieve van de dames een zonnesherm aan het gebouw. Prijs f 15,—

Modderbakken

Bij de Onderlinge worden ook weer nummers uitgeschreven voor 'liefhebbers' (enige jaren daarvoor sprak men nog van het volk). Maar 'liefhebbers' zijn nog geen 'Heeren leden'. Tevens is er het onvolprezen nummer 'Modderbakken, geboomd'.

Njord leent voor het evenement een gestuurde vier uit en *Laga* zelfs een twee. Peltenburg stelt zijn eigen skif ter beschikking.

Het wordt een prachtige dag. Na afloop deelt voorzitter Holst met veel welgekozen woorden aan de winnaars de Echte Zilveren Spaarne Medailles uit, zome- de enige kunstvoorwerpen.

Het succes van de gehouden Onderlinge Wedstrijden blijft duidelijk hangen bij de groep adspirantleden. Het is nog maar een klein groepje. Ze roeien blijkbaar te veel en brengen grote schade toe aan de vloot. Vermoedelijk zijn de riemen te slap en de boten te oud. In ieder geval, men zit met het probleem van de grote schade aan het materiaal door deze adspiranten. Is de contributie wel navenant? Winkelman moet meer toezicht houden. Er is een sterke tendens om het verschijnsel 'adspirant' maar helemaal af te schaffen. Ook wordt het nu tijd om een beschermheer te zoeken. Men vraagt Jonkheer van Merlen uit Heemstede. Eerst moet hij wel buitenlid worden. Dit gebeurt, waarna hij als eerste beschermheer van de vereniging optreedt.

Aan het begin van 1891 treedt het gehele dagelijkse bestuur af. Men is het niet eens met de adspiranten en de vernielingen. Van alle mooie plannen is niets terecht gekomen. Cannenburg zegt, dat de vereniging moet blijven wat zij is. Wijze woorden, daar is iedereen het mee eens. Het aftreden van het dagelijkse bestuur gaat niet door. Men probeert het weer. Timmerman De Bruine krijgt nu opdracht de *Princes* te voorzien van slidings, een nieuwigheidje, pas toege-

past vanaf 1873. Voor een totaalbedrag van f 75,— vindt de ombouw plaats. Indien gewenst kan alles weer terug worden gebouwd in de oorspronkelijke staat, mocht het niet bevallen. Ook zijn de riemen van de *Princes* te kort. Hier worden stukken aangezet. De *Princes* zal weer jaren meegaan.

Franse notulen

In de jaren 1892/93 worden de notulen in het Frans bijgehouden. Per slot van rekening is de Franse tijd nog niet zo heel lang geleden. Frans wordt dan nog veel gesproken onder de beter gesitueerden. Van de bestuursvergadering van 28 april 1882 is bekend, dat men de notulen begon in de Nederlandse taal en halverwege overschakelde in het Frans. Vermoedelijk waren hier weer een paar flessen van Pauws onvolprezen Franse cognac debet aan: *un bowl monstre paré à table. On boit ferme*. Het zal ongetwijfeld een heel nuttige bestuursvergadering geweest zijn. Men besluit om een tocht naar Spaarndam te maken en aldaar van het gezelschap een prachtige groepsfoto te laten maken. Zo'n kiek waar het nageslacht met groot plezier naar kijkt. De leden wonen in deze tijd rond de Wilhelminastraat en het Wilsonplein.

1

Het van Nereus overgenomen drijvende schuithuis, gelegen bij de spoorbrug aan de Friese Varkenmarkt, waarin de vereniging van 1898 tot 1908 haar behuizing vond

Haarlem (Roei- en Zeilvereeniging „het Spaarne“.)

1898-1908

HERENROEIEN

Het was een grote vooruitgang voor het wedstrijdroeierende deel van *Het Spaarne*, toen in 1927 onze vereniging verhuisde van het Noorder Spaarne naar zijn huidige plaats in Heemstede aan het Zuider

Buitenspaarne. De ploegen waren hier vanaf de kant veel beter te volgen en dus ook te coachen.

Degene die hieraan tijd wilde en kon besteden en tevens de nodige theoretische kennis verzamelde, was Wes Borgman. Hij spoorde ook mensen, van wie hij vermoedde dat ze de nodige energie voor het wedstrijdroeien konden opbrengen, aan om lid te worden van de vereniging. Deze inspanning wierp al direct zijn vruchten af, want in september 1927 won *Het Spaarne* de Hultzer Beker.

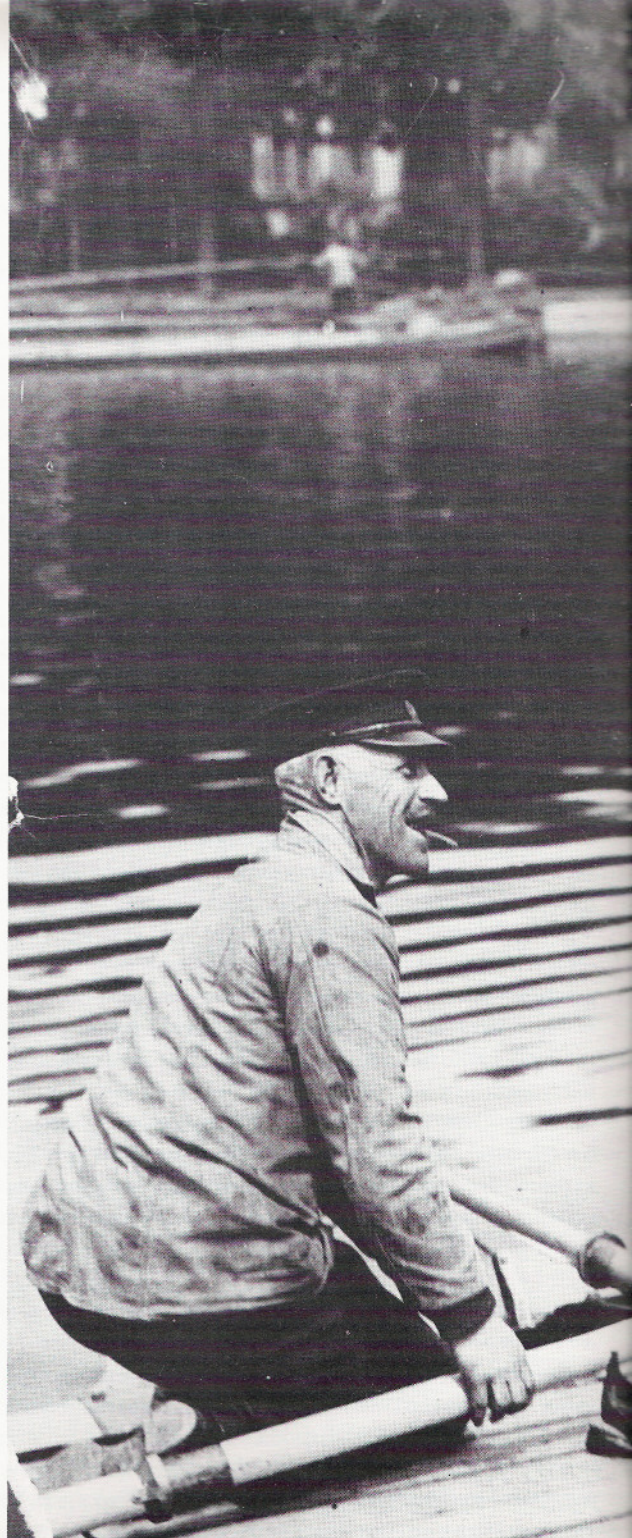
In 1928 wonnen G. Terwogt, Tj. de Vries, J. Helms, W. Gimpel en stuurman Van Niftrik in de gladde vier-met-stuurman alle wedstrijden met als laatste het Nederlands Kampioenschap.

De grote Spaarne-scullers

In de periode waarvan we nu spreken werd de eer van *Het Spaarne* voornamelijk hoog gehouden door de scullers. In 1927 behaalde Th. Tromp in de skif voor *Het Spaarne* de eerste nationale titel. Ook won hij een jaar later brons op de Europese Kampioenschappen in Como. Tromp werd de eerste uit een imposante rij scullers, die voor *Het Spaarne* heel wat prijzen in de wacht sleepten, zoals de dubbeltwee Cox en Timmermans, die in 1928 het Nederlands Kampioenschap pakten in een tijd van 7 minuten en $13\frac{2}{5}$ seconden en die tijdens de Olympische Spelen in Amsterdam hun wedstrijd in het riet beëindigden. Hieraan heeft de huidige dubbeltwee de *Rietvink* nog zijn naam te danken.

In 1930 kwam Pieterse, die bij *De Hoop* had geroeid en negen jaar eerder de Europese titel in de dubbeltwee had behaald, naar *Het Spaarne* om met Han Cox een supersnelle dubbeltwee te formeren. Gecoacht door Adrian werd in dat jaar zowel de nationale titel behaald als het brons op de Europese Kampioen-

Terwijl bootsman Verlaan de skif vasthoudt, wordt Th. Tromp (links) door Westerman gefeliciteerd. Han Cox (geheel rechts) komt met schoenen aanlopen

schappen in Luik.

De jaren daarop bleven de *Spaarne*-successen aanhouden. In 1931 werd P. Timmermans in een schitterende stijl Nederlands skif kampioen. Het jaar daarna werden Han Cox en Jan Tymm nationaal kampioen in de dubbeltwee.

1933 was het jaar van Tjomme de Vries. Deze *Spaarne*-skiffeur won dat jaar met een zeer produktieve haal al zijn wedstrijden, tot en met het Nederlands Kampioenschap. Door de Nederlandsche Roeibond werd hij dan ook naar de Europese Kampioenschappen in Boedapest uitgezonden. Als gevolg van nervositeit en omdat hij moest roeien tegen – internationaal gezien – zeer ervaren skiffeurs, wist hij geen titel te behalen.

De boordroeiers

Na de nationale vier-met titel in 1928, boekten de boordroeiers nog slechts sporadisch enige successen. 'Eindelijk won weer eens een Haarlemsche heerenploeg', schreef een krant in 1934 over de wedstrijden om de Hultzer Beker, die toen door *Het Spaarne* werd veroverd.

Maar *Het Spaarne* was ook toen al, evenals tegenwoordig, een doorgangshuis voor wedstrijdroeiers. Velen vertrokken na hun jaren bij het jeugd- en juniorenroeien naar de studentenverenigingen. Het aantal blijvers was klein. Toch wist in 1935 een kleine groep van wedstrijdroeiers goed te presteren.

Naast de skiffeur Piet de Ridder, die op Hollandia het eerste baanrecord voor *Het Spaarne* op de klokken zette, waren het met name Karel d'Engelbronner, Rob Spanjaard (slag) en stuurman André Bruyning in de twee-met, die, gecoacht door Peereboom, dat jaar voor de overwinningen zorgden. In de voorbereiding op de Nationale Kampioenschappen, die toen voor het laatst werden verroeid op de tweeploegenbaan van de Ringvaart bij Sloten, had coach Peereboom voor de twee-met een speciale trainingsaanpak. Hij zette op het rechte stuk van het Spaarne aan de overkant, richting Haarlem, een afstand van 200 meter af

en iedere dag dat er geroeid werd, moest de ploeg op dat stukje in hoog tempo er alles uithalen wat aan energie aanwezig was. Op het laatst vond de ploeg dat heel gewoon en de gemaakte tijden werden steeds beter. Deze speciale oefeningen leverden uiteindelijk het gewenste resultaat op, want Spanjaard en d'Engelbronner bezorgden *Het Spaarne* het achtste kampioenschap van Nederland in haar toen vijftigjarige historie.

1940 - 1945

De geschiedenis van *Het Spaarne* leert ons dat de hoogtepunten op wedstrijdgebied pas worden bereikt door de aanwezigheid van een bepaalde figuur, die de wilskracht bezit én het talent om uit het beschikbare roeiersmateriaal goede ploegen samen te stellen en dag in dag uit langs de kant te coachen.

In de eerste jaren van de Tweede Wereldoorlog waren er veel mensen, die meer tijd hadden dan normaal. Daardoor nam het aantal leden dat op wedstrijden wilde uitkomen toe. Het was Jaap Nienhuys die als hoofdcoach in deze tijd er het beste van moest maken. Hij slaagde wonderwel en het was Nienhuys' verdienste dat in deze jaren een reeks van Head of the River successen werd behaald.

In april 1941 debuteerde *Het Spaarne* met een tweede divisie acht op de Head of the River. Een record aantal van 16 ploegen deed mee aan deze voor de negende maal verroeid wedstrijd. De *Spaarne*-acht had al direct succes, want van de tien achten in de tweede divisie bleek de ploeg van Nienhuys ruim de snelste. Het jaar daarop kwam *Het Spaarne* met één eerste en twee tweede divisie achten op het water. De eerste divisie acht was met een gemiddeld gewicht van 69 kilo in haar divisie verreweg de lichtste. In haar nadeel werkte dan ook de krachtige tegenwind die over het bochtige Amstelwater blies. Daarom koos de *Spaarne*-ploeg voor de tactiek van luchtige halen in een hoog tempo. Dit werkte goed en de overwinning werd gepakt, 18 seconden voor nummer twee.

Ook in 1943 wist *Het Spaarne* het kampioenschap van

de Amstel te winnen. De laatste wedstrijd vóór het einde van de Tweede Wereldoorlog – de omstandigheden werden steeds moeilijker – was de Head of the River van 1944. *Het Spaarne* behaalde slechts een vierde plaats.

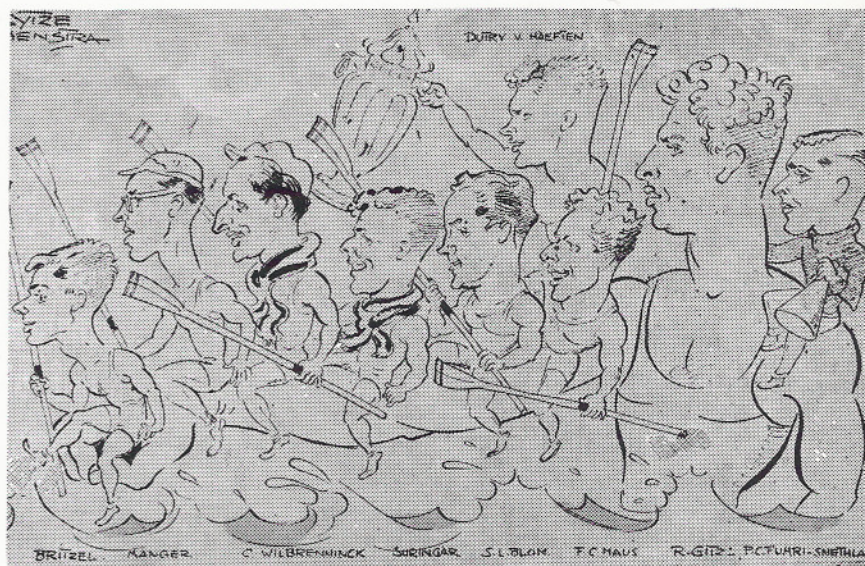
In 1944 werd Jaap Nienhuys, die met zijn 'Head-achten' zoveel succes had gehad, door de Duitsers om het leven gebracht. Slechts zeer weinigen wisten dat hij zich ook op een geheel ander terrein verdienstelijk had gemaakt.

1945 - 1985

Direct na de Tweede Wereldoorlog vertrokken veel mannelijke leden naar het buitenland, waardoor *Het Spaarne* nauwelijks herenploegen op het water kon brengen. In de eerste jaren na de oorlog moest het herenroeien langzaam weer van de grond af worden opgebouwd. De successenreeks die de jeugdroeiers aan het eind van de jaren veertig opbouwden onder de bezielende leiding van Nol Bruch, stond aan de basis van het herenroeien in het daaropvolgende decennium.

In 1951 kondigden zich de eerste tekenen van het late succes aan. *Het Spaarne* bezat een breed roeierspotentieel. Maar liefst drie achten kwamen op de Head of the River uit, wat als beste prestatie een tweede plaats opleverde. Op de Nationale Kampioenschappen werden Bram Blom, Fons van der Liet en stuurman H. Six verrassend tweede, terwijl Carel Wilbrenninck op dat moment voor *De Hoop* uitkomend – nadat hij de Head wél voor *Het Spaarne* had geroeid – in de dubbeltwee het kampioenschap pakte.

De prestaties van 1951 werden in de daarop volgende jaren nog eens verbeterd. In de tweede divisie van de Head of the River van 1952 bezette *Het Spaarne* de tweede en derde plaats. Uit de als tweede eindigende acht waren het met name de hierboven genoemde roeiers die voor de grote overwinningen zorgden. Carel Wilbrenninck, nu het gehele seizoen de *Spaarne*-kleuren verdedigend, behaalde al scullend ve-

le overwinningen. In eerste instantie nog met een roeier van *Aegir* uitkomend in de dubbeltwee, stapte hij twee weken voor de kampioenschappen met een roeier van *Triton* (P.C. Führi Snethlage) in de boot. Gehinderd, omdat het wedstrijdship in reparatie was en in een dubbelwerrie moest worden getraind, werd het kampioenschap toch met een nationale titel afgesloten.

Ook de twee-met-stuurman, Fons van der Liet, Bram Blom en stuurman Flip Heil, draaide een goed seizoen. In zeer hoog tempo varende, zoals gebruikelijk voor deze ploeg, sloot ook deze twee-met zijn seizoen af met het behalen van het Nederlands Kampioenschap.

De prestatiecurve bleef stijgen: 1953 werd voor *Het Spaarne* een topjaar. De eerste klap was al meteen een blauwe wimpel waard.

Coach Th. Sparrius bracht voor de Head of the River een supersnelle eerste divisie acht op het water. H. Britzel, G. Manger, C. Wilbrenninck, W. Suringar, B. Blom, F. Maus, C. Dutry van Haeften, R. Gitz (slag) en stuurman P. Führi Snethlage hadden al tijdens de trainingen bewezen hard te kunnen gaan. Tijdens de acht kilometer liet de ploeg zien ook in het zeer

Anno 1953. Haarlemse roeiers temden, gedragen door hun aanvoerder Gitz, een bruisende Amstelstroom, verzwoegen een rivier vol rivalen en namen de enorme beker als buit

moeilijke water goed te kunnen varen. Het Amstelwater werd door een stormachtige tegenwind tot flinke golven opgezwiept, waarin onder andere *Spaarne's* tweede acht letterlijk en figuurlijk ten onder ging. Als vijfde gestart in een rustig tempo van 26 slagen per minuut liep *Het Spaarne* geleidelijk in op de 'oude rotten' van *Njord*, met op slag broer Dutry van Haften, die bij het passeren nog even werd gegroet. Van de 26 gestarte ploegen bleek *Het Spaarne*-vlaggeschip ruim de snelste, met een voorsprong op nummer twee van maar liefst veertig seconden.

Op de Nederlandse Kampioenschappen van 1953 roeide Wilbrenninck evenals het jaar daarvoor naar de nationale titel in de dubbeltwee in combinatie met een roeier van *Willem III*. Hoewel het baanrecord acht seconden scherper werd gezet, werd de dubbeltwee om onbegrijpelijke redenen niet naar de Europese Kampioenschappen uitgezonden.

De twee-zonder, met Bram Blom en Rob Gitz, die ook de nationale titel grepen en het internationale baanrecord zetten op 7.14,9, werd wél naar de Euro-

pese Kampioenschappen in Kopenhagen uitgezonden. Waarschijnlijk doordat Gitz en Blom nog geen wedstrijdroutine op internationaal niveau bezaten, konden zij daar niet tot de finale doordringen.

In 1954 werden slechts door Gitz en Blom in het oog lopende successen behaald. Op de Henley Royal Regatta versloegen zij in de finale de heersende Europese Kampioen Rusland en bewezen hiermee hun topklasse. Het behalen van de nationale titel werd een logische zaak.

Op de Europese Kampioenschappen in Amsterdam wisten zij zich ondanks een nieuw nationaal baanrecord (7.14,2) helaas niet te plaatsen voor de finale. Blom en Gitz behaalden in 1955 opnieuw de nationale titel in de twee-zonder. In Nederland hadden zij nog amper tegenstand, zodat deze op verschillende buitenlandse wedstrijden werd gezocht.

Zij hadden hun zinnen gezet op de Europese Kampioenschappen in Gent. De succesvolle *Spaarne*-twee slaagde er echter opnieuw niet in de finale van de Europese titelstrijd te bereiken.

In 1956 werd de wacht in de twee-zonder overgenomen door een ander *Spaarne*-duo: Henk Britzel en Wim van Huystee. Deze combinatie zorgde dat jaar voor de vierde nationale titel in de twee-zonder voor *Het Spaarne*. Zij verbeterden het baanrecord van Blom en Gitz met 2,2 seconden.

Het jaar daarop voer de twee geen nationale bij gebrek aan tegenstand. Door de roeibond uitgezonden naar de Europese Kampioenschappen te Duisburg, slaagden Britzel en Van Huystee echter wél waar hun voorgangers steeds waren gestrand. De *Spaarne*-twee wist zich voor de finale te plaatsen en behaalde een vijfde plaats in de snelste tijd toen ooit door een Nederlandse ploeg gevaren (7.08,7).

Het lichte herenroeien

Tot halverwege de jaren zeventig moest *Het Spaarne* wachten voordat door heren wedstrijdroeiers weer klinkende resultaten werden behaald. In 1974 begonnen vier lichte roeiers, Peter van Lith, Keesjan Kuyk,

Na twee gouden blikken op de Rotsee Regatta misten (v.l.n.r.) Mark Emke, Henk van der Kwast, Hans Povel en Hans Lycklama in de lichte vier toch een WK medaille in 1980

Hans Povel en Gé Schous (slag) met overwinningen in de vier-met nationale bekendheid op te bouwen. Het jaar daarop werd overgegaan naar de vier-zonder, het nummer waarin uitzending naar wereldkampioenschappen mogelijk was. Door het behalen van het Nederlands Kampioenschap en goede prestaties in het buitenland werd een uitzending naar de wk in Nottingham verdiend, waar in de finale een vijfde plaats werd bereikt.

In 1976 werd de plaats van Peter van Lith ingenomen door Erik Haverkate en behaalde de *Spaarne*-ploeg naast een baanrecord in de lichte vier-zonder (6.19,00) en een zeer zwaar bevochten Nederlands Kampioenschap, een vijfde plaats op de wk in Villach.

De Koninklijke Nederlandsche Roeibond voerde in 1977, het jaar dat de wk in Amsterdam verroeid zou worden, een nieuw selectiebeleid. Door middel van tests op de roei- en de fiets-ergometer werd per roeier bekeken hoe goed zijn conditie was en hoeveel vermogen hij kon leveren.

Nadat bovendien alle roeiers in de twee-zonder op snelheid waren getest, werd uit de twee snelste boten een nationale vier-zonder geformeerd: de *Spaarne*-roeiers Schous en Povel met twee roeiers van *Skadi*, Hans Pieterman en Hans Lycklama.

Zowel in binnen- als buitenland bewees deze combinatie snel te zijn: zilver op de Rotsee Regatta in Luzern, een nieuw internationaal baanrecord (6.17,96) en de nationale titel. Bovendien veroverden Schous en Povel ook de titel in de lichte twee-zonder met een nieuw internationaal baanrecord (7.00,22). Tijdens de wk in Amsterdam won de ploeg, geholpen door de vele aanmoedigingen van het eigen publiek, een bronzen medaille.

In de jaren die daarop volgden, was van de *Spaarne*-vier uit 1974 alleen nog Hans Povel overgebleven. In 1978 verbeterde hij met de nationale lichte acht het internationale baanrecord (5.49,33) en won tijdens de Wereldkampioenschappen in Kopenhagen zilver.

Ook het jaar daarna roeide hij in de nationale lichte acht en werd kampioen in dat nummer. Hij pakte tevens met de helft van die acht het kampioenschap in de lichte vier-met, met een nieuw internationaal

baanrecord (6.24,32), en behaalde brons in de acht op de wk te Bled.

In 1980 stapte Povel met roeiers van *Skadi* (Lycklama), *Euros* (Van der Kwast) en *RIC* (Emke) in de vier-zonder. Hoewel het seizoen goed verliep, werd dit met de wk in het Belgische Hazewinkel slecht afgesloten. Door een aanvaring werd de *Spaarne*-combi in de finale uitgesloten. *Het Spaarne* moest tot 1983 wachten, voordat Roel Barnhoorn in een gelegenhedencombinatie in de lichte dubbelvier nationaal kampioen werd. Barnhoorn vormde samen met Sven Schwarz in 1984 een lichte twee-zonder, die voor de nationale lichte acht werd geselecteerd. Zij behaalden met deze lichte acht het nationale kampioenschap en werden naar de wk in Montreal uitgezonden waar een negende plaats het resultaat was.

Rob Gitz (l) en Bram Blom (r), de vedetten uit de jaren vijftig, werden verschillende malen Nederlands kampioen in de twee-zonder

TOERFLITSEN

Het begon eigenlijk allemaal in 1940 toen Nederland door de Duitsers werd overvallen en bezet. Naast het verdriet en de frustraties die de bezetting van ons vaderland met zich meebracht, kwam daarbij, dat wij in onze reislust werden belemmerd. In 1941 nam de Nederlandsche Roeibond het initiatief tot de beroemde eerste Frieslandtocht. Het werd een eclatant succes. Roeiers uit het hele land trokken naar Eernewoude om te genieten van de prachtige tochten door het wijde Friesland. Voor allen was het een openbaring dat Nederland gezien vanaf het water zo ongelooflijk mooi kon zijn.

Ook een tiental *Spaarne*-leden was aanwezig op deze eerste Friesland-tocht. We kregen van het bestuur de *Adenka* en de *Waterhoen* toegewezen, twee loodzware werries, die onmiddellijk na de start in Lemmer ver achterlagen. Gelukkig bleek de *Waterhoen* later een zeilwerrie te zijn wat veel goedmaakte.

Deze roeiweek was één groot feest. Overdag onbeschrijflijk mooie tochten, na thuiskomst gezamenlijke maaltijden in de grote tent achter Hotel Princenhof. 's Avonds goochelde Doc Koopmans op het terras en hij kon het zo gek niet maken of altijd kwam er wel een rood-wit-blauwe of oranje vlag uit iemands mouw of zomaar uit de lucht.

Misschien zouden wij meer moeten schrijven over de roeitochten maar belangrijker was het gevoel van even vrij zijn, de daar voor het leven aangeknoopte vriendschappen, het gevoel dat alle toerroei-ers in Nederland met elkaar een grote familie vormden. In de winter werd het contact onderhouden met wandelingen in het Gooi, pannekoekmaaltijden in de Lage Vuursche, roeiersweekenden in Hotel de Nederlanden in Vreeland, het Rechthuis in Uithoorn en roei-reünies in Paardenburg.

Na de eerste Frieslandtocht volgden in 1942 de Hollandtocht, de IJsseltocht en een roeikamp in Giethoorn. Wij ontdekten hoe mooi ons eigen land was met zijn brede rivieren en altijd weer daarboven de blauwe lucht of grillige wolkenformaties, en we zagen ons bezette land van de beste kant, de enige kant

Beladen met manden vol sandwiches en heerlijke dranken vertrokken in 1926 de toerroei-ers van de Friesche Varkenmarkt naar Heemstede ter gelegenheid van het heien van de eerste paal voor het nieuwe gebouw

eigenlijk die in die tijd nog uitzicht bood vanaf het water.

De allermooiste tochten waren die in de Biesbosch, waar door het getij alles veel spannender werd dan op de gewone toertochten. In smalle vaargeulen met zijn allen de boot uit en met het handvat in je hand door de modder baggeren, aanleggen op een strandje aan de Merwede waardoor je later je boot meters ver weer naar de rivier moest dragen. Aalscholverskoloniën, metershoog riet. *Het Spaarne* organiseerde jarenlang pinksterkampen in de Biesbosch. *Il sont passés, ces jours de fête.*

De Biesbosch heeft door de aanleg van de deltawerken en de afsluiting helaas zijn charme voor het toerroeien verloren.

Speciale *Spaarne*-tochten werden er in de jaren veertig nauwelijks georganiseerd. We trokken met een aantal werries naar De Kaag waar we een week op een zolderschuit kampeerden en over de plassen roeiden. Aan de door de KNRB georganiseerde Oise-, Marne-, Moezel-, Wezer- en Maastochten deden altijd *Spaarne*-roeiers mee, totdat in 1978 door Rinus Molenaar het initiatief werd genomen voor de echte *Spaarne*-tochten. De eerste daarvan was de Maastocht, uniek omdat we na een verrukkelijke, interessante week roeiend naar ons eigen clubhuis aan het Spaarne terugkeerden en op de plaats waar Spaarne en Ringvaart samenkomen, werden opgewacht door een enthousiaste groep roeivrienden die onder leiding van Eric van der Sande Lacoste, ons met gezang, toeters en muziek verwelkomden en ons begeleidden tot ons eigen dierbare clubhuis waar familieleden en vrienden op ons wachtten.

Zo'n ontvangst is er nooit meer geweest, hoewel de toercommissie elk jaar tochten in het buitenland organiseert.

Ons verhaal is hiermee geenszins volledig. Het is slechts een toerflits uit het verleden. En, hoe het allemaal is begonnen.

Bij het 100-jarig bestaan van *Het Spaarne* kan met veel voldoening worden vastgesteld dat na vijfenveertig jaar het toerroeien op een hoog peil staat. Elk jaar zwerft een grote en enthousiaste groep toerroeiers en

toerroeisters van *Het Spaarne* via welhaast alle windstreken door verschillende landen in Europa. De Marne, de Donau... overal.

En dan spreken we nog niet eens over al die tochten in Nederland.

DE Z VAN K.R. & Z.V. HET SPAARNE

Bij de oprichting in 1885 werd, ten behoeve van de privé-jachten van de toenmalige leden alsmede om 'de lust voor zeilen hoog te houden', al meteen de 'Z' toegevoegd aan de nieuwe vereniging en werd zodoende de naam Roei- én Zeilvereniging *Het Spaarne*.

Het duurde echter tot 1905 voordat een eerste echte zeilboot werd aangeschaft, een tjotter, genaamd *Flevo* waaraan in 1912 een tweede tjotter, de *Mooie Nel* werd toegevoegd. In 1919 kwam de *Zomervogel*, een scheldejol en werd in 1923 besloten tot de aanschaf van twee 12-voets jollen die de namen *Jan Rap* en *Jan Maat* kregen. Tevens werd besloten een jollenloods te bouwen hetgeen een periode inluidde waarin door de

Met een riem als mast kon er zelfs in werries gezeild worden

leden van *Het Spaarne* met veel enthousiasme in 12-voets jollen werd gezeild. De meeste van deze jollen waren echter privé-bezit van leden. Op een zeker moment waren dat er wel een stuk of tien. Met veel enthousiasme maar ook met veel *ups* en *downs* werd er gezeild, want er moest wel steeds moeite worden gedaan om de 'Z' te kunnen handhaven.

In 1922 verging op het, toen nog Zuiderzee geheten, IJsselmeer de *Zomervogel* en werd daarvoor in de plaats de *Houby* aangeschaft, een scheldejol. Enige jaren later volgde de aanschaf van de *BM*, de *Flierefluiter* en kwam in 1946 voor de zéér ervaren zeilers de *Nieuwe Zorg*, een 16 m².

De jaarlijkse jollenwedstrijden tussen *Het Spaarne* en de *Haarlemse Jachtclub*, waarmee een hechte samenwerking bestond (en nog steeds bestaat) waren voor velen een hoogtepunt, ondanks het feit dat inmiddels de verhuizing van *Het Spaarne* naar Heemstede had plaatsgevonden.

Het onderhoud van de houten, overnaadse 12-voets jollen vergde veel tijd. Mede daarom werden er in 1960 twee kunststof zeilboten aan de vloot toegevoegd, de thans nog in gebruik, of althans op de vereniging aanwezig zijnde sterns *Jan Haring* en *Jan Stapallemachtig*.

En zo verdwenen de 12-voets jollen die jaren lang de 'Z' hoog hadden gehouden en werd in 1980 een fly-tour met buitenboordmotor aangeschaft en *Xeil* gedoopt.

Zoals wij reeds eerder opmerkten moest steeds veel moeite worden gedaan om de 'Z' niet alleen in naam maar ook in de praktijk te handhaven hetgeen, vooral na de bouw van Schalkwijk en de Schouwbroekerbrug zeer beslist geen gemakkelijke opgave was. Dat dit, ondanks deze obstakels, toch nog steeds is gelukt is uitsluitend toe te schrijven aan het enthousiasme waarmee enkele leden van *Het Spaarne* de 'Z' steeds weer nieuw leven wisten in te blazen.

Enkele leden... en soms zelfs één enkel lid waarbij wij met name denken aan Frans de Groot sr. ('Grote Frans') die jaren lang op zijn geheel eigen wijze de hem vaak toegeworpen handschoen oppakte en aan het blazen sloeg.

Een ongevaarlijke zeil-
vloot was in de eerste
jaren regelmatig rond
de drijvende Spaarne-
loods te bewonderen

Altijd als ik ga roeien heb ik er last van. Ik bedoel, als ik halverwege ben, dus zo ongeveer bij Bennebroek, dan word ik geteisterd door de meest waanzinnige visioenen: grote glazen koel, helder en heerlijk schuimend goudgeel bier dansen voor mijn ogen. Mijn mond wordt droog, gortdroog. Ik hijg. Ik tracht te slikken. Mijn tong lijkt wel een lap leer. Ik moet terug, en snel.

Moeizaam ploeterend op de terugweg naar de loods worden mijn gedachten beheerst door één term: BIER.

Het aankomen gaat nog nét, maar vraag niet hoe. Met een laatste krachtsinspanning sleep ik mezelf de trap op, wankel de clubzaal in en zijg neer op zo'n goddelijke barkruk. Tegen de altijd vriendelijke en behulpzame barbediende mompel ik: 'Mag ik alstublieft zo'n heerlijk glas bier van u?' Ik ben gered. Het is niet voor niets dat ik met groot ontzag opkijk tegen de mensen van de sociëteitscommissie. Zij zorgen er immers voor dat wij, de vermoeide, uitgedroogde en hongerige roeiers, onze dorst kunnen lessen en onze honger kunnen stillen. We worden in staat gesteld om bier, warme ranja, cola, pennywafels, gevulde koeken, M & M's, tosti's, hot dogs, bitterballen, jonge jenever en ga zo maar door, in ruime mate tot ons te nemen.

Wat zou onze vereniging zijn zonder bar? Niets, zeg ik u, helemaal niets. Want we zijn lid van *Het Spaarne*, niet enkel om te roeien, maar ook voor de gezelligheid en voor onze sociale contacten. En met een onwijs gezellige bar plus een goed functionerende sociëteitscommissie die dit alles beheert, komen we dan ook ruim aan onze trekken.

Een buffet heeft onze vereniging dan ook altijd gehad, zij het dat het er vroeger iets anders aan toe ging dan tegenwoordig. Aanvankelijk was het buffet altijd verpacht aan derden. Zo was van 1927 tot 1947 het beheer in handen van het echtpaar Bouckaert, en van 1947 tot 1953 in handen van mevrouw Van der Laan. Toch was dat niet echt ideaal. Zo ontstond bijvoorbeeld een conflict betreffende de openingsuren, hetgeen in 1953 resulteerde in de beëindiging van de ex-

ploitatie door derden.

Vanaf die tijd is het beheer van het buffet in eigen beheer gekomen. Dit had een aantal grote voordelen:

- alle artikelen daalden 10 tot 25% in prijs,
- het batig saldo kwam geheel ten goede aan de vereniging en
- het buffet was vaker open en speelde meer in op de wensen van de leden.

Tegelijk hiermee ontstond echter het tot op heden nog steeds actuele probleem: waar halen we voldoende vrijwilligers voor buffetbediening vandaan?

Natuurlijk fungeert een buffet alleen dan pas goed als de mensen in een aangename ruimte kunnen zitten. Daartoe hebben we dan ook een grote en sfeervolle clubzaal plus terras. Vroeger werd deze altijd deftig

'Sociëteit' genoemd. Het was dan ook streng verboden om met roeikleding de clubzaal of het terras te betreden. Tot 24 mei 1972 heeft dit verbod stand kunnen houden. Nu mag zelfs iemand in een berehuid de clubzaal betreden en een drankje gebruiken aan de bar, naast iemand in een zwart pak. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

In 1950 werd de clubzaal op een aantal belangrijke punten verbeterd:

- boven de bestuurskamer werd een serre gebouwd,
- elektrische bedrading en verlichting werden verbeterd,
- interieur met nieuwe stoelen, tafels, kleden en gordijnen,
- verbetering van de verwarming,

- verbetering en uitbreiding van het buffet en de aanbouw van bergruimte.

Pas echt sfeervol werd het in 1969 toen het nogal kale en sfeerloze buffet werd omgebouwd tot de bar zoals we die nu kennen. In 1979 werd de bijbehorende keuken ter gelegenheid van het 95-jarig bestaan geheel vernieuwd en voorzien van drie nieuwe ijskasten, een luchtafzuiginstallatie, een friteuse, een tosti-apparaat, een nieuwe vloer, nieuwe kasten en een nieuw aanrecht.

En nog was het niet goed genoeg. Pas na de installatie van een echte biertap in 1980, het opknappen van de clubzaal in 1982 door de 'winterschilderploeg', het plaatsen van een biljart in De Geus in 1982 en de aanschaf van een super-geluidinstallatie kunnen we nu vaststellen dat we de beschikking hebben over een eerste klas kroeg.

De zaal en de bar zijn dan ook voor allerlei soorten activiteiten te gebruiken. Tijdens wedstrijden draait de bar op topcapaciteit om alle deelnemers en toeschouwers van dienst te kunnen zijn. Elk jaar worden er feesten georganiseerd, waarvan het schoolwedstrijdenfeest het allergrootste (ook het gezelligste?) is. In het najaar en voorjaar is er éénmaal per maand een bridge-avond. Sinds 1954 wordt het Onderlinge Diner weer jaarlijks door onze eigen sociëteitscommissie in de clubzaal georganiseerd. In december worden we altijd met een bezoek van St. Nicolaas vereerd. In principe komt de Goedheiligman voor de kleintjes, maar ook vele ouderen worden naar voren geroepen om verantwoording voor hun daden af te leggen. Kien-avonden, verkleedfeesten, eetpartijen, lezingen, film- en diavoorstellingen, ouder-avonden, pannekoekbakwedstrijden, modeshows, een beauty-party, het is te veel om alles op te noemen. En dan laten we de vele recepties en privé-feesten van leden nog buiten beschouwing.

Ook de zomerse woensdagavonden en de zondagochtenden (sherry) worden steeds drukker bezocht, zodat wij ons toch echt gaan afvragen of de beroemde spreker dan toch gelijk heeft gehad met zijn welluidende uitspraak: 'Beter een sterke roeier op het water, dan een roeier op sterk water.'

Eigenlijk is Het Spaarne
één grote, gezellige
familie

TRANSPORTCAPRIOLEN

Door de jaren heen heeft onze vereniging bij wedstrijden die niet op eigen water werden gevaren, het materiaal moeten laten vervoeren. Soms met een beurtschipper, oudere leden zullen zich dat nog wel herinneren, of per dekschuit gesleept door Zuidam, per *Havik* van schipper Meeuwisse, later de *Jacoba Alida* met zoon Kees Meeuwisse als schipper, en tenslotte zoon Cas Meeuwisse als chauffeur van een grote trekker met aanhanger. Zonder mankeren werd al het materiaal opgehaald en terugbezorgd. Het kon echter wel eens gebeuren dat door de toch al omvangrijke transporten over grote afstanden, de boten enige dagen voor het evenement moesten worden opgeladen en ook wel eens wat later terug kwamen dan de roeiers leuk vonden. Gezien de verhouding vervoerscapaciteit en -aanbod was dit eigenlijk onvermijdelijk. Door een onzer trouwe buitenleden, in 1970 teruggekeerd in het Heemsteedse, werd tijdens de jaarvergadering van dat jaar de suggestie gedaan om pogingen in het werk te stellen te komen tot de aanschaf van een eigen trailer voor het vervoer van onze boten naar de diverse wedstrijdbanen. Dit idee werd door de wedstrijdroeiers leden graag aangenomen. De toenmalige commissaris materiaal had echter enige bedenkingen met betrekking tot zijn dure botenspul. Na een eerste opzet hoe het ding er zou moeten uitzien, kwam een tweede tegenaanval van een zeer technische commissaris wedstrijdroeiers, die met kennis van zaken het hele gedoe vakkundig de grond in boorde. Na een rustperiode van bijna een jaar werd de zaak weer uitgespit en opgepakt. Met een trailerbouwer in Heerhugowaard aan de tekentafel kwam een zeer acceptabel model op papier. Alleen was het geld er nog niet. Maar nadat de junioren twee-met in 1972 wereldkampioen werd, kwam dat in hetzelfde jaar nog los. Een grote nationale en Nederlandse verzekeringsmaatschappij kwam te hulp en niet te vergeten de hoed van Han Cox op het Onderlinge Diner in 1972 en nog een enkele gulle gift om de laatste gaatjes te vullen.

Het ding kwam er. Dat wil zeggen, hij werd gebouwd en verstopt. Niemand wist dat het geval al een

tijdje klaar stond om op het geëigende moment te worden aangeboden.

Dat was op de gedenkwaardige jaarvergadering in december 1972 toen op de bestuurstafel enige foto's konden worden neergelegd met de bemerking: 'Alsjeblieft, je mag hem hebben.' Groot gejuich bij de wedstrijdroeiers, stilte bij de rest van de aanwezigen. Toen vroeg de commissaris materiaal het woord en sprak, zeer bezorgd zijnde voor zijn spullen, met luid stem zijn veto uit over dit gebeuren. Als klap op de vuurpijl kwam toen een laatste mededeling van de schenkers: 'Goed, als je hem niet hebben wil, dan neem ik hem wel weer mee. De wagen staat namelijk beneden.' Onmiddellijk werd de vergadering geschorst want iedereen moest kijken. En de botenwagen bleef, tot op de dag van vandaag!

Wat is er daarna allemaal gebeurd? Er werden gewoon boten, riemen en toebehoren mee vervoerd. Bij dag en bij nacht. In weer en wind, in de sneeuw of in de hitte.

Op dit moment werden er in totaal 448 maal boten opgeladen, vervoerd en gelost en is de botenwagen in de afgelopen seizoenen de wereld rond gereden. Natuurlijk werd er een logboek bijgehouden, waaruit hier enkele aantekeningen:

'Geen hulp bij het lossen. Geen hulp bij het laden. De lichte hap heeft het af laten weten. Boten niet afgerigerd. De spullen liggen niet klaar. Wegens gebrek aan medewerking een skif laten liggen. De veteranen zijn wederom in gebreke gebleven.'

Nou ja, het was heus niet altijd kommer en kwel. Er werd af en toe ook flink gelachen. Toen voor de eerste keer een rit over de grens werd gemaakt, moest bij Duisburg op een drukke autoweg worden gekeerd. Jos Bakker ging midden op de weg staan met een opgerolde Telegraaf in zijn handen om het verkeer tegen te houden. Maar Duitsers zijn erg gedisciplineerd. Alles stond echt stil. Of bijvoorbeeld het eerste Engeland-transport. Bij Putney werd de auto geparkeerd langs de Theems. Na de lunch kwam er een waarschuwend telefoontje dat het water die dag erg hoog zou komen. Te laat, want bij terugkomst stond de auto al tot de assen in het water. En omdat

de laarzen in de auto lagen moest er maar gewoon door het water geplonsd worden.

Ook bij de Bosbaan deed zich eens een merkwaardige zaak voor. Op donderdagavond met een volle bak naar de NSRF. Waren alle hekken nog dicht. Na enig zoeken vonden de helpers een Nereïed die zei over de sleutel te beschikken. Na twintig minuten verscheen er een figuur op een coachfiets, roepende 'Ik heb de sleutel', daarbij driftig zwaaiend met een heel grote ijzerzaag. Slot exit, hek open. Na afloop werd het weer netjes dichtgedrukt.

Op de 23e februari 1977 om 5.00 uur op weg naar Vlissingen om een lading op te halen, die met de nachtboot zou overkomen. Maar drie uur later bleek op de kade dat er geen trailer met de boot was meegekomen. Een telefonade naar Sheerness leerde dat alles daar nog stond. Drie dagen later was het er wel. Met heel veel kartonnen dozen vol met asjes, collars, buttons, wielmpjes, etc. Alles was zo doorweekt van de regen dat de hele handel los in de kofferbak werd gestort.

Met dit soort malle gevallen zijn elf jaar boten sleuren verstreken en even zovele logboeken volgekriebeld. Het volgende jaar is weer begonnen en het nieuwe boek ligt klaar om beschreven te worden. Gewoon doorgaan.

REGIOROEIEN

In het begin van de jaren zeventig werd de eerste aanzet gegeven voor wat we op dit moment het regioroeien plegen te noemen. We behoeven dan ook niet zo heel erg ver te graven in ons 100-jarig *Spaarne*-verleden.

Als gevolg van het hoge niveau waarop het juniorenwedstrijdroeien zich bevond groeide bij onze wedstrijdafdeling de behoefte aan een wedstrijd-vorm die de kloof tussen toerroeien en wedstrijdroeien moest overbruggen. De ideologie hierachter was een grote

groep jongens en meisjes kennis te laten maken met het roeien in wedstrijdverband en ze op deze wijze klaar te stomen voor de grote (inter)nationale wedstrijden: een tussenstation op weg naar het wedstrijd roeien.

Deze ideeën leefden vooral bij Mieke van Oort en Max Cornaz die dan ook beschouwd kunnen worden als de uitvinders van het toen zo genoemde semi-wedstrijdroeien in Nederland. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat in 1972 de eerste twee experimentele wedstrijden op *Het Spaarne* werden verroeid. Vervolgens werd door de KNRB een ad hoc-commissie in het leven geroepen om het regioroeien verder te ontwikkelen. De nieuwe wedstrijdvorm bleek bijzonder goed aan te slaan. Niet alleen bij de aankomende wedstrijdroei(st)ers, maar ook bij de jeugd die niet de ambitie had om door te gaan naar de echte wedstrijdafdeling. In de loop der tijd begon zich dan ook een aparte afdeling te vormen naast de wedstrijdafdeling waaruit jaarlijks slechts enkele roei(st)ers de sprong naar het wedstrijdroeien waagden.

Bij de uitgave van dit lustrumboek bestaat het regioroeien alweer zo'n dertien jaar. *Het Spaarne* is altijd actief betrokken gebleven. Regelmatig treedt *Het Spaarne* op als organiserende vereniging en het weet ieder seizoen weer een groot aantal ploegen op het water te brengen. Toen in 1979 het regioroeien ook in de andere delen van Nederland volledig op gang was gekomen werden er voor het eerst landelijke regiofinales op de Bosbaan gehouden. Winnaars van de verschillende regio's komen hierbij tegen elkaar uit op het water. Deze wedstrijden leverden direct al een regiokampioen op voor *Het Spaarne*. De daaropvolgende jaren bleef onze vereniging goed meekomen en roeiden vele ploegen in de finale.

Naast het junioren regioroeien is ook het senioren regioroeien tot stand gekomen. Ooit begonnen onder de naam competitieroeien met een echt feestkarakter, is het nu in een wedstrijdjasje gegoten volgens hetzelfde concept als bij de junioren, zodat de laatste jaren gemiddeld zo'n vijftig *Spaarne*-leden (junioren en senioren) actief meedoen met het regioroeien.

ROEIKLEDING

De mode van 1885 had natuurlijk ook zijn invloed op de sportkleding uit die tijd. Een mode die er vergeleken met nu nogal stijf en sober uitzag. Een stuurman met een zwarte hoed in de stuurstoel was geen uitzondering. Ook het in die tijd iets koudere klimaat met strenge winters moet invloed hebben gehad op de toenmalige sportkleding. 's Winters lag er meestal ijs.

Pas na 1912 kwamen de dames actief aan bod en daarom zullen wij eerst eens de heren onder de loep nemen. Het kostuum zag er zo uit:

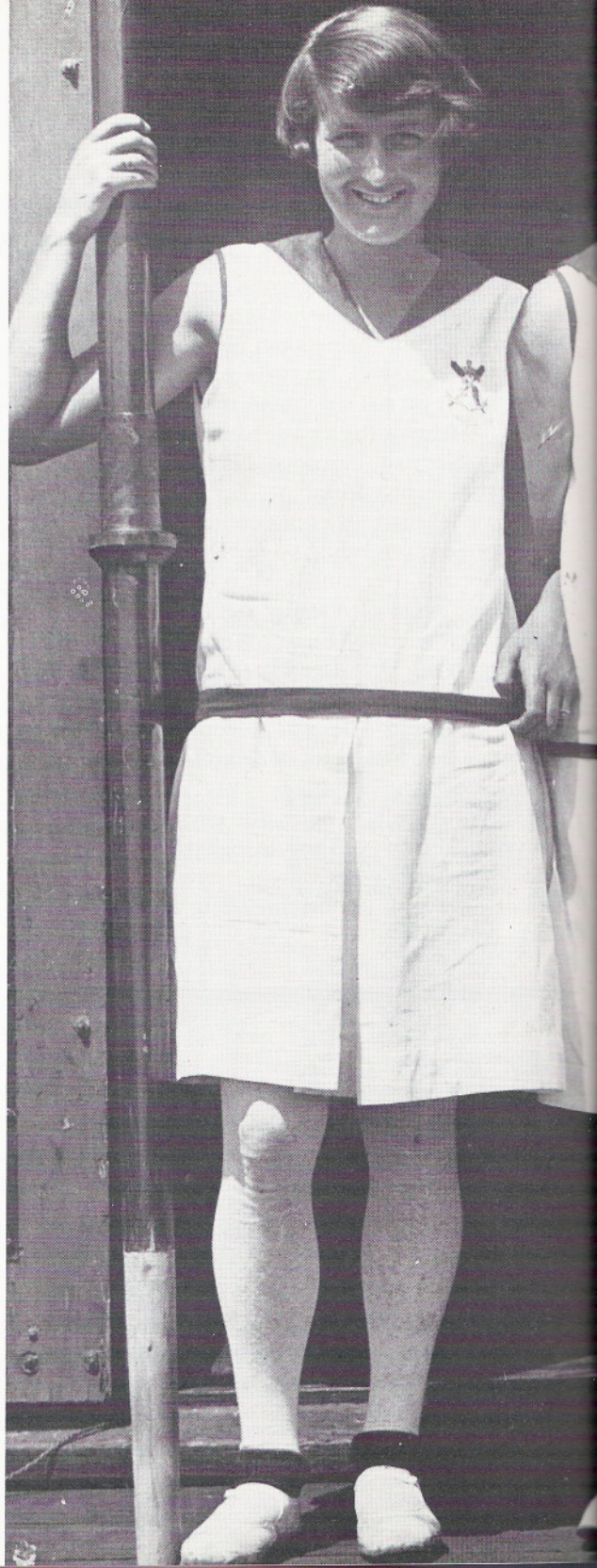
Een wit tricot met een rood omboordsel en rode knoopjes; dan een witte broek tot onder de knie, vastgebonden met een rode ceintuur. De kousen waren eveneens rood. Het schoeisel bestond uit witte pantoffels en als hoofddeksel had men een donkerblauwe roeipet op met rode ster. De stuurman droeg een donkerblauwe stuurpet met twee gouden biezen afgezet en voorop het vlaggetje van de vereniging. Tegen de kou droeg de stuurman een donkerblauwe jekker met vergulde ankerknopen.

Bestuursleden moesten goed opvallen tussen de gewone leden en droegen een verguld ankertje op de kraag van hun jas. De herenroeiers zouden zich nog jaren in deze kleding vertonen. Pas in 1930 kwam er enige verandering. De roeibroek werd iets korter, de kleur bleef wit (nou ja, wit?) en de stof was van dikke molton. En er zijn nog steeds oudere leden, die zo'n antieke moltonbroek bezitten en koesteren, want dat waren toch de enige echte roeibroeken.

Zo langzamerhand zijn wij dan toch bij de dames terecht gekomen. Voor de dames werd het volgende kostuum vastgesteld:

Een smetteloze witte jurk tot even over de knie, met zowel voor als achter een diepe stolpplooi (de naaiers onder ons weten precies wat dat inhoudt). Een effen rode kraag, een soort matrozenkraag, sierde de hals en in dezelfde rode tint werden de armsgaten afgebiesd. Om de benen niet te veel te laten zien droegen men lange witte katoenen sokken. Owe als deze vanwege de warmte uitgingen. Om de smetteloos witte jurk niet meteen te bevuilen, werd een soort lap of

Tot de jaren dertig roeiden de dames in een smetteloze witte jurk tot even over de knie en de benen bedekt met lange, witte katoenen kousen

2

schort om het middel gebonden om op te zitten. Het geheel werd gecompleteerd met een rode, wollen alpinomuts. Sommige dames droegen ook wel een soort slaapmuts. Het was wel een schrijnende tegenstelling: die keurig nette 'witte' kleding van de dames en de slonzige verkreukelde garderobe van de heren.

Ongeveer achttien jaar hebben de dames in deze, voor hen waarschijnlijk ongemakkelijke kledij de roeisport bedreven en het heeft heel wat voeten in de aarde gehad, voordat in 1930 opeens (jawel u leest het goed) de dames in een heuse broek aan het vlot verschenen. Deze ommekeer kwam voornamelijk doordat sommige dames genoeg hadden van het stijlroeien en het roeien 'in stijl', want het was bij stijlroeien niet alleen belangrijk om produktief te zijn, het verzorgde uiterlijk was ook belangrijk en vaak zelfs doorslaggevend. Men moest beslist in zo'n ploeg even lang, even donker of blond en vooral even charmant zijn.

Geen wonder, dat sommige opstandige en misschien ook jaloerse dames, die niet aan deze strenge eisen konden en wilden voldoen, door naijver en wraak bezeten, op een prille voorjaarsdag plotseling besloten: 'wij gaan raceroeien'. Het raceroeien van nu werd geboren.

Maar wat is daar niet aan vooraf gegaan! Daar waren de jurken, de lange witte soepjurken met rode biesjes, beschermd en bijeengehouden door de altijd vieze roeischorten, die in tegenstelling tot alle andere schorten, aan de achterkant zaten. Natuurlijk moesten ze die eerst kwijt en dat was niet zo eenvoudig, conservatief als de mannen waren. Aangezien er geen roeikledingcommissie of iets dergelijks bestond, togen enkele oproerkraaiers naar het bestuur. Een bestuur, dat bestond uit een groep deftige, geposeerde mannen met ring- of bakkebaarden, dat voor die 'meisjes' een hele hoge en afstandelijke positie innam. De conversatie verliep als volgt:

'Meneer, we willen in broeken roeien.'

'In wat?' Diep afgrijzen en grote ontsteltenis op alle gezichten.

'In broeken, meneer.' 'In broeken? In directeurs? Hoe stellen jullie je dát voor?' Gewoon, meneer, in broeken. Rode broeken, die we zelf maken, een beetje

lang tot de knie en dan met elastiek.' 'Oh, elastiek.' Een zucht van verlichting. 'Tja, waarom eigenlijk?' 'Omdat we niet kunnen raceroeien met jurken en schortjes, meneer. De banden komen tussen de slidings.'

'Hè, wat? Raceroeien?' Een nieuwe stuip en nieuwe ontsteltenis.

Na eindeloos vergaderen, demonstreren, afkeuren, pleiten en strijden, deed dan eindelijk op *Het Spaarne* de broek-voor-dames haar intrede. Niet zo-maar-een-broek. Deze moest zedig bedekt worden met een rode wikkelrok, die op het allerlaatste moment, bij het instappen in de boot, prijsgegeven mocht worden om de broek zo lang mogelijk aan het oog te onttrekken. Meegenomen in de boot, werd de rok dan weer direct omgegend bij de eerste stap aan wal. En wee degene, die deze voorschriften overtrad. Dan moest men op het matje komen en beterschap beloven.

De mutsen veranderden in kleine, sportieve ronde petjes.

Na de Tweede Wereldoorlog was er een nijpend tekort aan textiel, dat vooral voor nette huismoeders met roeiende dochters talloze zorgen opleverde. De jeugdige roeisters moesten kleding lenen van oudere leden om er tijdens een wedstrijd enigszins als een *Spaarne*-lid uit te kunnen zien. Meestal ontaardde dit in te grote broeken, vastgehouden door veiligheids-spelden, rokken met motgaten en olievlekken. Eind 1950 deelde het bestuur mee, dat een textielfabrikant bereid gevonden was enige nieuwe broeken te fabriceren. De kosten waren wel aan de hoge kant, maar daar werd het volgende bij aangetekend:

'Indien de nieuwe broekjes een even lang leven beschoren is, als de thans nog in gebruik zijnde vooroorlogse exemplaren valt het echter best mee.'

In 1952 werd meegedeeld, dat damesbroeken konden worden verkregen bij twee sportzaken in Haarlem. Tevens werd benadrukt, dat de officiële roeikleding voor dames is: rood broekje en witte blouse met badge en voor de heren: witte broek en hemd zonder mouwen. Voor beide seksen gold een donkerblauw trainingspak. De officiële *Spaarne*-clubdas, geheel rood met smalle witte streepjes was ook verkrijgbaar.

In 1971 werd een belangrijke beslissing genomen: het stijlroeien werd afgeschaft. Een brok historie had de tand des tijds niet langer kunnen doorstaan. Het leek wel of daarmee ook de verzorgde roeikleding enigszins in het slop geraakte. In ieder geval bij de dames verdween al snel de blouse, die moest wijken voor een t-shirt.

Aangezien enige verwarring ontstond met de kleding van *De Hoop*, werd in april 1974 de wedstrijdtekleding als volgt bepaald:

Jongens en heren dragen voortaan een singlet, rood afgeboord, met voor- en achterzijde (links en verticaal) voorzien van rood-wit-rode banen, ter breedte van vier centimeter. Al naar de weersomstandigheden kan men hieronder een wit t-shirt dragen met lange of korte mouw of niets. De witte broek blijft (al is de stof katoen geworden).

De dames en meisjes zullen in hetzelfde tenue verschijnen, maar wel met een rode broek.

Zoals in iedere periode van de geschiedenis van *Het Spaarne*, zijn er altijd leden geweest, die het met van hogerhand genomen beslissingen niet eens waren.

De recreatieroeiers/sters kwamen zodoende met een alternatief. Om met de dames te beginnen, zij roeiden liefst in een wit shirt met embleem en rode broek, gecombineerd met een college-trui in blauw of grijs met embleemopdruk. Sommige dames wilden een donkerblauwe trainingsbroek met een rood jack met capuchon en steekzakken (die zo lekker in de weg zaten bij het uitzetten van de riem).

Kortom, het was moeilijk om alle leden in een en hetzelfde uniform te krijgen. De heren maakten daar overigens niet zo'n probleem van.

De meest geëmancipeerde vrouwen wilden eigenlijk roeien in kleding, die zij zelf het lekkerst vonden, of het nu in bikini was, of met wanten aan, als het maar aangenaam was.

In 1979 rees een volgend probleem bij de kleding van de wedstrijdafdeling: het tenue van *Poseidon* leek zó op dat van *Het Spaarne*, dat wederom een nieuw ontwerp raadzaam was. En zoals in deze tijd gebruikelijk was, werd een vriendelijke oproep in *De Loods* geplaatst met het verzoek een goed ontwerp te maken voor een nieuw shirt.

En dan is het zover; in 1979 wordt op een Algemene Ledenvergadering na een ware modeshow een nieuw wedstrijdshirt met korte mouwen, een ronde hals, rood van kleur met op borsthoogte een twaalf cm brede horizontale witte baan waarop aan de voorzijde het clubembleem, volgens het ontwerp van Esther Kruiswijk, aangenomen.

Op 22 maart 1980 werd dit shirt tijdens de eerste wedstrijden van het seizoen gebruikt. 'Vrolijk maar duur,' volgens een reactie van een dameslid, dat tevens de dames een hint gaf het shirt zelf na te maken. Volgens de reglementen was voor de dames nog steeds een rode en voor de heren een witte broek voorgeschreven, maar de wedstrijdroeiers hadden intussen het comfort van de zwarte wielrenbroek met zeemleren kruis ontdekt. Deze zaten lekker, kropen niet omhoog en beschermden de dijen. Al vóór de introductie van het nieuwe shirt verschenen dan ook praktisch alle roeiers in deze niet-officiële fietsbroek aan de start. Pas op de Algemene Ledenvergadering in 1984 werd in het officiële wedstrijdtenue de kleur van de broek zowel voor de dames als voor de heren in zwart gewijzigd.

Al met al is er heel wat te doen geweest om een ieder naar tevredenheid in *Spaarne*-tenue te laten roeien en ik neem aan dat in de toekomst op een mooie zomerse dag plotseling wel weer iemand op de gedachte zal komen nu eens een ander, leuker, makkelijker, luchtiger, en alles wat er maar te bedenken valt, ontwerp voor roeikleding te introduceren.

Maar één ding staat vast; de kleurencombinatie rood met wit zal altijd blijven bestaan.

2

Een riempje om de rokken en altijd vieze roeischorten, moesten de witte soepjurken schoon houden

2 Penningmeester in tijdnood

Maar inmiddels blijkt dat de huur van de loods nog niet aan de heer Stoel is betaald. De heer Pauw werpt zich hierop op als de voorvechter voor de belangen van Stoel. Het blijkt, dat de penningmeester nog niet met zijn boeken gereedgekomen is. Trouwens, hij heeft weinig tijd en heeft al jaren geleden willen aftreden. Peltenburg wijst op de geringe moeite om de boeken van de penningmeester bij te houden. Zelf is hij penningmeester van de gymnastiekvereniging *Haarlem* geweest. Dat was heel wat lastiger. Het jaar 1893 belooft een belangrijk jaar te worden: opening van het roeiseizoen op zondag 7 mei. Bij voldoende deelname zal die dag een picknick worden gehouden. De deelname is echter niet voldoende en de picknick wordt op 21 mei gehouden. Voorts moet de pedel vervangen worden. Men heeft een goed mannetje op het oog: De Jong. De man kan uitstekend lakken en is geruime tijd schipper geweest. Voor de functie van pedel is dit jaar f 125,- beschikbaar. Om de verdiensten nog wat te verhogen gaan er stemmen op de pedel ook het buffet te geven. Het enige gebrek, dat De Jong heeft is dat hij slechts de beschikking heeft over één been.

Men denkt erover een drijvend schuithuis te laten bouwen, 19 meter lang, 8 meter breed, gebouwd van 2.000 kg ijzer en 19 m³ hout. Kosten van het een en ander f 3.000,-. Helaas, weer te duur.

Van 1908 tot 1927 zat
Het Spaarne in haar
eerste vaste clubgebouw
aan de Friesche
Varkenmarkt

De telefoon heeft inmiddels zijn intrede gedaan bij de vereniging. Peltenburg meldt als eerste op 1 april 1889 via de draden van de Haarlemsche Bell Telephone Maatschappij, dat hij verhinderd is de vergadering bij te wonen. Of het een 1 april mop is, is niet bekend, maar de zaak wordt genotuleerd en driemaal onderstreept.

Liquideren

In 1895 waart het liquidatiespook weer eens rond. De reden ligt voor de hand: Het bestuur is geen goed bestuur meer en moet na jaren door een jonger bestuur worden vervangen. Dat ziet men somber in; men heeft weinig vertrouwen in het voorgestelde jongere bestuur.

Voorzitter Couvée wil dus maar liquideren, dan is men van het gezeur af. De penningmeester zegt nee, want de financiële situatie is beter dan ooit. De liquidatievoorstellen worden besproken ten huize van de heer Pauw, die weer flessen cognac te voorschijn haalt en de toestand wordt voor de aanwezigen minder somber.

Men mompelt: allemaal aanblijven, maar geen adspiranten meer. De voorzitter is weer blijmoedig gestemd en Pauw heeft de vereniging weer een grote dienst bewezen.

In juli 1894 komt een boze brief van een aantal leden binnen:

‘Ondergeteekenden geven hun ongenoegen te kennen over het feit, dat zij door de Bestuursvergadering in de kleedkamer meer dan een half uur moesten wachten, voordat zij zich konden verkleden.’ Het zal niet meer gebeuren. Dan maar weer bij de bestuursleden thuis of in café Brinkmann.

Zo gaan de jaren rustig voorbij. Het roeiseizoen blijft kort en ziet er als volgt uit:

‘Opening in het voorjaar, de voorzitter hijst de verenigingsvlag, het roeien voor de zomer kan beginnen. Het grote gezelligheidsfeest is de Picnique. Wel acht dagen vantevoren schriftelijk bij den secretaris melden.’

Onderlinge Wedstrijden met de nummers voor het volk en andere liefhebbers. Met enige plechtigheid wordt medio oktober de loods gesloten. Van tijd tot tijd wordt een evenement opgeluisterd met de levende muziek van de muzikanten van kapelmeester Son-neman. Het muziekgezelschap van het zevende regi-ment infanterie is 'in'. Wanneer zij spelen is succes verzekerd.

De dames blijven voorlopig nog ter versiering aan de kant en onder het nieuwe zonnescrm. Roeien is er voor hen nog niet bij, daarvoor moeten zij wachten tot 1913.

Blijven drijven

Aan het einde van de jaren negentig is de kaspositie bijzonder slecht. De schulden zijn hoog opgelopen en sanering van de financiën is dringend noodzakelijk.

In 1898 wordt Willem Dyserinck voorzitter, een voortvarend man, die met behulp van zijn vrienden probeert de zaak in goede banen te leiden. De finan-ciën worden gesaneerd en het voortbestaan van de vereniging wordt voor de komende jaren veilig gesteld. Men heeft er de handen vol aan, temeer daar veel energie en tijd gaan zitten in het drijvend houden van het van *Nereus* voor f 1.200,— overgenomen schuitenhuis. Een haast onbegonnen taak, gezien de slechte toestand waarin het verkeert. Met behulp van veel drijvende tonnen lukt het. 'Behalve goed bestuur-der moet je ook goed duiker zijn' is het devies van Dyserinck.

Erevoorzitter

Het is de tijd van het onvervalst Victoriaanse imperi-alisme. In Zuid-Afrika is de Boerenoorlog aan de gang, alom zijn de Europese wereldmachten landjes aan het veroveren. Het hijsen van vlaggen hoort hier-bij. Het kan niet anders dan dat deze internationale rage ook overslaat naar Haarlem.

Voor de *Spaarne*-leden staat een toertochtje naar een eilandje op de mooie Nel hoog aangeschreven. De le-den hebben de gewoonte om ondanks het verbod van de boer, aan wie dit lapje grond toebehoort, het ei-landje als privé te beschouwen. Meermalen leidt dit tot woeste achtervolgingen door met hooivorken ge-wapende boeren. Dyserinck brengt alle gemoederen weer tot bedaren door een eilandje te huren en het wordt voor de toerroei-ers een verrukkelijk tochtje naar het eiland van 'Dies' om daar de *Spaarne*-vlag te hijsen. Men spreekt dan ook van eilandje veroveren. Langzaam maar zeker groeit het ledental, mede door de propagandistische waarde die uitgaat van de gon-delvaart die de vereniging organiseert op 31 augustus 1902 ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Ma-jesteit Koningin Wilhelmina. Dagen is men bezig met de voorbereidingen. Zelfs is er een werrie die met be-hulp van een accumulator voorzien is van elektrisch licht. Het publiek is met drommen gekomen om van het fantastische schouwspel getuige te zijn.

Het eerste vrouwelijke ere-lid, de befaamde coach Gertie Peere-boom-Chambers, doopt een naar haar vernoem-de oefengiek

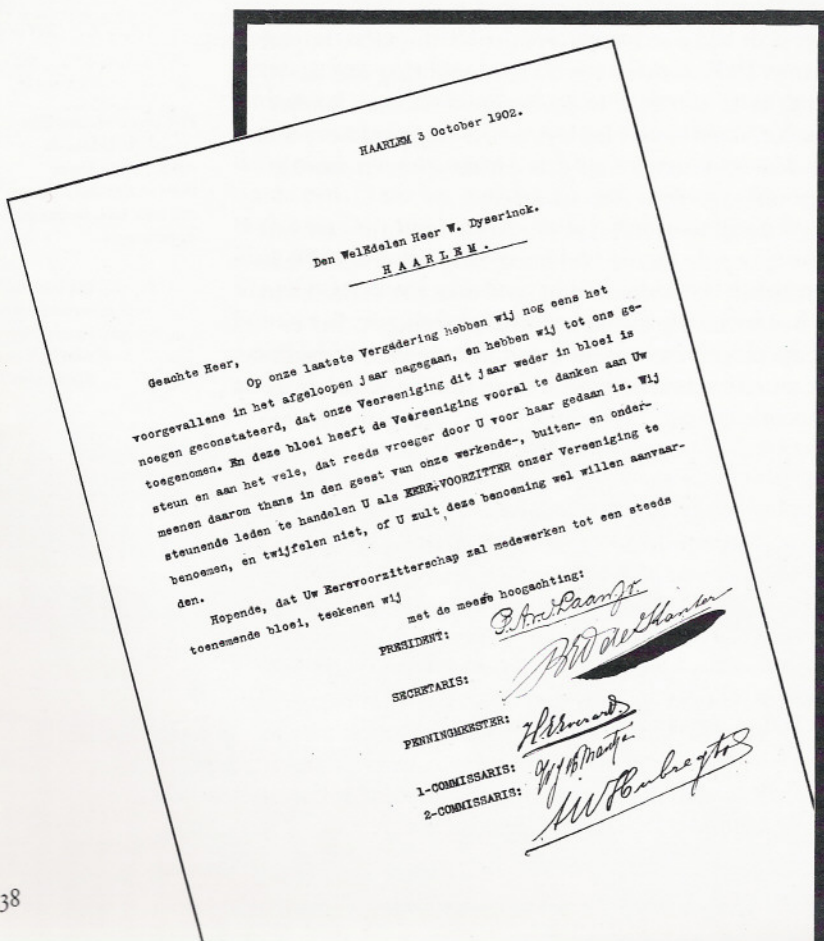
2

Het ledental verdubbelt, zodat het oude schuithuis niet meer voldoet. Dat doet het trouwens al lang niet meer. Na de gondelvaart, die Dyserinck als een hoogtepunt in zijn voorzittersloopbaan beschouwt, treedt hij af. Het kan bijna niet anders of het bestuur zendt hem een brief, waarin hij benoemd wordt tot erevoorzitter. Dyserinck aanvaardt de benoeming volgaarne en zal zich tot zijn dood in 1956 als erevoorzitter blijven inzetten voor *Het Spaarne*.

Eerste vaste clubgebouw

In de loop der jaren blijkt de noodzaak naar een nieuw vast clubgebouw dringend geboden. Met de gemeente Haarlem wordt overleg gepleegd en men kan

beslag leggen op een stuk grond aan de Friesche Varkenmarkt. Dyserinck neemt het initiatief een obligatielening uit te schrijven: 160 obligaties van f 100,— moeten bijdragen tot de bouw van het eerste vaste clubgebouw aan de Friesche Varkenmarkt nr. 1. Voor voorzitter Jan de Breuk Lzn. een enerverende tijd. Het gaat niet van een leien dakje, maar in het voorjaar van 1909 is het toch zover. Op 3 april komen de 110 werkende leden, buitenleden en donateurs bijeen om tegenwoordig te zijn bij de opening van het mooie gebouw door de burgemeester van Haarlem, jonkheer mr. J.W.G. Boreel van Hogelanden. Jan de Breuk Lzn. laat zich met zijn equipe na gedane arbeid voor dit gebouw op het vlot portretteren door een fotograaf: een staatsiefoto die er zijn mag. Men kijkt ernstig want daar is alle reden voor. Na de bouwplannen en de financiën is er een ander probleem: Dames, wat doe je er mee ... wel of geen lid? Maar eerst wordt er een prachtig feestprogramma ter gelegenheid van de opening van het gebouw afgewerkt waarbij de dames niet mogen ontbreken. Vlootschouw met veel vlaggen. Het ziet er fleurig uit daar aan de Friesche Varkenmarkt vlakbij de spoorbrug. Het weer werkt mee want het is aangenaam voorjaarsweer. De fraaie toiletten van de dames hebben niet te lijden. 's Avonds is er een verrukkelijk programma. Het diner voor de genodigden en de aanwezige leden en introducées mag er wezen, aangevuld door het optreden van het wereldvermaarde 'Bunte Moderne Kosmopolitische Ueberbrett'l Theater' onder leiding van Kapellmeister Herr Oberhofkapellrath Genissy. Het programma vermeldt voor de werkende leden nog een aantal nuttige aanwijzingen: *Het is verboden te applausseeren op het hoofd van een ander, zelfs al is het kaal of hol. Aan de feestgenooten wordt beleeft verzocht elkander geen planken uit het lichaam te breken. In de pauze mag boven in het clubgebouw matig worden gerookt. Het is niet geoorloofd zich in de vaartuigen te begeven. Zij, die alsnog lid wenschen te worden van de vereeniging kunnen eene schriftelijke meedeeling deponeren in een der borstzakken van den secretaris. Het aantal mag echter de honderd niet te boven gaan. Gelieve de beide zakken gelijkelijk te belasten.*

Het is tevens de eerste gelegenheid waarbij kapelmeester 'Genissy' de dirigerstok hoog heft om het *Spaarne*-lied te laten klinken aan de feestvierenden.

Onafhankelijkheidsfeesten

Het eerste verenigingsjaar van het nieuwe clubgebouw staat in het teken van de voorbereiding voor de 25-jarige jubileumviering. Op 2 en 3 juli 1910 is het zo-
ver: 25 jaar *Het Spaarne*. Meer hierover vindt u elders in dit boek.

Het is 1913 wanneer de volgende belangrijke gebeurtenissen plaatsvinden. In dit jaar viert ons land de onafhankelijkheidsfeesten uitbundig. Het is honderd jaar na 1813 en dat ligt toch nog vers in het geheugen. Het verenigingsjaar begint op zaterdagavond 18 januari des avonds om acht uur met een whistconcouers. Invités zijn zeer welkom, opgegeven vóór donderdag 16 januari bij de secretaris, de heer J.A.A. Banning, Oranjekade 27. Er wordt gestreden om enig gevogelte. Het gevogelte is nog maar net gewonnen of Banning zet zich aan zijn volgende grote taak, de voorbereidingen voor de werrietocht ter gelegenheid van het tienjarig bestuurslidmaatschap van voorzitter Jan de Breuk Lzn. Men gaat er een prachtig feest van maken; er komt een vertrouwelijke brief van de regelingscommissie onder leiding van Willem Dyserinck aan de heren ereleden, leden en donateurs. Alle leden worden verzocht een kostuum te huren uit het tijdperk 1813. Voor hen die zich tijdig opgeven haalt het lid J.R. Prent de gehuurde kostuums uit Amsterdam teneinde kosten te besparen. Zaterdagavond 21 juni is het zo-
ver. Jan de Breuk Lzn. kan nu genieten van een evenement, zorgvuldig door Dyserinck en Banning voorbereid. Het feest neemt 's avonds om half acht een aanvang met de gekostumeerde watertocht van het clubgebouw naar het Haarlemmerhoutpark. Voorop een bom waarop een gekostumeerd gezelschap: Koning Willem I met gevolg. Daarop volgen vijftien versierde werries bemand met gekostumeerden in klederdrachten van 1813 waarna twee stoombootjes met genodigden volgen. De stoet heeft langs de hele weg

veel bekijks. Op de buitenplaats Oldenhove van de heer Carp, gelegen aan het Spaarne bij het Haarlemmerhoutpark, wordt de pseudo Willem I met gevolg ontvangen en wordt thee genuttigd waarbij de tegenwoordigheid van Haarlems burgemeester en het erocomité wordt opgemerkt. Bij het vallen van de avond wordt de terugreis aanvaard en worden op de bom fakkels ontstoken, wat een fantastisch gezicht oplevert. Op het clubgebouw teruggekeerd, wordt het feest voortgezet en worden de prijzen uitgereikt voor de mooiste kostuums. Het clubgebouw is smaakvol met lampions geillumineerd. Na een gezellige avond kan Prent de kostuums weer innemen en terugbrengen naar Amsterdam. Jan de Breuk Lzn. geniet van zijn huldiging en iedereen is zeer tevreden. De heer Banning heeft nog meer te doen: de jaarlijkse Onderlinge Zeilwedstrijden, waarvoor hij de nodige papieren aan de leden moet zenden. Met prachtige kunstvoorwerpen als prijzen, treffen in klasse II (kiel- en midzwaardjachten), gestuurd door heren liefhebbers, Rego Veth, J. Carp, H.W. de Voogt en Peltenburg elkaar. Bij de platbodemjachten met middenzwaard is het de *Equilibrist* van de vereniging, gestuurd door een lid, die het op moet nemen tegen de *Hok* van de heer Van Waveren uit Haarlem.

1953. De doop van een boot blijft altijd een bijzonder feestelijk moment

2

Motorboten

Inmiddels heeft Banning met behulp van zijn schrijfmachine een vergunning van de gemeente Heemstede weten te verkrijgen voor het bevaren van de wateren in die gemeente met motorboten. De vergunning wordt in augustus afgegeven en de burgemeester en wethouders van Heemstede staan de leden van *Het Spaarne* toe tot wederopzegging in de Van Merlenvaart tot het wandelbos Groenendaal met motorboten met een snelheid van ten hoogste 6 kilometer per uur te varen. Omdat Banning deze vergunning een 'aanwinst voor de vereeniging' vindt wordt op zondag 24 augustus voor de leden en hun dames een picknick georganiseerd naar het wandelbos en men hoopt dat de motorboten niet zullen ontbreken. Na deze daden komt ook voor Banning het einde van zijn activiteiten op de vereniging: J. de Breuk Lzn. zendt in september de volgende convocatie aan de leden: 'Het zal U allicht bekend zijn, dat onze ijverige secretaris de Heer J.A.A. Banning binnenkort naar Indië zal vertrekken. Ondergeteekenden menen dat vele leden er prijs op zouden stellen met hem, die zich voor onze vereeniging zo verdienstelijk heeft gemaakt, nog eens genoegelijk samen te zijn. Zij stellen zich daarom voor dit te doen aan een souper, te houden in een der zalen van Café Brinkmann op Zaterdag 20 September aanstaande, na afloop van de Algemeene Vergadering des avonds te elf ure. De kosten zijn op f 2,— zonder wijn bepaald. Opgave tot deelneming gelieve men voor Donderdag 18 September aanstaande

Het Spaarne-lied

schriftelijk te richten tot de eerste Ondergetekende: J. de Breuk Lzn., Heemstede, Westerhoutpark 11.' De heer Banning wordt feestelijk uitgeluid en kan met een gerust hart op de boot naar Indië stappen, want zijn taak wordt overgenomen door de niet minder bekende P. van Bork. De eerste taak van Van Bork is het rondzenden van de mededeling, dat na dit boeiende verenigingsjaar de loods op 20 oktober wordt gesloten, en tevens het roeiseizoen.

Dames

Op dat moment is de vereniging het domein van heren werkende leden. Zij kunnen er zeilen en roeien. Dames mogen op beperkte wijze worden geïntroduceerd. Op 12 december 1914 wordt de bestaande introductieregeling voor dames versoepeld. Tot deze datum kunnen dames geen werkend lid zijn en slechts drie maal per jaar worden geïntroduceerd. Bij de Onderlinge Wedstrijden zijn al wel nummers uitgeschreven voor werries met een stuur dame of het speciale nummer 'ringsteken in werrie voor dames', maar het reglement wordt nu zo aangepast dat dames altijd kunnen worden geïntroduceerd, doch daarmee beslist nog geen werkend lid zijn. De weg naar het lidmaatschap voor dames wordt hiermee ingeluid. De discussies tussen de pro's en contra's onder de heren werkende leden laaien nog twee jaren hoog op, voordat de volgende stap genomen wordt. Bij de reglementswijzigingen van 1916 wordt dan toch gesproken over kandidaten voor het lidmaatschap en verdwijnt de term 'HH werkende leden'. Wanneer secretaris H.M.F. Peltenburg de leden bericht, dat het roeiseizoen op zaterdag 1 april 1916 om vier uur wordt geopend op de traditionele wijze door het hijsen van de vlag, waarbij het bestuur hoopt de leden in grote getale te ontmoeten, is er een nieuwigheid, die de tegenstanders van het damesroeien nog éénmaal de haren doet rijzen:

'Als kandidaten voor het werkend lidmaatschap worden voorgesteld de dames: E. Bertling, E. van den Bosch, H. Braakenburg van Bakkum, S.G. Bussema-

ker, E. Davidson, G.A. Jonges, H.A. Loman, J.C. Loman, N. Meijer, S. Ootmar, C.M. Peereboom, G.J. Peereboom, A.C. Prins, C.S. Sipkes, E. Thiel, M.A. Thiel, M. Torley Düwel, D. Veenhoven, F.W. Vorstman, L. van der Weiden en C. Westdorp.'

De secretaris verwijst in zijn schrijven nog even naar artikel II van het Huishoudelijk Reglement:

'Is binnen de tijd van veertien dagen na de datum waarop de mededeeling aan de leden is geschied, gedurende welke tijd de candidaat ambtshalve door het Bestuur is geïntroduceerd, niet door ten minste drie leden stemming aangevraagd, dan is de voorgestelde als lid aangenomen'.

Welnu, er wordt door niemand stemming aangevraagd, de 21 dames worden als lid toegelaten en vormen zo de erelijst van onze eerste damesleden. De discussie dames of geen dames is echter nog niet geheel gesloten. Voor de vrouwelijke leden zijn de eerste roeiwedstrijden waaraan kan worden deelgenomen de Onderlinge Wedstrijden op zeven en acht juli 1917. De nummers skif en twee stijlroeien worden uitgeschreven. Nu laten de dames zich niet onbetuigd; van de 21 werkende damesleden schrijven elf op deze Onderlinge in voor het nummer stijlskif in de boten *Mug* en *Spin*. Deze stevige skifs zijn loodzwaar en flink breed. Ze zullen nog heel lang mee moeten gaan. Het nummer wordt op de zaterdag verroeid. Dezelfde dames vormen de volgende dag de ploegen voor het nummer stijltwee in de *Snoek* en *Zwaluw*. Ook al van dat hele stevige, zware overnaadse materiaal. Er zijn mooie prijzen te winnen. Uiteraard 'Kunstvoorwerpen', welwillend beschikbaar gesteld door het erelid B.W. de Kanter, en de dames De Breuk en Bernhard. Als tweede prijs drie dozen bonbons, beschikbaar gesteld door de heer Kaars Sijpesteijn. Voor de heren zijn er als eerste prijzen zilveren medailles en als tweede prijzen petjes, vervaardigd door Lydië Scheltema.

Hoofdpijn

Inmiddels heeft de mobilisatie 1914/1918 een groot aantal leden onder de wapenen gebracht. Het afroeien komt in gevaar. Er zijn geen goede instructeurs meer en men is genoodzaakt per convocatie een dringend beroep op de overige leden te doen om toch nog een paar afroeiërs te vinden. Gezien de situatie worden geen grote feesten meer gegeven en wordt volstaan met slechts een enkel sober partijtje. Bonnen moeten worden ingeleverd wanneer er een verenigingsmaaltijd is. Gelukkig is de heersende kolennoed niet van dien aard dat de jaarlijkse tocht met de stoomboot *Volharding* van rederij Bus naar de universiteitswedstrijden op het Noordzeekanaal in gevaar komt. Althans de eerste jaren niet. Op Hemelvaartsdag 1915 vaart de boot van Bus. Gelukkig krijgt secretaris Peltenburg een heleboel aanmeldingen en het wordt weer een prima middag. Wel hebben verschillende le-

2

Het huidige clubgebouw aan het Heemsteedse Marisplein, ontworpen door architect Jonkheid, werd op 26 februari 1927 in gebruik genomen

2

den de volgende dag enige hoofdpijn door het gebruik van sterke drank op de stoomboot. Als in 1915 de vereniging haar dertigste geboortedag viert zijn er slechts Onderlinge Wedstrijden en een gemeenschappelijk noenmaal op de 18e juli in hotel Duin en Daal in Bloemendaal.

De Onderlinge Wedstrijden worden op zondag 18 juli 's middags geruime tijd onderbroken om het bestuur de gelegenheid te geven een lunch te gebruiken bij restaurant Brinkmann. De bestuurderen tezamen met de ere-gasten, de heer en mevrouw Stoel, eigenaren van de eerste botenloods en het ere-lid Couvee genoten van een Consommé en tasse, Croquette, Viande ou Poulet froid, Salade, Pouding en Melon. In 1917 stijgen de prijzen sterk. De Bus-boot vaart wel weer, maar de kolen zijn aanzienlijk duurder geworden. Een middagje *Volharding* moet nu f 1,75 per persoon kosten en dat is eigenlijk te veel. In 1918 vaart de boot niet meer, want de prijs moet nog verder omhoog en Bus bewaart liever de kolen voor het noodzakelijker beurtvaartwerk. Eveneens in 1918 is het niet meer mogelijk een lampionnentocht te houden wegens schaarste aan kaarsen. Jammer, want deze tochten zijn altijd erg gewild bij de leden. Gelukkig is dat jaar nog wel een sleepboot beschikbaar om vaartuigen van leden en donateurs naar de Hollandia Zeilwedstrijden te slepen. Vertrek 's morgens om half zes. De vergoeding bedraagt f 8,— enkele reis.

Fikse rel

In 1918 wordt ook het Huishoudelijk Reglement weer gewijzigd. Dankzij de inspanning van het lid Numan van Son wordt het mogelijk voor werkende leden, mits deze een verzoek aan het bestuur indienen, ook 's winters te roeien. Hiervoor worden onder zekere voorwaarden voor een beperkte groep enige boten beschikbaar gesteld. Overigens loopt het roeiseizoen nog steeds van april tot oktober. Het verenigingsgebouw blijft verder in de wintermaanden gesloten. Het toetreden van dames als werkende leden wordt echter niet door alle heren op prijs gesteld. Trou-

wens, er moet ook een kleedkamer voor de dames komen. Voorlopig gebruikt men hiervoor de bestuurskamer. Ook zijn er nog heren, die helemaal niets voelen voor de gelijkheid tussen dames en heren leden. Het lid P.O. Loonen, Zijlweg 39, Haarlem, verkeert nog steeds in de overtuiging dat dames niet behoren te roeien en mogen zij dan roeien, dan in ieder geval de heren niet tegenspreken. En zo ontstaat een fikse rel wanneer de dames een te grote mond tegen Loonen opzetten. Hij wenst geen tegenspraak en gaat tot harde actie over. De dame in kwestie wordt te water geworpen. Gelukkig is zij de zwemkunst machtig, want zonder een zwemdiploma kan men niet als lid toetreden. De zaak wordt door het bestuur heel hoog opgenomen. Loonen moet op het matje komen en wordt geruime tijd als lid geschorst. Bijna veertig jaar later, wanneer Loonen na een lange loopbaan uit Nederlands-Indië is teruggekeerd, verheugt hij zich nog over de twijfelachtige eer, dat hij het eerste werkende herenlid was, dat voor dames is geschorst. Dan is hij echter een trouw supporter voor de vereniging en volgt op de Bosbaan de verrichtin-

Het bestuur, ere-leden, leden en genodigden met z'n allen op de foto tijdens de opening van het clubgebouw in Heemstede

gen van *Spaarne*-dames: 't is toch maar goed, dat we ze toelieten' is dan zijn enthousiaste commentaar!

Oranje boven

Bij het einde van de Eerste Wereldoorlog in november 1918, ontstaat ook in ons land heel wat beroering. Er worden aanhankelijkheidsbetogingen voor Hare Majesteit Koningin Wilhelmina georganiseerd. Allereerst de grote betoging op het Malieveld in Den Haag. Later in de maand november reist Hare Majesteit de Koningin langs verschillende provinciesteden. Op 22 november is Haarlem aan de beurt. Het bestuur roept een zo groot mogelijk aantal leden op aanwezig te willen zijn bij de grote betoging op het terrein van de cavaleriekazerne alwaar een optocht zal worden gehouden. De oproep heeft succes. Hare Majesteit Koningin Wilhelmina ziet een groot aantal *Spaarne*-leden achter de clubvlag langs trekken op het exercitieterrein van de Ripperda kazerne. Het blijft 'Oranje Boven'.

1919 staat in het teken van de gondelvaarten. Op zondag 29 juni wordt het eerste grote evenement georganiseerd en kunnen de verschillende vaartuigen in gebruik worden afgestaan, waarbij de volle aansprakelijkheid aanvaard moet worden voor alle gedurende de tocht eventueel opgelopen schades.

Iedere deelnemer moet zorgen voor een passende versiering van zijn boot. Het bestuur stelt gratis lampions en kaarsen ter beschikking terwijl de pedel Van Twuyer zijn medewerking zal verlenen bij het optuigen. Het kostuum voor de inzittenden is zowel voor dames als heren 'wit'. De heren lange pantalon en shirt en de dames wit roeikostuum. De mandolineclub zal in een versierd vaartuig de tocht meemaken en voor muziek zorgen. Herenleden die met hun eigen vaartuigen willen deelnemen moeten dit tijdig opgeven om ook lampions te verkrijgen. Het wordt een prachtige tocht. Langs de Haarlemse grachten en het Spaarne staan veel mensen en het *Haarlemsch Dagblad* schrijft er weer een lovend artikel over.

DAMESROEIEN

Het *Spaarne* zonder damesleden zou nu ondenkbaar zijn. Toch hadden gedurende de honderd jaar dat de vereniging bestaat, in de eerste dertig jaar slechts heren de mogelijkheid als werkend lid toe te treden.

Op de jaarvergadering in 1909 werd het bestuur overvallen met een voorstel om dames tot de vereniging toe te laten. Daarvoor zou een statutenwijziging nodig zijn en dat durfden de heren nog niet aan. Wel mochten drie maal per jaar dames geïntroduceerd worden. In december 1914 werden de reglementen versoepeld en kwam, na breedvoerige besprekingen, op de jaarvergadering van 1916 artikel 11: 'Dames kunnen niet als werkend lid der vereniging worden toegelaten', te vervallen. Direct werden 21 kandidaat damesleden aan de herenleden voorgesteld en konden de dames beginnen met roeien.

Na een jaar oefenen deden elf dames mee aan de Onderlinge Wedstrijden op 7 en 8 juli 1917. 's Zaterdags werd het nummer stijl-skif en 's zondags het nummer stijl-twee verroeid. Dat de jury – bestaande uit enkel heren – zijn taak heel serieus opvatte, bleek duidelijk, aangezien er geen passagiers in de volgboot mee mochten. De heren wilden in alle rust de stijl van het damesroeien beoordelen.

Onder leiding van de heer Jongejan gingen de dames varen in gieken om te kunnen deelnemen aan de wedstrijden stijlroeien op Hollandia en de Koninklijke. De concurrentie was zwaar en het ging er vooral om dat het hele beeld van een roeiende damesploeg er verzorgd en netjes uitzag. Men roeide stijf, houderig en héél rustig, want vermoeide en transpirerende dames in een boot was een anti-reclame voor het roeien in die tijd. Enkele ploegen konden het zich zelfs veroorloven een kapster te hebben. Tegen zo'n ploeg roeien en winnen viel dan zeker niet mee. Maar toch behaalde *Het Spaarne* in de allereerste jaren van het damesroeien al overwinningen, waarbij de jonge roeisters een groot boeket bloemen in ontvangst konden nemen en zich de toejuichingen van de heren roeiers konden laten welgevalen.

Het roeien was in de jaren twintig een echte zomersport. 's Winters gingen de dames veelal naar de hoc-

keyvelden, maar zodra het lente werd ging men weer roeien. Ook 'rondvaarten', nu toertochten geheten, werden gemaakt. Soms werden zelfs tochten van een hele week ondernomen in de *Haai*. Eerst naar *Poseidon*, dan overnachten in de vrouwenclub in Amsterdam en vervolgens langs de Vecht naar De Kaag. Zo roeiden de dames door tot aan het eind van de jaren twintig. Dan vinden we een verslag, geschreven door een van de roeisters in het jaar 1927. Men wil verandering en coach Tollenaar zei tegen zijn ploeg: 'Nou, zet jullie je rug er eens tegen en trap eens flink, de boot moet snelheid krijgen, zo lijkt het wel schoonschrijven!'

't Was moeilijk om dit uit te voeren. Er moest aan zoveel gedacht worden en nu nog hard trekken ook. Na een tijdje trainen voelde men dat de boot beter liep en dat men meer ontspannen roeide. Ook voor de toeschouwers was het 'schoonroeien' van de vorige jaren een sloom gedoe. Vanaf nu gingen de *Spaarne*-coaches meer aandacht aan 'pit' geven.

Dit had als resultaat dat de dames-vier die op Hollandia uitkwam, niet in staat bleek langzaam te varen en bij de andere ploegen te blijven, ondanks de verzoeken van de wedstrijdleiding, de coach en de stuurvrouw. De dames Ina Blad, Claar Brakel, Frieda Polderman, Rina de Zwart en stuurvrouw Titi Timmermans konden gewoon niet langzamer. Toch wonnen ze de wedstrijd. Bovendien werd de andere *Spaarne*-ploeg tweede. De coaches Tollenaar en Meyer kregen dan ook de opmerking: 'pittige ploegjes hebben jullie op het water gebracht.'

De broek aan

Eén probleem was echter nog steeds niet opgelost. Het bestuur, enkel heren, stelde dat de dames nog steeds in jurken moesten roeien. De heren vonden dat mooier. En zelfs de in 1930 winnende senioren en junioren vier moesten deze verordening van het bestuur respecteren, terwijl hun tegenstandsters toen al in broeken roeiden. Woedend waren de dames hierover, maar in 1931 mochten zij dan ook eindelijk de broek aan.

De dames-vier die in 1934 alle wedstrijden waarin werd deelgenomen won, de dames H. Klant (bg), P. de Roos, C. Timmermans, L. Maks (sl) en S. Spier (str)

De heren Peereboom en Meyer coachten in die tijd de diverse damesploegen met zeer goede resultaten. De vereniging had inmiddels een acht gekregen en er werd een stijl-snel-acht geformeerd. Hierbij werd gelet op de produktiviteit, doch de stijl bleef nog wel heel belangrijk. Vóór alles moest het er vrouwelijk en netjes uitzien. Geen uitgeputte vrouwen aan het eind van de baan!

Voor veel roeisters waren de coaches Sien Spier en Mien Theyssen een begrip. Bijna iedereen die lid werd van de vereniging werd door hen opgeleid en het verhaal doet nóg de ronde dat bepaalde ploegen absoluut niet konden roeien als Sien niet in de stuurstoel zat. Vele ploegen behaalden toen ook overwinningen en het algehele wedstrijdroeien van de dames stond in het begin der jaren dertig op hoog peil, ook in vergelijking met het buitenland.

Een senioren- en een junioren-vier gecoacht door Peereboom, werden in het vooruitzicht gesteld dat als zij

op Hollandia zouden winnen, zij op de Tritonwedstrijden mochten uitkomen in een acht, een noviteit! Ze wonnen, kwamen uit op Triton en wonnen ook daar alle drie de nummers. De snelheidsfactor had geen afbreuk aan het stijlroeien gedaan.

Hierop volgde dan ook een uitnodiging van de Nederlandse Roeibond om met deze acht naar Luik te gaan ter opluistering van de Europeesche Roeikampioenschappen voor heeren.

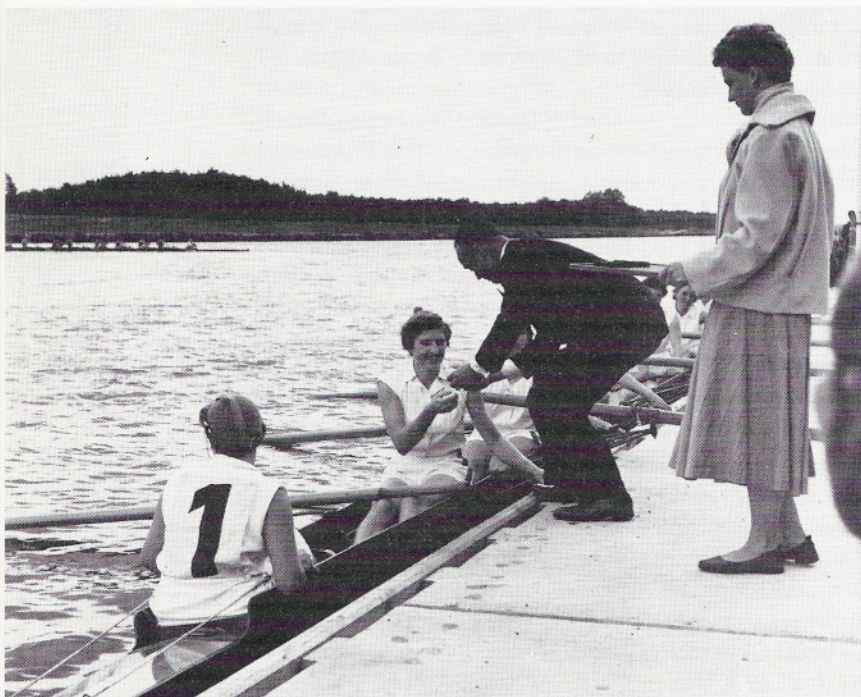
Aangekomen in Luik bleek men vanwege de harde wind en regen niet te kunnen trainen en werd onvoorbereid naar de start opgeroeid. Daar lagen de Belgische en Franse tegenstandsters al klaar. Op het commando *Êtes vous prêtes* gingen de Belgische dames er direct vandoor, terwijl de Franse en Nederlandse ploeg keurig wachtten tot het *Partez* had geklonken. Zodoende wonnen de Belgische dames deze met veel wind en regen gepaard gaande race.

Een overwinning met een gouden medaille kan ook wel eens verkeerd uitpakken, zoals bijvoorbeeld Hella Wildschut moest ervaren. Zij verving op verzoek van de wedstrijdcommissaris de ziek geworden mej. Tymm op de wedstrijden in Maastricht en won daar een medaille in de skif. Maar toen bleek dat een ploeg niet voor 100% mag worden vervangen en zij moest helaas haar gouden medaille afstaan aan degene die tweede was geworden.

Het stijl-snelroeien

Het stijlroeien werd altijd beoordeeld door een deskundige jury, bestaande uit drie heren en later ook deskundige dames. De ploegen moesten langs varen in een rustig tempo en na afloop beoordeelde ieder jurylid afzonderlijk iedere ploeg. Daarbij konden maximaal de volgende punten worden gegeven: tien punten voor lichaamswerk, tien punten voor waterwerk, tien punten voor algemene indruk en vijftien punten voor produktiviteit. Winnaar werd de ploeg met, bij elkaar opgeteld, de meeste punten. Bij het latere stijl-snelroeien werd juist de produktiviteit een erg belangrijke factor, doch de eerst aankomende ploeg was

1954 De Spaarne-dames
winnen brons op de EK

lang niet altijd de winnaar. Om het roeien beter te kunnen beoordelen, ging men ertoe over eerst een baan in laag tempo te laten roeien, keurig rondmaken en dan terug in een beduidend hoger tempo.

Richtlijnen voor de jury waren: 'Iedere slag moet worden opgevat als een vloeiend lopende beweging. Het ritme en de eenheid van de ploeg dient hoger te worden beoordeeld dan een individuele goede lichaamshouding'. Bij het beoordelen van het stijlsnelroeien werd overwogen of het noodzakelijk was een maximum aantal slagen per minuut in te voeren, omdat men bang was dat het roeien anders te vermoeiend zou worden. Hoe dan ook, het moest voorkomen worden dat de dames moe en transpirerend uit de boten zouden kunnen stappen, want dan waren ze niet op het toppunt van hun charme.

Op de Hollandia-wedstrijden werd in 1939 voor het eerst het nummer quadruple (dubbel-vier) verroeid, waarbij *Het Spaarne* met de dames N. Ouwerkerk, W. v. Rijswijk, G. Knuyt, M. Steenhuisen en stuurvrouw L. Volker tweede werd. Het verhaal gaat dat de slag van de aanvankelijk op kop liggende ploeg door vermoeidheid overboord sloeg, waardoor een andere ploeg kon winnen. In het buitenland kende men dit boottype al, en men werd er hier ook enthousiast voor. Het roeien was minder sleurwerk in vergelijking met het boordroeien. Dit boottype eiste wel een betere techniek en gehoopt werd, dat voor veel dames de overstap naar de skif nu wat makkelijker zou worden.

In de Tweede Wereldoorlog stond het roeien op een wat lager pitje. In 1945 kwam de vereniging weer tot leven, waarbij vooral het damesroeien goed op gang kwam. Het stijlsnelroeien was nog steeds zeer populair en onder leiding van Gertie Peereboom werden veel overwinningen geboekt.

Tijdens de trainingen roeiden de ploegen van de loods tot aan Spaarn en Hout en terug, waarbij de coach aan de overkant van het Spaarne meefietste. Soms werd er ver geroeid, helemaal naar de Buitenrust-brug.

De meeste stijlsnelroeisters hadden in die tijd geen idee dat er ook nog een ander vaarwater bestond. De

Ringvaart zagen velen van hen pas voor het eerst als ze hun vaardigheidsproef gingen roeien.

Niet hard, wel héél mooi

Snelle dames

Het is dan ook niet verwonderlijk dat op een gegeven moment verschillende roeisters er genoeg van kregen om steeds dit korte stukje te roeien. Ze wilden gaan snelroeien en veel langere en intensievere trainingen gaan maken.

Onder leiding van coach Jan Duynstee kwam er dan voor het eerst een dames-race-vier op het water, bestaande uit Hannie Minnema, Rieky Beekes, Fienke Tjebbes, Ine Molijn en stuurvrouw Gerda Geerling. Zowel in 1949 als in 1950 werd deze ploeg nationaal kampioen. Hun tijd over de 1000 meter in 1950 was 3.51,4 sec.

In juni 1950 werd deze ploeg uitgenodigd door de Nederlandsche Roeibond om samen met een acht van *De Hoop* deel te nemen aan internationale roei-

wedstrijden in Parijs, de Fête Internationale Feminine de l'eau. In geleende boten mocht worden getraind op de Marne. Een bruiloft verstoorde de nachtrust, maar desondanks won de *Spaarne*-vier gemakkelijk in een veld met zes Franse ploegen.

Tot grote vreugde van de Nederlandsche Roeibond werden in 1951, nog eerst als demonstratie, internationale dameswedstrijden gehouden onder patronage van de FISA in Macon. Het lukte een *Spaarne*-dames-acht een uitzending te verdienen naar deze wedstrijden. Door deze acht, bestaande uit Hannie Minnema, Joke Moltzer, Rieky Beekes, Jo Vermeulen, Lies Jansen, Janneke Loman, Fienke Tjebbes, Mia (van der Pas-)Kouwenaar en stuurvrouw Liedeke Leffelaar, werd onder leiding van Hein Stockmann vele maanden hard getraind. Tevens werd strak de hand gehouden aan 'no smoking, no drinking, nor kissing the boys'.

De dag voor de officiële FISA Kampioenschappen voor heren werden de demonstratienummers geroeid door damesploegen uit Frankrijk, Engeland, Denemarken en Nederland. Door de deelnemende Spaanse en Italiaanse herenploegen werden de dames met argwaan bekeken. Dit was onvoorstelbaar: dames in roeibroeken en dan nog raceroeien ook.

In een tijd van 3.11,12 sec. en een lichte stroom mee werd met een voorsprong van ruim vier lengtes op de acht van *Amiens* de wedstrijd door *Het Spaarne* gewonnen, en konden de dames de blauwe Sèvre vaas in ontvangst nemen. In een Nederlandse krant werd vermeld dat in Macon baanbrekend werk werd verricht door bij de overige Europese roeilanden grote indruk te maken met het gedrag van de dames in smetteloze kleding en de wijze waarop geroeid werd. Zij toonden dat, waar veel 'conservatieve mannenhoofden' nog twijfelden, roeien wel degelijk een voor de vrouw geschikte sport is, zonder haar charme en élégance te verliezen. Men was dus nog altijd bang om uitgeputte vrouwen op de roeibaan te zien.

Ondertussen ging het stijlroeien onder leiding van mevrouw Peereboom gestaag verder totdat zij in 1953 stopte. Haar werk werd overgenomen door jongere coaches en haar grote verdienste was dat zij jonge

roeisters daadwerkelijk aanmoedigde om te gaan coachen en ze daarbij dan ook met raad en daad ter zijde stond.

Door de dames-successen van Macon kregen in 1954 de dames hun eerste echte Europese Kampioenschappen. En ook daar in Amsterdam kwam *Het Spaarne* weer tot klinkende resultaten. De dames J. Stefels, J. Loman, W. Domhoff, G. van den Feltz, J. Moltzer, T. M. Schepers, H. Kouwenaar, slagvrouw H. Minnema en stuurvrouw N. Molenaar, wisten in een perfecte stijl en voor een uitzinnig publiek het brons in de acht te pakken.

Er volgden nu enkele rustiger jaren. De dames kregen belangstelling voor lange-afstandswedstrijden, en in 1956 voer voor het eerst een *Spaarne*-dames-acht de vier kilometer van de Head of the River.

Hoewel tot 1970 nog aan stijlroeien werd gedaan, was duidelijk dat de belangstelling voor het raceroeien overheerste.

Trainingen werden steeds intensiever. Indoortraining, duinlopen en fietsen om vooral de conditie op te bouwen, krachttraining ter vergroting van de spierkracht, en natuurlijk lange roeittrainingen naar Beinsdorp of verder. In het begin van het seizoen lag het accent dan vooral op de techniek, waartoe veel in de kleinere boottypes werd gevaren. Ter voorbereiding van de Head of the River werd voornamelijk duurtraining gedaan, lange stukken hard varen. En in de periode van de wedstrijden werd bijna dagelijks geroeid, waarbij zowel de aërobe als de anaërobe component aandacht kreeg. Dit had zeker resultaat, want van de vele wedstrijdroeisters die *Het Spaarne* de laatste jaren heeft gekend, heeft een aantal zowel nationaal als internationaal zeer grote successen geboekt.

Joke Dierdorp, bij de meisjes begonnen, wist zich onder begeleiding van coach Rein van Waveren in 1975 op te werken naar de Nederlandse roeitop, en bereikte op de Wereldkampioenschappen in Nottingham in de nationale dames-acht een vierde plaats. Ook in 1976 maakte zij, samen met ex-*Spaarne*-roeister Loes Schutte, deel uit van de acht op de Olympische Spelen in Montreal. Helaas eindigden zij op een laatste

plaats. Joke Dierdorp behaalde in de jaren die daarop volgden als *Nereus*-roeister nog vele nationale en internationale successen.

Opmerkelijke prestaties werden ook geleverd door Esther Kruiswijk. Deel uitmakend van een *Nereus/Njord/Spaarne*-acht werd zij in 1977 nationaal kampioen. Ook kwam zij, inmiddels als *Nereus*-roeister, uit op de wereldkampioenschappen in Nieuw-Zeeland in een vier-met, en als slag van de Nederlandse dames-acht won zij in 1979 op de wereldkampioenschappen in Bled de kleine finale, wat in feite een zevende plaats betekende.

In 1980 ging een grote groep roeisters, die bij de junioren al grote successen hadden behaald, over naar de senioren. Coach Keesjan Kuyk wist hiermee drie achtereenvolgende jaren de senioren-B landenwedstrijd te bereiken (senioren-B is tot en met 22 jaar). Lydie Ockeloen en Willemijn van Bruggen behaalden in 1980 tijdens de senioren-B kampioenschappen in Rome in de twee-zonder een derde plaats. De dubbel-vier met Sharona Ceha, Catalien Neelissen, Harriët van Ettekoven en Anneloes van der Zee behaalde dat jaar de ene overwinning na de andere.

De vier-met bestaande uit Lynda Cornet, Harriët van Ettekoven, Catalien Neelissen en Anneloes van der Zee werd in 1981 in Essen tweede. En tenslotte de twee-zonder met Lynda Cornet en Harriët van Ettekoven die in 1982 in Wenen met ruim elf seconden voorsprong als eerste over de finish ging.

Deel uitmakend van de nationale dames-acht wisten Neelissen, Cornet en Van Ettekoven in 1984 op de Olympische Spelen in Lake Casitas (USA) een bronzen medaille te veroveren. Deze dames waren toen echter geen lid meer van *Het Spaarne*. Toch hebben wij van dit feit melding gemaakt omdat zij, evenals velen vóór hen, op *Het Spaarne* hebben leren roeien en daar ook zijn begonnen aan hun roeicarrière. Tot ze dan, na het eindexamen, gaan studeren, van woonplaats veranderen en lid worden van een studentenroeivereniging. Vele studentenverenigingen zien dan ook *Het Spaarne* als groot-leverancier van roeitalenten.

Het damesroeien van weleer, het 'schoonroeien', heeft plaats gemaakt voor het huidige wedstrijdroeien. Zo-

wel internationaal als nationaal verschijnen steeds *Spaarne*-roeisters aan de start. Na afloop stappen ze dan wel bezweet en vermoeid uit de boot maar staan ze toch stralend bij de prijsuitreiking hun medaille en hun bloemetje in ontvangst te nemen. Want die traditie heeft men bij het damesroeien steeds gehandhaafd.

Het succesvolle duo Lynda Cornet en Harriët van Ettekoven (die in 1984 deel uitmaakten van de 'bronzen acht' op de Olympische Spelen)

ONDERLINGE WEDSTRIJDEN

Elk jaar weer kijk ik vol spanning uit naar dat grote festijn dat de naam Onderlinge Wedstrijden draagt.

Weken van tevoren heb ik dan 's nachts de meest fantastische dromen; dat ik dan eindelijk de andere leden van onze vereniging weer eens kan laten zien hoe goed, hoe snel en hoe mooi ik toch eigenlijk wel kan roeien. De start van mijn wedstrijd is zo'n explosie van een jaar lang opgespaarde kracht, dat al mijn rivalen direct vele lengtes achterstand hebben, ja eigenlijk al uit mijn zicht zijn verdwenen. Mijn overwinning is dan al vrijwel zeker, maar eerezuchtig als ik ben, vaar ik in een superieure stijl en met bere-halen, met armen en benen waarop elke gespannen spierbundel, nee -kabel te zien is, de race van mijn leven. Terwijl ik het erepodium reeds bestijg om de lauwerkrans, de gouden medaille en de felicitaties van de Koningin, als eregast aanwezig, in ontvangst te nemen, alle *Spaarne*-leden mij toejuichen en het Wilhelmus wordt ingezet, dobberen mijn tegenstanders uitgeput en gedesillusioneerd over de finishlijn. Ik ben de held van de vereniging. Ik ben winnaar van de ONDERLINGE WEDSTRIJDEN.

Helaas is dit alles slechts een mooie droom, want hoe anders is de werkelijkheid?

Het hele jaar heb ik natuurlijk veel te weinig geroeid. Geen tijd gehad, druk, erg druk (lees: geen zin, slecht weer). Kijk ik naar beneden dan wordt het uitzicht op mijn voeten belemmerd door een irritant naar voren uitstekend buikje. Terwijl ik in de kleedkamer sta te urmen met mijn veters, hoor ik al enkele minuten de geduldige doch dwingende stem van de omroeper vertellen dat ik in moet stappen. Op het vlot staat de vlothond die blijkbaar slechts één woord Nederlands spreekt, te weten: 'OPSCHIETEN'. Ik had drie minuten geleden moeten starten, dus enige haast is geboden. Tijdens het oproeien bemerk ik dat de boten veel smaller en ook veel wankeler zijn geworden. Als je maar even wat kracht zet, sla je al een snoek. Heel voorzichtig peddel ik naar de start, alwaar de heer Manger op zijn (start-)schip staat te brullen, dat ik een sufferd ben en dat ik blij mag zijn dat hij toch nog op mij heeft gewacht.

Ook al zijn we vrienden, op de Onderlinge Wedstrijden wordt er keihard tegen elkaar geknokt

Klaarliggen! Toch vervelend dat het zo waait. Ik probeer nog mijn tegenstanders, allen kalme, zelfverzekerde en atletisch gebouwde jongelieden, recht in de ogen te kijken om ze angst in te boezemen. Had ik niet moeten doen, want ondertussen heeft de wind me bijna het riet in geblazen.

'Opgelet, bent u klaar?...'

Tsjaf, tsjaf, tsjaf, en goed zo, trappen. 'Tingelingeling!' Heb ik die valse start gemaakt? Maar vroeger, als wedstrijdroeier werd me altijd geleerd dat je nooit op *af* moest wachten, maar bij *klaar* al weg kon varen! Meneer Manger is het niet met me eens en geeft me een waarschuwing.

'Opgelet, bent u klaar?... Af!'

De eerste tien halen alles op alles zetten om de voor-sprong op te bouwen, daarna uitzakken naar baan-tempo. Zes, zééven, puf, ááhhcht, hijg puf, nééégen, kreun spetter, tiien! Ik lig drie lengtes achter. Doorzetten. Halverwege besef ik hoe ontzettend lang zo'n 400 meter wel niet is. Maar ik moet hard zijn, ik moet de race uitvaren. Ik piep, hijg, kreun, alles danst voor mijn ogen. Uitgeput drijf ik over de finishlijn. Aan het vlot neemt mijn tegenstander reeds lachend zijn vaantje in ontvangst.

Mijn moeder komt naar me toe en vraagt hoe het ging. 'Ja weet je, ik wilde wel, maar ik kon gewoon mijn krachten niet kwijt. Er deugt helemaal niets van die boot. Een ellende-thing. Die ander heeft niet voor niets gewonnen. Moet je die mooie boot van 'm zien. Als ik die had gehad, dan had ik ook wel gewonnen.' Nu vraagt u zich misschien af of deze jongeman met zijn mooie dromen van de overwinning, hetgeen hem helaas dus niet zo best lukt, daar nu geen complexen aan overhoudt. Durft hij zich nog wel op de vereniging te vertonen. Waarom doet ie dan toch elk jaar weer mee. Wanneer zegt hij uit pure wanhoop zijn lidmaatschap op, om vervolgens een aanval te doen op het wereldkampioenschap Mens-erger-je-niet? Niets van dit al. Hij blijft een gelukkig en evenwichtig (en overwichtig) mens. Hij weet namelijk hét grote geheim van de Onderlinge Wedstrijden: het gaat niet om het winnen, het gaat om het meedoen!

Je vaart namelijk niet tegen echte tegenstanders, maar

tegen je clubgenoten en je vrienden, en het is gewoon ontzettend leuk om eens per jaar de krachten te meten. Verliezen is dus ook helemaal niet zo erg. Je schrijft gewoon voor een aantal leuke nummers in, en daar kan je dan al of niet een beetje voor gaan trainen (meestal dus niet). Officieel mag je voor maximaal drie nummers inschrijven, maar de meeste deelnemers schrijven voor vier, vijf of zelfs zes nummers in. Omdat het zo leuk is.

Juist met het roeien is het zo dat je meestal actief bent in een bepaalde vaste groep, en elke groep is weer op een andere dag en een andere tijd op de loods. Het contact met alle andere leden is zodoende op zijn zachtst gezegd niet erg intensief. Op de Onderlinge Wedstrijden loopt het merendeel der leden het hele weekend rond op de loods. Vaak komt zelfs een groot aantal oud-leden even kijken. Je krijgt dan de kans iedereen weer eens te zien, samen een biertje te drinken (of een warme ranja), en met elkaar of tegen elkaar te roeien. Kortom, ik bedoel maar te zeggen dat voor het goed functioneren van een vereniging het houden van Onderlinge Wedstrijden een absolute noodzaak is.

Mr Piet Fuhri Snethlage wist 't in 1947 zo mooi te zeggen: 'Onze Onderlinge Wedstrijden worden gehouden om drie redenen:

- 1 om ook hen, die niet op de open wedstrijden uitkomen, de gelegenheid te geven hun krachten met elkaar en de wedstrijd-roeiers te meten;
- 2 om voor het najaarseizoen en het komende jaar een overzicht te krijgen van de beschikbare roeiers;
- 3 om uiting te geven aan de bloei van onze vereniging en het contact tussen de leden nog nauwer te maken.'

In de geschiedenis van *Het Spaarne* zijn dan ook praktisch elk jaar Onderlinge Wedstrijden gehouden. En natuurlijk zijn in de loop van deze honderd jaar een aantal grote veranderingen ontstaan voor wat betreft de technische en organisatorische aspecten van deze wedstrijden. Deze zullen we slechts in vogelvlucht bekijken.

Tot aan 1927, toen het oude clubgebouw nog aan het Noorder Buitenspaarne stond, werden de wedstrijden

natuurlijk ook daar verroeid. De wedstrijd baan bedroeg voor de vierriemsgieken, de oude twee en de oude skif 800 meter. Voor de jonge skif en de jonge twee bedroeg de afstand 475 meter. De termen oud en jong worden tegenwoordig niet meer gehanteerd. De oude categorie stond open voor iedereen, terwijl de jonge categorie bedoeld was voor hen die nog nooit in training voor nationale wedstrijden waren geweest en/of de Onderlinge nog nooit hadden gewonnen. In 1927 verhuisde de vereniging naar het huidige gebouw en vanaf die tijd werden ook de wedstrijden op het Zuider Buitenspaarne verroeid. Gestart werd vanaf de kant van de Mariastichting en de afstanden bedroegen 1000 m voor de oude vier, de jonge vier, de oude twee en de oude skif, 800 m voor de jonge twee en de jonge skif en 400 m voor de mixed-vier snelroeien.

Het programma was aanvankelijk nogal mager. Er waren slechts zes nummers voor heren, er was een mixed-vier, werrie-wedstrijden gestuurd door dames en behendighedszeilwedstrijden in 12-voets jollen. Voor de dames waren er vier stijlnummers. Dit, gecombineerd met om het kwartier of half uur een start, plus tussendoor een aantal ruime pauzes, maakte dat de wedstrijden voor het publiek niet écht aantrekkelijk waren.

Geleidelijk aan werd het aantal uitgeschreven nummers groter. Dit kwam onder meer doordat aan het eind der jaren dertig ook de dames mochten snelroeien. Bovendien kwamen er nummers voor de veteranen en de beginnelingen. Zo waren er in 1955 al twintig uitgeschreven nummers en was het programma met om de vijf minuten een start voor het publiek uiterst aantrekkelijk. De te roeien afstand werd iets veranderd, namelijk 1000 m voor de heren oud, 750 m voor de heren jong, 500 m voor de heren oefenboten en de dames snel en 400 m voor de mixed ploegen.

De wedstrijd baan liep nog steeds vanaf de Mariastichting naar de loods, wat in feite betekende dat het publiek slechts de laatste honderd meter van de wedstrijd kon zien. Meefietsen was alleen mogelijk langs de Scheltemakade, maar dan miste je juist weer

het laatste (en belangrijkste) deel van de race. In de jaren veertig en vijftig werd dit probleem opgelost door via een geluidsinstallatie de wedstrijden van commentaar te voorzien. Ons gebouw bezat toen nog een prachtige toren en commentator Wiet Brandenburg had vandaaruit een goed uitzicht over de hele baan. Vervelend was echter dat enkele bomen in de naburige tuinen de gewoonte hadden om elk jaar iets groter te worden, zodat onze verslaggever op een gegeven moment niets meer van de baan kon zien, behalve dan de finish. Het publiek hoefde dat natuurlijk niet te weten, en elke wedstrijd bleef voorzien van een spannend verslag. Zeer vaak bleek dan dat de ploeg die volgens de verslaggever steeds ver achter had gelegen, met een onverwacht sterke eindsprint toch nog de overwinning kon pakken. Met het verdwijnen van de toren verdween ook de verslaggeving.

Om het publiek de wedstrijden beter te kunnen laten volgen (en de organisatie te vergemakkelijken) werd dan ook in 1973 de wedstrijd baan verlegd naar de Tooropkade, met een start op de 650 m en de 400 m. Momenteel kan iedereen meedoen aan de Onderlinge. Er zijn vier categorieën: iedereen; iedereen, behalve wedstrijdroeiers; jeugd t/m 15 jaar; en veteranen, 27 jaar en ouder. In elke categorie is keus uit een groot aantal uitgeschreven nummers, en daarnaast zijn er nog een aantal bijzondere onderdelen zoals ladderwedstrijden voor de jeugd, stijlroeien en de familievier. Vanwege het grote aantal te starten nummers werd in 1980 besloten alle wedstrijden over 400 m te varen. In 1983 werden bijvoorbeeld maar liefst 41 verschillende nummers verroeid.

Toch was het elk jaar weer opvallend dat het grootste aantal deelnemers bestond uit wedstrijd- en regioroeiers. Bij de veteranen kwamen voornamelijk diegenen aan de start die vroeger wel eens aan wedstrijdroeien hadden gedaan. Juist de mensen die nog nooit een wedstrijd hadden gevaren zagen er als een berg tegenop om aan de Onderlinge mee te doen. Een betrekkelijk klein deel van de leden deed dus daadwerkelijk mee. De Onderlinge Wedstrijden zijn echter een festijn dat bedoeld is voor alle leden en daar moest dus iets aan gedaan worden.

Bij het onderdeel 'Stijl-
roeien anno 1925' op de
speciale lustrum onder-
linge in 1980, waren de
meest fraaie kostuums
te zien

Een goede gelegenheid daartoe bood het jaar 1980 waarin *Het Spaarne* zijn 95-jarig bestaan vierde. De toen georganiseerde Speciale Lustrum Onderlinge (SLO) had een heel ander karakter dan de traditionele snelheidswedstrijden. Iedereen diende zich individueel in te schrijven waarna groepen van tien tot twaalf man werden geformeerd, met een gelijke verdeling van mannen, vrouwen, jong en oud. Elke groep moest een aantal opdrachten vervullen en deed mee aan verschillende onderdelen. Hiermee waren punten te verdienen en de groep met op 't eind de meeste punten werd winnaar.

Zo moest men een originele naam voor de groep bedenken, een poster maken en een bokaal ontwerpen zoals men die graag aan de winnende groep zou willen overhandigen. In versierde boten werd een nachtelijke lampionnenoptocht gehouden. Er was een puzzeltocht, behendigheidswedstrijden, stijlroeien anno 1925, zeilwedstrijden en roeiwedstrijden in een beperkt aantal nummers. Buiten dit groepsgebeuren werden nog uitdagingswedstrijden gehouden. Hierin kon alles. Zo kon bijvoorbeeld een skiffeur een hele acht uitdagen. Tenslotte ging dat weekend de hele *Spaarne*-vloot te water.

Dit gebeuren is een groot succes geworden, voornamelijk doordat nu inderdaad zeer velen, waaronder ook veel ouderen, actief meededen. Ook voor de toeschouwers was het een aantrekkelijk schouwspel. Sinds die tijd kennen de Onderlinge Wedstrijden naast het gebruikelijke wedstrijdprogramma steeds enkele bijzondere onderdelen, zoals bijvoorbeeld de genoemde uitdagingswedstrijden, de werrie-estafette en het zeilplank-peddelen.

Voor de winnaars van deze wedstrijden, die tot 1966 altijd in juli en sindsdien in september/oktober worden verroeid, zijn natuurlijk ook een aantal prijzen beschikbaar.

Tijdens een feestelijke prijsuitreiking na afloop worden deze door de voorzitter aan de winnaars aangeboden. Een vast onderdeel hierbij is ook het uitroepen van de coach van het jaar. In 1967 heeft Georg Manger hiervoor een wisselprijs, bestaande uit een kleine zilveren bek op een houten standaard, tijdens het on-

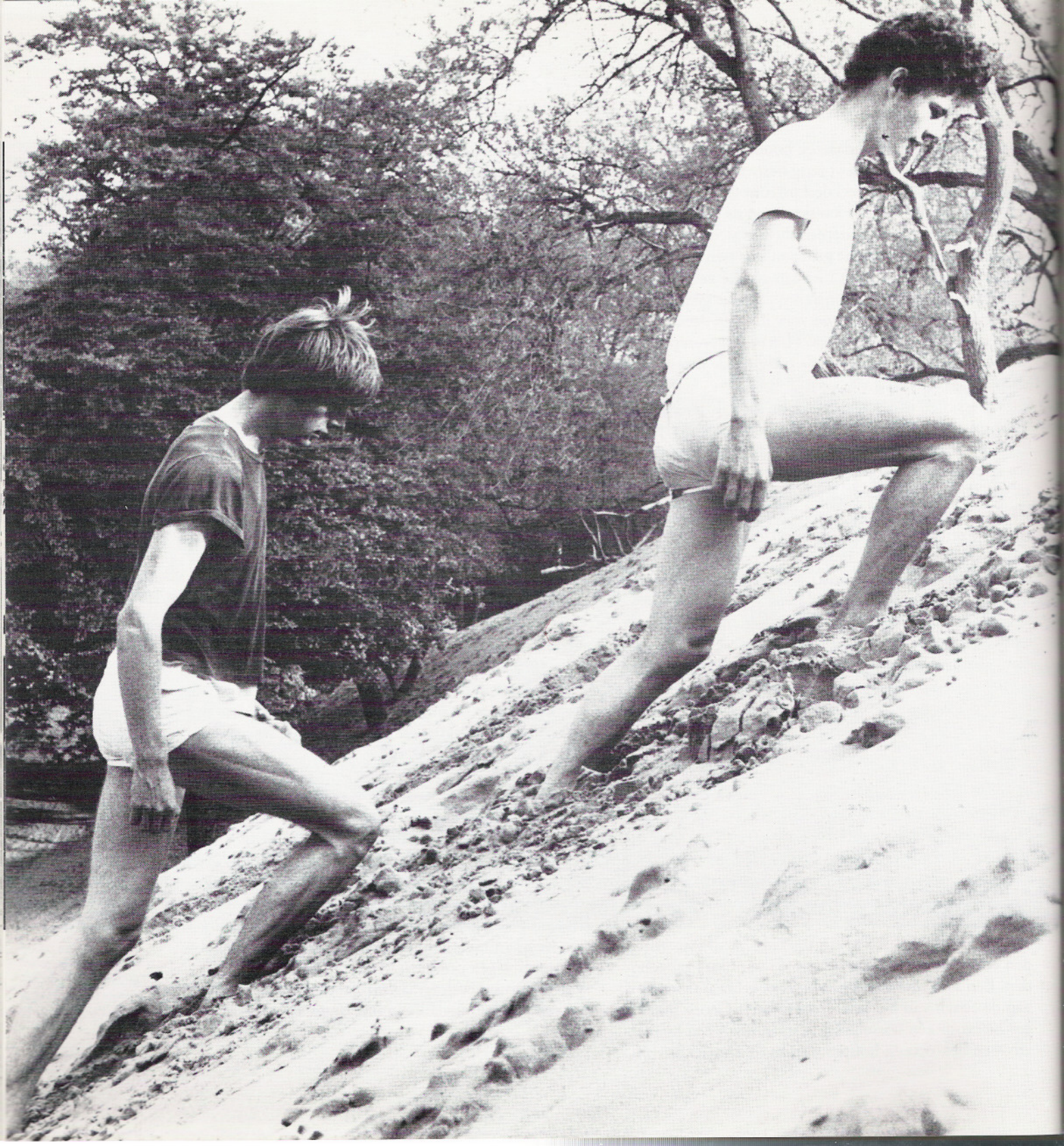
derlinge diner ter beschikking gesteld, hetgeen de toenmalige tafelpraeses deed opmerken dat een kleine bek soms waardevoller kan zijn dan een grote. Sindsdien krijgt bij elke prijsuitreiking ook de heer Manger het woord, waarin hij de coach, die vanwege zijn of haar bijzondere inzet en/of grote prestaties uitblonk, uitroept tot coach van het jaar.

Het hiervoor reeds genoemde diner vormde samen met het feest een waardig besluit van de Onderlinge Wedstrijden. Bij dit diner, dat voornamelijk bedoeld was voor de ouderen en de wat rijpere jeugd, en waarbij nette kleding een vereiste was, waren altijd vele notabelen zoals de beschermheer, de burgemeester, wethouders, ereleden en leden van verdienste aanwezig. De aanwezigen werden niet alleen getrakteerd op een voortreffelijk maal, maar kregen tevens een groot aantal, vaak zeer geestige speeches voorgeschoteld, waaronder als verplicht nummer de speech van het jongste, aanwezige lid.

Tot ongeveer 1950 was er een diner-dansant op zondagavond. Daarna werden het diner en het feest losgekoppeld, waarbij het diner op zaterdagavond plaatsvond en het weekend op zondagavond met een feest werd afgesloten.

Tussen 1972 en 1979 was het weer alleen een diner-dansant op zaterdagavond, maar dit gaf toch enige wrijving tussen de ouderen die nog rustig wilden natta-felen en de vele jongeren die op harde pop-muziek de voetjes van de vloer wilden tillen. Daarom is sinds 1979 het diner verschoven naar een latere datum ergens in januari of februari.

Om even terug te komen op die dromen van mij. Zou ik de enige zijn die daar last van heeft? Mocht iemand van u ook dergelijke dromen hebben, dan verzoek ik hem/haar vriendelijk contact met mij op te nemen. Misschien kunnen we dan de krachten bundelen, een ploeg maken, een beetje trainen en... nou ja, wie weet? Immers, mijn psychiater zegt dat in elke droom, hoe gek ook, een kern van waarheid zit. En wie zou nou niet dolgraag uit handen van de Koningin een gouden medaille in ontvangst nemen?

NIEUWE TRAININGSMETHODEN

Begin jaren zeventig woei er door de wedstrijdafdeling een verfrissende wind. De prestaties verbeterden sterk door de nieuwe trainingsinzichten van Max Cornaz. Voldoende reden voor de redactie om hem hier zelf aan het woord te laten.

Het was een grote gok voor voorzitter Piet Fuhri-Snethlage, toen hij mij vroeg commissaris voor het heren wedstrijdroeien te worden. Ik had toen amper mijn eerste roeiproeven afgelegd, maar Piet Fuhri vond dit niet hinderlijk en hechtte blijkbaar meer waarde aan mijn eigen actieve sport- en wedstrijdervaring bij ski-langlaufen, atletiek enzovoort. Het was tenslotte inderdaad een uitdaging en ik besloot te accepteren. Ik begon daar waar ik mij sterk voelde: de methodiek en de opbouw van de training. Het zelf (technisch) coachen van ploegen kwam pas later. Twee facetten van het trainen waren naar mijn smaak gemakkelijk te verbeteren. Ten eerste werd er teveel alleen maar geroeid, terwijl dit vooral 's winters onvoldoende werd aangevuld met een gerichte landtraining. En als er dan geroeid werd, waren het te korte stukken, waardoor het duur-uithoudingsvermogen niet voldoende werd getraind. Ik kon aan de hand van diagrammen over het wedstrijdverloop gemakkelijk aanwijzen, dat de tweede helft van een wedstrijd te langzaam was. Maar het viel niet mee om vanuit deze conclusie de roeiers te motiveren en de traditionele training te veranderen. Veel duurlopen in de duinen, zelf voorop voor het goede voorbeeld, was het begin. Een continue-indoortraining in de zaal van een uur, zonder pauze en opgebouwd in circuitvorm werd ook direct als nieuwe methode geïntroduceerd. Een probleem werd bij het regelmatige duinlopen al snel zichtbaar. Veel roeiers, vooral de zwaardere onder hen, zijn slechte lopers van nature. Hun motivatie voor zo'n soort training leed daar onder. Maar voor elk probleem is een oplossing: ik moest iets vinden waarmee ik zonder te lopen fysiologisch hetzelfde effect kon bereiken, namelijk het opbouwen van het duur-uithoudingsvermogen.

Na lang peinzen vond ik de oplossing in die zelfde duinen.

Het begon bij de Blinkert bij Kraantje Lek in Overveen en werd daardoor in het vervolg ook meestal 'blinkeren' genoemd. Het lopen werd vervangen door stappen; een duinheuvel opstappen. Ongeveer 50 seconden naar boven, daarna in enkele seconden weer naar beneden hollen, om dan meteen weer met stappen tegen de steile heuvel te beginnen. Het was zo een ononderbroken circuit van ongeveer een uur. Door hartslagcontrole werd individueel het optimale niveau van de steady-state-belasting bereikt. Het bleek in de praktijk een ideale trainingsmethode te zijn.

Met Loet Post en Hein Swagerman heb ik voor het eerst in 1972 het 'blinkeren' heel systematisch toegepast. 's Winters tot anderhalf en twee uur, en iets minder lang in de zomermaanden. Dit alles ging tot ver in het wedstrijdseizoen door. De gouden medaille die Loet en Hein in de twee-met op de wk in Milaan wonnen was kennelijk bewijs genoeg dat er iets in zat. Veel *Spaarne*-roeiers hebben in het vervolg op deze manier nog onder mijn eigen leiding getraind. Het doet mij plezier, dat het 'blinkeren' nu ook nog veel toegepast wordt. Ik heb nu nog in mijn huiskamer een van vrienden gekregen zakje zand staan met de woorden 'Blinkert' erop.

Het idee van de duurtraining is niet mijn eigen uitvinding, maar als actieve ski-langlaufer had ik hierin veel eigen ervaring. Bovendien hebben de zo succesrijke Oostduitse roeiers het allang in praktijk gebracht. Iedereen kon het weten, maar het werd toen nog in het westen zelden voldoende en consequent toegepast. De ploegen die ik zo langzamerhand zelf begon te coachen, waren er een beetje de dupe van. Zij moesten lange afstanden aan één stuk roeien, zonder enige pauze. Pas de successen leerde hen dat het nuttig was. In het begin was het wel een beetje wennen en de coach moest vaak motiveren, uitleggen waarom enzovoorts. En het belangrijkste: ik moest er zelf voor 100 % van overtuigd zijn. Dat was ik gelukkig vanaf mijn prille begin bij de roeierij en ik ben het nu nog.

Alleen voor de toeschouwers lijkt het 'blinkeren' een monotone bezigheid. Francis Tillmans (r) geeft het tempo aan voor Jos Büller (l)

Als iedere maand het vertrouwde blauwe omslag van het clubblad *De Loods* weer in de brievenbus ligt, dan kijkt geen *Spaarne*-lid daar tegenwoordig nog van op. Maar zo'n vanzelfsprekende verschijning is het verenigingsorgaan niet altijd geweest. De eerste zestig jaren van zijn bestaan kwam *Het Spaarne* nog zonder clubblad door.

De (zakelijke) contacten tussen het bestuur en de leden werden toen nog onderhouden door periodieke bestuurscirculaires; éénrichtingsverkeer dus. Door de grote stijging van het ledental tijdens de Tweede Wereldoorlog en het ontstaan van een categorie leden, die niet regelmatig de loods bezochten, dreigde de band tussen de leden wat minder hecht te worden. Er kwam duidelijk behoefte aan een verenigingsorgaan, dat naast zakelijke berichten ook een levendig beeld zou moeten geven van het gehele verenigingsleven. Door een eigen clubblad zouden alle leden weer meer bij het verenigingsleven kunnen worden betrokken. Het eerste nummer verscheen in juni 1946. Een moment waarop door de voorbereiding van de in mei 1946 opgevoerde revue *Spaarne Spetters* en de overige jubileumactiviteiten een nauwere samenwerking tussen de leden was ontstaan. En dat moest zo blijven. Met name Martin van Buren baande de weg voor deze eerste uitgifte van *De Loods*. Aanvankelijk kregen de leden hun *Loods* gratis in huis. Hoe was dat nu mogelijk?

Martin van Buren hierover:

'Het was gewoon een kwestie van calculeren! We wilden een blad met acht tekstpagina's en een leuk omslag. Op de voorzijde zou een afbeelding van ons clubgebouw komen met vermelding van datum, jaargang en nummer. De drie overige omslagpagina's waren beschikbaar voor advertenties. Daar de leden zelf voor kopij zouden zorgen behoeften geen honoraria te worden betaald. De kosten bestonden dus alleen uit het drukken en verzenden. Hiervoor deed drukkerij Teeuwen ons een offerte, waaruit een haalbaar advertentietarief resulteerde.

Ik mag er wel op wijzen dat onze vereniging een zeer goede naam had en dat het blad niet alleen werd ver-

zonden aan alle leden (dat waren er toen zeer veel), maar dat ook exemplaren kwamen te liggen in de wachtkamers van huis-, tand- en andere artsen en bij nog een aantal overige adressen. Daardoor kwamen men aan een voor adverteerders aantrekkelijke oplage.'

Na een aantal jaren werd het voor de redactie steeds moeilijker om iedere maand opnieuw voldoende voldoende waardige kopij te verzamelen. Daarbij kwam dan nog, dat de Nederlandsche Roeibond er naar streefde het blad *Roeien* opnieuw te laten verschijnen. Alle leden van de bij de Roeibond aangesloten verenigingen zouden dan verplicht worden zich hierop te abonneren. Het uitgeven van een totaal eigen clubblad zou daardoor nog bezwaarlijker worden. Combineren van de bestaande verenigingsbladen met *Roeien* leek de aangewezen oplossing.

Het was opnieuw Martin van Buren, als enige van de redactie-van-het-eerste-uur nog op zijn post gebleven, die ook de fusie van de verenigingsbladen met *Roeien*, zowel technisch als financieel wist te realiseren. Van Buren:

'In *Roeien* kwamen artikelen van algemene aard zoals wedstrijdverslagen en coachtechnische beschouwingen, die op een hoger peil konden komen dan in de afzonderlijke clubbladen mogelijk was geweest. De oorspronkelijke verenigingsorganen werden nu zogenaamde kopbladen van *Roeien* door toevoeging van een aantal eigen pagina's. In het eerste jaar - 1950 - waren het er twee doch reeds een jaar later vier. En in deze vorm verschijnt *De Loods* tot op de huidige dag. Ik merk nog op dat aanvankelijk gebruik werd gemaakt van het zetsel van *De Waterkampioen*, waarin de gehele tekst van *Roeien* ook werd afgedrukt. Dat dit, economisch gezien, zeer aantrekkelijk was spreekt vanzelf.'

Tot en met mei 1970, toen werd overgegaan naar een nieuwe drukkerij, behield *De Loods* haar eigen omslag met een tekening van ons clubgebouw, nog met de oude toren waarvan de *Spaarne*-vlag wappert, en eraan een deel van een oude bergloods met erboven de letters vZ. Dit zijn de initialen van dokter Van Zanten, die behalve een bekwaam huisarts en een

En zo kennen we *De Loods* in haar huidige vorm. Een blad dat al bijna veertig jaar lang indachtig de doelstelling van haar oprichters weergeeft wat er in en om onze trouwe 'loods' te beleven is.

59

WEDSTRIJD COACHES

Theoretische verhandelingen over het coachen zijn eenvoudig op te zoeken maar het vinden van gegevens over coaches valt niet mee. De coach opereert veelal achter de schermen en dat is gelijk een van de vele eigenschappen van de coach. Nol Bruch belicht in *De Loods* van november 1946 de taak en persoonlijkheid van de wedstrijdcoach. Hij zegt daarover het volgende: 'Een goede coach is één der meest gecompliceerde en veelzijdige mensenkinderen, die de roeiwereld onder haar bevolking telt. In de coach zouden alle positieve en, voor zover mogelijk, goede eigenschappen van een dictator en afgod, gepaard moeten gaan met die van een psycholoog en... een vriend. In de coach moet de ploeg zijn voorganger, zijn leider zonder weerga zien wiens aanwijzingen, raadgevingen, voorschriften en ideeën blindelings opgevolgd worden, omdat ieder lid van de ploeg weet, dat die instructies de juiste zijn om tot de beste resultaten te komen.

Vooropgesteld dient te worden, dat een coach de onder "dictatoriale" vermelde eigenschappen bezit. Hij is in staat leiding te geven, weet op het juiste ogenblik zijn wil door te drijven, en anderen van het nut hiervan, terecht of ten onrechte, te overtuigen. Het doorzetten van een eigen overtuiging moet nooit ontaarden in machtsvertoon, doch steeds met redenen omkleed, zakelijk, maar positief plaatsvinden.

De belangrijkste factor van het coachen is wel de psychologische zijde van "het vak". Bij het samenstellen van ploegen geldt als voorwaarde voor opnemings, de mentaliteit van de ploegen in spe. De geest in een ploeg wordt gebouwd of gebroken door een coach. De coach moet door persoonlijk voorbeeld in plichtsbetrachting en zelf-opoffering zijn ploeg voorgaan. Met andere woorden: een coach mag nooit te laat bij de training komen; wanneer zijn ploeg roeit moet hij deze volgen tot in iedere uithoek der aarde. Ook persoonlijk contact is van het grootste belang. In ieder lid van de ploeg moet de coach een persoonlijke vriend zien en omgekeerd.'

In het licht van dit geciteerde betoog worden enkele coaches genoemd, die voor *Het Spaarne* in verleden en heden van onvergetelijke waarde zijn geweest.

Zo was er in de jaren twintig de legendarische figuur Pim Adrian sr. die de heren Han Cox en Pieterse begeleidde naar de Olympische Spelen in Amsterdam. Tot op hoogbejaarde leeftijd bleef de heer Adrian geïnteresseerd in de prestaties van met name de scul- lers en gaf coaches en roeiers praktische aanwijzingen die zeer serieus werden opgevolgd.

Na de rustige jaren dertig was er sprake van een ople- ving in de roeihistorie. In 1941 en 1942 won *Het Spaar- ne* onder leiding van Jaap Nienhuys en Pim Adrian jr. de Head of the River. Een opmerkelijke zege voor een burgervereniging. Deze zege moet echter wel in het licht gezien worden van de oorlogstijd. Het aantal studerende aan de universiteiten liep sterk terug en dat resulteerde in een record aantal van circa duizend *Spaarne*-leden. Hoe florissant dit getal ook moge zijn, de verschrikkingen van de oorlog gingen niet aan on- ze vereniging voorbij. De verzetspleging tegen de Duitse overheersing is Jaap Nienhuys noodlottig ge- worden. Een andere verzetsman, de eerder genoemde Han Cox, heeft zelf na een glansrijk skif-verleden ve- le skiffeurs de skiftechniek bijgebracht.

Vlak na de Tweede Wereldoorlog maakte de Fair- bairn-methode veel furore. Pim Adrian jr. en Nol Bruch waren beiden hartstochtelijke vereerders en aanhangers van Fairbairn en diens methode. Nol Bruch heeft in de jaren '46 - '47 een aanvang gemaakt met de wederoprichting van het jeugdroeien. In dit tijdsbestek is het wedstrijdroeien uitgegroeid tot een grote en enthousiaste afdeling, die meerdere malen het eremetaal mocht winnen. In 1947 legde Nol Bruch zijn functie als commissaris wedstrijdroeien en hoofd-coach neer. Hij was bang dat de jeugdgroep zou vastlopen in een ongeorganiseerde groep jonge- ren, maar zijn angst bleek gelukkig ongegrond. Zijn opvolger, de jeugdcoach Ernst Bartels, behaalde in '52 - '53 grote successen met een jeugd-acht, die ook in het buitenland vele medailles veroverde.

Niet alleen de jeugdroeiers waren succesvol in deze periode, ook het damesroeien floreerde. Eerst was er alleen sprake van het stijlroeien. Onder de strenge doch gedegen leiding en aanpak van Gertie Peere- boom, roeiend in een keurige stijl, werd het ene blik

De coach is voor zijn ploeg een leider zonder weerga, wiens aanwij- zingen blindelings opge- volgd worden, omdat die nu eenmaal de juiste zijn. Coach Carel Wil- brenninck voor 'zijn' bronzen dames-acht

Jaap Nienhuys zorgde vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog voor grote successen

na het andere in de wacht gesleept.

In 1951 coachte Hein Stockman een dames-acht die een eerste plaats behaalde in Frankrijk, in Macon. Deze ploeg was het voorbeeld voor een goede ploeggeest. De coach droeg bij aan een gezellige en ontspannen sfeer.

In 1954 werd alweer de volgende nationale titel veroverd door een dames-acht van *Het Spaarne*. Deze acht mocht Nederland vertegenwoordigen op de eerste Europese Kampioenschappen voor dames. Op 20 augustus had Carel Wilbrennink zijn ploeg in topvorm en dat resulteerde in een bronzen medaille.

De Zwitser Max Cornaz werd in het voor hem niet geheel vreemde Holland tewerk gesteld. Hij raakte snel in contact met *Het Spaarne*, waar hij – als atletiek- en langlauffan – begon aan een zeer bijzondere trainingsbegeleiding van de jeugd. Dat bijzondere blijkt wel uit het volgende: Cornaz behaalde in 1972 met Post/Schwagerman goud op de FISA-jeugdkampioenschappen en met Kooper/Van der Beeke in 1974 brons. De nog steeds in gebruik zijnde heuveltraining, beter bekend als het 'blinkeren', is door Cornaz ontwikkeld. Het gaat hierbij om een duinloopcircuit bij Kraantje Lek, waarbij de beklimming in een 'tredenspoor' 40 tot 45 seconden duurt, waarna een vijf seconden durende afdaling in ontspannen looppas volgt. Cornaz is in 1974 weer naar Zwitserland vertrokken en ging daar, hoewel hij dat aanvankelijk niet van plan was, toch weer volop coachen. In 1975, vergezeld door Bertus Bernhard, en in 1976 onder leiding van Ad Meijer (die al ruimschoots zijn sporen had verdiend met het coachen van succesvolle juniorenploegen) reisde de lichte vier van onze vere-

niging, als een der favorieten naar de Wereldkampioenschappen en vergaarde uiteindelijk twee vijfde plaatsen. In 1977 werd het uit deze vier voortkomende duo Schous/Povel gekoppeld aan Pieterman/Lycklama van *Skadi*. Tijdens de Wereldkampioenschappen in Amsterdam van dat jaar, behaalde deze combinatie, gecoacht door Wim Grothuis, een bronzen medaille door de Zwitserse vier van onze eigen oud-*Spaarne*-coach Cornaz op een vierde plaats te houden!

Het jaar daarop werd er voor de eerste maal een junior-wk voor meisjes georganiseerd en kon *Het Spaarne* zich al direct verheugen op deelname. Een jaar later, gecoacht door Jos Büller, roeiden Sharona Ceha en haar ploegmaatjes naar een felbegeerde derde plaats. Drie jaar nadat haar zusje een bronzen medaille in ontvangst had genomen, konden Stephanie Ceha en ploeggenoot Susan de Haan aankomen aan het erevlot. Een zelfde buit was binnen, ditmaal onder de bezielende leiding van Kees-Jan Kuyk. René van Doorn investeert al enkele jaren vele uren in het opbouwen van onze nieuwe lichting *Spaarne*-trots. Evenzo Tom van der Beeke. Beiden boekten al menig nationaal en internationaal succes. Coaches... zij werkten en werken aan de toekomst van onze vereniging!

Coaches van het jaar

1967	Hans Borkent
1968	Ad Meijer
1969	F. Brevet
1970	Jan Coen Rienstra
1971	Jaap Fluyt
1972	Max Cornaz
1973	Lenie Schepers-André de la Porte
1974	Frans van Wulften
1975	Bertus Bernhard
1976	Ad Meijer
1977	Pauline van der Pas
1978	Mieke van Oort
1979	Jos Büller
1980	Bard Heidweiler
1981	Kees-Jan Kuyk
1982	Kees-Jan Kuyk
1983	René van Doorn
1984	Tom van der Beeke

Om lid te worden van *Het Spaarne* moest men aanvankelijk 16 jaar of ouder zijn en het heeft heel lang geduurd voordat die leeftijdsgrens werd verlaagd.

Dat gebeurde omdat men er steeds meer voor was gaan voelen kinderen op jongere leeftijd kennis te laten maken met de roeisport. Door de Koninklijke Nederlandsche Roeibond werd een kunststof jeugdschip ontwikkeld, later gevolgd door een jeugd-dubbeltwee, eveneens van kunststof, geschikt voor kinderen vanaf 8 jaar. Deze boten werden door de KNRB aan verschillende verenigingen in bruikleen gegeven, waaronder vanzelfsprekend ook aan *Het Spaarne*.

En zo kon dan in 1969, zonder enige ervaring, een aanvang worden gemaakt met het jeugdroeien op *Het Spaarne*. Deze jeugd bestond toen uit broertjes en zusjes van leden die volgens de zogenaamde cybernetische methode roeionderricht kregen.

Van deze zelfcorrigerende methode werd gebruik gemaakt omdat was gebleken dat, net zoals bij fietsen en schaatsen, het balanceren de grootste moeilijkheden veroorzaakte. Door die moeilijkheden meteen aan te pakken (zoals fietsen op een driewieler en schaatsen achter een stoel) worden, vooral bij kinde-

ren, snellere en betere resultaten bereikt, omdat kinderen zichzelf gemakkelijk corrigeren, zonder daarbij te veel na te denken zoals de ouderen dat doen.

Dus, direct in de boot, langsij het vlot om ze vertrouwd te maken met het materiaal en ze te leren balanceren. Dan volgt de roeibeweging, eerst met de ene, dan met de andere riem en daarna met beide riemen tegelijk. Ze leren rondmaken en strijken en dan volgt al heel snel het werkelijke roeien.

Op deze wijze werd heel wat kinderen onder de 14 jaar al spelenderwijs roeien geleerd. En meer dan dat, want spelenderwijs wil ook zeggen staan in de boot, van boot verwisselen en zelfs op je hoofd staan in de boot.

Veel *Spaarne*-kinderen deden mee aan behendigheidswedstrijden met als beloning vaak een mooie prijs en soms... een nat pak.

En veel van onze latere kampioenen zijn zo, als kind, in een jeugdboot begonnen.

Dat dit alles mogelijk was, en nog is, is in niet geringe mate te danken aan de grote inzet van enkele leden van *Het Spaarne* die zich, weer of geen weer, steeds met groot enthousiasme met dit jeugdroeien bezig houden.

Adspirant leden

Het bestuur heeft gemeend de bepalingen voor adspirant-leden te moeten verscherpen. Alleen die jongelieden worden toegelaten, die niet alleen zich op hun woord verbinden serieus te oefenen en zich voor wedstrijden te bekwamen en dan ook uit te komen, maar die ook een geschreven toestemming van ouders of voogden overleggen om aan eventuele wedstrijden te mogen deelnemen.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 4 mei 1892

Met vallen en opstaan leert de jeugd balanceren; een zelfcorrigerende methode

3 Gondelvaart

Zo'n evenement eist een spoedige herhaling, daar was iedereen het over eens. Dat gebeurde op 1 september 1919 ter gelegenheid van Koninginnedag. Regeling-commissaris J.Th. Bölger zendt de volgende missive aan de werkende leden:

'Na zes jaren wordt voor het eerst weer Koninginnedag gevierd. Ondermeer door het houden van een Gondelvaart die kan en moet slagen. Daarvoor is Uw aller enthousiaste medewerking nodig. Laat een ieder zijn vaarttuig opsieren tot iets moois. Met lampions, vetpotten en guirlandes is zoveel te bereiken. Honderden zullen naar *Het Spaarne* trekken om dat te zien.

De gondelvaart wordt het mooiste nummer van de Koninginnedag-viering en wordt begunstigd door echt gondelvaartweer. Het bestuur van de vereniging

Martini Regatta, 1970.
Opperste concentratie
voor de wedstrijd bij
Jan Vegter, Marc van
Huystee, Rob van der
Vliet en Marius van der
Pas.

'Koninginnedag' zit te genieten op de reeds eerder besproken stoomboot van Bus en ziet dertig versierde werries langs varen. Het is een schilderachtig en verbluffend schoon schouwspel als we de verslaggever van het *Haarlemsch Dagblad* mogen geloven. Er waren duizenden en duizenden mensen op de been om van het schouwspel te genieten. Het is niet bekend of dit is voor de werries, het motorbootje met de commissaris van politie, de directeur van de GGD en een bestuurslid van het Rode Kruis of voor het grandioze vuurwerk. Wij houden het maar op de dertig prachtig versierde werries. De jury heeft een zware taak om tot de bekroningen te komen. De eerste prijs (Dyserinck-prijs) wordt toegewezen aan *Avanti* van M. Roozenkrans, de tweede prijs (zilveren vaas) aan *Kloris en Roosje* van de heer Fortgens. De bekende mandolinevereniging zorgt weer voor de passende muzikale omlijsting. Dyserinck schrijft deze avond niet voor niets bij in zijn lijst van zeer bijzondere gebeurtenissen van onze vereniging. En er is nog vuurwerk ook. Dat is gewoon schitterend. Het grote slotnummer vertoont de woorden 'Leve de Koningin', geflankeerd door zonnen, sterren, gouden regen en vuurpijlen. Het orkest speelt het Wilhelmus, voor niemand hoorbaar vanwege het verschrikkelijke lawaai der donderknallen. Het volk roept met zijn stalen longen 'Hoera' zodat horen en zien vergaat. Daarna wordt door de werries de terugtocht aanvaard, die kalm verloopt.

In hetzelfde verenigingsjaar wordt het tijd om eens aandacht te besteden aan de roeiproeven. De volgende proeven kunnen worden afgelegd:

1 Vaste Bankenproef	V
2 Stuurproef	S
3 Giekproef overnaads	G
4 Gladde Giekproef	GG
5 Werrieproef	W

De vaste bankenproef is nodig voor elke andere proef. Vereisten zijn: behoorlijk met lange riem kunnen roeien op vaste banken en vlug en zonder fouten uitvoeren van commando's. In het eerste tijdvak dagelijks minstens een kwartier oefenen in de oefenbak op vaste banken en onder leiding van een instructeur.

In het tweede tijdvak voortzetting van de dagelijkse oefening, maar nu ook oefenen in de vaste bankenboot onder leiding van een geoefend roeier. Tevens kennis van materiaal en het goed omgaan met de vaartuigen. Bij de stuurproef speelt het op behoorlijke wijze commando's geven een grote rol. Candidaten, die aan de vereisten voldoen maar de commando's zwak laten klinken kunnen de stuurproef krijgen met voorbehoud van sturen in vieren en achten.'

Niet vooruit te branden

Bij de Onderlinge in september 1920, die met gunstig weer wordt verroeid, is er weer eens een prima inschrijving. In het nummer jonge twee bekampen in de *Snoek* en de *Zwaluw* de heren Van Thiel en Van Beek, Hoog en Joustra elkaar. Het mag niet baten, dat de laatstgenoemde ploeg nog gestuurd wordt door E. Scheltema. Zij delven het onderspit met één vijfde seconde in de finale tegen de heren Van Kempen Valk en Jesse, die de zilveren medaille, uitgelooft door Jan de Breuk Lzn., in de wacht slepen. Gelukkig bestaat de tweede prijs uit een zilveren *Spaarne*-vlaggetje, eveneens uitgelooft door Jan de Breuk Lzn., zodat iedereen weer tevreden is. Bij de oude vieren zijn het de ploeg van de heren Tollenaar, Jesse, Merens en Cieremans met Scheltema aan de stuurtouwen, die het tegen de heren Jac. P. Thijssse jr., Damsté, Schuurman en P.C. van Niftrik (st) moet opnemen. Het wordt een boeiende race die het uiterste van de roeiers vraagt. Per slot van rekening gaat het om 750 meter in overnaadse boten. De *Tromp* en de *Ripperda* doen niet voor elkaar onder. Gewoon niet vooruit te branden en loodzwaar. Voor kamprechter-starter dr. Huizing valt een moeilijke beslissing, 'Dead Heat'. De zilveren medailles gaan middendoor en iedereen begeeft zich naar Groenendaal waar 's avonds om half negen de prijsuitreiking door voorzitter dr. J.C. Spoelder plaats vindt. 'Introductie op de avond alleen voor Huisgenooten'. Het wordt een gezellige avond, temeer daar ook veel damesleden in de prijzen vallen. Het jury-comité, bestaande uit de doktoren Damsté,

Huizinga en Merens hebben het niet makkelijk bij hun taak, waarbij gelet moet worden op waterwerk, lichaamswerk, bankjeswerk, het rondmaken en algemene indruk en dat alles door dames in reglementair kostuum, dat wil zeggen 'mooie witte jurk met roode bies'. Vijf dozen bonbons, uitgelooft door de heer G.H. Kaars Sijpesteijn, komen terecht bij de dames Smit, Veenhoven en Lenting.

De gezellige avondjes op het clubgebouw worden dit jaar opgeluisterd door een *Spaarne*-strijkje.

Held van het jaar

Voor de eerste maal worden ook de legendarische twee kilometer wedstrijden verroeid in overnaadse vieren. Wie wint is de held van het jaar. De namen van de winnende ploegen worden bijgeschreven op het koperen schild in de clubzaal. Voor de roeiers een bekroning van maanden trainen. Hogere eer bestaat er nauwelijks. De eerste winnaars zijn: de heren P.H. Angenent, F. Führop, M.J. Huizinga, H.C.L. van Waveren en W. van Baak (st). Elke wedstrijdroeier of wat daar voor door gaat, glad of overnaads, hijst zich in de *Tromp* of *Ripperda* voor een genadeloze training onder leiding van coaches, waarbij wij denken aan de heren Tollenaar en Adrian, die er het beste van proberen te maken. Voor de dames is het bij dit evenement toekijken. In deze tijd pogen *Het Spaarne* en de *Haarlemsche Jachtclub* te komen tot de oprichting van een gezamenlijke jachthaven. De secretarissen Fleumer van *Het Spaarne* en Bernhard van de HJC roepen de leden op, om samen op vrijdag acht oktober in café Brinkmann de uitgewerkte begroting te bespreken. Het mag niet baten. De aanwezige leden van de beide verenigingen zien het niet zitten. De gezamenlijke jachthaven gaat niet door, maar de goede banden tussen de beide verenigingen blijven door de jaren heen bestendigd. Bij het zeilen zijn ook Onderlinge Wedstrijden. De heren Hin, Merens, Van Niftrik, Bernhard en De Voogt, Adrian en Scheltema bekampen elkaar in scheldejollen, twaalfvoetsjollen en tjot-ters. De heren Bernhard en De Voogt geven bij deze

3

3

wedstrijden veelal de toon aan.

In 1922 heeft de vereniging 350 leden. Deze uitbreiding is voornamelijk te danken aan de dames. Er zijn 28 vaartuigen in eigendom: vijf skifs, vier vierriemsgieken, drie tweeriemsgieken, vijf tweeriemswerries, negen vierriemswerries en twee zeilboten. Het materiaal is hoofdzakelijk overnaads. Als gladde vier fungeert de fameuze *Wikkiwik*.

Geen lapmiddelen

In de loop van 1923 worden plannen gemaakt voor de verbouwing van het bestaande clubgebouw aan de Friesche Varkenmarkt. Die plannen worden steeds weer gewijzigd. In het bestuur is men het onderling niet eens over deze kwestie. Een aantal bestuursleden stapt op. Wel of geen nieuwe herenkleedkamer bouwen? Nieuwe werriebergplaats? Kortom, genoeg redenen om de discussies heel hoog te laten oplopen. Na rijp beraad wordt besloten geen verdere lapmiddelen meer uit te voeren aan het bestaande gebouw. Het wordt steeds duidelijker dat het clubgebouw aan de Friesche Varkenmarkt niet meer beantwoordt aan het doel. Het ledental is gestegen. Eén van de belangrijkste argumenten om te gaan verhuizen is de ligging. Aan de ene kant de spoorbrug over het Spaarne en aan de andere kant de vele beurtschippers, die aan de Friesche Varkenmarkt afmeren. Ook de boten van rederij Bus leveren veel moeilijkheden en soms ook schades op.

Nieuw gebouw

Men is van mening, dat naar een rustiger plek uitgekeken moet worden. Eerst wordt in Haarlem rondgekeken, maar daar wordt niets geschikts gevonden. Alles is te duur en ver boven hetgeen de clubkas kan bekostigen. In Heemstede echter weet men beslag te leggen op het stuk grond, waar nu ons clubgebouw is gevestigd. De Heemstedse schilderswijk is in opbouw en de gemeente Heemstede, met tarieven die

belangrijk lager zijn dan in Haarlem, wil maar al te graag de vereniging binnen haar grenzen hebben. Men dacht toen ook dat de aantrekkelijkheid om in die schilderswijk te gaan wonen in de daar geprojecteerde nieuwbouw door de komst van *Het Spaarne* zou stijgen. Ook de annexatie van grote delen van Heemstede door Haarlem, waaronder het gebied ten zuiden van de Hout en het Westerhoutkwartier, is voor Heemstede reden om te zoeken naar een nieuwe trekpleister. Wanneer de plannen meer concrete vorm hebben aangenomen, krijgt architect Jonkheid de opdracht een ontwerp te maken. Het wordt een prachtig ontwerp met veel fraais, een overdekt balkon en veel ruimten boven de botenloods. De begroting van dit eerste ontwerp blijkt vele malen hoger uit te vallen dan de financiën toelaten. De heer Jonkheid maakt een gewijzigd, eenvoudiger ontwerp dat aller instemming krijgt. Ook dit ziet er heel goed uit, met kantoor, ruimé bootsmanswoning en vier vakken voor de boten. Wel moet er een dertien meter hoge toren op het prachtige gebouw, dat een sieraad voor Heemstede moet worden.

Begroting gebouw

In het jaar 1925 heeft men de begroting gereed:	
gebouw	f 27.850,—
steiger en beschoeiing	1.480,—
rijwielbergplaats	2.550,—
ophoging van het terrein	350,—
afrastering	200,—
honorarium architect	3.500,—
sanitair, vlaggestokken, kastjes, meubilair	200,—
toren op gebouw	450,—
aankoop terrein	12.000,—
begroting circa	f 50.000,—

Het duurt niet zo lang voor de financiering helemaal rond is, hetgeen te danken is aan de heren Han Meijer, penningmeester G.H. Kaars Sijpesteijn en Willem Dyserinck, die vrienden, bekenden en andere relaties bewerken om in te schrijven op een obligatie-

lening. Het lukt. De heren blijken een goede neus te hebben wie zij in Kennemerland voor de obligatieleening kunnen strikken. De financiën laten een rijwielbergplaats nog niet toe. (Het zal nog even duren, voordat naast het gebouw de jollenloods verschijnt met annex een overdekte rijwielstalling. De jollenloods wordt dan op een koopje gebouwd. Aan het begin van de jaren zestig moet deze echter het veld ruimen.) Architect Jonkheid kan nu verder gaan met zijn gewijzigd, eenvoudiger ontwerp. Er blijft uiterste zuinigheid geboden. Alle materialen die maar enigszins gebruikt kunnen worden bij de nieuwbouw moeten mee uit het oude gebouw. Zo eist het bestuur, dat de deuren van de botenloods van de Friesche Varkenmarkt die nog in goede staat zijn, moeten worden overgezet in het nieuwe gebouw. De architect houdt dan ook terdege rekening met deze kostenbesparende wens. En zo komt het, dat wij heden ten dage nog dezelfde deuropeningen in onze botenloods hebben als in 1909. Alleen de oorspronkelijke deuren zijn allang vervangen. In 1926 zijn alle moeilijkheden overwonnen en kan de bouw beginnen...

Eerste paal

Zaterdag 22 mei 1926 is voor onze vereniging een hoogst gewichtige dag. De eerste paal van het nieuwe clubgebouw kan worden geslagen. Men maakt er een grote plechtigheid van, compleet met hoge hoed, zwart pak en mooie japon, want zo gaat het in die tijd. Om twee uur zullen de leden gezamenlijk met de boten vertrekken van de Friesche Varkenmarkt. Op het vlot heerst een grote bedrijvigheid. Velen roeien vast een paar baantjes heen en weer en het duurt dan ook niet lang of veel toeschouwers staan aan de kant het vrolijke tafereeltje gade te slaan. De dames en heren poseren in hun versierde boten en keurige roeikostuums ter hoogte van de molen De Adriaan voor de fotograaf van het *Haarlemsch Dagblad*. Het wordt een mooie foto... Gelukkig heeft de man met het kiektoestel niet gewacht tot de aankomst bij het nieuwe terrein, want er barst een fikse onweersbui los

met hevige windstoten. De meeste boten gaan daarom ijlings terug naar de Friesche Varkenmarkt en men houdt de tocht voor gezien, hijst zich in het oude gebouw snel in het zwarte pak om dan per rijwiel naar het nieuwe terrein in Heemstede te gaan voor de plechtigheid. Slechts één vier, met dames en heren, weet de tocht naar het nieuwe terrein te volbrengen. Een andere mixed vierriemsgiek verongelukt onderweg, doordat een der roeiriemen onder een Bus-boot vastraakt, waardoor de giek omslaat. Er klinkt een luid 'hoera' wanneer de enige overgebleven vier aan komt.

Festiviteiten

Ter gelegenheid van de plechtigheid is een presentielijst vervaardigd, die meer op een oorkonde lijkt.

HAARLEM, 16 September 1913.

R. & Z. V. „Het Spaarne”.

L. S.

Het zal U allicht bekend zijn, dat onze ijverige secretaris de Heer J. A. A. BAXING binnenkort naar Indië zal vertrekken.

Ondergeteekenden meenen, dat vele leden er prijs op zouden stellen met hem, die zich voor onze vereeniging zoo verdienstelijk heeft gemaakt, nog eens genoegelijk samen te zijn. Zij stellen zich daarom voor, dit te doen aan een souper, te houden in een der zalen van Café Brinkmann op Zaterdag 20 September a.s. na afloop van de Algemeene Vergadering des avonds te 11 ure. De kosten zijn op Fl. 2.— zonder wijn bepaald.

Opgave tot deelneming gelieve men voor Donderdag 18 September a.s. schriftelijk te richten tot den 1sten ondergeteekende:

J. DE BREUK Lzn.,
Heemstede, Westerhoutpark 11.
B. W. DE KANTER.
P. LOSECAAT VERMEER.
C. J. MERENS.
J. SCHUITMAKER.
J. G. WACKWITZ.

3

'Op heden den 22-sten Mei 1926 is de eerste paal voor het Clubgebouw van de Roei- en Zeilvereniging Het Spaarne feestelijk ingeheid door Mevrouw B. Kreiken-Hartog, Mevrouw E.A. Meijer-Molenberg, Mejuffrouw L. van Gelder, Mevrouw C. Warnier-Gaillard en Mejuffrouw J. van Laar in tegenwoordigheid van...' (gevolgd door de namen der aanwezigen). De voorzitter, dr. E.A. Kreiken, heet namens alle leden van de vereniging op dit nieuwe terrein de burgemeester van Heemstede hartelijk welkom. Hij uit zijn leedwezen over het slechte weer en brengt hulde aan de leden, die de woeste baren van het Spaarne hebben getrotseerd en de tocht hebben volbracht. De heer Kreiken is goed in het formuleren van volzinnen, die bij een dergelijke plechtigheid horen:

'Het moment waarop de eerste paal geheid zal worden leek ons symbolisch. Straks wordt de eersteling met forse slagen de grond ingedreven. Moge hij sterk staan en ons gebouw tot in lengte van dagen schragen; moge hij een symbool wezen van de hechte en sterke grondslag waarop onze mooie vereeniging rust. En thans, dames en heeren, is het gewichtige oogenblik gekomen. Zachte dameshanden zullen de eerste paal de grond indrijven. Onze bouwmeester heeft maatregelen genomen dat dit werk niet alleen gracieuus, maar ook secuur, zoals dit behoort, zal gebeuren. Ik dank de dames ten zeerste.'

De machinedrijvers hijsen daarop het zware heiblok naar boven, waarna de vijf dames ieder op hun beurt het handvat overhalen zodat het blok telkens met een luide knal op de versierde paal neerkomt. Hiermede is de plechtigheid geëindigd en kan het bouwen beginnen. Eind november 1926 is de buitenbouw gereed. De toren moet nog worden geplaatst. De botenloods is reeds winddicht en de eerste tere boten liggen er al in. Voor het winterseizoen tracht men alle boten over te brengen.

Overdracht

De overdracht van het nieuwe clubgebouw vindt plaats op zaterdag 26 februari 1927 's middags om drie

uur onder grote belangstelling van de zijde van de leden en genodigden. Aanwezig zijn twee van de oprichters, de heren Peltenburg en Couvee en de oud-voorzitter Jan de Breuk Lzn., raadsleden van de gemeenten Haarlem en Heemstede, dr. Spoelder, de rector van het Stedelijk Gymnasium en ir. W.J. Burgersdijk, de directeur van de NZH Willem Dyserinck houdt een uitvoerige openingsrede. Architect Jonkheid en opzichter Klaassen worden gelukgewenst met de voltooiing van het bouwwerk.

Architect Jonkheid draagt hierna het gebouw over aan het bestuur. Hij prijst het bestuur voor de wijze waarop alle moeilijkheden zijn overwonnen. Vervolgens houdt de heer Kreiken een prachtige rede, waarin ook hij iedereen die bij de bouw betrokken is bedankt en speciale woorden van dank spreekt tot de dames, die het gebouw hebben aangekleed. Ook bedankt hij voor de giften, die het mogelijk hebben gemaakt toch een toren op het gebouw te plaatsen. (Vermoedelijk waren die giften echter niet voldoende

geweest voor een toren, die alle weersomstandigheden tot in lengte van dagen kan trotseren. Bij storm kraakte het ding in al zijn voegen, zodat het dak en de constructie van de clubzaal werden aangetast. Daarom moest helaas in 1960 worden besloten dit fraaie bouwsel, van waaruit zovele uitmuntende reportages bij Onderlinge Wedstrijden werden verzorgd, af te breken.)

Namens het bestuur aanvaardt de heer Kreiken het gebouw en betuigt zijn grote tevredenheid over de fraaie afwerking. Het gezelschap begeeft zich daarop naar het terras, terwijl de heren G.H. Kaars Sijpesteijn en de welbekende skiffeur H. Cox enige schoten lossen met een startkanon. De standaardvlag wordt gehesen. De openingsplechtigheid is geschied. Velen maken gebruik van de gelegenheid om het gebouw van binnen en van buiten te bezichtigen. Daarna is het tijd voor de fotograaf om de leden op het terras op te stellen voor de groepsfoto. Het bestuur en de oprichters van de vereniging in het

midden. Iedereen er achter. Weer even rustig kijken naar het vogeltje, vooral niet bewegen; en daar zijn dan de ereleden, leden en donateurs vereeuwigd. De namen van allen komen voor op het tableau aan de wand in de gang boven in het gebouw.

3

Gemeenschappelijke maaltijd

Na afloop van deze plechtigheid vindt in het clubgebouw 's avonds een gemeenschappelijke maaltijd plaats voor f 3,— per persoon, met dansen na. De vreugde is groot in de gezellige donkere clubzaal, die groen is gecarbolineumd. Voortreffelijk aangekleed door het dames-comité met rieten stoelen van het model, zoals wij die thans nog kennen. Aan de lange bestuurstaafel houten stoelen met *Sparre*-embleem in de rug, meegekomen van de Friesche Varkenmarkt. Als verwarming zijn er twee kolossale potkachels. De bootsman maakt zaterdag om twee uur het vuur aan en om zes uur wordt het weer gedoofd. Kolen kan men op het vuur doen uit een kolenemmer, dezelfde die thans dienst doet als doopemmertje voor nieuwe boten. In het buffet (een klein hokje bij de toegangsdeuren in de zaal) zetelt de heer Bouckaert. Twintig jaar lang zal hij de leden voorzien van gevulde koecken, kogelflesjes en alcoholische dranken. Op een éénpits gastelletje pruttelt de koffieketel. Bouckaert kan zich amper keren in de kleine ruimte. Wanneer er bridgedrives zijn en men komt iemand te kort is hij de aangewezen reserve. Hij speelt een onmiskenbare rol in het geheel.

Een plechtig moment. In vol ornaat zijn de leden aangetreden om op 22 mei 1926 de eerste paal te slaan voor het nieuwe clubgebouw in Heemstede

Eerste race-acht

In 1929 wordt de eerste race-acht plechtig ingewijd. Een groot aantal leden is hierbij tegenwoordig. De acht is geheel buiten bezwaar van de schatkist van de vereniging gekocht door giften van leden. Het nieuwe vlaggeschip is gebouwd door de beroemde Franse botenbouwer, die al zoveel vaartuigen aan de vereniging had geleverd: Dossunet in Parijs. De prijs van de-

3 ze acht is f 1.500,—. Voorzitter Robert Peereboom wijst in zijn speech op het feit, dat de vereniging thans ook aan de mooiste en belangrijkste nummers van de roeiwedstrijden zal kunnen deelnemen. Erevoorzitter Willem Dyserinck spreekt in enthousiaste bewoordingen over de groei van de vereniging en hoopt dat de nieuwe boot zal bijdragen tot de bloei van de roeisport in het algemeen. Hierna neemt hij de vlag weg, welke de voorpunt van het schip dekte en de naam *Willem Dyserinck* wordt zichtbaar. Daarna wordt de nieuwe achtriemsgiek te water gelaten en door een damesstijlploeg ingeroeid. De eenheid van deze ploeg, die voor het eerst in deze samenstelling in de boot zit en waarvan enkelen nog nooit in een acht geroeid hebben, is verrassend. Het keurige roeien van de meisjes lokt luid applaus uit.

Vervolgens gaat de raceploeg aan boord, die op de Hollandia wedstrijden voor het eerst *Het Spaarne* in de acht zal vertegenwoordigen. Dit demonstratiebaantje geniet eveneens algemene bijval en geeft de aanwezigen de indruk, dat de ploeg een geduchte tegenstander zal zijn.

De *WD* blijft trouwens ook lang bij de vereniging. Na een lange loopbaan als race-acht, waarbij zelfs het winnen van een Head of the River, kan de boot nog tot het midden van de jaren zeventig drijvend gehouden worden. In het laatste jaar als verenigingsboot ploegt het vaartuig zich nog eenmaal als deelnemende acht, met een vreemde bemanning, voort op het vertrouwde traject van de Head op de Amstel. Roem valt er echter niet meer te halen.

De vereniging bloeit

Het nieuwe gebouw blijkt te trekken. De vereniging bloeit en het ledental stijgt. Op allerlei gebied is men nu actief. Vooral het toerroeien wordt met groot enthousiasme beoefend.

Voor de dames is er het stijlroeien waarvoor veel belangstelling blijkt te bestaan.

Het raceroeien is nog wat bescheiden. Het zijn in hoofdzaak de *Spaarne*-skiffeurs die van zich doen

spreken: Cox, Timmermans, Tromp, Tj. de Vries om er maar een paar te noemen. Cox is geweldig actief en weet het ver te brengen. In de dubbel-sculll naar de Olympiade op de Olympische Roeibaan nabij Sloten grijpt hij mis bij de prijzen. Maar de *Spaarne*-leden, in groten getale naar het evenement gekomen, zien hem zoals hij is, 'fanaat tot het einde', en daar gaat het om en men is niet voor niets naar Sloten gekomen. Hij is een van die typische skiffeurs die bijdroeg tot de 'naam en faam van *Het Spaarne*'.

Enkele jaren later grijpt hij op de Europeesche Roeikampioenschappen in Luik toch nog zijn kans en legt beslag op de derde prijs in de dubbel-sculll. Later zullen we nog meer van Cox horen.

Een nieuwe acht *Willem Dyserinck* wordt gedoopt door W.D. zelf. In hetzelfde jaar schenkt deze erevoorzitter nog een vlaggemast, vlaggen en de prachtige singlewerrie *Snip*.

Er wordt een nieuwe gladde vier besteld bij de vertrouwde hofleverancier Louis Dossunet. Dossunet voert de opdracht weer prima uit, want *Het Spaarne* is een van zijn oudste en meest trouwe cliënten. Het wordt een uiterst snel schip, genaamd *Pijl*. Er is grote behoefte aan een goede vier want met al dat enthousiasme onder de leden is er nu ook een goede herenvier die van wanten weet.

In de nieuwe buitenloods is nog wat meer plaats. Dyserinck en Kaars Sijpesteijn, die ook erelid is geworden, springen weer bij bij de aankoop van twee overnaadse skifs. Voor de skiffeurs gaat een langgekoesterde wens in vervulling door de aankoop van de *Rietvink*, een prachtige dubbel-sculll waarin Cox en Schleicher gaan winnen op de Holland Beker Wedstrijd van een sterke Duitse ploeg.

Mr. P.C. Fuhri Snethlage is voorzitter van de feestcommissie. Hij weet er wat van te maken. Het gezelligheidsleven bloeit. Elke maand is er een dansavond en natuurlijk ontbreken het bal-masqué en de fuif bij de Onderlinge Wedstrijden niet.

De dames weren zich geducht. Nu is er de *WD* en men is hierdoor in staat goede dames-achten op het water te brengen. Daar zorgen de coaches Robert Peereboom en Han Meyer voor. In 1930 gaat er voor

het eerst een dames-acht naar het buitenland. De dames Timmermans, Hogeweg, Paris, Brust, de Bijll Nachenius, Adams, Thijm, Venema en Polderman gaan naar Luik. Daar nemen zij het op tegen een Belgische dames-acht. Het wordt een spannende race met een dead-heat. Natuurlijk worden de Belgen als winnaressen uitgeroepen. In Luik worden ook de Europeesche Kampioenschappen gehouden. Cox en Pieterse worden uitgezonden in de *Rietvink*. Ze gaan er flink tegenaan en behalen de derde prijs achter Italië en Zwitserland.

Heen en Weer

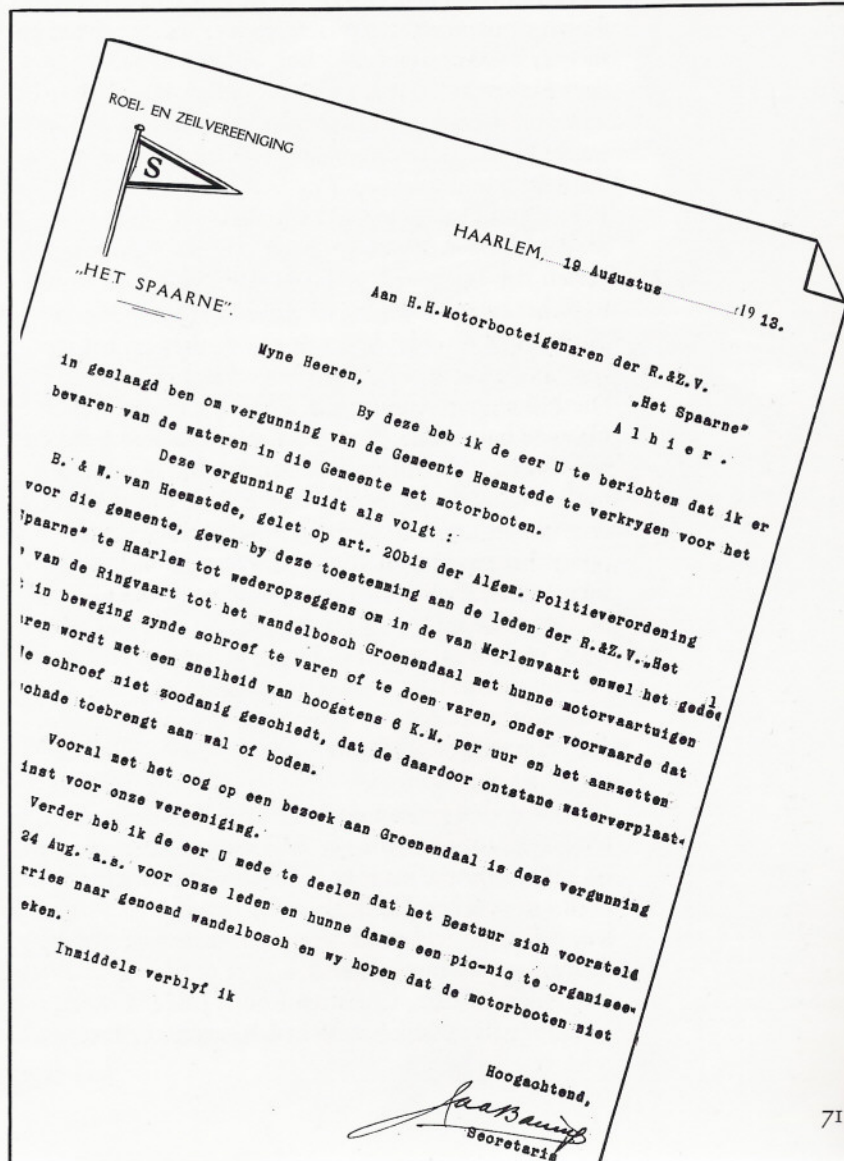
Het veelvuldig coachen aan de overkant van *Het Spaarne* brengt een ander probleem met zich mee. Hoe kunnen de coaches met hun rijwiel daar snel komen? Want behalve het voetgangers-veer bij de Oosterhoutlaan is er weinig verbinding tussen de beide oevers.

De vereniging koopt nu een ijzeren vlet die *Heen en Weer* wordt genoemd. Het ding is vele jaren in gebruik in al dan niet goede toestand. De bootslieden gebruiken de *Heen en Weer* om bij Sneeboer van de houtzagerij De Eenhoorn planken te kopen. Coach Tollenaar gebruikt de *Heen en Weer* om met zijn megafoon zijn roeiers opmerkingen toe te brullen. Cox en Pieterse zijn goede skiffeurs met twee ijzeren willen die met moeite tezamen in de boot worden gehouden. Dat lukt de ervaren coach P.C. Adrian. Deze man kan de beide scullers goed aan. Wanneer hij spreekt luisteren ze en wordt er naar gehandeld. Hij heeft veel internationale ervaring. Jaren later weet hij nog te vertellen: 'Voor ploegen uit België moet je nooit bang zijn. Bij de club *Cercle des Regates de Bruxelles* staan dames en heren al in 1910 tezamen onder de douche. Hoe kon je met zo'n mentaliteit in de club nu winnen?'

De warme douches worden aangelegd. Van nu af aan geen gemartel meer met de koude kraan die in de winter bevroren is, in het koude douchehok met klapdeurtjes waar het dan kouder is dan op de

Noordpool. Een roodkoperen geiser zorgt in de herenkleedkamer voor een straal warm water wanneer tenminste alles werkt. Want de heren willen nog wel eens de geiser een zogenaamde roeiersbehandeling geven waarna het ding weer voor tijden is uitgeschakeld. De geiser bij de dames heeft wat minder te verduren. Deze wordt amper gebruikt. Het ding blijft jarenlang in staat van nieuw.

3

Wij moeten maar liefst tot 1943 wachten voor het bestuur van *Het Spaarne* de beslissing neemt de leeftijd voor toetreding als lid te verlagen, aanvankelijk eerst tot zestien, later tot twaalf jaar. En wat dat voor moeite heeft gekost heeft u elders in dit boek kunnen lezen.

Meisjes junioren

In 1943 werd een jeugdafdeling aan *Het Spaarne* toegevoegd en werd voor het eerst door Ine Moliën een schoolwedstrijd georganiseerd. Evenals bij de dames senioren werd slechts aan stijlroeien gedaan en met de verenigingen *Willem III*, *De Hoop*, *RIC* en *AMVJ* om de mooiste stijl gestreden. Ook in de jaren vijftig bleef dit zo. Hoewel nog niet officieel, deed toch het raceroeien zijn intrede en gecoacht door Han Cox kwam voor het eerst in 1963 op de Koninklijke een meisjesdubbeltwee uit. Het hek was van de dam en het jaar daarop wisten de meisjes Leeuwenberg en Fuhri Snethlage onder leiding van Cox zelfs een eerste plaats te halen. Het raceroeien bleek geweldig aan te slaan en in navolging van de jongens kwamen er ook buitenlandse wedstrijden. In 1970 werd een meisjesdubbeltwee tezamen met een jongensploeg van *Het Spaarne* ingeschreven voor een wedstrijd in Frankfurt. Dat zij daar op stromend water nog geen eerste plaats haalden, lag niet aan coach Jaap Fluyt of de boot, maar waarschijnlijk aan de zenuwen. Het resultaat was echter, dat in gezamenlijke inspanning een polyester jeugdschip mee naar huis genomen kon worden. Het stijlroeien kwam in de vergeethoek en de training voor raceroeien werd intensiever. Er werd aan duinlopen gedaan en de roeifstand werd groter, soms zelfs tot Bennebroek! Er kwamen meer ploegen en 'gladde' boten, maar er was helaas een nijpend gebrek aan coaches. De Bosbaanrecords bleven sneuvelen, maar vermeld moet worden, dat het record van de meisjes vier-met, geroeid in 1974 door *Het Spaarne*, met Alice Persson, Christien Koers, Josée Warnaar en Esther Kruiswijk tot op heden nog niet gebroken

is. Ook de 15/16-jarige meisjes kregen hun eigen wedstrijd en in 1975 voer de dubbel-twee met Jacqueline Stefels en Pauline van der Pas, onder leiding van Eduard van der Worp zelfs sneller dan het 17/18-veld. Als beloning gingen zij naar Duisburg om ook daar eerste te worden.

In 1978 werd de FISA wakker en kwam er een internationale ontmoeting met een landelijke afvaardiging voor de meisjes. Als experiment gestart, bleek het een groot succes. Bij deze, nu door de Koninklijke Nederlandsche Roeibond landelijk georganiseerde uitzending met een tiendaags trainingskamp vooraf, was *Het Spaarne* vertegenwoordigd in de dubbel-vier met de meisjes Sharona Ceha, Anneloes van der Zee, Heleen Büller, Catalien Neelissen, stuurvrouw Mariëtte Went en de coaches Jaap Bernhard en Kees-Jan Kuyk. Zij haalden een tweede plaats in de kleine finale; niet gek voor zo'n eerste krachtmeting. Men kende nu het internationale niveau en de Roeibond begreep, dat het beter zou zijn het roeitalent landelijk te combineren. Dit gebeurde dan ook in 1979 voor de Wereldkampioenschappen in Moskou. Zes meisjes werden geselecteerd (voor drie boten) en het resultaat was een bronzen medaille in de quadrupel met Sharona Ceha en een vierde plaats in de grote finale voor de vier met Anneloes van der Zee, Catalien Neelissen, Lynda Cornet en stuurvrouw Mariëtte Went. De coaches van beide ploegen waren ook van *Het Spaarne*: Kees-Jan Kuyk en Jos Büller.

De jaren daarop waren wat minder succesvol, hoewel geen jaar voorbij ging zonder *Spaarne*-meisjes bij de uitzendingen. In 1981 kondigde zich echter weer een talentvolle ploeg aan: de dubbel-twee met Stephanie Ceha en Susan de Haan, gecoacht door Bard Heidweiler. Na diverse overwinningen selecteerde de Roeibond deze meisjes voor de WK in een combinatie dubbel-vier met *De Hunze en Viking* en nam Kees-Jan Kuyk de coach-taak over. Natuurlijk kon Steph niet achter blijven bij haar zuster en de ploeg kwam dan ook met een bronzen medaille thuis.

Maar de wacht werd weer overgenomen door nieuw talent. In 1983, tijdens de wereldkampioenschappen te Vichy, was de toen nog vijftien-jarige Anita Meiland

De jongens 17/18-acht van de coaches René van Doorn en Rob Lourijzen wist in 1984 het 15 jaar oude Bosbaanrecord te verbeteren

al als slag te vinden in de dubbel-vier en in 1984 werd zij vierde in de dubbel-twee, zodat er geen jaar voorbij gaat zonder *Spaarne*-vertegenwoordiging op de junioren Wereldkampioenschappen. Laten we hopen dat dit in de toekomst zo zal blijven.

Jongens junioren

Het jongens juniorenroeien bracht in 1943 letterlijk en figuurlijk veel leven in de brouwerij. De verhalen zijn sterk gekleurd, maar als de helft waar is, dan was het zeker een bron van zorg voor het bestuur. Een goede coach wist dat echter via wedstrijden en trainingen in de juiste banen te leiden, vandaar waarschijnlijk de sterke acht, die Nol Bruch op het water wist te brengen. Een ploeg die, geheel op eigen kosten, waardig bevonden werd om tegenstand te zoeken in Engeland. Dit stimuleerde en in 1952 ging voor de tweede keer een acht naar Staynes, Maidenhead en Henley. De roeiers waren Floor, Fray, Knottenbelt, Bedeaux, Britzel, Van Huystee, Delfos en slag Fokke met stuurman Van de Berge en coach Bartels, die dit geheel organiseerde. Zij kwamen met drie overwinningen terug en als je nagaat, dat de training bestond uit eenmaal indoortraining en twee keer een goed uur roeien, dan was dit een hele prestatie. Helaas vertrok coach Bartels in 1952; de jongens werden senior en er leek een tijd van inzinking te komen. In 1967 kwam het tot een uitzending naar het FISA-toernooi in Ratzeburg van de twee-zonder met Enno Osinga, Peter van Waveren en coach Hans Borkent. Het jaar 1968 bracht de FISA-kampioenschappen voor de jeugd naar Amsterdam en weer vochten twee *Spaarne*-ploegen daar voor Nederland en wel in de twee-met, met Coen Kooper, Bram Verburg, stuurman Frank de Rotte en coach Schokking, die zelfs een bronzen medaille behaalden. Intussen was Max Cornaz wedstrijdcommissaris geworden. Zijn kennis van roeien was nog niet groot, maar des te groter was zijn know-how op trainingsgebied. Zijn didactische gaven en initiatieven kwamen als een golf over *Het Spaarne* en bijgestaan door coaches als Fuhri Snethlage, Borkent en

Meijer begon hij heel voorzichtig met een juniorwedstrijd op *De Hoop*. Intussen, het is dan 1969, coachte Ad Meijer een succesvolle vier-zonder met Rob Lourijzen, Beat Cornaz, Jon Zwarthoed en Marius van der Pas. Zij wonnen in Hamburg en vestigden een Bosbaanrecord in de acht samen met Hans Smits (slag), Bram Verburg, Jaap Fluyt, Karel Sant en stuurman Frank de Rotte. (Een record, dat pas in 1984 opnieuw door een *Spaarne*-ploeg werd verbeterd). De twee-zonder met Frank Oudt en Jaap van Eekelenburg, de vier-met en twee Amstelroeiers wonnen ook de acht in Luzern, terwijl de vier-zonder naar het FISA-kampioenschap in Napels uitgezonden werd. Ook de twee-zonder was daar present, maar ondanks de matige resultaten daar had men de smaak te pakken. Cornaz had dit alles als wedstrijdcommissaris gevolgd en coachte in 1970 ook een junior vier. Met genoeg junioren om uit te kiezen kwam *Het Spaarne* dat jaar zelfs tot een volledige *Spaarne*-acht, die in Groningen de landenwedstrijd won en daarna in Luzern op de Rotsee Regatta het veld aanvoerde. Deze acht, gestuurd door Marc Povel en gecoacht door Ad Meijer, gaf een goede basis voor het komende jaar. Een vier-met, met Frans van Wulften (slag), Buddy Bienfait, Olivier van Oort, Loet Post, stuurman Marc Povel en coach Max Cornaz, werd na wedstrijden in Frankfurt, een Nationaal Kampioenschap en een generale in Berlijn uitgezonden naar de wk voor junioren in het Joegoslavische Bled, waar zij een vijfde plaats in de grote finale wisten te behalen. De Oostbloklanden bleken sterker, maar dat liet Cornaz niet op zich zitten. Het 'blinkeren' werd uitgevonden als duurtraining. Ook prefereerde hij de twee-zonder als trainingsboot vroeg in het seizoen, en het was voor het bestuur heel moeilijk om hiervoor een wedstrijdboot beschikbaar te stellen. Dit probleem werd opgelost door zelf met enkele leden drie boten te bouwen. In ieder geval ging er in 1972 bij de training van Loet Post en Hein Schwagerman een schepje bovenop. Of het een twee-zonder of twee-met werd zou pas een maand voor de wk beslist worden. In beide boten haalden ze het Nationaal Kampioenschap. Met de inmiddels ervaren Marc Povel werd het echter een 'met'.

Voor de laatste fitnesses moest het trainingskamp zorgen, maar dat lukte amper. De boot liep niet meer: de roeiers hadden de zenuwen te pakken voor het WK-toernooi in Milaan. Cornaz moest flink op de roeiers inpraten, en wist hen net op tijd weer te motiveren. Ze wisten nu wat er komen ging. Via een tweede plaats in de voorwedstrijd en een eerste plaats in de halve finale en een goed bestuderen van de tegenstanders, met name de eindsprint van de Oostduitsers, roeiden ze zich met een enorme inzet naar een gouden medaille. Het feest was groot! *Het Spaarne* kon niet stuk: Wij hadden onze wereldkampioenen. De thuisblijvende roeiers werden echter niet vergeten. Wetende, dat het trainingsprogramma, om het internationale niveau te bereiken, een tijdrovende zaak is en voor de meeste scholieren niet haalbaar, werd aan een tweede niveau wedstrijdroeien gedacht. In overleg met de Koninklijke Nederlandsche Roeibond werd dit een regionaal gebeuren en als semi-wedstrijdroeien betiteld.

In 1973 meldden zich weer veel wedstrijdroeiers. De echte top was echter alleen weggelegd voor de talentvolle roeiers Rob Kooper en Pieter van der Beeke. Als twee-zonder stuurman, gecoacht door Cornaz, werden zij Nationaal Kampioen en uitgezonden naar de junioren WK in Nottingham. Zij werden daar eerste in de kleine finale en dat beloofde heel wat voor het daaropvolgende jaar. Helaas werd hun coach dat jaar teruggeroepen naar Zwitserland. Met als hulpcoach Mieke van Oort en een intensieve communicatie tussen de beide coaches ging men echter op de ingeslagen weg voort. In 1974 werd allereerst de Head-acht gewonnen en een Bosbaanrecord geroeid in de twee in een tijd van 5.05,05, die anno 1985 nog steeds ongebroken is. De uitzending naar Ratzeburg, waarbij coach Max Cornaz weer aanwezig was, werd bekroond met een bronzen medaille.

Na deze successen moesten we weer wachten tot 1976 voordat Jos Büller in een combinatie-ploeg naar de junioren WK in Villach werd uitgezonden. In de dubbelvier reikte Büller naar een zesde plaats.

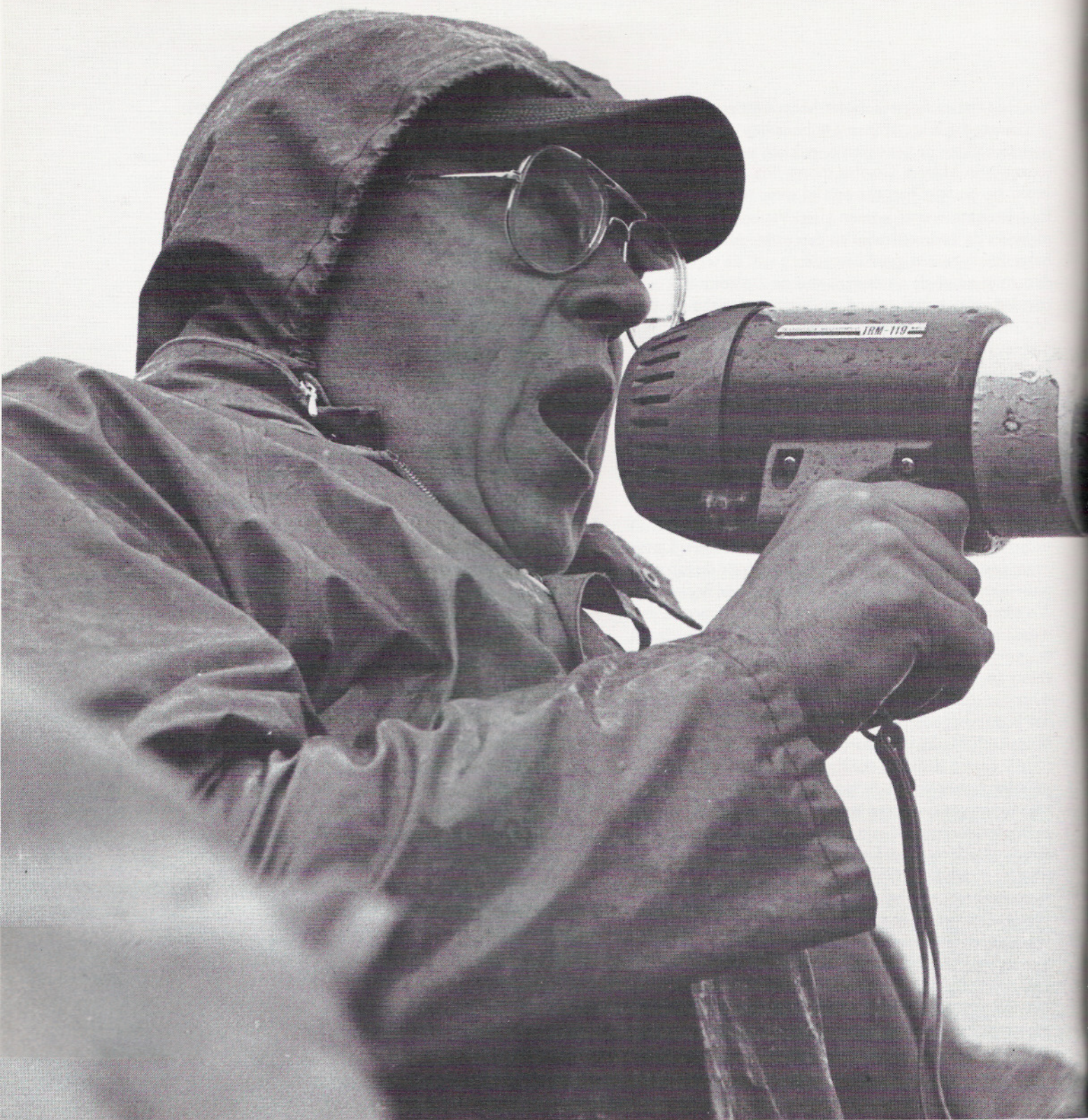
Na enkele magere jaren was het René van Doorn, die als coach van de Arnhemse roeivereniging *Jason* al

flink wat successen had behaald, en die bij *Het Spaarne* de trainingsarbeid en daarmee ook de prestaties weer deed toenemen. In 1979 resulteerde dat in het Nationale Kampioenschap voor André Kühn, André de Jong, Tom van der Beeke, Steven Wilbrenninck en stuurman Herman Vos in de vier-met.

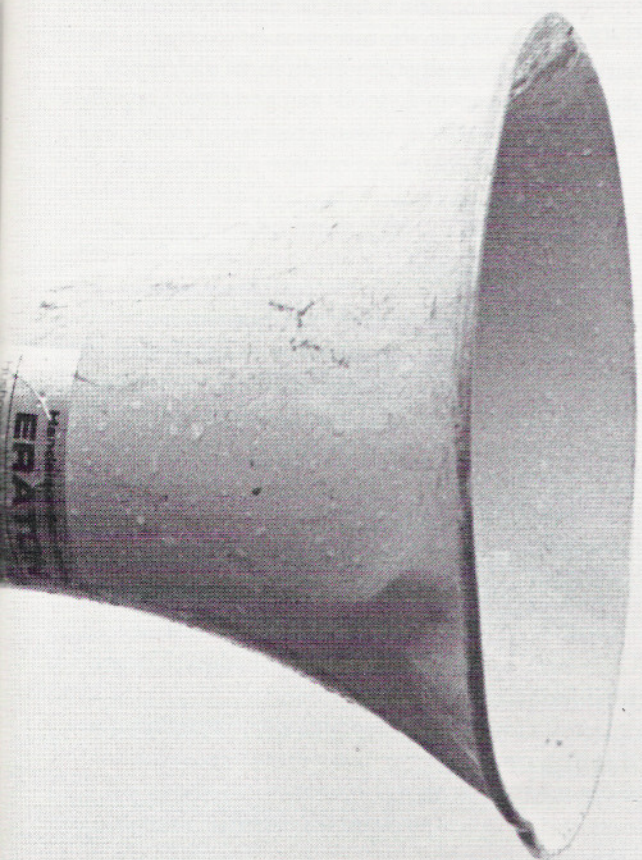
De daarop volgende jaren begon Van Doorn met een 15/16-jarige vier, die vele overwinningen behaalde. In 1984 werd deze groep uitgebouwd tot een twaalf man sterke 17/18-groep. Aan de vooravond van het honderdjarig *Spaarne*-bestaan, beleefden deze junioren vele successen. Zo werd onder andere de Head of the River gewonnen en werden maar liefst drie nationale titels binnen gehaald. Bovendien zag coach Rob Lourijzen, die samen met Van Doorn de acht begeleidde, hoe de *Spaarne*-acht 'zijn' inmiddels vijftien jaar oude Bosbaanrecord verbrak. Van deze record-acht, met Jeroen Kroezen, Ralph Schwarz, Ludwijn Jaeger, Herman Vos, Michael Snitker, Hidde Proost, Enno Smit, Hans van der Klis en stuurman Paul Schim van der Loeff, werden de eerste vier naar de WK in Zweden uitgezonden. Zij werden daar in een combinatie-acht eerste in de kleine finale.

In 1972 behaalden Loet Post, stuurman Marc Povel en Hein Schwagerman (v.l.n.r.) in de twee-met de eerste en enige wereldtitel in de honderdjarige *Spaarne*-historie

SCHOOLWEDSTRIJDEN

Zonder op de werkelijke verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog te willen ingaan, kunnen we toch wel stellen dat voor vele jonge mensen, scholieren met name, vooral de laatste oorlogsjaren een bron van verveling zijn geweest. Immers, de meeste scholen waren gesloten, sportverenigingen waren verboden of de betreffende sport kon niet meer worden beoefend door gebrek aan materiaal.

Roeien kon men echter nog wel. De boten waren nog voorhanden en hoewel in Amsterdam het roeien verboden was, was dit in Haarlem nog toegestaan. Wedstrijden konden echter niet meer worden gehouden. De kans was veel te groot dat er een razzia zou plaatsvinden en de deelnemende jongens en jonge mannen zouden worden opgepakt.

Een dezer zich vervelende jongelui was de toen zestienjarige Ine Molijn, lid van de Roei- en Zeilvereniging *Het Spaarne*. De vereniging had in die tijd een enorm ledenbestand. Talloze Amsterdamse studenten die niet meer in hun eigen stad mochten roeien, waren naar Haarlem uitgeweken.

Maar omdat ook hier het wedstrijdgebeuren stil lag, kwam Ine met een paar vriendinnen op het idee om een soort onderlinge wedstrijden te houden, met dit verschil dat er gestreden zou worden om de eer van de respectievelijke scholen. Nadat het bestuur hiervoor toestemming had gegeven gingen ze aan het organiseren en op 21 november 1943 was het zover. Het traject liep van de Mariastichting naar de loods, met de finish ter hoogte van de bestuurskamer. Winnaars van deze eerste schoolwedstrijden waren: de meisjes HBS, bij de heren de MTS en het Christelijk Lyceum in de skif.

Dat Ine Molijn met dit gedurfde initiatief heel wat heeft losgemaakt kunt u jaarlijks in oktober met eigen ogen aanschouwen en meemaken.

Het idee was enorm aangeslagen, maar gedurende enige jaren konden er geen activiteiten meer op *Het Spaarne* plaatsvinden, want op 1 september 1944 werd de hele boel gesloten. De eerste na-oorlogse jaren had men andere dingen aan het hoofd dan het organiseren van schoolwedstrijden, maar toen het ledenbestand in

Waarom heeft onze grote regelaar Manger eigenlijk een megafoon nodig?

1947 dreigend begon terug te lopen, vond de toenmalige voorzitter de tijd rijp om bij de jeugd de interesse voor de roeisport aan te wakkeren.

Nieuwe aanpak

Dat deze oproep niet aan dovemansoren was gericht bleek al snel. De jeugd-afdeling pakte het gretig op en in 1948 werden, voor de eerste maal na de oorlog, weer schoolwedstrijden gehouden. Het gezellige onderonsje van 1943 werd nu echter een strak georganiseerd, groots opgezet spektakel met als doel, het in grote kring kweken van interesse voor de roeisport in het algemeen en het werven van vooral jeugdleden voor *Het Spaarne* in het bijzonder.

Op zaterdag 2 en zondag 3 oktober 1948 werden de wedstrijden, bedoeld voor leerlingen, oud-leerlingen en leraren van de Haarlemse scholen, verroeid. In de volgende nummers kon gestart worden:

- . Snelroeien jongens, overnaadse vier, 1000 m (hoofdnummer)
- . Snelroeien jongens, overnaadse twee, 750 m
- . Snelroeien jongens overnaadse skif, 750 m
- . Snelroeien jongens, single werrie, 1000 m
- . Snelroeien meisjes, overnaadse vier, 750 m
- . Stijlroeien meisjes, overnaadse vier, (hoofdnummer)
- . Stijlroeien meisjes, overnaadse twee
- . Stijlroeien meisjes, overnaadse skif
- . Stijlroeien meisjes, oefenskiif
- . Stijlroeien meisjes, dubbelwerrie
- . Mixed-dubbelwerrie, 1000 m
- . Overnaadse vier heren oud-leerlingen, 1000 m
- . Overnaadse skif heren oud-leerlingen, 1000 m
- . Overnaadse vier dames oud-leerlingen, 750 m
- . Overnaadse vier dames oud-leerlingen, stijl
- . Overnaadse skif dames oud-leerlingen, stijl

Elke ploeg mocht slechts bestaan uit (oud-)leerlingen van één bepaalde school. In elk nummer konden de scholen punten verdienen, en zowel voor de school die in de meisjesnummers, als voor de school die in de jongensnummers het hoogste puntentotaal had,

was een wisselbeker beschikbaar. Als prijzen werden voor de beide hoofdnummers bronzen *Spaarne*-medailles uitgereikt; de winnaars van de overige nummers kregen fraai uitgevoerde diploma's.

Na afloop was er op de loods een gemeenschappelijke maaltijd met daarna een feest.

Ode aan het roeien

Duidelijk bleek dat aan een dergelijk evenement een enorme behoefte bestond en men besloot dan ook hiervan een jaarlijks terugkerende traditie te maken. Dat ondertussen de propagandamachine niet stilstond blijkt wel uit het hier volgende gedicht.

Als je een bakvis bent (op de HBS)
en je verveelt je bij elke les
je droomt van sprookjes vol zaligheid
wel lieve meid, dan wordt het tijd
om te ROEIEN

Als je 'hem' toch zo éénig vindt
en hij jou nog maar een klein kind
als je verliefd bent tot over je oren
en je hem maar niet kan bekoren
ga dan ROEIEN

Als je wat ouder wordt en alles ontbeert
omdat je zo hard voor het eindexamen leert
je snauwt en moppert de hele dag
omdat je niets dan boeken zag
ga dan ROEIEN.

Waren het tot nu toe slechts *Spaarne*-leden geweest die aan de wedstrijden deelnamen, in 1949 werden voor de eerste maal ook niet-leden toegelaten, als zogenaamde nieuwelingen. Net zoals dat ook nu nog gebeurt mochten geïnteresseerde medeleerlingen onder leiding van een coach, gedurende enige weken voor de wedstrijden, oefenen in een oefengiek en daarna op de wedstrijden zelf hun kunnen tonen. De technische mogelijkheden waren veel geringer dan

tegenwoordig en eigenlijk moest alles 'met de hand' geschieden. Vandaar dat de wedstrijdcommissarissen langs de kant meefietsten om te controleren of alles wel volgens de regels verliep. De aankomstcommissarissen stonden klaar met vlaggen en toeters om aan te geven welke ploeg had gewonnen. Ook was er een oude grammofoon waarop aanmoedigingsnummers werden afgedraaid, hetgeen volgens de overlevering menige ploeg de overwinning heeft bezorgd. Er werd echter ook toen al een straf 5-minutenstartschema aangehouden, hetgeen vlekkeloos verliep. Dit was ook wel nodig aangezien er in die tijd nog op zaterdagochtend school was, zodat pas om half twee met de wedstrijden kon worden begonnen. Het inschrijfgeld bedroeg f 0,50 per persoon.

Dat het invoegen van deze nieuwelingen een 'gouden greep' was, is door de jaren heen wel gebleken. Het aantal deelnemers groeide gestaag, evenals het aantal deelnemende scholen. Neem nu maar eens het jaar 1951 waarin 150 roeiers meededen, 96 schoolploegen hadden ingeschreven en er derhalve meer dan zestig krachtmetingen waren. Aardig was ook dat bij de jongens de nieuwelingennummers gesplitst waren in twee categorieën: zwaar (minimaal 260 kg) en licht (maximaal 260 kg). De schoolwedstrijden waren toen al hét hoogtepunt van de interscholair activiteiten. Ook het roeiersbal na afloop van de wedstrijden werd zeer intensief bezocht. Zó intensief dat er in 1952 zelfs in de werkplaats gedanst mocht worden omdat men in de clubzaal niet meer uit de voeten kon.

Op de wedstrijden, die in 1952 werden gehouden en in dat jaar hun eerste lustrum vierden, verschenen maar liefst 103 ploegen aan de start, waaronder 17 beginnelingen-ploegen. Er was een enorme publieke belangstelling; gesproken werd over enige duizenden. Ook de schoolleiding was uitermate tevreden over deze buitenschoolse activiteiten. Het verdedigen van de schoolkleuren oefende op de leerlingen een buitengewone aantrekkingskracht uit, en zowel voor als na de wedstrijden werd er op de scholen wekenlang over gesproken. Bovendien was het niet alleen een zeer goede propaganda onder de niet-roeiende schooljeugd, maar bevorderde het ook de activiteit van de

reeds aanwezige leden.

Ook het stijlroeien werd door de meisjes op de schoolwedstrijden altijd met veel enthousiasme, concentratie en in allerlei verschillende boottypes beoefend. Het was elk jaar weer verbazingwekkend hoe de meisjes in een paar weken tijd zoveel konden bereiken dat ze op de wedstrijden een behoorlijk, en soms zelfs zeer behoorlijk figuur konden slaan. De keurig geklede meisjes roeiden voorbij aan het kritisch oog van de jury, en ook voor het publiek was het een aantrekkelijk gebeuren, omdat elke 15 minuten een nieuw nummer startte.

School-achten

Ondanks de gigantische successen gingen de organisatoren (lees de jeugdafdeling) niet op hun lauweren rusten. Integendeel, zij bedachten steeds weer andere dingen om de wedstrijden nog aantrekkelijker te maken zowel voor de deelnemers als voor de toeschouwers. Zo voerden zij in het jaar 1957 het nummer school-achten voor dames en heren leerlingen en oud-leerlingen in. De minimumleeftijd hiervoor was 17 jaar, men moest beschikken over de *GUI* proef (tegenwoordig de *BII* proef) en minstens één keer zijn uitgekomen op een nationale wedstrijd. Trainingen hiervoor mochten niet gehouden worden. Het bestuur behield zich wel het recht voor wijzigingen in de samenstelling aan te brengen, speciaal wat betreft de stuurlieden. Deze eerste maal werden de achten-nummers gewonnen door het Coornhert-Lyceum, zowel bij de meisjes als bij de jongens. In dat jaar namen 110 ploegen deel, verdeeld over negen scholen. De achten werden een geweldig succes, vooral doordat hier leerlingen en oud-leerlingen tezamen streden.

Voortschrijdende techniek

Aangezien de techniek steeds voortschrijdt en *Het Spaarne* als vooruitstrevend bekend staat, heeft men zich in de loop der jaren een keur van moderne appa-

ratuur aangeschaft waardoor organisatie en afwerking nog vlotter en efficiënter kunnen worden verricht. Nieuwe polyester oefengieken, die uitstekend vol-
doen, video-apparatuur voor de finish- en tijdregistra-
tie, een eigen gesloten telefooncircuit en in 1984 de
eerste invoering van een computersysteem zorgen er-
voor dat de in de loop der jaren geboekte vooruit-
gang ook op dit gebeuren tot uitdrukking kan kom-
men. Sommigen zullen misschien de fleurige finish-
tent missen. Ook de tijdwaarnemers op de fiets langs
de kant kunnen we niet meer zien spurten van start
tot finish.

Er is nog meer veranderd in de loop der jaren. Zo
werden de wedstrijden aanvankelijk altijd gevaren
van de stad naar de loods toe, met de finish voor de
bestuurskamer. Vanaf 1972 werd dit omgedraaid en

roeden de ploegen vanuit de Heemsteedse kant naar
Het Spaarne, met de finish bij de vlaggemast. Dit was
voor het publiek aantrekkelijker, want vanaf de
Tooropkade kon men nu de hele baan overzien.
Vanaf 1973 moesten deelnemende niet-leden inschrijf-
geld betalen. Aanvankelijk f 2,50, later oplopend naar
f 5,- en vanaf 1979 f 7,50 per persoon.

Heden en toekomst

Uit onze statistieken blijkt duidelijk welk een vlucht
de schoolwedstrijden door de jaren heen hebben ge-
nomen.

Namen er in 1943 slechts 14 ploegen deel, in 1984 is
dit uitgegroeid tot het enorme aantal van 266 ploegen

Zo gaat dat bij het
schoolroeien

met 673 deelnemers.

Het organiseren van zo'n festijn met zoveel deelnemers is een enorme klus. Aan het begin van de zomer wordt de publiciteit op gang gebracht en worden er opvallende posters vervaardigd. De maand vóór de schoolwedstrijden begint het al een gekkenhuis te worden: de inschrijvingen worden geregistreerd bij de wedstrijdleiding en het afschrijven van boten moet in goede banen worden geleid. Het programma wordt één week voor de wedstrijden in elkaar gedraaid met behulp van een door de jaren heen steeds verder perfectioneerd systeem van bollschemas en postzegelvellen. Door de medewerking van velen en de in de loop der jaren opgebouwde routine verloopt het elk jaar weer vlekkeloos. De gedurende de wedstrijden op topsnelheid werkende wedstrijdleiding, tijdwaarnemers, vlothonden en starters zorgen er voor dat twee dagen lang van 8.00 uur tot 17.30 uur om de vijf minuten een start is. De bar moet er met honderden koppen koffie, tientallen kratten fris, vaten bier, honderden broodjes, hot dogs, tosti's, kroketten en gevulde koeken voor zorgen dat iedereen zijn hapje en zijn drankje krijgt.

Het schoolfeest is nog steeds het absolute hoogtepunt. Dat mag je tenminste veronderstellen als je de laatste jaren het grote aantal teleurgestelden zag, die nadat alle 500 kaarten waren verkocht nog geen toegangskaart hadden kunnen bemachtigen. De vraag kan gesteld worden of in 1985, het 100-jarig jubileumjaar, het absolute record van 1984 verbeterd zal worden. Aan het enthousiasme van de organisatoren en van de deelnemers zal dit zeker niet liggen. Wij zijn er hoe dan ook van overtuigd dat de *Spaarne*-schoolroeiwedstrijden nog een lange en glorierijke toekomst tegemoet gaan.

Van alle vergelijkingen die gemaakt kunnen worden tussen *Het Spaarne* van nu en dat van 100 jaar geleden, zal de vergelijking van de vloten de meest opvallende contrasten te zien geven. De eerste boten van de vereniging waren steevast overnaads gebouwd. Zij hadden vaste banken en in plaats van een dol waren scheehouten op de boorden van het schip bevestigd. De huddelen waren met nagels aan elkaar geklonken. De hele ontwikkeling van de roeiboten is tot stand gekomen onder druk van de snelheidstak van de roeisport. Het wedstrijdelement zette aan tot veranderingen. Zo maakten de Amerikanen al voor 1870 gebruik van (zeer korte) slidings. Dit waren echte glij-banken, daar de bankjes nog niet voorzien waren van wieljes. Het bankje gleed door een vette gleuf heen en weer. Maar het effect was zeer groot daar de kracht van de benen op het water kon worden overgebracht. Na 1885 ontdekten de Engelsen de lange sliding. Pas rond de eeuwwisseling kwam deze noviteit over naar Nederland. Ook de draaidol is van oorsprong een Amerikaanse uitvinding. Deze aanpassing werd noodzakelijk toen, door het gebruik van de sliding, de haal langer werd. Erg praktisch was de toevoeging van de overslag. Hierdoor kon de riem niet meer uit de dol schieten, terwijl het inleggen van de riem vereenvoudigd werd.

In de race om de snelheid werd ook de vorm van de romp veranderd. De boten werden smaller. Om toch voldoende drijfvermogen te behouden, werden de boten overeenkomstig langer. Tevens ontstond de behoefte om het draaipunt van de dol naast de boorden van het schip te plaatsen. Het logische gevolg hiervan was de constructie van een rigger.

Een betere rompvorm werd ook verkregen door het loslaten van de overnaadse bouwwijze. Deze stap werd mede mogelijk gemaakt door de verbetering van de lijmt technieken. De nieuwe manier van bouwen met zogenaamd hechthout gaf het voordeel, dat de boten glad werden. Hierdoor wordt het natte oppervlak van een schip verkleind, wat een vermindering van de weerstand oplevert. Een nog latere ontwikkeling is de bouw met behulp van gewapend po-

lyester in plaats van het dure en kwetsbare hout. Ook werd geëxperimenteerd met verschillende vormen van de dwarsdoorsnee. Een schip met een platte bodem is stabiel dan een schip met een halfronde doorsnee. Het voordeel van een halfrond schip echter is de geringere weerstand in het water. Het blijft een moeilijke keuze of de roeiers aandacht en energie moeten geven aan de balans in een halfrond schip of alleen aan meer kracht in een plat schip. In de praktijk zien we dan ook vele tussenvormen. Bij *Het Spaarne* hebben we de *Kenau* als voorbeeld van een vierkant schip en de *Prinses* als halfrond schip. (Wedstrijd-)roeiers die in deze schepen gevaren hebben kunnen meepraten over de balansverschillen. Momenteel heeft onze vereniging een grote vloot, de hele loods ligt vol. Praktisch elk boottype is aanwezig, van een brede en zware werrie tot een lichte en smalle wedstrijdboot, en van een skif voor één persoon tot de acht als grootste boottype. Tevens zijn er nog drie zeilboten.

Ook voor roeiboten geldt dat de levensduur beperkt is. Na verloop van tijd wordt een boot, door alle erop werkende krachten, slap. Voor een trimboot is dat nog geen ramp, maar voor een wedstrijdship telt dat welzeker. Het is namelijk noodzakelijk dat de door de roeier uitgeoefende kracht met zo min mogelijk

verliezen wordt omgezet in bootsnelheid. Dat kan alleen als de boot goed stijf is. Na een aantal jaren zal een boot, afhankelijk van de intensiteit van het gebruik, dan ook niet meer geschikt zijn als wedstrijdboot. Hij wordt dan of verkocht, of, zoals in de meeste gevallen, hij wordt toegevoegd aan de verenigingsvloot.

Slijtage en rotting dragen ook bij tot het verval van een boot en meestal is het gunstiger een boot na een aantal jaren te verkopen en een nieuwe aan te schaffen, dan steeds maar weer het oude schip op te knappen.

Zodoende heeft onze vereniging de afgelopen honderd jaar veel, zeg maar rustig zeer veel boten gekend, alle met klinkende namen, waarvan het ondoenlijk is deze allemaal op te noemen. Belangrijker is dat *Het Spaarne* de beschikking heeft over een top-vloot, en het aankoop-, verkoop- en onderhoudsbeleid is erop gericht dat het altijd een top-vloot zal blijven.

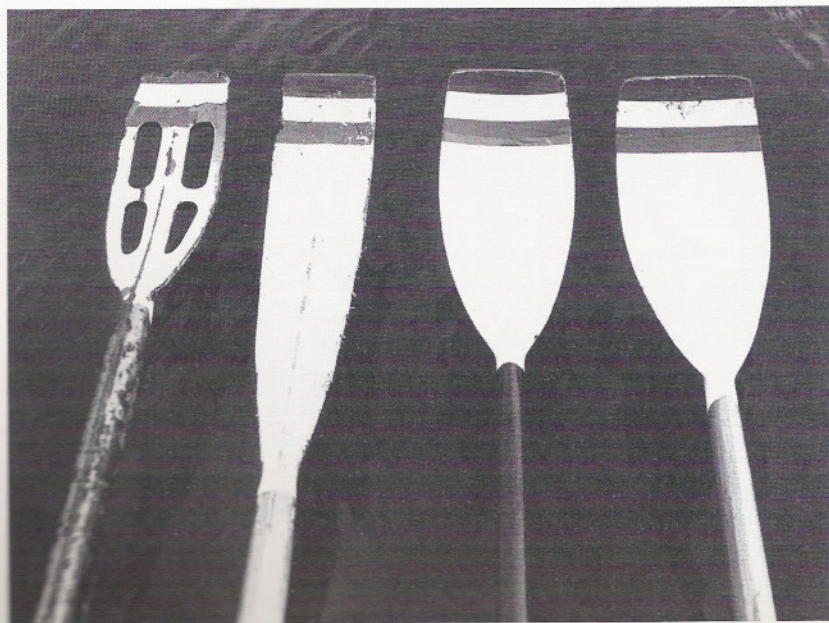
De riemen

De riemen bleven natuurlijk niet in de ontwikkeling achter. Vroeger werden ze uit één stuk hout gemaakt. Door de ontwikkeling van de lijmt technieken kunnen ze nu uit meerdere delen samengesteld worden. Het voordeel hiervan is dat de vezelrichting aangepast kan worden aan de optredende belasting. Hierdoor kan de riem met minder hout, en dus lichter, vervaardigd worden.

De laatste twintig jaar is ook de bladvorm sterk veranderd. Was het blad eerst lang en smal, tegenwoordig is het kort en breed. Met een zelfde oppervlak is het drukpunt van het blad dicht bij de roeier komen te liggen. Dit laatste was nodig omdat de riemen, gelijk met de ontwikkeling van de boten en de roeiers, langer geworden waren. Om de riemen stijver te maken, worden ze vaak versterkt met kunstvezels. De laatste ontwikkeling is de riem, vervaardigd van een staallegering.

Als we de situatie van vandaag bezien, constateren we een verdergaande perfectionering van het roeimate-

Van lang en smal naar kort en lang

riaal. Enerzijds is dit gericht op de snelheidswens van de wedstrijdroeiers, anderzijds op de onderhoudseisen voor de trim- en toervloot. In dit verband dienen we de introductie van de, inmiddels door de FISA verboden, rol-rigger te noemen. Deze rigger zit niet starvast aan de boot, maar beweegt ten opzichte van de roeier. Ogenschijnlijk terug naar 100 jaar geleden heeft een boot met een rol-rigger géén sliding meer, maar zit de roeier weer op een vaste bank.

Om tegemoet te komen aan de onderhoudseisen wordt steeds meer aan polyesterbouw gedaan.

Als tegenwicht ontstaat een discussie over eventueel te stellen minimum-eisen aan het materiaal. Hierdoor zou het wedstrijdroeien weer alleen een sportieve prestatie moeten worden en veel minder een (dure) materiaalprestatie. Eén ding is echter zeker: ook in de komende 100 jaar, zullen de boten en riemen verder ontwikkeld en aangepast worden. Ook voorschriften op dat gebied zullen de creativiteit van de roeier niet volledig belemmeren.

Nieuwe boten werden geschonken...

...gekocht en gedoopt, jaar in jaar uit...

...en gekocht en gedoopt

65 jaar arbeid voor 'Het Spaarne'

De één, Willem van Zonneveld, met 48 en de ander, F. Purmer, met 17 dienstjaren. Samen precies 65 jaar arbeid voor en bij *Het Spaarne*.

De beide nu al jaren gepensioneerde mannen praten er nog met veel plezier over.

'Ja zeker, en ondanks dat rot loontje. Voor 't geld had ik beter meteen in de bouw kunnen gaan', zegt Willem. 'Maar ik deed het graag, het was een soort liefhebberij van me.'

En Purmer?

'Voor mij kwam het geld ook niet op de eerste plaats en ik vond het ook fijn werk, vooral het omgaan met veel mensen. Het moet gewoon een hobby zijn, vind ik. Maar ik moest er dan ook wel dag en nacht zijn.' *Vroeger was het toch wel heel anders dan nu, is 't niet?* 'Nou en of,' zegt Willem, 'vooral de eerste jaren.

Toen had ik maar één avond in de week vrij en moest verder steeds aanwezig zijn. Want er ging geen boot uit of de bootman moest erbij zijn. Ja, dat ging toen zo. Toen ik in 1933 bij *Het Spaarne* kwam had ik nog nooit wat met bootjes te maken gehad. Wel bootjes gezien, want toen ik zo'n jaar of vijf was ging ik zo af en toe, wanneer thuis weer een kindje geboren moest worden, bij m'n oom logeren aan boord van zijn tjalk. En die tjalk lag gemeerd bij het oude gebouw van *Het Spaarne* aan de Friesche Varkenmarkt omdat mijn oom daar werkte. Dat weet geen mens.'

Wanneer ben je eigenlijk begonnen met het bouwen van boten?

'Ja, dat begon pas tijdens de Tweede Wereldoorlog. We zaten toen met z'n drieën, Bakker, zijn zoon Auke en ik. Maar ik had eerst al riemen gemaakt omdat niemand in Holland goede riemen kon leveren. Voor *Njord*! Jazeker, niet voor *Het Spaarne* maar voor *Njord*. Toen ze daar achter kwamen was ineens het hek van de dam. En een gevloek, riemen voor *Njord* maken, dát kon niet. Maar ja, bij *Het Spaarne* wilden ze mijn prijs niet betalen. Ik heb eerst twee jaar gewerkt met Verlaan en toen die weg ging stond ik er alleen voor. Mijn eerste klus was de *Zwaluw*. Daar

was het middenschip van weg en dat moest ik maar even zien te repareren. Ze lieten me gewoon darren.' *En dat botenbouwen dan?*

'Nou ja, daar had ik eerst geen idee van. Ik ben in die oorlogsjaren gewoon begonnen en heb wat maten overgenomen van oude boten. Hoeveel boten ik heb gebouwd? Daar heb ik geen idee van, ook niet bij benadering. Maar 't waren er wel veel. Ook veel werries, onder andere de *Lynden*, waarin een zekere Hella Wildschut en Juul Visser elkaar hebben leren kennen. Leuk, hè.'

'Vroeger kreeg je nergens geen hout voor,' zegt Purmer. 'Daarom gebruikten we steeds afvalhout, zoals het hout van een verbouwing. Daarmee hebben we in 1957 onder andere het vlot gerestaureerd. Daarvoor hadden we toen ook de beschikking gekregen over een zootje ouwe telefoonpalen. En die riemenrekken die er nu nog zijn, die zijn ook van die ouwe rommel gemaakt. Ja, zo ging dat toen. Toen ik bij *Het Spaarne* kwam was het daar ook gevaarlijk vanwege de slechte elektrische bedrading en heb ik zo'n driehonderd meter nieuw draad moeten trekken. Dat het gebouw nooit in de fik is gegaan... dat snap je niet.'

En Willem?

'Nou ja, vroeger was je veel op het vlot en werd je steeds weggeroepen. En weet je wat ze me toen eens vroegen? Wat ik de hele dag uitvoerde. En toen mocht ik niet meer op 't vlot. Afgelopen, mocht niet meer van het bestuur. Ik moest de werkplaats in en de leden moesten zichzelf maar helpen en daar scheet ik balen van.'

Waarom?

'Nou, omdat toen het contact met vooral de jongere leden begon te verwateren. Ik mocht niet meer opriggen of afriggen. En dat kon ik goed, dat had ik wel geleerd in die jaren. Ook omdat ik zelf een tijdje heb geroeid. In een skif en later ook vaak samen met Auke Bakker. Daar had ik later niet zo veel tijd meer voor omdat ik als maar bezig was in de werkplaats, op de Bosbaan, zaterdag, zondag... overal. Zo kwam 't dat een keer op de Bosbaan, toen ik met een bootje bezig was, een jongetje van *Het Spaarne* tegen iemand anders zei dat er 'n vent aan onze boot zat en wat die

vent daar mee moest. En op een andere keer kwam, ook op de Bosbaan, weer een ander jongetje naar mij toe om te vragen of ik 'em even kon helpen met een bootje te tillen. Dat was de *Libel*, die ik zelf had gebouwd. En toen ging die jongen mij uitleggen hoe ik die boot moest vastpakken en zo. Ja, dat krijg je dan, hè.'

Jullie hebben heel wat mensen zien komen en gaan, hè?

Purmer: 'Nou en of, ik woonde in het gebouw en was 't, net zoals nu, voor elk wissel naar de bootsman. En toen was m'n antwoord vaak, morgen ben je de eerste, ook net zoals nu. Soms waren er wel eens moeilijke bazen, zeker. Maar als die gingen vloecken, dan kon ik dat ook wel. Ik had me goed voorbereid op het omgaan met mensen want vóór dat ik bij *Het Spaarne* kwam was ik eerst binnenvaartschipper geweest en daarna schipper op een veerbootje tussen Marken en Volendam. Daar was ik van alles tegelijk met als maar veel mensen aan boord, dus dan weet je 't wel. We hebben op *Het Spaarne* ook vaak gelachen en streken uitgehaald die niet altijd goed werden ont-

vangen. Zo kwam er eens een stelletje jongens op het vlot die vroegen of ze in die boot die daar in 't water lag mochten. Dat was de *Jan van Galen*, zonder riggers of wat. Ja hoor, zei ik, ga gerust je gang. Even later ligt de boot onderste boven en het hele stelletje te water. En dáár is een herrie over geweest... het bestuur was razend, want dat was mijn schuld.'

Willem van Zonneveld kijkt wat peinzend voor zich uit. 'Ja,' zegt hij, 'ik heb d'r zó veel gekend en daarvan zijn d'r zó veel die d'r nu niet meer zijn, daar word je eventjes stil van, hè. En dan zijn er natuurlijk een heleboel die ik vroeger kende die toen zó klein waren en nu zó groot.'

Hebben jullie problemen met je vrije tijd?

Purmer: 'Helemaal niet, ik heb 't zo druk als wat met van alles en nog wat. Ik verzorg nu zelf mijn huishouden en als dat is gedaan, dan ga ik varen in de *Aimable*, naar een plek waar ik afmeer bij mensen waarmee ik kan praten. Want alleen is maar alleen. Na het overlijden van mijn vrouw vroegen ze me of ik niet in een bejaardenhuis wilde. Ben je nou gek, ik ben wel bijna 76, maar nog niet oud, hoor.'

Willem: 'Ik heb het vaak nog drukker als bij mijn baas. Vandaag had ik voor 't eerst een vrije middag, kan je nagaan. De hele woning van de familie Merks, waar ik woon, heb ik opgeknapt. Dat moest wel, want die zag helemaal bruin van de sigarerook.'

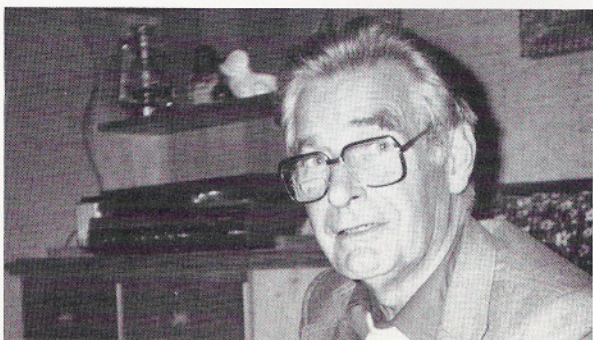
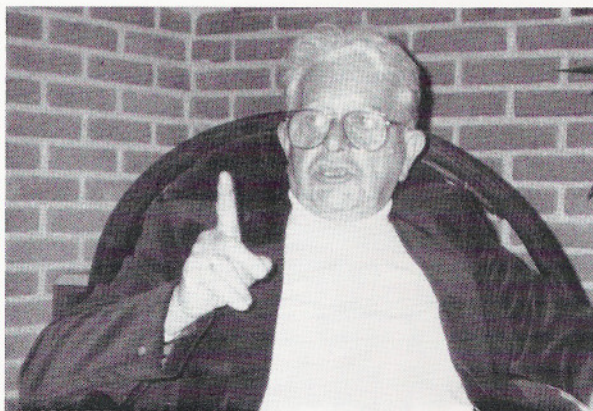
En rook je nou geen sigaren meer?

'O, jawel, maar niet meer in de huiskamer.'

Wat doe je nog meer?

'Nou, de meeste tijd gaat in tuinieren. Want ik heb een stuk grond en daarop verbouw ik van alles, groente... noem maar op. En dat moet worden verzorgd, moet worden geplukt en daarna worden ingevroren. Dat doe ik graag. Nee, van m'n rug en zo heb ik helemaal geen last meer.'

Purmer (boven) en Willem van Zonneveld:
'Het was gewoon een hobby'

Frederik Wisse

Als ik op maandagmiddag op de loods kom om Wisse te gaan interviewen, is hij nog druk bezig stalen platen op het gloednieuwe vlot te installeren. Is hij tevreden met dit vlot? 'Ik ben er kapot van. 't Is fantastisch. Er zijn een paar dingen waar ik een beetje sceptisch tegenover sta, maar de bouwer heeft voor alles een garantie gegeven. Tegenwoordig staat de techniek voor niks en de praktijk zal het moeten uitwijzen.'

Even later, gezeten bij Wisse in de woonkamer, waar de poes zich al behaaglijk op mijn schoot heeft genesteld en met een lekker potje bier voor onze neus ('dat praat makkelijker'), ontpopt hij zich direct al als een zeer vlot prater bij het geven van een omschrijving van zijn taak als bootzman op *Het Spaarne*.

'Het is moeilijk te omschrijven, maar toen ik hier in 1973 kwam was mijn taak toezicht houden, onderhoud en schoonhouden van het gebouw, nou ja, noem maar op. Was er nog wat tijd over, dan ging je Willem van Zonneveld helpen in de werkplaats.

Maar toen ging de gezondheid van Willem achteruit, en men wist wel dat ik sloopstimmerman was geweest bij de Marine, en zo successievelijk ben ik toen van bootzman bevorderd tot botenbouwer. Maar botenbouwer ben ik helemaal niet, Ja, ik kon wel een boot bouwen. Op de rijkswerf in Den Helder heb ik een opleiding gevolgd voor m'n marine-loopbaan. Daar heb ik Helderse vletten gebouwd, B-twee's, dat waren zware roeisloepen met een huid van twee centimeter. Later ook mijnnevigers met een huid van zeven centimeter. Kijk, dat heeft ook wel met houtbewerking te maken, maar is toch iets anders dan de roeiboten hier. Ik had daar nauwelijks sjoeg van en het meeste wat ik er nu van weet heb ik geleerd van Willem van Zonneveld. Want dat was werkelijk een top-vakman.

Zo heb ik een jaar of wat lopen sukkelen, want je tegelijkertijd bezig houden met het gebouw en met de werkplaats is godsonmogelijk. Er moest iemand bij komen en toen hebben ze Chris aangenomen. De bedoeling is dat hij op de lange duur de werkplaats vol-

Onze vaste knechten, pedels, *maîtres des bateaux*, sloopstimmerlieden en bootslieden

- 1887 Hein, vaste knecht voor f 25,- per seizoen.
- 1888 P. de Bruin, timmerman voor maximaal f 125,- per jaar. Reparaties werden verricht 'met garantie'.
- 1890 Winkelman, pedel en *maître des bateaux* voor f 4,- per week. Met een militaire stiptheid en daardoor wat moeilijkheden met de jeugd.
- 1897 A. Zwertbroek, schipper en timmerman. Hield met veel moeite het schuitenhuis drijvend; dat was eigenbelang want hij woonde daar zelf.
- 1909 J. Wensing, pedel in ons eerste vaste gebouw.
- 1917 C. van Twuyver, pedel en bootzman bij wie lampionnen en kaarsen voor tochten gekocht konden worden.
- 1923 J. Verlaan, bootzman. 'Nou, meneer, da's weer voor de bakker.'
- 1931 P.A. van Zonneveld, sloopstimmerman.
- 1933 W.A. van Zonneveld, broer van P.A. van Zonneveld, 48 jaar lang sloopstimmerman.
- 1937 Bootsma, bootzman. Gepensioneerd marineman aan wiens aandacht niets ontsnapte.
- 1939 Andries Bakker, bootzman voor f 14,- per week en een recht-door-zee Fries.
- 1941 Auke Bakker, zoon van Andries, assistent bootzman.
- 1956 F. Purmer, bootzman.
- 1973 F. Wisse, bootzman.
- 1980 Chris Bouman, sloopstimmerman.

Na de Tweede Wereldoorlog liepen de bootslieden in volkomen versleten en versterkte overall (Willem van Zonneveld en Bakker)

ledig overneemt. Nu doen we 't nog samen, maar zó lang zal ik hier toch ook niet meer blijven.

Ik zat dus bij de marine en ik heb me eigen m'n leven lang de pokken moeten werken. Dit leek me een makkelijk baantje. Maar achteraf bleek 't helemaal niet zo gemakkelijk te zijn. Je werkt je te pletter hier.' Hierop begint hij te bulderen van het lachen.

Maar heeft u er dan spijt van?

'Oh nee! Want dan was ik allang opgestapt. Dat is een eerlijke zaak. Ik ben er gewoon mee getrouwd. Het is eigenlijk een ondankbaar vak. Ik zou het dan ook nooit van m'n levensdagen willen doen als ik jeugdig zou zijn, om m'n hele toekomst erin te gooien. Nooit van m'n leven. Want alles wat je opknapt wordt binnen de kortste keren weer in elkaar getrapt. En dan eist men nog: vandaag kapot, morgen gerepareerd. Niet dat 't met opzet wordt gedaan maar het komt wel door onachtzaamheid en gemakzucht. Ze hebben ook altijd haast. Het moet roetsj in het water, roetsj moet het varen en roetsj moet het weer naar binnen.

D'r zal zelden of nooit eens iemand z'n boot goed verzorgen of 'm eens een keer goed nakijken. Het is toch een kleine moeite om eens een potje vet te pakken of de oliespuit. We hebben de grootste vloot van Nederland en het is voor mij ondoenlijk om elke morgen alle boten na te lopen en alle dolletjes, voetenplanken en bankjes te smeren.

Over zelfwerkzaamheid hebben we veel ruzie gehad. Maar op dat punt ben ik waarschijnlijk een heel moeilijk figuur, want vergeet niet dat praktisch alles, machines en alle gereedschap in de werkplaats, van mij is. Persoonlijk eigendom. En ik heb er ronduit een hekel aan als iemand mijn spullen gebruikt. Want in de praktijk betekent dat dat ik vroeg of laat een stuk gereedschap kwijt ben. Bovendien hangen al m'n spullen op maat. Daar moet geen mens aankomen want dan word ik woest. Bij de marine was dat zo en dat is hier ook zo. Zo ben ik grootgebracht. Gereedschap is heilig. Daar blijf je gewoon af met je vierkante tengels. Ik heb er geen bezwaar tegen als de vereniging zelf gereedschap aanschaft en voor algemeen gebruik beschikbaar stelt. Maar ik zal dat niet gebrui-

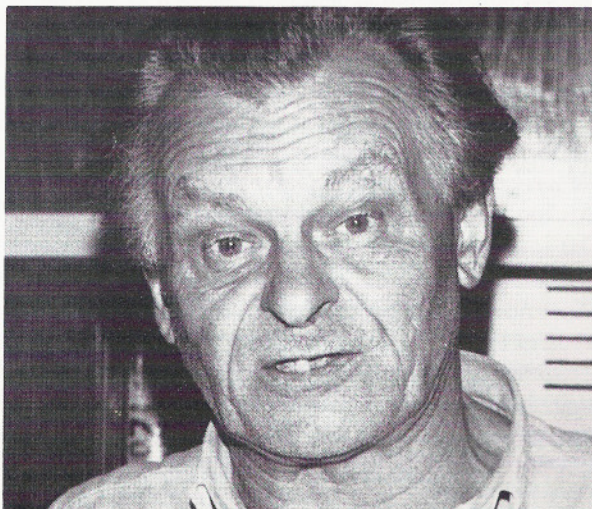
ken. Ik kan niet werken met gereedschap waar iedereen mee werkt. Die handzaag van mij, daar mag je niet eens naar kijken, laat staan gebruiken.

Een tijd geleden hebben we weleens geprobeerd wat gereedschap voor algemeen gebruik op te hangen. En waar draait het op uit? Schroevendraaier weg, tang weg, alles weg. Maar als je dat allemaal in de gaten zou moeten houden dan heb je dagwerk.

We hebben weleens gesuggereerd: nieuwbouw van boten. Dat hebben we geprobeerd met de *Mug*, en dat is toch eigenlijk een fiasco geworden. We hebben daar domweg geen tijd voor, al zouden we het wel kunnen. Want Willem bijvoorbeeld, die kon dat wél. Hij deed gewoon de werkplaats op slot, zo'n paal van een sigaar in z'n hoofd, en zo stond hij in alle rust boten te bouwen.'

Dus als u voldoende tijd zou hebben dan zou u best nog weleens een boot willen bouwen?

'Ja. Dat zou ik graag willen. En we zouden het fiksken ook! Als we er de tijd voor zouden hebben. Maar nou is dit weer naar z'n vuile moer, dan hebben ze dat weer dwars doormidden gevaren. En zelfs dáár hebben we geen tijd voor. Ze kijken gewoon niet om! En dan die riemen. Dáár heb je werk aan. Stukje voor stukje oplijmen. Bijschaven. Oh, daar word je misselijk van. Vooral als ze achteloos even een riem

Frederik Wisse: 'Gereedschap is heilig'

kapot slaan en de stukken niet mee terug nemen. De mensen beseffen gewoon niet hoeveel werk dat geeft. We staan momenteel continu te repareren en niets anders. En altijd komt er dan weer iets tussen.' *We hebben een geheel houten gebouw. Is daar veel onderhoud aan?*

'Nee. Maar 't is een oud gebouw en natuurlijk zijn daar weleens reparaties aan. Het is niet echt om over naar huis te schrijven, maar ja, een houten gebouw vraagt nu eenmaal wel meer onderhoud dan een stenen gebouw.

Toentertijd hebben we de werkplaats geheel verbouwd. En de vloeren in de botenloods moeten successievelijk vernieuwd worden, want die zijn verrot. En de leden hebben het gebouw geschilderd, fantastisch.'

En uw vrouw houdt het gebouw schoon?

'Ja. Elke maandag is zij bezig om de kleedkamers, de clubzaal, de bar en de bestuurskamer schoon te maken.'

Is het vaak een troep?

'Oh, dat valt de laatste tijd wel mee. Vroeger was dat wel zo, na festiviteiten van buiten de vereniging. Daar had je dan veel werk aan. Tegenwoordig moeten ze het zelf schoonmaken en zo niet, dan kost ze dat geld. Maar er zijn uitzonderingen. We hebben wel van die jeugdfesteen gehad, toen schoten ze met katanpulten alle ruiten eruit, óók van mijn woonkamer. Dat is niet leuk meer. Nee, die beat-band rotzooi, daar zijn we niet kapot van.'

Een ander punt. U woont hier en als mensen problemen hebben dan bellen ze bij u aan. Maar dat doen ze ook in het weekend. Hoe vindt u dat?

'Als het redelijke vragen zijn zal ik iedereen helpen. Dat is geen punt. Maar ze moeten niet komen zeuren van een puntje tillen, of over gevonden voorwerpen. Daarvoor moet je op zondag bij mij niet aan de deur komen. Dan ben ik kort van stof. Maar dat is de laatste tijd sterk afgezwakt. Nee, dat is geen punt om over te klagen. Ik heb ook nauwelijks te klagen. Er is maar één ding waar ik klachten over heb en dat is zuiver en alleen de verzorging van het materiaal. Daar heb ik werkelijk geen goed woord voor over.

En neem nou bijvoorbeeld de schoolwedstrijden. Dat is altijd een moeilijke zaak; daarvoor worden coaches aangetrokken die amper zelf kunnen roeien. Die staan gewoon op de rugleuningen, de vlonders, de boorden en dan gaat het kapot. Waar is dat nou allemaal voor nodig.'

Loopt u dan als politie-agent rond?

'Nee, ik trek me daarvan terug want het is gewoon vechten tegen de bierkaai. Achter je rug doen ze toch van alles.

Ja, ik ben ook een rotzak, hoor. Soms traineer ik de zaak. Gewoon niet repareren. Tenminste, ik repareer 't wel, maar laat het domweg veertien dagen liggen. Daar is ook niemand mee gediend. De goeien lijden dan onder de kwaaien, en dat is verkeerd. Maar het is niet meer zo van, vandaag kapot, morgen gerepareerd. Nee, wat ik maak, dat is serieus goed gedaan. Ik neem er de tijd voor en het schip gaat weer helemaal gaaf de deur uit.'

U zei al dat we de grootste vloot van Nederland hebben. Buiten de schades gaat daar zeker heel wat onderhoud in zitten?

'Ja, het moet allemaal bijgehouden worden. Maar het is wel zo dat hoe meer schades er zijn, hoe meer achterstallig onderhoud voor de vloot.

De wedstrijdvloot, daar heb je heel weinig onderhoud aan. Gewoon omdat die lui serieus met die boten zijn. En dan die Eton-skifs, die moet je hebben. Die boten zijn er nu al zo'n tien jaar. En dié hebben op hun sodemieter gehad, niet te kort. En nog dagelijks. En die gaan nóg tien jaar mee. Bovendien heb je er praktisch geen onderhoud aan. Nou ja, van tijd tot tijd krijgen ze wel een beurt. Dan worden ze opgeschuurd en krijgen ze een kwast top-coat. Dat is geen punt. Ook die tweeën, *Jan Rap* en *Jan Maat*, die geven ook geen krimp. Er worden wel eens boten van de wedstrijdvloot afgestoten naar de trimvloot. Daar moet je enorm mee uitkijken want zo'n schepie is binnen de kortste keren brandhout. Gegarandeerd. Eigenlijk zou je voor dat soort schepen het proevenstelsel moeten uitbreiden, in ieder geval voor de skifs en de tweeën.'

Heeft u veel contact met de leden?

Ja, heel veel zelfs. Dat zijn dan weer bepaalde figuren, niet allemaal. Kijk, dat zijn mensen, die begrijpen je. En er zijn mensen die begrijpen je niet. We hebben zo'n zeshonderd leden en 't is ze beslist niet allemaal naar de zin te maken.

Er zijn eigenlijk drie groepen roeiers. Allereerst een bepaald soort figuren waar je altijd zaken mee kunt doen. Die zijn altijd leuk en aardig en daar heb je contact mee. Dan zijn er lui, die lopen hier rond en zijn te beroerd om goeiedag tegen je te zeggen. En tenslotte is er nog een groep, en die zijn gewoon bang van me. Klaar. Tot ze me weer leren kennen en dan gaat dat over.

Je komt niet altijd zo vriendelijk over. Stug. Soms kan ik me niet beheersen en dan ga ik over lijken. En dat weet ik van mezelf wel, maar dat is m'n karakter en dat heeft men hier af en toe nodig. Er moet hier iemand zijn die goed de vlothond uit kan hangen.

Want anders loopt het gewoon uit de hand. Punt uit.'

Er is de laatste tien jaar wel veel veranderd hier.

'Zeker. Toen ik hier kwam: dit kon niet, dat mocht niet. Voor een dubbeltje op de eerste rang. Maar na een jaar of wat ging eindelijk de portemonnaie open en alles kon. Verrek, wat zijn we niet opgeschoten. Allemaal verbouwingen, nieuwe kleedkamers, een nieuwe werkplaats. Dat moet je niet uitpoetsen. Nu weer een nieuw vlot. Vroeger kon dat allemaal niet.

Niks mocht je weggoeien. Tonnen materiaal heb ik in de vuilnisbak getrapt. Doodziek werd ik ervan. Die nieuwe werkplaats is het einde. Vroeger, zomer of winter, moesten steeds alle tl-buizen aan. Zulke kleine petraampjes zaten erin. Nu heb ik de lampen praktisch nooit aan. Ook stonden er altijd twee kachels te loeien. Dag en nacht. Ik heb er nog maar een, en die steek ik af en toe eens aan. Er zit een nieuwe werkbank in, machines zijn opgeknapt. Het loopt als een zonnetje. En alles geïsoleerd, de kleedkamers ook. Waarom kon dat vroeger niet? Het wás toch een puinhoop toen ik hier kwam. Ik had in het begin niet eens een eigen douche. Wat nu mijn douche is, was vroeger een heren-wc. Was er dan feest, dan stonden ze daar te plassen en dan liep 't zo m'n slaapkamer in. Op een gegeven moment ben ik zo woest geworden dat ik die wc dichtgespijkerd heb en heb geëist dat het afgelopen zou zijn en er een douche gemaakt zou worden.

En m'n keuken, heb je die vroeger weleens meegeemaakt? Als het buiten waaide vlogen alle deurtjes van de kastjes open. En binnen regende het net zo hard als buiten. Maar dat is allemaal rechtgetrokken. De laatste tien jaar is de vereniging wel enorm vooruit gegaan.'

Mag ik als slot vragen hoe lang u hier nog als bootsman blijft?

'Ja, dat is afhankelijk van mijn gezondheid. Dat weet ik ook niet. In principe tot ik 65 ben.'

Of misschien nog langer?

Moeilijk om antwoord op te geven. Toen ik hier kwam was het pertinent niet langer dan tot 65 jaar. Van dit bestuur zou ik wel langer mogen blijven. Maar vergeet niet dat ik ook een dagje ouder word. Tot m'n dood door blijven werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat is natuurlijk onmogelijk. En om halve dagen te gaan werken, nee, dat zie ik niet zitten. Kijk, als ik er morgen geen zin meer in zou hebben, dan ben ik weg. Dan is het afgelopen en dat is dan ook de never-come-back-line. Maar ja, wie maakt dat uit? Morgen kan ik misschien wel in mekaar sodemieten. Ik ben nu 61 en op een gegeven moment houdt 't op, hè. Als ik hier wegga dan is het

Tegenwoordig kom je dit soort taferelen toch nooit meer tegen: bootsman Verlaan assisteert Han Cox

puur omdat ik het dan lichamelijk niet meer op kan brengen, of het niet meer naar m'n zin zou hebben. En dat laatste is zeker niet het geval!

Chris Bouman

'Ik ben niet zo'n prater,' zegt Chris Bouman op een enigszins verontschuldigende toon.

Een volledig overbodige opmerking, aangezien hij na een kleine opwarmperiode wel degelijk in staat blijkt zijn mondje te roeren.

Op 1 januari 1980 ben je hier in dienst gekomen. Wist je toen al iets over het bouwen van boten?

'Nee, helemaal niets. Ik had nog nooit van mijn leven een roeiboot gezien, behalve dan zo'n zware roeisloep.

Ik ben eerst modelmaker geweest en dan werk je ook veel met hout. Maar van het vak botenbouwen wist ik niets. Wisse heeft me daar volledig in wegwijs moeten maken, en ik moet zeggen dat het nu uitstekend lukt.'

Die C-1 die jullie destijds hebben gebouwd, de Mug, was dat moeilijk?

'Nou, alleen het maken van de huid was moeilijk. Omdat daar zoveel kracht op komt te staan. We hadden eigenlijk ook een dikkere huid moeten nemen. Maar ja, dat weten we nu.

Ik zou nu dan ook best een nieuwe boot kunnen bouwen, willen bouwen ook wel. Alleen, of dat wat betreft de vereniging nog wel kan, weet ik niet. Waarschijnlijk niet, omdat het te duur wordt.

Men denkt hier op de vereniging wel aan polyesterbouw in eigen beheer. Maar dat doen wij niet. Het is heel ongezond werk. Al die dampen, vooral in zo'n kleine werkplaats die daar niet op gebouwd is.

Nu al, als ik met polyesterhars bezig ben en ik hang er met m'n neus boven, voel ik bij wijze van spreken al m'n luchtwegen sluiten. En dan moet je zeker alle ramen en deuren goed open zetten.

Zelf een boot bouwen is natuurlijk wel erg leuk werk, want je maakt zoiets van het begin mee totdat het helemaal af is. Kijk, wat je nu doet, ben je wel-

eens zat, hoor. Dan is er van een schip een puntje gebroken, dat repareer je dan en de volgende week ligt er weer een ander schip kapot. Ik kan niet zeggen dat ik daar echt veel voldoening van heb. Er zijn van die periodes dat er helemaal geen schade is. Maar op een gegeven moment begint het dan weer, en dan houdt het ook helemaal niet meer op.'

Is zo'n zwaar beschadigd schip dan toch nog goed te repareren?

'Ja, meestal is het wel te repareren. Alleen is het vaak zo dat we de juiste houtsoort of de juiste dikte niet hebben. En soms, zoals bijvoorbeeld met zo'n C-2, toen hadden we ook de juiste houtdikte niet, en dan repareren we zelf niet en brengen we de boot naar Busman. Maar ook al is zo'n schip nog zo goed gerepareerd, hij is toch in kwaliteit, voornamelijk stijfheid, achteruit gegaan.'

Hoe vind je dat de leden met het materiaal omgaan?

'Ik kan wel zeggen: Bar slecht! Niet allemaal natuurlijk, maar zo aan de schade te zien, over het algemeen genomen zeer slecht.

Moet je nagaan. Ik hielp een keer een dame met de *Waterolieg*, zo'n overnaadse skif. En die stond toch te rotzooien om die boot uit de stelling te krijgen. Toen vroeg ze aan mij hoe ze die boot er eigenlijk uit moest halen. Ik zeg "dat doe je zo en zo, maar dat heb je zeker toch wel geleerd?" Nee, dat hadden ze haar niet verteld. Ik bedoel, daar wordt enorm mee gerommeld. En dan zie je ze wel varen, maar hoe ze zo'n schip naar buiten krijgen, ik weet het niet. En die puntjes ook. Regelmatig ligt er in de werkplaats een schip met een gebroken punt. En dan wordt er verteld dat ze ergens tegenaan zijn gevaren. Maar als je goed kijkt hoe die punt gebroken is, dan geloof ik daar niks van. Zo'n schip hebben ze dan gewoon uit hun handen laten vallen. Dát soort dingen. Of ze laten de luikjes dicht, terwijl het toch echt noodzakelijk is dat die open gaan, want anders gaat het verstikken. Je ziet dan ook duidelijk dat het onder het taft gaat rotten.'

Het zou geen kwaad kunnen als de leden een soort cursus materiaalbehandeling zouden krijgen?

'Nee, dat zou niet gek zijn. En hoeveel alles kost.

Waarschijnlijk hebben ze er geen flauw benul van hoe duur alles is. Neem bijvoorbeeld een puntbal. Als ze een puntje tillen pakken ze vaak de puntbal beet. En terwijl de boot dan gedraaid wordt, blijven ze die puntbal stevig vasthouden. Dat scheurt dan en dat kost weer f 7,50.'

Komen er weleens mensen in de werkplaats helpen?

'Ja, af en toe. Dan staan er weleens een paar man een boot te schuren. Oh, het is dan wel niet goed, maar het is in ieder geval minder werk voor ons. Wat zij hebben gedaan hoeven wij niet meer te doen. Dus dat scheelt.'

Ik geloof dat roeien niet je favoriete sport is?

'Nee. Ik heb het een paar keer gedaan, maar nee. Soms denk ik dat ik het nog weleens wil proberen, maar even later denk ik dan: hmm. Dat hoeft voor mij niet.'

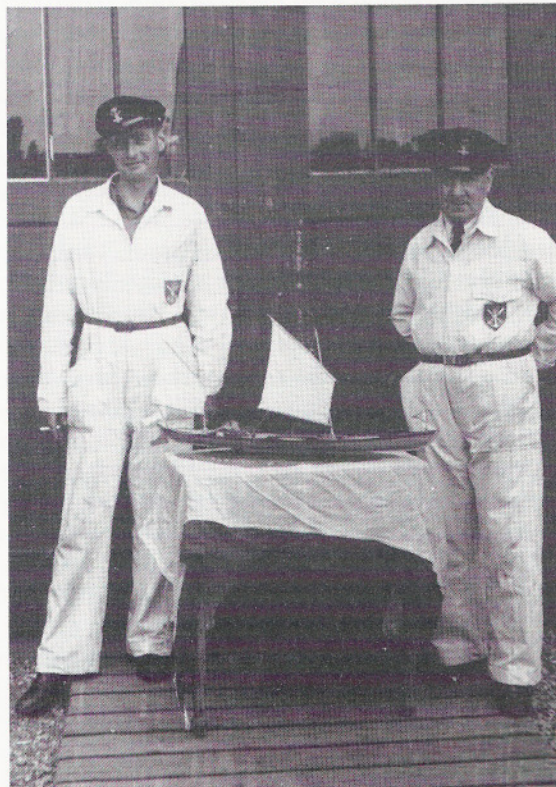
Ik zit op een voetbalclub in Aalsmeer en dat is leuk. Nu heb ik het nogal druk en daarom train ik door de week niet. Maar als ik straks weer tijd heb, ga ik weer een keer in de week trainen en een wedstrijd spelen op zondag.'

Bevalt het werk je?

'Ja, het is echt heel erg leuk. Het werk bevalt me, met Wisse kan ik goed opschieten en je hebt veel vrijheid. 't Is haast een beetje of je eigen baas bent. Ik denk dat je nergens zo prettig zal werken als hier.'

Chris Bouman: 'Alsof je eigen baas bent'

Bakker en Willem van Zonneveld poseren in 1953 naast het zelfgebouwde model van een zeilwerrie

4

Actieve roeiers

De toerroeiërs weren zich. Op 16 augustus 1931 wordt voor de eerste maal door twaalf roeiers en vier roeisters de tocht van 65 kilometer rond de Haarlemmermeer verroeid. Het rond van de Haarlemmermeer blijft de grote toerprestatie. Vijfenveertig jaar later kan je een mooi diploma krijgen voor het rond van de Meer, maar in deze jaren is er nog geen aandenken voor deze prestatietocht.

De *WD* gaat met een herenploeg naar Terdonck in België. De *Spaarne*-ploeg, bestaande uit Hazevoet, Broekman, Swaving, Dijkstra, Van Asperen, Bolland, Spanjaard en De Graaf maken er het beste van. Met acht achten tegelijk over de baan, dat kan daar in Terdonck. De *Spaarne*-heren behalen een derde plaats.

De 'acht roeiers in punt' zijn dik tevreden over hun prestatie in het sterke Belgische veld. Per slot van rekening is België in die tijd een sterke roei-natie en als je er heen gaat is dat dan ook helemaal buitenland.

In 1932 bestaat de vloot uit 35 roeiboten en vier zeilboten. Het ledental is nu 405 maar loopt terug. Het crisisspook van de jaren dertig waart door het land. De dames toeren nu flink mee. S. Spier en M. Theysen roeien met A. Hoppe in acht dagen van Heidelberg naar Haarlem. Voorwaar een unieke prestatie. Cox en Thijm worden weer kampioen in de dubbel-twee. Cox kan het niet laten en blijft nog een aantal jaren fanaat aan de riem trekken.

Het clubgebouw wordt gecarbolineumd. Tevens wordt de clubzaal en het kantoor (waarmee het afschrijfhok wordt aangeduid) met donkergroene carbolineum geschilderd. Het is allemaal wel heel donker maar dat wil men nu eenmaal in die jaren. In de botenloods worden de uitschuifbare stellingen aangebracht zoals we ze nu nog kennen. Een vinding van L. Duynstee, de commissaris van materiaal, die tevens directeur is van de gemeentelijke Gasfabriek van Heemstede.

Riant gezeten in de 'Heen en Weer' kijkt in 1935 coach Tollenaar naar de verrichtingen van zijn pupillen en brult af en toe enige aanwijzingen

Ledental zakt dramatisch

In 1933 zakt het ledental. Er blijven er nog 273 over. Een uiterst hachelijke zaak. Gelukkig zit de vereniging op eigen grond. Maar er zijn nog leningen af te lossen uit de tijd van de bouw. Men moet heel zuinig zijn. Dat is penningmeester H. Meyer wel toevertrouwd.

Het wedstrijdroeien voor de dames staat momenteel in Nederland op hoog peil in vergelijking met het buitenland. Op de roeiwedstrijden in Maastricht wint Hella Visser-Wildschut in de skif. Toch krijgt ze geen medaille want ze valt in voor mejuffrouw Thijm. En in die jaren wordt aan invallers nog geen prijs uitgereikt. Gelukkig ontvangt de vereniging wel een mooi Delftsblauw bord als aandenken. Het bord zal nog jaren de bestuurskamer sieren. Tjomme de Vries, gecoacht door Robert Peereboom, wint in de skif op Hollandia, Argo, de Koninklijke en de Kampioen-

schappen. De Nederlandsche Roeibond zendt hem uit naar de Europeesche Kampioenschappen in Boedapest. Helaas, er komt geen overwinning.

Het Spaarne is dit jaar voorzitter van de Westelijke Roeibond. Deze bond organiseert jaarlijks wedstrijden bij één van de leden. Dat zijn *De Schie*, *De Laak*, *Het Spaarne* en *Die Leythe*. Daar *Het Spaarne* met een overmacht in alle nummers kan inschrijven, komt men in het bezit van de wisselbeker. In het jaar 1934 moeten de Onderlinge Wedstrijden worden uitgesteld in verband met het overlijden van zkh Prins Hendrik. De enige die er wel bij vaart is de drukker: Het prachtige programma-boekje voor de wedstrijden moet worden overgedrukt want de oorspronkelijke datum van de wedstrijden klopt niet meer.

In deze jaren vinden we Daan Klok in de boot. Daan is een ijzersterke figuur, die zaterdagavond naar een feest gaat en zondag alweer een zware wedstrijd roeit. Hij weet zowaar te winnen met een sterke vier op de wedstrijden van de Westelijke met Derk Mulder, Piet de Ridder, Jan Luben en in de stuurstoel Bogtman. Daan zit op slag. Gewoon niet kapot te krijgen. Na deze prestatie is Daan naar Zuid-Amerika gegaan. Dat gebeurt veel met onze leden. Ze vliegen uit naar Nederlands Indië, Zuid-Afrika of Amerika.

Het herenroeien is een moeilijke zaak geworden. De één wil niet langer dan een bepaalde tijd in training zijn, de ander wil met bepaalde vrienden in een ploeg zitten. Het bestuur had het er nogal moeilijk mee, want de belangen van de vereniging staan hier lijnrecht tegenover. Het formeren van sterke ploegen zit er voorlopig niet bij. De opvatting: 'Als men lid van een vereniging wordt dan dient men zich te bedenken dat men een onderdeel van het geheel wordt en zich heeft te schikken naar de belangen van het geheel', is nog niet ingeburgerd. Gelukkig weet Tjomme de Vries in de skif nog een medaille te winnen, uitgelooft door wijlen Koningin Emma.

De wedstrijden van de Koninklijke worden dit jaar op twee verschillende plaatsen verroeid. De ongestuurde nummers op de Olympische Roeibaan in Sloten en de gestuurde nummers op de Amstel in Amsterdam.

Het geringe aantal leden brengt discussies over ledenwerving op gang. 'Te weinig leden, waarom? Roeien is een selecte sport, select in die zin dat het geen sport is die ooit tot de diepste lagen van het volk zal spreken, daarvoor is hij te moeilijk. Nooit zullen wij de financiële voordelen genieten van een duizendkoppige menigte die er entreegeld voor over heeft om onze wedstrijden te aanschouwen.' Een propaganda-folder voor het roeien? Het zal nog wel even duren voor het weer de goede kant opgaat. De folder komt pas tientallen jaren later.

50-jarig jubileum

Het jaar 1935 belooft voor de vereniging iets bijzonders te worden. Het 50-jarig bestaan wordt met luister gevierd. De vereniging komt er weer wat bovenop. Het ledental stijgt weer wat. Het dieptepunt van de crisistijd is misschien achter de rug. Een verslag van dit jubileum vindt u elders in dit boek.

In de jaren dertig is het voor roeiers en roeisters na de training steeds goed toeven bij Brinkmann op de Groote Markt. Daar ziet men elkaar. Er is iedere avond concert van acht tot half twaalf. Met een kopje koffie voor f 0,25 (met room f 0,30) kun je daar heerlijk uitblazen van de zware training onder leiding van coaches als Peereboom, Meijer, Tollenaar of Adrian. De portier van Brinkmann Harry brengt voor vijf cent het rijwiel van de heer of dame naar de kelder van dit etablissement. Het zijn gezellige avonden. Iedere maand een ander orkest. Bij de Onderlinge Wedstrijden looft Willem Dyserinck, als eerste prijs in de oude vier, zilveren medailles uit met een diameter van 50 mm. Iedereen is er tuk op. Er wordt om gevochten. Later stelt W.D. Delftsblauwe borden met het verenigingsembleem beschikbaar. Hier is men nóg tukker op en menig bord heeft nog steeds een ere-plaats in de huiskamer van oudere *Spaarne*-leden. Trouwens, goud en zilver wordt gemakkelijk beschikbaar gesteld. Na vijf jaren vaardigheidsproeven te hebben afgelegd komt men in aanmerking voor een gouden medaille.

4

4

Het clubgebouw in Heemstede, hier nog met de toren

Pret op de Onderlinge Wedstrijden: blinde-mans roeien voor dames

In 1934 komt Willem van Zonneveld als jonge bootman in dienst van de vereniging. Eigenlijk is hij maar in tijdelijke dienst want hij komt zijn broer vervangen die in militaire dienst moet. Het tijdelijke wordt een vast dienstverband want de broer ziet het na zijn dienstdadigheid, bij *Het Spaarne* niet meer zo zitten. Willem wel. Hij blijft er achtenveertig jaar en ziet veel leden komen en gaan. Na al die jaren is zijn filosofie: 'Een lastig, vervelend jong lid wordt meestal een heel goed *Spaarne*-lid of komt zelfs nog in het bestuur'. En dan volgen er rijen van namen, die we hier maar niet vermelden.

Penningmeester Meijer stelt het weekloon van Willem vast op f 12,50. 'Meer is er niet' klinkt het weinig bemoedigend. Willem gaat maar in op het aanbod want er is verder niet zoveel werk in de bouw. Verlaan, de andere bootman, heeft een weekloon van f 25,- met water, licht en vuur erbij. Dat is dus heel wat royaler. Abr. Meijer probeert er nog wat meer voor Willem uit te halen. In de Algemene Ledenvergadering wordt de opslag besproken. Willem gaat f 2,50 per week meer verdienen, daar zijn alle leden het over eens. Wanneer hij trouwt wordt het loon van Willem van f 20,- naar f 30,- per week opgetrokken. Per slot van rekening zit hij op een hoge huur van f 6,20 per week. Willem en Verlaan werken nog twee jaar samen. Het gaat goed tussen die twee. Met een lach en een traan. In de oude werkplaats, die gelegen was op de plaats waar thans het eerste botenvak is. Een acht kon er slechts met veel moeite in. De vloer loopt hier op en aan het einde van een werkdag lijkt deze helling op een welhaast onbegaanbaar bergpad.

Een boot moet voor de reparatie waterpas gelegd worden. Daar zijn Verlaan en Willem mee vertrouwd en later ook Bakker en Purmer. Eens wordt dit waterpas leggen door een aantal goedwillende leden vergeten. Men gaat riggers bestellen en de boot wordt zo maar op wat schragen in het hok gelegd. De riggebouwer stuurt aan de hand van de door de leden opgegeven maten wat riggers. Helaas blijkt alles verkeerd te zijn, want er was geen rekening gehouden met de scheve opstelling van het vaartuig.

De werktijden zijn van 's morgens 8 uur tot 8 uur 's avonds. Ook gedurende de weekeinden. De bootslieden hebben twee vrije avonden en één vrije dag in de week. Zij zijn ook altijd nodig voor de leden: bij het in- en uitbrengen van een gladde boot moet er een bootman bij zijn. Hij geeft de instructies. Met één acht in de loods is men maar wát zuinig. Eerst veegt men nog het vlot leeg voordat de acht te water gaat. Voor de bootslieden dus veel puntjes pakken en de werkzaamheden onderbreken.

In de werkplaats is volop werk. Op de riemen zitten kragen en manchetten van leder en koperen strips.

Dat wordt dus veel spijkeren. Ook staan de riemen steeds verkeerd. Dat betekent permanent riemen bijstellen en het leder bijwerken met de hamer en steekbeitel. Maar één klopje met de hamer van een der bootslieden doet wonderen. Dan kan men weer lekker roeien. Veel stelwerk aan riemen en riggers is er niet bij. Deze technieken zijn nog niet doorgedrongen in onze sport. Door al het spijkeren gaat het op deze plaatsen bij de riemen inwateren, met alle vervelende verschijnselen vandien. Riemen breken dus vrij snel bij de manchet. Vooral bij hoge ouderdom van de riem wordt het breekbare waar.

Rustige zondagen

Op zaterdag en zondag is het steeds lekker rustig voor de bootslieden. Veel geroeid wordt er niet. De dienstverlening van de bootslieden strekt zich verder uit. Men is er voor de leden. Zaterdagavond om 8 uur belt het lid Huijgens op dat er een bootje moet worden afgeschreven van negen tot half tien op dezelfde avond. Ons lid maakt dan zijn tochtje en de bootman moet blijven wachten. Per slot van rekening moet meneer Huijgens ook weer geholpen worden met zijn bootje wanneer hij terugkomt. En dan pas gaat Willem naar huis. Het is dan inmiddels wel zaterdagavond 11 uur geworden.

Jarenlang wordt met een pot beenderlijm op een stinkend vuurtje de boel aan elkaar gelijmd. De schades herstellen veelal heel langzaam. 'We maken er maar geen salonwerk van, meneer' spreekt onze Willem, wanneer er weer eens wat is bezweken. Maar dat valt in de regel wel mee en het wordt veelal toch salonwerk. Het kostbare gereedschap neemt Willem 's avonds mee naar huis. Dat gebeurt vele tientallen jaren. Per slot van rekening is er wel enig gevaar in het houten gebouw met de brandende kolenkachels. 'En dan kan je in ieder geval weer zó met je goede gereedschap beginnen de zaak op te bouwen' is het commentaar.

Met de groente-schuit *Altijd Wat* van schipper Van Straaten worden de boten naar de wedstrijden ver-

voerd. Van Straaten is de overbuurman. Hij woont naast de molen, *de Eenhoorn*. De leden en de rijwielen kunnen ook mee. Willem is er meestal ook, want de boten kan je niet zonder bootsman naar de wedstrijden zenden. Daar moet iemand bij zijn. Zo hoort dat en zo blijft het jarenlang.

Ms. Veehandel

Wanneer na de Tweede Wereldoorlog Van Straaten stopt met het groentenvervoer over het water wordt het botenvervoer gegund aan het ms. *Veehandel* van kapitein Timmer. De *Veehandel* is een soort veeboot, uniek in zijn soort. Het kostbare spul van de vereniging verdwijnt onder het dek. Timmer houdt persoonlijk toezicht en met enige krachttermen zorgt hij dat alles er heel in en uit komt. Op het dak komen de viere en de achten. Timmer zet voor de meereizende leden een kop heerlijke koffie die genuttigd wordt uit een afschuwelijk zwarte kop die van binnen met de minst vieze kapiteinsvinger wordt schoongemaakt. Met zo'n kop koffie kan je er weer even tegen en niemand heeft er ooit iets van gekregen. Timmer is trots op zijn botenvervoer, zodat alras het schip wordt omgedoopt in ms. *Spaarne*. Het bord VEEHANDEL-KAPITEIN TIMMER zal ons buffet nog vele jaren sieren.

Onze bootslieden moeten experts zijn in de aankoop van het juiste cedar. Per slot van rekening kon je nooit weten of het edele hout valbreuken had. Want dan zit je jaren vast aan een partij en valt iedereen je er op aan, al weten de meeste leden nog niet zoveel van materiaal. Het cedar is nodig voor nieuwbouw en reparatie. En er worden in onze werkplaats heel wat werries en tubs van gebouwd. De overnaadse boten zijn geklonken. Duizenden klinknagels worden door Willem verwerkt. Tijdens de Tweede Wereldoorlog komt via de firma Certus in Haarlem een beter produkt beschikbaar. Eigenlijk is het bestemd voor Fokker maar het is beter dat het daar maar niet terecht komt. Onze vereniging kan deze nieuwe verbeterde vliegtuiglijm maar al te goed gebruiken. Je moet in

4

4

die dagen beschikken over een soort nachtuil-ogen want veel licht is er niet. In de werkplaats zijn slechts enkele elektrische peertjes aanwezig en repareren in de donkere botenloods gebeurt veelal op de tast of met een zaklantaarntje.

Op 1 januari 1936 vriest het blijkbaar niet. Cox en De Ridder organiseren een gekostumeerde nieuwjaars-tocht door de Haarlemse grachten. Men maakt er een propagandatocht van want het ledental moet weer wat stijgen.

Weinig nieuw materiaal

De grote uittocht van leden is nu tot staan gebracht. Ook op ander gebied roert onze vereniging zich. Er wordt opgewekt gehockeyd met de vereniging *Saxenburg*. Een jaarlijks evenement. Met *Willem III* wordt gepingpong en er zijn bridge-drives met de Amsterdammers. Van tijd tot tijd zijn *Spaarne*-ploegen op het voetbalveld te vinden waar zij aantreden tegen *Bloemendaal*.

Het bestuur wordt verweten dat de raceroeierij niet voldoende wordt aangemoedigd. Het bestuur is van mening dat de roeiers niet 100% enthousiast zijn zodat er niets te bereiken is. Het bestuur ziet geen kans

roeiers enthousiasme in te pompen. De jaren 1927/30, waarin de vereniging voor het eerst zoveel kampioenschappen wist te veroveren en de dames zo goed voor de dag kwamen, liggen al weer lang achter ons... In de laatste jaren voor de Tweede Wereldoorlog wordt er maar heel weinig nieuw materiaal aangeschaft. Het zijn de giften van leden, voornamelijk ere-leden, die voor de nieuwe boten zorgen. Dat zijn dan werries, waarvan de vereniging er een aantal heeft. Louis Dossunet kan nu zijn mooie boten niet meer aan *Het Spaarne* kwijt; er wordt geen racemateriaal meer gekocht.

In augustus 1939 wordt bootsman Andries Bakker aangesteld. Hij is een rechtlijnige Fries, die van zich zal doen spreken. Het loon van Bakker wordt vastgesteld op f 14,- per week. Zijn vrouw moet de gordijnen wassen. De familie gaat met zoon en dochter in de bootsmanswoning in het clubgebouw wonen. Op 4 september 1939 volgt de vaste aanstelling van Bakker. Hij blijft er tot de zomer van 1956. Men zal geen spijt hebben van deze keuze. Lakken kan hij als de beste. Onze boten gaan glimmen. Trouwens, dat deden ze al, want Verlaan kon ook goed met de lakkwast omgaan.

De winter 1939/40 is bijzonder streng. Maanden kan er niet worden geroeid. Er wordt een bijt in het ijs gehakt zodat er tenminste iets kan worden gedaan in de bak. Op het ijs voor het clubgebouw verschijnen fietsers en automobielen. Een ongewoon schouwspel.

Gebit repareren

Aan het begin van het jaar 1940, na de lange winter, maakt Cox schade aan een skif. Het ziet er allemaal vervelend uit. De schade loopt nog op. De commissaris van materiaal stelt het schadebedrag vast op f 10,-. Cox vindt dit te veel, hij heeft de bootsman al een kistje sigaren gegeven en Willems gebit gerepareerd. Dat is voor tandarts Cox niet zo heel moeilijk. De zaak wordt hoog opgenomen door beide partijen. Het tientje moet op tafel komen en met het gebit heeft de vereniging niets te maken.

Zó verschenen in de jaren twintig de Spaarne-dames op de wedstrijden stijlroeien

In mei 1940 wordt bootsman Verlaan 65 jaar. Het bestuur stelt de Algemene Ledenvergadering voor, hem uit het pensioenfonds f 5,- per week uit te keren totdat het fonds op is. Meer kan niet. Het is in ieder geval iets voor de oude baas.

Donkere dagen

Op 10 mei 1940, wanneer ons land wordt betrokken bij de Tweede Wereldoorlog, wordt de loods gevorderd door het leger.

Een detachement cadetten van de school voor reserve-officieren neemt de loods over. De toren wordt permanent bemand door de luchtwachtdienst, die het luchtruim afspeurt naar vijandelijke vliegtuigen en dat zijn er heel wat in die dagen. De *Heen en Weer* wordt ook gevorderd. Bemand door soldaten, met wapens op scherp, wordt er op toegezien dat Duitse watervliegtuigen niet zullen landen op het Spaarne

om troepen af te zetten. Na vier dagen speuren is de strijd gestreden en de donkere dagen 1940/1945 zijn aangebroken. Tijdens de mobilisatie in 1939 wordt de clubzaal gebruikt als ontspanningsruimte voor de in de leegstaande huizen van de Tuinwijklaan gelegerde militairen. Het bestuur vindt dat voor 'onze jongens' iets gedaan moet worden. Men koopt voor de ontspanning een piano. Overigens moeten de soldaten toch nog van hun wapens gebruik maken. Op de avond van de tiende mei floept ondanks de verduistering de gasverlichting van het Zuiderhoutkwartier toch nog aan. De cadetten halen vele malen de trekker van hun wapen over om de lantaarns te doven. Na de meidagen volgt de mooie zomer van 1940. Het gewone verenigingsleven keert ogenschijnlijk terug. Het ledental stijgt in het eerste oorlogsjaar. Eén van de eerste uiterlijke tekenen van de vijf sombere jaren doet zich voor op 29 juni, wanneer bootsman Bakker de vlaggen ter gelegenheid van de verjaardag van zkh Prins Bernhard niet meer kan hijsen.

Samen

De overige activiteiten van de vereniging vinden gewoon doorgang. Het gaat eigenlijk steeds beter. Er komen meer en meer nieuwe leden en daar zijn verschillende redenen voor. Men vindt elkaar daar op *Het Spaarne*. Penningmeester Molijn ziet kans in de komende jaren de aangeane leningen, die loodzwaar op de vereniging drukken, vervroegd terug te betalen. Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog zal blijken dat alle leningen zijn afbetaald en kan de vereniging de na-oorlogse periode schuldvrij ingaan. Molijn voert een uitstekend beleid en het is niet voor niets dat hij tot erelid van de vereniging wordt benoemd. Koopmansgeest is ook bij *Het Spaarne* aanwezig. Men voorziet in het eerste oorlogsjaar schaarste op elk gebied. Er wordt een grote voorraad koperen spijkers aangelegd. Later blijken de koperen spijkers een gewild handelsartikel, waar nogal wat aan wordt overgehouden. Volgens Willem, die we hier maar moeten geloven, werd de vereniging mede hierdoor een rijke club.

De uitslagen werden tijdens de wedstrijden in 1935, gehouden ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan, nauwkeurig genoteerd door voorzitter A. Fokker

4

Het bestuur voorziet terecht dat het ledental zal blijven stijgen. Bij de botenbouwerij Hes in Overschie wordt een groot aantal bestellingen geplaatst. Hes draait op de orders die *Het Spaarne* geeft. In het tweede oorlogsjaar ziet Hes kans een tweede acht voor de vereniging af te leveren. Het wordt *Het Spaarne*, een prachtige acht, waarop de vereniging heel trots is. Hij komt goed van pas bij de Head of the River in deze jaren, waar de vereniging met sterke ploegen aan kan deelnemen. Een reeks boten volgt totdat ook bij Hes het hout opdraakt.

In het midden van de oorlogsjaren heeft de vereniging over de duizend leden. Er wordt enthousiast geroeid. Ondergedoken leden van de door de bezetters verboden studentenverenigingen duiken bij *Het Spaarne* op. Het verenigingsleven bloeit. Men ziet elkaar. Men maakt nog toertochten door Nederland. Zelfs worden er nog wedstrijden georganiseerd.

Ook voor de materialen breekt er nu een moeilijke tijd aan. Piet de Ridder neemt uit zijn magazijn rieten stoelenlak mee waarmee de boten worden gelakt bij gebrek aan echte botenlak.

Floor Smit en Erica Bronkhorst werden in 1984 regio-kampioen in de C2x

In de loods zijn enkele boten van studentenverenigingen in veiligheid gebracht. Daar ligt, dik onder het stof, onder meer de *Fjögyn*, een acht van het bevriende *Njord*.

De rijke club heeft veel leden, gaat weinig naar wedstrijden en zo houdt men de centjes voor andere zaken beschikbaar.

In 1941 en 1942 wint *Het Spaarne* eindelijk de Head of the River. Men is enorm in zijn sas met deze overwinning, een enorme stimulans voor de hele roeierij van onze vereniging. De bemanning die in 1941 dit huzarenstukje verricht bestaat uit de heren: H.M. de Bilt (boeg), G.H.J. Schnitger, H.W. van Riet Paap, A.G. Dapper, H. Friedhoff, W. van Ree, K.G. d'Engelbronner en Jan Stapensea (slag). D. Westerveld stuurt het gezelschap. De heren winnen overtuigend en doen dat in het volgende oorlogsjaar nog een keer.

Grimmiger

In de loop van de oorlogsjaren wordt de situatie grimmiger. Leden verdwijnen, gaan op de vlucht, duiken onder of proberen uit te wijken naar Engeland. Een aantal zit in het illegale werk. Samenscholingen zijn nu door de bezetter verboden. Toch worden er nog algemene vergaderingen gehouden. Dat gaat zo maar niet. Men moet 'Diploma' en de verzonden convocatie kunnen laten zien aan 'bevoegde autoriteiten' als dat nodig mocht zijn. Zeilen wordt geheel verboden, want je kon eens met een bootje naar Engeland zeilen of je op laten pikken door een watervliegtuig. Roeien wordt door de bezetters nog even ontzien. In 1944 verschijnt plotseling een aantal Duitsers bij Bakker met de mededeling dat zij 's middags terugkomen om te roeien. Het bestuur, onder aanvoering van voorzitter Beukman, neemt direct de nodige maatregelen. Al het mooie en goede materiaal verdwijnt bliksemsnel uit de loods. Onder treurwilgen van bevriende burens verdwijnen de achten en de vieren en als de Duitsers 's middags terugkomen vinden zij slechts oude werries en tubs. Dit vinden ze niet zo interessant en ze komen niet meer terug.

De beminnelijke voorzitter Hans Beukman heeft de touwtjes vast in handen; er gebeurt ook van alles in en rond het gebouw. Hij weet ervan en ook bootzman Bakker.

's Avonds leggen in het duister schuiten aan met merkwaardige lading uit de Wieringermeer. Schipper Timmer vaart langs met een lading zwarte varkens. Daar er Duitsers op de Buitenrusterbrug staan moet de schipper van zijn lading af. Bij de Zonnekade wordt aangelegd en in de keuken van een der huizen maakt men snel van de zwarte varkens een voorraad ham zodat het weer rustig is als Timmer met zijn lading bij de Buitenrusterbrug arriveert. De schuiten bij ons eigen vlot vervoeren waardevolle goederen. Suikerbieten, Edammer kazen maar ook door de RAF gedropte wapens. De wapens verdwijnen onder de vloer bij het wedstrijdvlak. Bakker houdt de zaak in de gaten en de zwijgzame Fries zegt er niet zoveel over. Wel zit hij veel bij de voorzitter om de zaak verder te bespreken. Cox haalt de wapens op met een gammele bakfiets en brengt ze verder naar adressen in

Kennemerland. De zaak wordt gecamoufleerd door brandhout. Het zijn levensgevaarlijke tochten door de binnenstad van Haarlem, waar het wemelt van de Duitsers. Hij wordt begeleid door vrienden, met wapens onder hun lange vormloze regenjassen uit die tijd. Het parool luidt 'schieten wanneer je zou worden opgepakt'. Het loopt goed af en ze kunnen het in mei 1945 nog navertellen.

Ook roeien wordt in de laatste oorlogsjaren steeds moeilijker. De bezetters verbieden roeien na acht uur 's avonds. Trainen in de avonden is er dus niet meer bij. Eigenlijk kan je alleen maar veilig roeien tot de Cruquius. Op de Ringvaart staan al te veel Duitse posten die van alles en nog wat in de gaten moeten houden. Toch blijven de toerders naar het café van Sjaantje in Vijfhuizen gaan om daar nog wat te drinken. Bouckaert ziet nog steeds kans zwarte toverballen en ersatz-gazeuse van de limonadefabriek van Loots te verkopen. Een toverbal in het hok van Bouckaert is een niet te versmaden lekkernij. Je moet er ook lang mee doen want hij vraagt er f 2,50 voor.

Lange winter

In september 1944, na dolle dinsdag, gaat de loods op slot. De lange donkere oorlogswinter van 1944/45 staat voor de deur. De clubzaal wordt gebruikt als uitdeelpost van eten uit de Haarlemse gaarkeuken voor de bewoners van de Heemstedse schilderswijk. Bakker en zijn zoon Auke lopen er op klompen bij en houden de zaak goed in de gaten. Dat moet je ook wel met al die wapens onder de vloer en zoveel bewoners uit de buurt in een lange rij in het gebouw. De *Heen en Weer* is bij nacht en ontij volop in bedrijf. Niet meer voor coaches en roeiers maar voor onderduikers, en voor groenten en aardappelen van de tuinderijen aan de overkant, die moeten worden overgezet.

Van de toren van ons gebouw is er in deze jaren een schitterend uitzicht over de ondergelopen weilanden van wat nu Schalkwijk is. Het is de leden ten strengste verboden over deze weilanden te roeien.

SOCIAAL ROEIEN

Zondagmorgen vroeg. Langzaam word je wakker. Een van de eerste dingen, waar je aan denkt is het weer. Is het slecht weer, dan draai je je nog eens om. Is het roeiweer, dan moet je je afvragen of je wel of niet gaat. De meesten kunnen zich dit niet afvragen, ze moeten gewoon, want anders duperen ze de rest van hun ploeg. Maar wie mee doet aan het sociaal roeien bij *Het Spaarne* kan wel op het laatste moment beslissen of hij of zij wel of niet gaat.

Iedereen, die zondagochtend om tien uur wil roeien is geheel vrijblijvend welkom bij *Het Spaarne*. Kom je niet, dan hoeft je niet voor een vervanger te zorgen, sterker nog, je hoeft niet eens af te zeggen. Je zorgt er alleen voor, dat je tegen tien in roeikleren buiten voor de bestuurskamer staat en je ziet dan wel, wie er verder nog op komt dagen.

Het sociaal roeien is ontstaan uit een vaste ploeg van vier *Spaarne*-leden, die iedere zondagochtend om tien uur roeiden. Na dat een lange tijd in een vier te hebben volgehouden, leek het wel eens leuk om te gaan achten. *Spaarne*-leden, die daaraan mee wilden doen waren snel gevonden. Maar, om dat iedere zondagochtend te doen, was voor een aantal een te grote belasting. Daarvoor waren er te veel wisselingen in de ploeg, die de roeikwaliteit niet ten goede kwamen. Men ging al snel weer naar de vieren terug, nu met meerdere vieren.

Het verzamelpunt is al die jaren hetzelfde gebleven: zittend op het vaak koude muurtje bij de bestuurskamer, wachtend op de dingen die komen gaan, staan de roeiers en roeisters op zondagochtend met elkaar te praten en stellen zich voor aan de nieuwkomers. Dan neemt Rinus Molenaar het woord: 'Even tellen

met hoeveel we zijn.'

Dat is lang niet makkelijk, want hoewel de meesten zich rond hem hebben opgesteld, staan ze niet stil en een aantal is nog boven, zich aan het verkleden. Toch lukt het iedere keer weer het juiste aantal vast te stellen en de ploegen in te delen. De boten gaan te water en het doel van de tocht ligt meestal al vast: naar de molen en terug.

En zoals bij alles, zijn er naast het voordeel van de vrijheid of je wel of niet komt natuurlijk ook nadelen aan verbonden. Iedere week worden nieuwe ploegen geformeerd, die weer aan elkaar moeten wennen.

Weer aangekomen bij *Het Spaarne* – zonder al te veel gemopper (het sociale van dit gebeuren) – wacht de verse koffie met appeltaart en worden de laatste nieuwtjes aan de bar uitgewisseld. Het sociaal roeien bloeit op *Het Spaarne*. Voor nieuwe *Spaarne*-leden,

die al eerder hebben geroeid en weer in de buurt zijn komen wonen en ook voor mensen, die net hebben leren roeien is dit sociaal roeien een goed beginpunt. Op deze manier doen ze contacten op om daarmee mogelijk een eigen ploeg te formeren.

Het kan ook een tussenstation zijn voor *Spaarne*-leden, die de sportieve draad weer willen oppakken en het roeien vrijblijvend weer eens een keertje willen proberen. Vaak is het ook een mogelijkheid voor de wat ouderen, die voor hun conditie 'een baantje trekken' noodzakelijk vinden.

Maar bovenal is het een vast punt voor vele leden, die weten dat ze zondagochtend om tien uur welkom zijn, om met z'n allen te roeien, koffie te drinken en een praatje te maken.

Een baantje trekken
op een kille
zondagochtend

VETERANENROEIEN

Wanneer men bedenkt, dat aan de Head of the River 1984, bij een totaal van 250 deelnemende ploegen maar liefst zo'n zeventig ploegen in de diverse veteranendivisies startten, dan mag duidelijk zijn hoe populair deze vorm van roeien is geworden. Voldoende reden dus om de rol van *Het Spaarne* in dat veteranenroeien eens nader te bekijken. Vooral ook omdat de geschiedenis van de vereniging leert, dat *Het Spaarne* steeds een groot promotor van het veteranenroeien is geweest.

De geschiedenis van *Het Spaarne* is op dit moment honderd jaren oud, die van het georganiseerde veteranenroeien telt daarentegen nog geen vijftig jaren. Hoewel geen kind meer, is het veteranenroeien in tegenstelling tot de beoefenaars dan ook nog nauwelijks volwassen. Het veteranenroeien leidde aanvankelijk nog een min of meer kwakkelend bestaan. Pas later zou het roeien door de oudere garde (tegenwoordig dus alles wat 27 jaar en ouder is) tot grote bloei komen. Deze ervaring kwam in de periode, waarin trimmen, joggen of hoe het ook genoemd mag worden, populair werden.

Een precieze datum voor het echte begin is moeilijk aan te wijzen. Zeker is wel, dat begin jaren veertig er pogingen ondernomen werden het veteranenroeien van de grond te krijgen. Het was in die tijd natuurlijk nog uitsluitend een mannen-aangelegenheid. Veel over wat er in die jaren gebeurde is nooit opgetekend, maar in 1949 werd dan toch het volgende neergeschreven:

'Het was slechts een klein groepje enthousiaste veteranen, dat op de loods kwam teneinde de strijd aan te binden. Alleen onze trouwe gasten *De Amstel* en zzv waren met *Het Spaarne* van de partij. Deze drie verenigingen hadden ingeschreven en wat nog niet is voorgekomen, alle drie wonnen een nummer.' Voor de dames is het interessant te weten dat deze opwindende middag niet zonder vrouwelijke hulp afgerond kon worden: 'Bij de prijsuitreiking mochten de heren het genoeg smaken de prijzen uit handen van een dame, daartoe door de voorzitter uitgenodigd, te ontvangen.'

In 1949 vond nog een vermeldenswaardige gebeurtenis plaats. Tijdens de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op woensdag 7 december bood de heer K.G. d'Engelbronner namens een groot aantal leden de 'Jaap Nienhuys roeper' aan, ter nagedachtenis aan deze in de oorlogsjaren gefusilleerde, geliefde coach. De roeper werd bestemd tot wisselprijs voor het nummer veteranen-acht.

Dat het met het veteranenroeien nog maar matig ging blijkt uit het verslag van de jaarlijkse veteranenwedstrijden die onze vereniging organiseerde sinds 1946. Het verslag uit 1950 maakt melding van slechts drie deelnemende achten. Hoe belangrijk dit *Spaarne*-initiatief echter tóch was voor het organiseren van zo'n jaarlijks evenement in Nederland blijkt later. In het najaar van 1952, nadat onze vereniging lange tijd de organisator is geweest van de najaars-veteranenwedstrijden, werden deze ditmaal op ons verzoek door *De Hoop* georganiseerd en voor de eerste maal op de Amstel verroeid.

Gezien de omvang en importantie die deze wedstrijden tegenwoordig hebben, is het goed te weten dat *Het Spaarne* in eerste aanleg de grote promotor is geweest.

Ook de Head of the River kwam in die tijd in de be-

langstelling van de veteranenroeiers en in 1953 werd voor de eerste maal een veteranen-divisie toegevoegd. Deze veteranenheadroeiers van het eerste uur hebben het geweten ook. De Head van dit jaar kenmerkte zich door een zeer zware storm. Van de in totaal 26 gestarte achten zonken er tijdens de race drie en direct na de finish nog een vierde.

Zoniet echter de drie deelnemende veteranen-achten; zij haalden, hieronder ook een ploeg van *Het Spaarne*, alle ongeschonden de finish.

In die jaren telde een veteranenploeg op *Het Spaarne* vele illustere lieden. Op de zaterdagmiddag of zondagmorgen, wanneer een veteranen-acht ging trainen, dan kon men in de kleedkamer de volgende kreten beluisteren: 'Is de burgemeester er al? Ja, maar de notaris en de dokter zijn er nog niet.' Onder die aanduiding gingen dan bijvoorbeeld burgemeester Cremers van Haarlem, röntgenoloog dr. Kamerling of notaris Bruining schuil.

Door de jaren heen werd met ups en downs, dan weer actief en dan weer wat minder fanaat 'veteraan' geroeid. Niet uitsluitend in Nederland maar ook in de ons omringende landen werden initiatieven genomen om het veteranenroeien toch wat meer van de grond te krijgen. Het veteranenroeien kreeg een wat

internationaler karakter. Toch bleef het bij de veteranen kwakkelen, totdat het tijdstip aanbrak waarop ons duidelijk gemaakt werd, dat we meer op onze hart en bloedvaten moesten letten en een goede lichaamsbeweging noodzakelijk werd. De trim- en jogcultuur deed zijn intrede en ging ook aan de roeisport niet voorbij. Daar lag, meen ik, de oorzaak voor de grote veteranen-roei-explosie die uitmondde in de situatie die wij nu kennen.

Ook *Het Spaarne* blaast hier geducht een flinke partij mee en het aantal trainende en aan wedstrijd deelnemende ploegen is nog steeds stijgende. Een steeds groter aantal veteranen ziet men alle leeftijdsklassen doorlopen en steeds opnieuw aan wedstrijden deelnemen.

In de jaren vijftig telde het veld deelnemende achten aan de Head of the River in totaal nog geen 40, in 1984 zijn dat er al zo'n 250, waaronder 67 veteranen-achten, waarvan vier in de *Spaarne*-kleuren.

De *Spaarne*-veteranenploegen zwermen in dit neo-veteranen tijdperk ver over de landsgrenzen uit om bijvoorbeeld in Duitsland, België, Frankrijk of Engeland aan FISA- of andere internationale wedstrijden deel te nemen. En niet zonder succes want reeds menig *Spaarne*-veteraan mocht zich met een gouden FISA-veteranen-medaille tooien.

Op zo'n moment wordt het ego van de veteraan natuurlijk bijzonder gestreeld en waant hij zich de onverslaanbare roeier die hij vroeger zo graag had willen zijn, of misschien ook wel was.

Het aardige van het veteranen-wereldje is de ongedwongen sfeer waarin alles zich afspeelt. Tijdens de wedstrijden wordt met veel inzet, bij de Duitse ploegen met zeer veel inzet, gestreden, het 'après roeien' neemt echter een minstens zo grote plaats in en vele nationale en internationale vriendschapsbanden worden hier gesmeed. Het is voor onze nu honderdjarige vereniging verheugend dat zij ook op dit gebied zeer actief is en haar partij behoorlijk mee blaast. De vaste plaats op de wedstrijdkalender voor de *Spaarne*-veteranenwedstrijden getuigt daar onder andere van. Laten wij hopen dat *Het Spaarne* in haar tweede eeuw net zulke grote veteranenactiviteiten mag ontplooiën.

De succesvolle *Spaarne*
45+acht (1983)

HONDERD JAAR FEEST VIEREN OP HET SPAARNE

Hoewel de titel anders doet vermoeden is er gedurende de afgelopen eeuw bij onze vereniging wel iets anders verricht dan continu feestvieren.

Elders in dit boek leest u over heldendaden op het water, die *Het Spaarne* haar klinkende naam hebben bezorgd. Maar steeds werden wedstrijden en andere belangrijke gebeurtenissen in het verenigingsleven aangegrepen voor een gepaste feestviering.

In de loop der jaren is op *Het Spaarne* veel feestgedruis geweest. We denken aan de Onderlinge Wedstrijden met diner na in Brinkmann (later in eigen beheer georganiseerd in de loods, en sinds enige jaren herleefd in het – winterse – Onderlinge Diner), de erwtensoepmaaltijden, het beroemde thé-dansant op tweede Kerstdag, enzovoorts.

Hoogtepunten waren natuurlijk de vieringen van de jubilea. Hoewel bij de meeste lustra wel van enige feestviering sprake was springen toch de bijzondere jubilea er uit: het 25-jarige in 1910, het 50-jarige in 1935, het 60-jarige dat in 1945 en 1946 werd gevierd en laatstelijk het 75-jarige in 1960.

Het diner tijdens het
gouden jubileum in 1935

Het 25-jarig jubileum in 1910

De viering van het zilveren jubileum vond plaats op zaterdag 2 en zondag 3 juli 1910 rond het nieuwe (op 3 april 1909 geopende) clubgebouw bij de toen ook nog nieuwe spoorbrug over het Spaarne.

Bij die gelegenheid verscheen de fraai-gedrukte *Feestcourant*, uitgegeven door DIE EENE & CO. en onder redactie van DIE ANDERE & IK, 'met humoristische pretentie uitgegeven ter eventuele opluistering van het grootsche feest ter eere van het 25-jarig bestaan der Roei- en Zeilvereniging HET SPAARNE'.

Behalve het programma van de eigenlijke feestviering, bestaande uit Onderlinge Roeiwedstrijden en een boottocht naar IJmuiden (er werd gesproken van 'een schuit vol feestvierders van goeden huize')

treffen we in deze *Feestcourant* een keur aan van steken, al dan niet onder het Spaarnewater, in een trant die vele jaren later zou herleven in de rubriek 'Men fluistert in het afschrijfhok' van ons clubblad *De Loods*.

Het programma voor de Onderlinge Roeiwedstrijden was heel anders dan het programma dat wij thans kennen. Maar ledental en vloot hadden toen ook nog lang niet de omvang van thans. Men had de volgende nummers uitgeschreven:

- vierriemsgieken: vier deelnemende ploegen;
- tweeriemsgieken (jonge twee): zes ploegen;
- dubbelwerries, gestuurd door dames: acht ploegen;
- ringsteken voor dames in particuliere werries: vijf ploegen.

Bij de uitgeloopte prijzen treffen we naast de min of meer traditionele medailles en clubvlaggetjes ook aan: vijf paar klompen als tweede prijs voor de vierriemsgieken en 'kunstvoorwerpen' voor de beide werrienummers.

Op zaterdagmiddag werd slechts één voorwedstrijd verroeid. *Pièce de résistance* was toen een tocht naar IJmuiden voor de 'Heeren-Leden' (maar er gingen ook dames mee!) met een stoomboot van Bus, à raison van f 3,- per persoon, inclusief diner aan boord, (toen geen gering bedrag) waaraan zo'n zeventig tot tachtig personen deelnamen. De tocht werd opgeleust door muziek van het 10e regiment infanterie. Men vertrok om 5 uur en kwam 's avonds om 10 uur terug, na eerst in Spaarndam, dat toen nog een zelfstandige en zeer besloten gemeente was, de boel flink op stelten te hebben gezet. Het clubgebouw was die avond met behulp van die ouwe, trouwe, vetpotjes schitterend geillumineerd.

Aan het wedstrijdprogramma op zondag waren twee extra nummers toegevoegd.

Allereerst was er een wedstrijd tussen de 'Stokoude Acht' en een racevier. Het stokoude sloeg op de boot, de *St. Mary of Winton*.

Het tweede extra nummer bestond uit een wedstrijd tussen twee 14-riems sloepen van de Koninklijke Marine. De winnende ploeg daagde *Het Spaarne* uit. Onze pseudo-Jantjes, gestuurd door de erevoorzitter

dachten dit karwei wel even te klaren maar kwamen van een koude kermis thuis: de ene na de andere *Spaarne*-man schoot onder zijn riem uit en tenslotte belandde de hele ploeg in het water, waarbij de lachsalvo's van het talrijke publiek niet van de lucht waren.

Een feestelijke prijsuitreiking vormde de afsluiting van deze jubileumviering.

Het 50-jarig jubileum in 1935

De viering van het gouden jubileum in 1935 vond plaats onder omstandigheden die veel overeenkomst vertonen met die van deze tijd, namelijk een economische crisis met grote werkeloosheid en drastische verlagingen van de inkomens. Ook *Het Spaarne* ont kwam niet aan de gevolgen daarvan. Het ledental liep in het begin van de jaren dertig terug en dreigde onder de driehonderd te dalen.

Om aan deze achteruitgang een halt toe te roepen heeft het toenmalige bestuur de viering van het jubileum, waartoe reeds in 1933 was besloten, aangegrepen om propaganda voor de roeisport in het algemeen en voor *Het Spaarne* in het bijzonder te maken. Bij deze propaganda werd veel steun ondervonden van de roeier-coach Robert Peereboom. Als hoofdredacteur/directeur van het *Haarlemsch Dagblad* liet hij in de maanden voor de viering van het jubileum op regelmatige tijden in zijn krant stukjes opnemen waarin verschillende mensen de vele aspecten van de roeisport belichtten. Al deze activiteiten vergrootten de belangstelling voor het jubileum van *Het Spaarne* en zorgde ervoor dat het ledental niet beneden de driehonderd daalde. Het programma van de feestelijkheden rondom de viering van het Gouden Jubileum omvatte onder andere de volgende evenementen:

- 11 en 12 mei: Nationale roeiwedstrijden;
- 25 mei: Opvoering van de *Spaarne*-Jubileumrevue *Klaar om te starten*, en
- 26 mei: Een receptie in het clubgebouw, gevolgd door een diner in de *Kennemer Golfclub* in Bentveld.

De organisatie van de feestelijkheden was in handen van het bestuur van de vereniging dat daarin werd bijgestaan door de feestcommissie en enige ad-hoc commissies. De voorzitter, prof. dr. A. D. Fokker, had de algemene leiding, terwijl W. Jongejan (secretaris) op zich genomen had de roeiwedstrijden te verzorgen en mr. P. Fuhri Snethlage (commissaris) er speciaal op zou toezien dat de voorbereiding voor de opvoering van de *Spaarne*-revue vlot zou verlopen. W. P. van den Berg werd belast met de zakelijke aangelegenheden van de revue.

De nationale roeiwedstrijden op 11 en 12 mei werden gehouden op de Ringvaart, tussen Bennebroek en Heemstede. De finish was ter hoogte van het Heemsteeds Sportpark alwaar het botenterrein en de kleedkamers waren. Hoewel de baan niet ideaal was – één grote bocht, waardoor er een startverschil tussen boei 1 en 2 was van negen meter – had men toch voor dit stuk Ringvaart gekozen in verband met de daar aanwezige accommodatie en de gemakkelijke bereikbaarheid. Dichtbij het Heemsteeds Sportpark was een halte van de tram.

Doordat het vroeg in het seizoen was en de Varsity nog moest worden gehouden waren de inschrijvingen matig. Het was zonnig weer, maar er woei een koude wind die vooral de tweede dag veel boeienvoordeel opleverde. Desondanks won de *Spaarne*-skiffeur De Ridder op de tweede dag als enige op de slechte boei. Verder wonnen twee *Spaarne*-damesvieren junioren

met stijlroeien een eerste en een tweede prijs. De overige ingeschreven *Spaarne*-ploegen boekten geen succes. Dit mocht echter niet verhinderen dat, zoals de verslaggever in het *Haarlemsch Dagblad* van 13 mei 1935 schreef, er 'tijdens de wedstrijden een feestelijke stemming heerschte'.

Het hoogtepunt in de viering van het gouden jubileum was ongetwijfeld de opvoering op 25 mei van de *Spaarne*-Jubileumrevue *Klaar om te starten* in tien tafelen. Deze revue, geschreven door J.W. Wichers met decors van P. de Jongh (beide heren waren leraar aan de HBS-A in Haarlem), oogstte buitengewoon veel bijval. Daartoe droegen in niet geringe mate bij de muziek, die verzorgd werd door een grotendeels uit leden bestaand orkest onder leiding van O. Swavind Dijkstra en de dansen die onder leiding van Selma Chapon waren ingestudeerd.

Om een idee te geven hoe goed deze revue door buitenstaanders werd ontvangen volgt een gedeelte uit het verslag van J.B. Schuil in de rubriek 'Letteren en Kunst' in het *Haarlemsch Dagblad* van 27 mei.

'Hoe jammer toch, dat een zoo frissche en aardige revue als *Klaar om te starten* maar eenmaal kan worden gegeven! Hoeveel amusanter, beschaafder en geestiger is *Klaar om te starten* dan de ratjetoes zonder kop of staart, welke men ons tegenwoordig onder den naam van revue doorgaans pleegt voor te zetten! En vooral, hoeveel meer inhoud heeft zij! En hoe voortreffelijk was zij aangekleed! Welk een fraaie decors, bijvoor-

B. Bouman, W. Bouman, L. Minningh en C. van Kempe Valk winnen de vier-met tijdens de jubileumwedstrijden in 1925

beeld: dat Spaarne met den molen, en het clubhuis, aan het slot.'

Maar ook niet vergeten moet worden te memoreren met hoeveel plezier en toewijding de deelnemers aan de voorbereidingen en aan de uitvoeringen (enige weken later vond nog een tweede uitvoering plaats) hebben meegewerkt.

Na 1935 werden nog regelmatig in bijeenkomsten de liedjes uit de revue gezongen. Het leek er zelfs op dat het refrein *Klaar om te starten, oogen in de boot* het clublied zou worden.

Tenslotte nog iets over de jubileumreceptie op 26 mei en het diner voor leden en oud-leden in de *Kennemer Golfclub*. De clubzaal was erg vol en veel handen werden geschud. Volgens zeggen waren ook de toen nog in leven zijnde oprichters van de vereniging, de heren B.J. Couvée, S. Jacobs en F.J.L. Peltenburg aanwezig. Deze heren bezochten overigens ook de wedstrijden en de uitvoering in de Stadsschouwburg.

Het was vooral voor de jongere garde in het bestuur een opluchting toen de receptie besloten werd met een stukje roeien van het uit negen leden bestaande bestuur in de acht *Willem Dyserinck*. Het talrijke publiek wist dit wel te waarderen.

Bij het diner waren nauwelijks jongeren aanwezig; voor velen was het te duur en waren de kledingvoorschriften te streng. Aan de hand van een foto blijkt dat circa zestig leden en oud-leden (waaronder Anthony Fokker, de vliegenier) aanwezig waren.

Rekenars zullen zich afvragen wat een dergelijke feestviering in 1935 de vereniging kostte. Niet veel. In de jaren '33, '34 en '35 werd door de leden een, twee en drie gulden in een jubileumfonds gestort. Daardoor was voor het jubileum ongeveer f 1800,- beschikbaar. Uiteindelijk was er zelfs een batig saldo van f 213,89.

Bovendien schonken de oud-leden en de ereleden een motorvlet aan de vereniging en de leden een twee. Aan de oud-leden, die een bijdrage zouden geven voor het jubileumgeschenk, was beloofd dat hun namen op een gekalligrafeerde oorkonde zouden worden vermeld en dat die oorkonde in de clubzaal zou worden opgehangen. Daar is echter nooit iets van gekomen.

Het 60-jarig jubileum in 1945/46

Het actieve bestuur dat onze vereniging gedurende de Tweede Wereldoorlog leidde had grootse plannen voor de viering van het op 18 juli 1945 vallende 60-jarig jubileum. Gedacht werd aan het organiseren van grote roeiwedstrijden met omliggende feestviering, het opvoeren van een revue en het uitgeven van een jubileumboek, waarvoor de voorbereidingen reeds in 1942 gestart waren. Men hoopte daarbij dat de oorlog binnen afzienbare tijd beëindigd zou zijn en dat men voldoende tijd van voorbereiding in een vrij land zou hebben. De werkelijkheid was helaas anders. Toen op 5 mei 1945 eindelijk de wapens werden neergelegd was Nederland uitgehongerd, verarmd en voor een deel geruïneerd.

Ons bestuur pakte de draad echter energiek op en reeds op 12 mei 1945 verscheen de eerste circulaire, waarin werd bericht dat de jubileumwedstrijden en feestelijkheden eerst in 1946 zouden plaats vinden en dat men zich voorstelde op de eigenlijke jubileumdatum een receptie en een gezamenlijke roeitocht te organiseren. Ook het gedenkboek zou, wegens de toen heersende papierschaarste, eerst in 1946 kunnen verschijnen. Uiteindelijk kon toch reeds in 1945 een iets uitgebreider programma worden verwezenlijkt.

Op zaterdag 21 juli, drie dagen na de jubileumdatum, recipieerde het bestuur en de erevoorzitter in de loods. 's Avonds was er, als vanouds, een – toen genaamd 'bonvrij' – diner in Brinkmann, waaraan zo'n 200 dames en heren aanzaten à raison van f 2,50 per persoon. Het menu mocht er zijn; in echt restaurant-Frans lezen we:

- . Potage fantaisie 1885;
- . Pommes de terres en boulettes 1945;
- . Légumes variées;
- . Viande surprise;
- . Blanc manger à la fête jubilaire;
- . Caffée au lait.

Nu moet men weten dat, zo kort na de bevrijding, aardappelen en groenten wel weer te krijgen waren, zodat de eerste drie gerechten niet veel problemen zullen hebben opgeleverd. Hoe echter aan vlees te komen? Die 'vleselijke verrassing' was te danken aan het talentvolle organiseren van een der leden van de feestcommissie, die een flink aantal legerblikken *meat hash* kon bemachtigen, waarvan door Brinkmann iets fijs was gecomponeerd. Na de maaltijd begaf men zich naar de grote zaal van de Haarlemse Kegel-Bond in de Tempeliersstraat (waar thans *Hans Meubel* de prijzen vermorzelt) en waar door ruim vierhonderd leden en genodigden er lustig op los werd gedanst. Toe-

gangsprijs f 0,20 (men behoefde alleen gemakkelijksheidsbelasting te betalen).

De volgende dag, zondag 22 juli 1945, was er iets heel origineels: een clubreis naar De Kaag per watertrein, bestaande uit een vrachtschuit met een aantal vrachten zandschepen er achter. De eerste boot, die overdekt was, had zelfs onze eigen piano aan boord. Voor zo'n tocht was dieselolie nodig, maar die was nog op de bon. Ook dit werd weer met succes georganiseerd. De leden en gasten, die voor f 2,- per persoon konden meevaren, vertrokken onder een stralende zon, doch reeds vóór Bennebroek begon het te regenen, waardoor de reizigers in de aanhangende boten ijlings naar de eerste boot werden gedreven, hetgeen zeer bevorderlijk bleek voor de intimiteit. Men keerde terug op de loods na een heerlijk week-end en vervuld van het voornemen om van de feestelijkheden in 1946 iets groots te maken.

Bij het uitwerken van de plannen voor 1946 moest men twee tegenslagen incasseren. Het uitgeven van een gedenkboek bleek niet haalbaar, hetgeen erg jammer was want er waren reeds een aantal bijzonder goede artikelen geschreven. Enkele daarvan zijn later in *De Loods* gepubliceerd.

Voorts bleek voor de op 6 en 7 juli te houden grote roeiwedstrijden onvoldoende belangstelling te bestaan, hetgeen werd veroorzaakt doordat een week voor en een week na deze data de lustrumwedstrijden van respectievelijk *Laga* en *Triton* waren geprogrammeerd. Ook dit was jammer want onze wedstrijden zouden plaats vinden op het Noorder Buitenspaarne (de oude Varsitybaan) waar zoveel ploegen tegelijk konden starten dat geen heats behoeften te worden verroeid en men dus alleen maar grootse finales te zien zou krijgen. In plaats daarvan werden nu op 6 en 7 juli, vóór ons clubgebouw, Nationale Jeugdwedstrijden georganiseerd. De Onderlinge Wedstrijden, die altijd begin juli werden gehouden, verhuisden naar 7 en 8 september en werden, om het ook eens modern te zeggen, extra opgeklept.

Het hoofdbestanddeel van de feestviering voltrok zich op zaterdag 4, zondag 5 en maandag 6 mei 1946, toen in de steeds goedgevulde Stadsschouwburg de re-

Feesten, recepties, borrels. Altijd is de clubzaal weer stampvol mensen

vue *Spaarne-Spetters* werd opgevoerd, een flitsende opeenvolging van sketches, balletten, zang en dans. Een gestileerde roei-instructie, met als achtergronddecor een levensechte afbeelding van ons clubgebouw, kwam er in voor. Ook ernstige momenten ontbraken niet, zoals de herdenking van de in het verzet omgekomen hoofdcoach Jaap Nienhuys.

In de revue kwamen tientallen leden op de planken, terwijl de muzikale begeleiding werd verzorgd door een eigen ensemble in tienmans bezetting, dat in de orkestbak zetelde. De tekst was van Peggy van Kerkhoven, de liedjes en muziek van Jan C. Hubert en R. Feenstra. De algehele leiding was in handen van onze eigen Wim Paauw. Allemaal klinkende namen. Het resultaat mocht er dan ook zijn. Dat bleek vooral ook tijdens de laatste (extra) voorstelling 'voor het publiek'. Deze bezoekers kwamen immers zonder clubchauvinisme en toch waren de open doekjes niet van de lucht. De toegangsprijs voor zo'n onvergetelijke avond: f 1,40 tot f 3,20 alle rechten inbegrepen.

Dan was er op zondag 6 mei, aanvang 23 uur, een groots bal in het Concertgebouw te Haarlem. De balleiding was in handen van de heren Martin, toen een begrip in Haarlem en omgeving. Er waren twee dansorkesten, de big-band van Piet van Dijk (in plaats van het Avro-dansorkest, dat op het laatste moment verhinderd was) en de Haarlemse combinatie *The Basinstreet Guys*. Hoewel de geëigende dranken toen nog zeer schaars (en dus niet in het Concertgebouw verkrijgbaar) waren, kon door eigen importactiviteiten der deelnemers, de avond toch in gepaste dronkenschap worden afgesloten.

Ook hier noemen we de 'historische kostprijs' van een toegangskaartje: f 1,50 + f 0,50 belasting. Tenslotte vermelden we dat de jubileumherdenking nog een vervolg had in 1947. Op 4 januari van dat jaar werd door ereleden en bestuur de lamp aangeboden, die onze clubzaal thans nog siert. In zijn toespraak schreef het erelid Robert Peereboom aan het geschenk, een scheepsstuur met daarop geplaatste lampen, een symbolische betekenis toe: het stuurrad kwam van het bestuur en dus kwam het licht van de ereleden!

Het 75-jarig jubileum in 1960

De viering kende drie hoofdpunten, te weten de wedstrijden op 2 en 3 juli, de receptie en feestmaaltijd op 9 juli, gevolgd door een roeitochtje speciaal voor de oud-leden op 10 juli en de feestavonden op 22 en 29 oktober.

Op 2 en 3 juli werden op de Bosbaan in samenwerking met de Delftse vereniging DDS, die eveneens haar 75-jarig jubileum vierde, grote roeiwedstrijden georganiseerd. Daar de Nederlandsche Roeibond onze vereniging had aangezocht tevens de wedstrijden voor de Nationale Jeugdkampioenschappen te organiseren, was voldoende deelname reeds bij voorbaat verzekerd.

De organisatie was werkelijk perfect. Het programma was van een geheel nieuwe opzet, dat model heeft gestaan bij latere wedstrijden. Er was een schitterend affiche verschenen dat, in verkleinde vorm, tevens de omslag van het programmaboekje sierde.

De receptie op de stralende middag van zaterdag 9 juli 1960 was van een allure, onze Koninklijke vereniging waardig. In de fraaiversierde en door de vele ontvangen bloemstukken tot een lustoord herschapen clubzaal kwamen talrijke officials, leden en oud-leden de vereniging geluk wensen. Voor velen betekende dit ook een weerzien van oude vrienden na vele jaren. De burgemeester van Heemstede, sinds kort onze ere-voorzitter, opende de rij van feestredenaars. Daarna deed het bestuur de verheugende mededeling dat de commissaris van de Koningin, de heer dr. M.J. Prinsen, zich bereid had verklaard beschermheer van *Het Spaarne* te worden.

Na het gebeuren in het clubgebouw volgde vóór de botenloods het aanbieden van het jubileumgeschenk der leden en oud-leden. De inzamelingscommissie had bijzonder goed gewerkt. Er was zo'n groot bedrag bijeengebracht dat men een gladde skif en een sterntje kon aanbieden, terwijl nog een bedrag overbleef, dat later voor de aanschaf van een dubbelvier werd besteed. Ook de buffetcommissie bood een sterntje aan. Door de komst van deze twee zeilboten kon onze vereniging het tweede deel van haar naam weer

wat meer waar maken. Tenslotte boden de bootslieden het fraaie naambord aan dat nog steeds boven de hoofdingang van ons clubgebouw prijkt.

's Avonds waren ruim honderd leden en genodigden verenigd aan een feestelijk diner, als van ouds in Brinkmann.

Na het ijs gebroken te hebben – door per ongeluk een wijnglas dit lot te laten ondergaan – richtte onze nieuwe beschermheer zich in een hartelijke toespraak tot de leden, van wie velen reeds voor de maaltijd met hem kennis gemaakt hadden. De volgende zondagmorgen was er een roeitochtje, speciaal voor oud-leden. Een prominente deelnemster getuigde: 'Het is met roeien net als met schaatsen en fietsen, zodra men weer in de boot zit is het als van ouds.'

Tijdens de feestavond in de Vleeshal werd in een historische omgeving een cabaret voorgeschoteld dat geheel eigen werk was. De liedjes en muziek en ook de teksten der sketches waren alle door eigen leden vervaardigd. Een suggestie, die reeds voor de revue

Spaarne-Spetters werd gedaan doch die toen niet haalbaar bleek, werd nu verwezenlijkt. Geen wonder dat het gebodene door de herkenbaarheid bijzonder bij de leden aansloeg. Na het cabaret gingen de voetjes van de vloer. Op 22 oktober, de avond voor de jeugd, speelde de vermaarde *Down Town Jazz Band*. Na afloop zei de leader spontaan: 'Wij spelen uiteraard op veel feesten, doch zelden hebben wij zo'n stemming meegemaakt als hier.' Op 29 oktober dansten de oudere leden op de meer bezadigde muziek van *The Gusonians*.

Na deze drie 'hoofdgerechten' besteden we, zeer in het kort, aandacht aan de kleinere evenementen.

Op 25 juni werd een romantische lampiontocht gemaakt door de Haarlemse singels, mede om aandacht te vestigen op de komende jubileumwedstrijden. De achttien haast tot zinkens toe gevulde boten waren zeer fraai en kunstzinnig versierd en verlicht. Op 18 juli, de eigenlijke jubileumdag, was het gebouw schitterend geillumineerd. In de loods was een tentoonstelling ingericht van foto's en andere zaken, die herinneringen opriepen aan een roemrijk verleden. In het eerste botenvak, dat toen de helft van het huidige besloeg omdat daarachter de werkplaats was, werden films en dia's uit de oude doos vertoond. De grote belangstelling maakte twee voorstellingen noodzakelijk. Helaas brandde daarbij de filmprojector door, gelukkig zonder verdere schade aan te richten.

De Onderlinge Wedstrijden van 1 en 2 oktober stonden natuurlijk ook in het teken van de jubileumviering.

Tenslotte memoreren wij nog een niet-officiële jubileumactiviteit van een vijftal roeiers, die op zaterdag 14 mei 1960 met de oude overnaadse vier *Tromp* het zeegat bij IJmuiden uit trokken. Kennelijk waren ze geïnspireerd door roemruchte voorgangers, die op 22 juli 1914 met de oude, doch toen slechts twee jaar oude *Ripperda* een dergelijke stunt hadden uitgehaald. De terugkomst van de boot op de loods was ditmaal minder heroïek dan destijds: de *Tromp* arriveerde op een vrachtauto! Boot en bemanning kwamen er zonder kleerscheuren van af.

KONINKLIJKE ROEI- EN ZEILVERENIGING

„HET SPAARNE”

OPGERICHT 18 JULI 1885

Jubileumcabaret

TER GELEGENHEID VAN HET
75-JARIG BESTAAN

★

UITVOERINGEN OP

22 EN 29 OKTOBER 1960
IN DE VLEESHAL TE HAARLEM

★

DE BESTUREN

Bestuur anno 1909: zit-
tend in het midden
voorzitter J. de Breuk
Lzn., links van hem
penningmeester jhr.
L.H. van Lennep en
rechts secretaris B.W.
de Kanter. Staande,
links A. Fokker

1885	C.H. Holst	B.J. Couvee	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1886	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1887	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1888	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1889	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1890	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1891	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1892	C.H. Holst	W.G.H. Jacobs	G.K.J.H. Claassen	W. Voorbeijtel Cannenburg
1893	M. Lugt	W.G.H. Jacobs	J.W. v.d. Spek	M. Lugt
1894	J.G. Schippers	J.W. v.d. Spek	J.Ch. Sobels	M. Lugt
1895	J.G. Schippers	M. Lugt	B. de Kanter	S. de Wilde
1896	B.J. Couvee	M. Vugt	B. de Kanter	S.H. Brongersma
1897	B.J. Couvee	S. de Wilde	B. de Kanter	S.H. Brongersma
1898	F.J. Nuijens	Ch.Th. de Vogel	D.J. v.d. Wilk	Mörser Bruins
1899	J.B. v. Gijen	Ch.Th. de Vogel	D.J. v.d. Wilk	W. Dyserinck
1900	W. Dyserinck	Ch.Th. de Vogel	D.J. v.d. Wilk	M.A. v. Hees
1901	W. Dyserinck	E. Brantjes	M. v. Hees	M.A. v. Hees
1902	W. Dyserinck	P.A. v.d. Laan	H.E. Everard	Smits
1903	W. Dyserinck	B. de Kanter	H.E. Everard	W. Brantjes
1904	W. Dyserinck	B. de Kanter	J. de Breuk	H.E. Everard
1905	W. Dyserinck	B. de Kanter	J. de Breuk	H.E. Everard
1906	J. de Breuk	B. de Kanter	L.H. v. Lennep	Cherix
1907	J. de Breuk	B. de Kanter	L.H. v. Lennep	Cherix
1908	J. de Breuk	B. de Kanter	L.H. v. Lennep	Cherix
1909	J. de Breuk	B. de Kanter	L.H. v. Lennep	T. Cremer
1910	J. de Breuk	R. Hattink	L.H. v. Lennep	H.A. v. Loghem
1911	J. de Breuk	L.J. Toulon v.d. Koog	H.A. v. Loghem	J. Dozy
1912	J. de Breuk	L.J. Toulon v.d. Koog	B.W. de Kanter	H. Menalda v. Schouwenburg
1913	J. de Breuk	P. v. Bork	B.W. de Kanter	J.G. Wackwitz
1914	J. de Breuk	P. v. Bork	C.J. Merens	J.G. Wackwitz
1915	J. de Breuk	H.W.F. Peltenburg	H.Th. Führop	J.G. Wackwitz
1916	J. de Breuk	H.W.F. Peltenburg	T. Hoogendoorn	J.G. Wackwitz
1917	J. de Breuk	C. Spoelder	T. Hoogendoorn	H. Karseboom
1918	J. de Breuk	C. Spoelder	P. Barbas	J.Th. Bölger
1919	C. Spoelder	H.M. Peltenburg	P. Barbas	J.Th. Bölger
1920	C. Spoelder	G. Fleumer	G.N. Cieremans	J.Th. Bölger
1921	M.J. Huizinga	G. Fleumer	G.N. Cieremans	J.Th. Bölger
1922	M.J. Huizinga	G. Fleumer	G.N. Cieremans	W. v. Baak
1923	F. Tollenaar	B. Bölger	H. Meijer	Mw. C. Kempe Valk
1924	E.A. Kreiken	B. Bölger	H. Meijer	Mw. M.H. Bakels
1925	E.A. Kreiken	Mw. L. v. Gelder	H. Meijer	J. Lamp
1926	E.A. Kreiken	F. Tollenaar	H. Meijer	Mw. L. v. Gelder
1927	E.A. Kreiken	F. Tollenaar	H. Meijer	Mw. L. v. Gelder
1928	R. Peereboom	W.K. Borgman	H. Meijer	Mw. L. v. Gelder
1929	R. Peereboom	W.K. Borgman	H. Meijer	Mw. E.B. Venema
1930	R. Peereboom	P.C. v. Niftrik	H. Meijer	Mw. H.H. Nilant
1931	G.N. Cieremans	Mw. F.W. Polderman	H. Meijer	P. Fuhri Snethlage
1932	G.N. Cieremans	Mw. F.W. Polderman	H. Meijer	P. Fuhri Snethlage
1933	G.N. Cieremans	Mw. F.W. Polderman	H. Meijer	P. Fuhri Snethlage
1934	A.D. Fokker	W. Jongejan	H. Meijer	P. Fuhri Snethlage
1935	A.D. Fokker	W. Jongejan	H. Meijer	P. Fuhri Snethlage
1936	A.D. Fokker	W.P. v.d. Berg	L. Molijn	P. Fuhri Snethlage
1937	A.D. Fokker	F. v. Blerkom	L. Molijn	A. Bogtman
1938	T. Volker	Mw. Huygens-Bruynzeel	L. Molijn	Mw. v. Mourik Broekman
1939	T. Volker	W.P. v.d. Berg	L. Molijn	Mw. v. Mourik Broekman
1940	T. Volker	W.P. v.d. Berg	L. Molijn	Mw. G. Sorgdrager
1941	F.M.G. Cochius	H.J. Beukman	L. Molijn	Mw. G. Sorgdrager
1942	H.J. Beukman	A.J. v. Braam Houckgeest	L. Molijn	Mw. G. Sorgdrager
1943	H.J. Beukman	A.J. v. Braam Houckgeest	L. Molijn	Mw. G. Sorgdrager
1944	H.J. Beukman	A.J. v. Braam Houckgeest	L. Molijn	Mw. G. Sorgdrager
1945	H.J. Beukman	Mw. G. Sorgdrager	J.H. Lottgering	B.E. v. Zanten
1946	H.J. Beukman	A.W.J. Starink	J.H. Lottgering	B.E. v. Zanten
1947	F. v. Blerkom	W.P. v.d. Berg	J.H. Lottgering	Mw. I. Hage
1948	B.E. v. Zanten	W.P. v.d. Berg	J.H. Lottgering	H. Glazenburg
1949	W.P. v.d. Berg	M.A. Molenaar	K. Wambach	Mw. A. Koster
1950	W.P. v.d. Berg	Mw. M.J. Dumont-de Zwart	K. Wambach	L.F. de Groot

W.G.H. Jacobs
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 B.J. Couvee
 R.A.C. Schut
 R.A.C. Schut
 B.J. Couvee
 P.A. v.d. Laan
 P.A. v.d. Laan
 Klinkhamer
 M.W. Vorstman
 Van Panhuys
 J.P.H. Reijers
 Hoogeweg
 P.A. v.d. Laan
 Gobius
 Gobius
 H. Francken
 H. Francken
 A. Fokker
 A. Fokker
 A. Fokker
 H. de Voogt
 B. Loos
 P.A.J. Losecaat Vermeer
 C. Reinhold
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 C.J. Merens
 E. Spiering
 Mw. N. v. Breemen
 Mw. A. Stap
 Mw. A. Stap
 Mw. J. v. Laar
 Mw. J. v. Laar
 Mw. J. v. Laar
 Mw. W. Brust
 Mw. W. Brust
 Mw. W. Brust
 Mw. W. Brust
 Mw. W.J. Theyssen
 Mw. F.W. Polderman
 Mw. F.W. Polderman
 Mw. T. Selle
 Mw. T. Selle
 Mw. B. Korringa
 Mw. E.M. v. Sante
 Mw. E.M. v. Sante
 Mw. E.M. v. Sante
 Mw. E.M. v. Sante
 Mw. T. Mulder
 Mw. T. Mulder
 C.J. Meijers
 C.J. Meijers
 Mw. W. Manen
 Mw. L. de Vries
 Mw. I. Molijn
 Mw. A.D. Stalling-de Kloet

J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 J.Th. Peltenburg
 W. Fige
 W. Fige
 Ch.F. v.d. Poll

H.E. Everard

P.W. Peereboom
 W. Textor
 H.Th. Führop
 La Bastide
 La Bastide
 P. Loonen
 Mw. A. Bouvy
 Mw. Veenhoven
 Mw. J.E.M. Wallin
 Mw. D. Veenhoven
 Mw. D. Veenhoven
 P. Dunlop
 Mw. M.C. Steenman
 R.H. de Jong
 H. Warnier
 H. Warnier
 T.Ph. Adrian
 T.Ph. Adrian
 T.Ph. Adrian
 W. de Graaf
 W. de Graaf
 R. de Zwart
 G.N. Cieremans
 C.J. Meijers
 C.J. Meijers
 C.J. Meijers
 W. v.d. Berg
 J. Lourijen
 H.M. de Bilt
 T. Volker
 F.M.G. Cochius
 F.M.G. Cochius
 F.M.G. Cochius
 K.G. d'Engelbronner
 R. Vergeer
 A.A. Bruch
 J. Stapensea
 J. Stapensea
 Mw. J. Loman

W.J. Enger
 P. Schuitemaker
 P. Schuitemaker
 H. v. Waveren
 H.Th. Führop
 V. Amstel
 E. Scheltema
 J. Hin
 H. Toe Water
 W. v. Baak
 H. Meijer
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.H. Kaars Sijpesteijn
 G.M. Bais
 G.M. Bais
 J.F. v. Erpers Royaards
 W.P. v.d. Berg
 W.P. v.d. Berg

J. Steenman
 M.P. v. Os
 F.M.G. Cochius
 Mw. T. Mulder
 Mw. T. Mulder
 Mw. J. Jonker
 Mw. J. Jonker
 Mw. R. Hage
 Mw. J. Jonker
 Mw. A.H. Visser-Wildschut
 Mw. A.H. Visser-Wildschut
 A.D.Th. Bruijning
 K.G. d'Engelbronner

W. Clausing
 W. Jongejan
 A.J.H. v. Dokkum
 H.C.L. v. Waveren
 H.C.L. v. Waveren
 H.C.L. v. Waveren
 H.C.L. v. Waveren
 P. Fuhri Snethlage
 P. Fuhri Snethlage
 P. Fuhri Snethlage
 Mw. G. Peereboom-Chambers
 Mw. G. Peereboom-Chambers
 Mw. G. Peereboom-Chambers
 Mw. G. Peereboom-Chambers

Mw. N. Huygens-Bruynzeel
 Mw. N. Huygens-Bruynzeel
 D. Westerveld
 P.C. v. Amelrooy
 C.J. Meijers
 C.J. Meijers

Mw. C. Vermeulen
 P.C. Fuhri Snethlage
 P.C. Fuhri Snethlage

H. Toe Water
 H. Toe Water
 H. Toe Water
 F. Tollenaar
 F. Tollenaar
 W.J. Duynstee
 W.J. Duynstee
 W.J. Duynstee
 W.J. Duynstee
 W.J. Duynstee

H. Swaving-Dijkstra
 H. Swaving-Dijkstra

K.G. d'Engelbronner
 K.G. d'Engelbronner
 K.G. d'Engelbronner
 K.G. d'Engelbronner
 E.J. Smit
 A.W.J. Starink

K.G. d'Engelbronner
 J. Stapensea
 Mw. P. Loeb

1951	M.J. v. Buren	R.L. Everard	J.H. Lottgering	W.P. v.d. Berg
1952	M.J. v. Buren	R.L. Everard	J.H. Lottgering	W.P. v.d. Berg
1953	M.J. v. Buren	W.P. v.d. Berg	J.H. Lottgering	R. Gitz
1954	M.J. v. Buren	W.P. v.d. Berg	J.H. Lottgering	W.S. Schmoutziguer
1955	N. Gitz	H.G. Six	W.P. v.d. Berg	W.S. Schmoutziguer
1956	A.M. Brandenburg	H.G. Six	W.P. v.d. Berg	Mw. A.H. Visser-Wildschut
1957	A.M. Brandenburg	Mw. A.H. Visser-Wildschut	W.P. v.d. Berg	Mw. C.S. Schuyt Best
1958	A.M. Brandenburg	Mw. A.H. Visser-Wildschut	W.P. v.d. Berg	Mw. C.S. Schuyt Best
1959	A.M. Brandenburg	Mw. A.H. Visser-Wildschut	W.P. v.d. Berg	H.W. v.d. Berg
1960	A.M. Brandenburg	Mw. A.H. Visser-Wildschut	W.P. v.d. Berg	H.W. v.d. Berg
1961	P.C. Fuhri Snethlage	Mw. C.J. de Bilt-Rezelman	W.P. v.d. Berg	N.A. Beets
1962	P.C. Fuhri Snethlage	Mw. C.J. de Bilt-Rezelman	W.P. v.d. Berg	N.A. Beets
1963	P.C. Fuhri Snethlage	Mw. C.J. de Bilt-Rezelman	W.P. v.d. Berg	N.A. Beets
1964	P.C. Fuhri Snethlage	Mw. A.H. Visser-Wildschut	W.P. v.d. Berg	Y.J. de Jongh
1965	P.C. Fuhri Snethlage	Mw. A.H. Visser-Wildschut	P.G. Mulder	J.C. Bakker
1966	J.A. Schepers	Mw. A.H. Visser-Wildschut	P.G. Mulder	J.C. Bakker
1967	J.A. Schepers	Mw. A.H. Visser-Wildschut	P.G. Mulder	J.C. Bakker
1968	J.A. Schepers	Mw. A.H. Visser-Wildschut	P.G. Mulder	L.C. Giebels
1969	J.A. Schepers	Mw. A. Stefels-Langeraar	O.K. Osinga	L.C. Giebels
1970	J.A. Schepers	Mw. A. Stefels-Langeraar	O.K. Osinga	L.C. Giebels
1971	S.W.F. Hendrikse	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	Mw. v.d. Pas-Kouwenaar
1972	S.W.F. Hendrikse	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	Mw. v.d. Pas-Kouwenaar
1973	S.W.F. Hendrikse	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	Mw. M. v. Oort-v.d. Berg
1974	E.M. v.d. Sande Lacoste	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	Mw. M. v. Oort-v.d. Berg
1975	E.M. v.d. Sande Lacoste	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	A.W.J. Schavemaker
1976	E.M. v.d. Sande Lacoste	Mw. J.M. Giebels-de Regt	O.K. Osinga	A.W.F. Schavemaker
1977	E.M. v.d. Sande Lacoste	L. Winter	F.J.M. Kompier	C.J. Kuyk
1978	E.M. v.d. Sande Lacoste	L. Winter	F.J.M. Kompier	C.J. Kuyk
1979	E.M. v.d. Sande Lacoste	Mw. H. v. Hoey Schilthouwer Pompe-Prillwitz	P.J.O. Kets	P.W. v.d. Beeke
1980	Mw. L. Schepers-André de la Porte	Mw. H. v. Hoey Schilthouwer Pompe-Prillwitz	P.J.O. Kets	P.W. v.d. Beeke
1981	R.Th. Louwaard	Mw. H. v. Hoey Schilthouwer Pompe-Prillwitz	P.J.O. Kets	J.L. Büller
1982	R.Th. Louwaard	Mw. H. v. Hoey Schilthouwer Pompe-Prillwitz	P.J.O. Kets	P. Schwarz
1983	R.Th. Louwaard	Mw. E.M. Kruiswijk	C.A.A.M. Kamp	P. Schwarz
1984	R.Th. Louwaard	J.H.A. Povel	C.A.A.M. Kamp	P.W. v.d. Beeke

Bevrijding

Op 5 mei 1945 is het leed geleden. Het is de dag van de bevrijding. Het gebouw staat er nog en de boten zijn er ook nog.

Wanneer de bevrijding daar is gaat de volgende dag de loods weer open. Er wordt direct weer geroeid. Men is enthousiast en vol idealen. Het wordt een zomer waarin er ook direct gevierde introducees zijn, onze bevrijders de Canadezen. Toch blijkt dat veel leden

Toerroeiërs maken verre tochten. Zo werd in 1984 een lange tocht op de Donau gemaakt

De allereerste schoolwedstrijden werden in 1944 gewonnen door de meisjes-HBS

niet zullen terugkeren. De oorlog heeft zijn tol gevraagd en het is niet voor niets dat een bronzen plaque in onze clubzaal is geplaatst ter nagedachtenis van onze leden die in de jaren 1940/45 hun leven hebben gegeven.

Op 11 augustus 1945 zijn de eerste Onderlinge Wedstrijden na de bevrijding. 'Nood-Onderlinge' worden ze genoemd, omdat ze niet op de vaste datum kunnen worden gehouden. Maar iedereen is blij met het evenement. Er is nog niet veel eten en drinken, maar de vlag kan weer wapperen en men is vrij. Het damesroeien wordt weer goed op poten gezet door de ervaren coach mevrouw Peereboom-Chambers. Zij zoekt voor haar top-stijlploegen naar dames die werkelijk foutloos kunnen roeien. En daarbij moeten ze er ook nog fatsoenlijk uitzien. Let u maar eens op de foto's met de omslagrokken en rode mutsjes. De komende jaren zou er bij het stijloroeien nog heel veel gewonnen worden.

Afscheid

In 1947 neemt voorzitter Beukman afscheid. Hij kan terugzien op de meest enerverende periode in de geschiedenis van onze vereniging. De vereniging is dankzij het goede financiële beleid zonder schulden en het ziet er allemaal niet slecht uit. Men kan met veel vertrouwen de toekomst tegemoet zien. Voor de bootslieden verandert er in die eerste na-oorlogse jaren nog niet zoveel. Zaterdag- en zondagdiensten blijven gehandhaafd. De lonen kunnen in contanten worden afgehaald bij de penningmeester op zaterdagmiddag om 13.00 uur. Jan Stapensea is in deze jaren de commissaris van materiaal. Geen gemakkelijk man. Hij neemt geen halve maatregelen. Boot buiten gebruik blijft boot buiten gebruik. De man weet wat hij wil.

Voor de bootslieden worden grote veranderingen ingevoerd tijdens het bewind van Stapensea. De zaterdag- en zondagdiensten worden afgeschaft en ook de zomeravonddiensten worden ingekrompen. Verontruste leden vragen zich af hoe dat nu wel verder

moet met het naar binnen en naar buiten brengen van de boten. Het is het begin van een nieuw tijdperk. Er volgt zelfs een eerste verbouwing. Een deel van het terras wordt bij de zaal getrokken en er ontstaat een mooie ruimte, de serre.

In juni 1946 verschijnt voor het eerst ons eigen orgaan, *De Loods*. Het is het werk van Martien van Buren die de komende jaren veel voor de vereniging zal doen. In dit eerste na-oorlogse jaar is de wedstrijd-afdeling maar heel klein. Er is een lichte vier met P.C. Fuhri Snethlage. Ze weren zich danig. P.G. Mulder is de skiffeur. Hij kan er wat van. P.G. presteert het om zo ver voor te liggen dat hij rustig kan laten lopen om zijn tegenstander weer bij te laten komen. In de twee-met-stuurman ploegen zich manmoedig Hein Stockmann en Jan Duynstee voort. De oude

Couvee ligt wat diep in het water voor ze. Ze winnen niet zoveel. Maar met hun enthousiasme worden anderen erbij getrokken en ook enthousiast gemaakt en het gaat steeds beter. Bij de jeugdafdeling is Nol Bruch zeer actief. Eindelijk bezit de vereniging de winnende jeugd-vieren en dat is al heel wat, want in dit veld is nog nooit iets gemaakt.

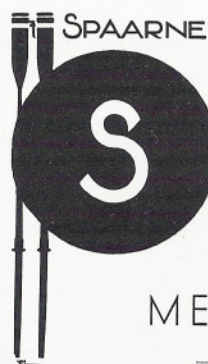
In dit jaar wordt er ook voor de jeugd een meer dan geslaagd zomerkamp gehouden; Georg Manger zit bovenop het dak van het kamphuis in Loosdrecht en ontwikkelt reeds daar zijn stemvermogen, waar velen hem nu nog aan herkennen.

Op 15 september 1946 worden er Nationale Roei-wedstrijden voor veteranen georganiseerd met als wedstrijd-leider Nol Bruch. Het wordt een daverend succes voor *Het Spaarne*, want alle nummers worden gewonnen.

5

Optimistisch

Het volgende jaar, 1947, organiseert Bruch een grote expeditie naar Engeland. Per slot van rekening wordt Engeland, het land van de bevrijders zoals men dat in die jaren zag, ook het Mekka van de roeisport genoemd en daar moet dus nodig een sterke afvaardiging van onze vereniging heen. De ook door Bruch behouden Fairbairn-theorie moet daar eens in praktijk worden gebracht. Een vier en een acht gaan naar Engeland. De acht met S.W.F. Hendrikse op slag wint vele malen. Beladen met grote zilveren bekers keren ze weer terug. De vier met H. Cransberg op slag is wat minder fortuinlijk maar die hebben op de wedstrijden zoveel heats te roeien voordat ze in de finales komen dat het bereiken ervan al een hele prestatie is. Men zit nu in de lift. De dames weren zich geducht. In dat jaar zijn er weer grote Onderlinge Wedstrijden, die klinken als een klok. Na afloop van de Onderlinge is er een avondfeest in de Kennemer Golfclub. De toegang tot het feest bedraagt f 1,50. Het moet geweldig geweest zijn. Het fraaie Kennemer Golf-tapijt ligt na afloop buiten in het duin. We komen er dus niet meer terug.

1885
1945

MENU

Potage fantaisie 1885

Pommes de terres en boulettes 1945

Légumes variées

Viande surprise

Blanc manger à la fête jubilaire

Café au lait.

5

Er komt weer nieuw materiaal. Van *Dudok van Heel* wordt de enige boot, die de oorlog heeft overleefd, gekocht. Het is een overnaadse vier. De cadetten zullen nooit meer gaan roeien en zoeken een goed onderkomen voor hun vier. Na meer dan vijftientig jaar trouwe dienst bij ons, keert de overnaadse vier echter weer terug naar de nu gelukkig weer bloeiende cadettenroeivereniging.

Bij Hes worden twee overnaadse tweeën besteld. Hieraan is grote behoefte. Trouwens, het merendeel van de leden komt niet verder dan de G II proef, goed voor overnaadse boten. Het gladde materiaal blijft uitsluitend voor een handjevol wedstrijdroeisters en roeiers. Willem van Zonneveld levert de vereniging een aantal nieuwe boordriemen. Prijs per stuk f 25,-. Hij maakt er één extra. Die kan echter niet worden overgenomen omdat er nog geen gelden voor zijn. Na dertig jaar wordt alsnog de koop gesloten en 'aangeboden door een groep leden' siert de riem nu de clubzaal.

In 1948 zijn er 694 leden.

Voor het eerst wordt er nu een jeugdvertegenwoordiging samengesteld. De jeugdafdeling blijft groeien. De heren Aad Rühl en Willem de Vries organiseren voor de eerste maal Schoolwedstrijden, maar alleen nog voor *Spaarne*-leden.

Pittig tempo

Het volgend jaar zullen ook niet-*Spaarne*-leden kunnen deelnemen en zal het evenement uitgroeien tot de grote unieke wedstrijd, waaraan honderden scholieren uit Kennemerland kunnen gaan deelnemen. Vooral de dames weren zich geducht. In de skif van L. van der Sande Lacoste. Er is een goede vier met A. van der Möhlen, G. Geerling, L. Berman, L. Tjebbes en H. Lobel. Een nog betere vier met A. Cransberg, L. Berentsen, A. van Gastel, H. Lobel en V.d. Kaay en op de Koninklijke is er een oude vier met H. Posthumus, C. van der Kaay, E. Fuhri Snethlage, N. Barendregt en E. van der Laaken. We lezen maar even in het *Haarlemsch Dagblad*: 'Het roeien van de jonge

en oude ploegen stijlroeien was zeer goed, beide slaggen gaven een pittig tempo aan, dat door de teams goed werd opgevangen. Hoewel beide ploegen op overtuigende wijze wonnen zullen zij zeker alle krachten moeten blijven inspannen willen zij hun rivalen onder andere *De Hunze* en *Tromp* de baas blijven'. Hulde aan Gertie Peereboom.

Het jaar 1949 vertoont een dalende lijn. Het ledental zakt weer. Er zijn er nu 542. In maart wordt geprobeerd op een buitengewone ledenvergadering goedkeuring te verkrijgen voor het aangaan van een lening voor de verbouwing van de clubzaal. Het wordt een bijzonder verhitte vergadering. De zaal zit propvol, want iedereen voelt zich hierbij betrokken. Er zijn tegenstanders, natuurlijk, want men wil er een sociëteitsruimte van maken. Het wordt een avond waarbij veel wordt gezegd en zo'n vergadering maak je niet vaak mee. De tegenstanders winnen het ditmaal. Er komt geen goedkeuring, de verbouwing van de clubzaal gaat niet door. Het roeien heeft nog steeds prioriteit.

Het materiaal wordt nu ook belangrijk duurder. De

kosten van een acht zijn f 3.200,—, een overnaadse vier f 2.400,—, een skif f 1.000,— en riemen f 40,— tot f 50,— per stuk. Er komt nog 14% weeldebelasting bij, want roeien is weelde. Men rilt van de hoge prijzen. Veel materiaal kan met deze hoge prijzen niet meer worden gekocht. In de werkplaats lakken Bakker en af en toe Verlaan met veel vakkennis de boten. Alles glimt tot en met. *Het Spaarne* is er om bekend. De vereniging van de glimmende vloot. Willem blijft van tijd tot tijd een tub of een werrie bouwen en voorziet in het groot onderhoud.

Bij de Nationale Kampioenschappen gaat er wat geweldigs gebeuren: Ine Molijn, Fienke Tjebbes, Riek Beekes en Hannie Minnema met Gerda Geerling als stuurvrouw worden Nationaal Kampioen. De coach is Duynstee. Men is bijzonder tevreden. Eindelijk zijn onze dames er helemaal bij. Duynstee heeft dan ook een bijzonder sterke vier onder zijn hoede. De dames zullen nog een aantal jaren van zich doen spreken. Voor buitenlandse wedstrijden moeten de dames nog een jaar wachten.

Aanvaring!

In de mooie nazomer vindt er een grote aanvaring plaats. De acht *Het Spaarne* en de overnaadse dubbel-twee *Zwaan* komen elkaar tegen. De boeg van de dubbel vindt zichzelf plotseling naast de vier van de acht. Het wordt zwemmen voor alle opvarenden. *Het Spaarne* moet naar Hes voor de reparatie en ziet er werkelijk verschrikkelijk uit. De stevige, eveneens door Hes gebouwde dubbeltwee heeft één verbogen rigger. Een feest dat op dezelfde avond zou worden gehouden wordt afgelast. Men is treurig want niets en niemand is verzekerd. Eerst moet de schade geregeld worden. Dat wordt f 50,— per man, meer kan je niet vragen. De rest hoopt men bij elkaar te krijgen met het houden van een bazar, toneel en nog wat activiteiten. De heer Wigman verzamelt de schademakers om zich heen en gaat de elektriciteitsleidingen in het gebouw vernieuwen. Daar moet nodig wat aan gedaan worden want hier en daar hangen blanke draden en er is nog wel eens kortsluiting. De bouwers hebben bij de bouw kennelijk niet al te veel geld besteed

5

Een stralend gezicht van coach Duynstee, nadat zijn ploeg met Ine Molijn, Fienke Tjebbes, Riek Beekes, Hannie Minnema en stuurvrouw Gerda Geerling, in 1949 het Nationaal Kampioenschap heeft behaald

aan de elektrische installatie. In ieder geval resulteert de grote aanvaring in het feit dat er nu met voortvarendheid en met behulp van zelfwerkzaamheid van een aantal leden in korte tijd veel werk wordt verzet. De lampjes kunnen hierna weer veilig branden.

Koninklijk

Op 18 juli 1950 is het dan zover. Op deze dag, ter gelegenheid van het 65-jarig jubileum, ontvangt onze vereniging het predikaat Koninklijk.

Eén van de beweegredenen is de uitzonderlijke houding gedurende de Tweede Wereldoorlog. Het wordt een schitterend feest met een glunderende voorzitter Willem van den Berg. Daar zijn ze dan allemaal: erevoorzitter Willem Dyserinck, de burgemeester van Heemstede, de legendarische Ridder van Rappard, trouwe vriend van de vereniging en al die andere leden en gewone leden. Dyserinck voert het woord. Hij houdt weer een van zijn kernachtige toespraken.

Onze erevoorzitter biedt een prachtige oorkonde aan waarin hij alle leden oproept het predikaat waard te zijn. De oorkonde zal lang onze clubzaal sieren.

Men heft het glas hoog op het welzijn van de vereniging. De bootslieden krijgen nieuwe petten met het mooie verenigingswapen met kroon. Deze heren vinden het ook nog een beetje onwennig maar iedereen vindt het toch schitterend.

18 juli 1950. Voor de heer Van Rappard, burgemeester van Heemstede en beschermheer van Het Spaarne, voorzitter W.P. van den Berg en de heer Geluk, wethouder van onderwijszaken (v.l.n.r.), een feestelijk moment: Het Spaarne wordt Koninklijk

De honderd vol

Voor de thans Koninklijke vereniging volgt hierna een lange periode van consolidatie, algemeen herstel en gestadige opbouw waarbij door verschillende besturen veel aandacht en tijd wordt besteed aan vele en velerlei zaken, zoals:

De vloot

Het Spaarne gaat, als één der eerste verenigingen, er toe over kunststof boten aan te schaffen voor algemeen gebruik, waaronder de zeer succesvolle Eton boten uit Engeland waarvan, dank zij *Het Spaarne*, ook vele andere verenigingen in Nederland nog steeds veel plezier beleven.

Aan de hand van enquêtes en daaruit voortvloeiende botenplannen wordt de samenstelling van de vloot

gewijzigd, aangevuld en in het algemeen aangepast aan de bestaande behoefte. Onder de bezielende leiding van Max Cornaz worden in 1968 door enkele leden van *Het Spaarne* zelfs drie ongestuurde gladde tweeën gebouwd en aan *Het Spaarne* overhandigd. Ook de namen van onze boten worden in vele gevallen gemoderniseerd. Zo worden onder andere de *Kris*, *Kras* en *Kruimeltje*, de *Dubbel Bubbel*, het *Paspartoetje*, de *Hydra*, *Libra* en de *Virgo*, de *Mirage*, de *Dionysos*, de *Ascanius*, maar óók een spiksplinternieuwe acht, *Spaarne II*, aan de vloot toegevoegd.

Voor het transport krijgen we de beschikking over maar liefst twee botenwagens, waarvan een aan de vereniging wordt geschonken en de ander, de werriewagen, door enkele leden van *Het Spaarne* zelf in elkaar wordt gelast.

Het gebouw en wat daar zoal bij hoort

In 1960 wordt de toren op het gebouw op last van de brandweer verwijderd en ondergaan het buffet, de kledkamers en de werkplaats een drastische en hoog nodige renovatie. Ook wordt, deels door zelfwerkzaamheid, het achterstallige schilderwerk, zowel binnen als buiten, ter hand genomen. In 1984 wordt, mede dank zij de financiële steun van de gemeente Heemstede, een nieuw vlot aangeschaft waarmee een jaren lang gekoesterde wens in vervulling gaat en waarmee tevens een einde komt aan de noeste en vaak ingenieuze arbeid van bootzman Wisse om van het oude vlot 'nog iets te maken'.

Bootsman Purmer gaat in 1973 met pensioen en... ja, toen kwam Wisse, over wie wij een hoofdstuk apart kunnen schrijven maar dat hier niet doen omdat u elders in dit boek meer over hem zult aantreffen. Onze goede botenbouwer, Willem van Zonneveld, gaat in 1980, na een diensttijd van 48 jaar, van zijn welverdiende rust genieten. Nou ja, rust... geen boten meer bouwen of repareren en geen puntjes meer pakken voor vooral de dames en dus geen werkzaamheden meer verrichten voor *Het Spaarne*. In hetzelfde jaar 1980 wordt Chris Bouman in dienst genomen en ook over hem kunt u elders meer lezen.

Tot slot

De Statuten en het Huishoudelijk Reglement worden geheel herzien en aangepast aan het nieuwe Burgerlijk Wetboek. De Kiescommissie wordt opgeheven en daarmee de ballotage afgeschaft. Er komt een door de Algemene Ledenvergadering goedgekeurd Beleidsplan, een biljarttafel in de Geus, een andere *Heen en Weer*, een nieuwe en grotere aanlegsteiger voor jachten en motorboten, er komen nieuwe leden, jonge en wat minder jonge, steeds meer prijzen worden gewonnen, en vele kampioenschappen, waaronder zelfs een wereldkampioenschap, worden behaald... en zo kan, in 1985, met voldoening worden teruggekeken op 100 jaren, waarin onze vereniging uitgroeide tot Nederlands grootste roeivereniging; een bloeiende vereniging, waar die unieke en ongreepbare *Spaarne*-mentaliteit van weleer steeds behouden is gebleven.

5

Een volle tribune op de Bosbaan tijdens de roeiwedstrijden. Voor velen een vertrouwd beeld

BLIKKENLIJST

Jaar	Boortype	Kampioenen	Nederlands	Europees	Wereld
1927	Heren 1x	Th. Tromp	Ned. kampioen	brons	
1928	Heren 4+	Tj. de Vries	Ned. kampioen		
		J. Helms			
		W. Gimpel			
		G. Terwogt			
	Heren 2x	H. Cox	Ned. kampioen	deelnemer ¹	
		P. Timmermans			
1930	Heren 2x	H. Cox	Ned. kampioen	brons	
		C. Pieterse			
1931	Heren 1x	P. Timmermans	Ned. kampioen		
1932	Heren 2x	H. Cox	Ned. kampioen		
		J. Thijm			
1933	Heren 1x	Tj. de Vries	Ned. kampioen	deelnemer	
1935	Heren 2+	R. Spanjaard	Ned. kampioen		
		K. d'Engelbronner			
		(stm) A. Bruynning			
1949	Dames 4+	I. Molijn	Ned. kampioen		
		F. Tjebbes			
		R. Beekes			
		H. Minnema			
		(stv) G. Geerling			
1950	Dames 4+	I. Molijn	Ned. kampioen		
		F. Tjebbes			
		R. Beekes			
		H. Minnema			
		(stv) G. Geerling			
1951	Dames 8+	M. Kouwenaar	Ned. kampioen		
		F. Tjebbes			
		L. Jansen			
		J. Vermeulen			
		R. Beekes			
		J. Loman			
		J. Moltzer			
		H. Minnema			
		(stv) L. Leffelaar			
1952	Heren 2x	C. Wilbrenninck	Ned. kampioen		
		(Triton-combinatie)			
	Heren 2+	F. van der Liet	Ned. kampioen		
		A. Blom			
		(stm) F. Heil			
1953	Heren 2x	C. Wilbrenninck	Ned. kampioen		
		(Willem III-comb.)			
	Heren 2-	R. Gitz	Ned. kampioen	deelnemer	
		A. Blom			
1954	Heren 2-	R. Gitz	Ned. kampioen	deelnemer	
		A. Blom			
	Dames 8+	J. Stefels	Ned. kampioen	brons ²	
		J. Loman			
		W. Domhoff			
		G. van den Feltz			
		J. Moltzer			
		M. Schepers			
		H. Kouwenaar			
		H. Minnema			
		(stv) N. Molenaar			
1955	Heren 2-	R. Gitz	Ned. kampioen	deelnemer	
		A. Blom			
1956	Heren 2-	W. van Huystee	Ned. kampioen		
		H. Britzel			
1957	Heren 2-	W. van Huystee	Ned. kampioen	5e	
		H. Britzel			

Jaar	BoTOTYPE	Kampioenen	Nederlands	Europees	Wereld
1967	Jongens 2-	Enno Osinga Peter van Waveren	Ned. kampioen		4e ³
	Jongens 2+	Enno Osinga Peter van Waveren (stm) Frank de Rotte	Ned. kampioen		
1968	Jongens 2-	Enno Osinga Frank Oudt	Ned. kampioen		
	Jongens 2+	Coen Kooper Bram Verburg (stm) Frank de Rotte	Ned. kampioen		brons
	Jongens 4-	Frank Oudt Jaap Fluyt Jon Zwarthoed Enno Osinga	Ned. kampioen		9e
	Jongens 8+	Guus de Rotte Theo Voss Frans Berkhout Rob Lourijsen Coen Kooper Bram Verburg Jon Zwarthoed Enno Osinga (stm) Frank de Rotte	Ned. kampioen		
1969	Jongens 2-	Jaap van Ekelenburg Frank Oudt	Ned. kampioen		deelnemer
	Jongens 4-	Rob Lourijsen Jon Zwarthoed Beat Cornaz	Ned. kampioen		deelnemer
	Jongens 8+	Marius van der Pas Hans Smits Jon Zwarthoed Rob Lourijsen Jaap Fluyt Karel Sant Bram Verburg Beat Cornaz Marius van der Pas (stm) Frank de Rotte	Ned. kampioen		
1970	Jongens 8+	Frans van der Aardweg Beat Cornaz Karel Sant Mark van Huystee Rob van der Vliet Jan Vegter Marius van der Pas Pim Huizing (stm) Marc Povel	Ned. kampioen		
1971	Jongens 4+	Loet Post Olivier van Oort Frans van Wulften Buddy Bienfait (stm) Marc Povel	Ned. kampioen		5e
1972	Jongens 2-	Loet Post Hein Schwagerman	Ned. kampioen		
	Jongens 2+	Loet Post Hein Schwagerman (stm) Marc Povel	Ned. kampioen		goud
	Jongens 4-	Dennis Dooren Alex Vermeulen Hans Pols Pim Ankum	Ned. kampioen		deelnemer
1973	Jongens 2-	Rob Kooper Pieter van der Beeke	Ned. kampioen		7e
	Meisjes 4+	Ingrid Vierbergen Evelien Schouten Josephine Smits Eefje den Belder (stv) Pauline van der Pas	Ned. kampioen		

Jaar	Bootype	Kampioenen	Nederlands	Europees	Wereld
	Meisjes 2-	Joke Dierdorp	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Esther Kruiswijk Josée Warnaar Nelleke Takens Sylvia Ham Anita Perre (stv) Nicoline van der Pas	Ned. kampioen		
1974	Jongens 2-	Rob Kooper Pieter van der Beeke	Ned. kampioen		brons
1975	Lichte 4- Heren	Gé Schous Hans Povel Kees-Jan Kuyk Peter van Lith	Ned. kampioen		5e
	Jongens 4-	Rein Holleboom Jos Büller Francis Tillmans Erik Haverkate	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Jacqueline Stefels Pauline van der Pas (Hoop/Hunze-combinatie)	Ned. kampioen		
1976	Lichte 4- Heren	Gé Schous Hans Povel Erik Haverkate Kees-Jan Kuyk	Ned. kampioen		5e
	Jongens 4x-	Jos Büller (nuc/bdscombinatie)	Ned. kampioen		6e
	Jongens 8+	Jos Büller (Jason/Beatrix-comb.)	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Jacqueline Stefels Pauline van der Pas (Hoop/Hunze-combinatie)	Ned. kampioen		
1977	Lichte 2- Heren	Gé Schous Hans Povel	Ned. kampioen		
	Lichte 4- Heren	Gé Schous Hans Povel (Skadi-combinatie)	Ned. kampioen		brons
	Dames 8+	Esther Kruiswijk (Nereus/Njord/Hoop-combinatie)	Ned. kampioen		
	Meisjes 2x	Jacqueline Stefels (Hoop-combinatie)	Ned. kampioen		
	Meisjes 1x	Jacqueline Stefels	Ned. kampioen		
	Meisjes 8+	Anneloes van der Zee Sharona Ceha Catalien Neelissen Heleen Büller (Willem m-combinatie)	Ned. kampioen		
1978	Lichte 8+ Heren	Hans Povel (Euros/Skadi/Thèta/nuc/ Corn. Tromp-combinatie)			zilver
	Jongens 8+	André de Jong (Willem m/Die Leythe/ Corn. Tromp/Rijnland/ Hoop/Jason-combinatie)	Ned. kampioen		
	Meisjes 2-	Anneloes van der Zee Sharona Ceha	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Anneloes van der Zee Sharona Ceha Catalien Neelissen Heleen Büller (stv) Mariëtte Went	Ned. kampioen		7e ⁵
	Meisjes 8+	Anneloes van der Zee Sharona Ceha Heleen Büller Catalien Neelissen Lydie Ockeloen	Ned. kampioen		

Jaar	Bootype	Kampioenen	Nederlands	Europees	Wereld
Willemijn van Bruggen (stv) Mariëtte Went (Hoop/Rijnland-comb.)					
1979	Lichte 4+	Hans Povel (Ric/Euros/Laak-combinatie)	Ned. kampioen		
	Heren	Hans Povel (Ric/Euros/Skadi/Thëta/ Willem III/Laak-comb.)	Ned. kampioen		brons
	Lichte 8+				
	Heren				
	Jongens 4+	André Kühn André de Jong Tom van der Beeke Steven Wilbrenninck (stm) Herman Vos	Ned. kampioen		
	Jongens 2-	André Kühn André de Jong			9e
	Meisjes 4+	Anneloes van der Zee Catalien Neelissen Lynda Cornet (Where/Hoop-combinatie)			4e
	Meisjes 1x	Annemarie Vos			12e
	Meisjes 4x	Sharona Ceha Catalien Neelissen Annemarie Vos Willemijn van Bruggen (stv) Mariëtte Went	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Sharona Ceha (stv) Mariëtte Went (Hunze/Rijnland-combinatie)			brons
	Meisjes 8+	Sharona Ceha Catalien Neelissen Annemarie Vos Willemijn van Bruggen Anneloes van der Zee Lynda Cornet (stv) Mariëtte Went (Hunze-combinatie)	Ned. kampioen		
1980	Lichte 4-	Hans Povel (Ric/Euros/Skadi-combinatie)			6e
	Heren				
	Meisjes 4+	Lynda Cornet Annemarie Vos (Rijnland-combinatie)			5e
	Meisjes 2x	Lynda Cornet Annemarie Vos	Ned. kampioen		
	Meisjes 2-	Lynda Cornet Annemarie Vos	Ned. kampioen		
	Meisjes 8+	Annemarie Vos Lynda Cornet Mariëtte Haverkate Beatrijs Wijnberg (stv) Mariëtte Went	Ned. kampioen		
	Dames 2x	Sharona Ceha (Hunze-combinatie)	Ned. kampioen		
	Dames 8+	Catalien Neelissen Anneloes van der Zee Lynda Cornet Harriet van Ettekoven (Orca/Ric-combinatie)	Ned. kampioen		
1981	Jongens 8+	Sven Schwarz (Amstel/Corn. Tromp/ nds-combinatie)	Ned. kampioen		
	Meisjes 2x	Stephanie Ceha (Ric-combinatie)			9e
	Meisjes 4x	Stephanie Ceha Susan de Haan (stv) Suzanne Jansen (Hunze/Viking-comb.)			brons

Jaar	Bootype	Kampioenen	Nederlands	Europees	Wereld
1983	Lichte 4x- Heren Jongens 4+	Roel Barnhoorn (<i>Viking/Dortsche</i> -combinatie) Geert van der Klis Willem van Vugt (<i>Die Leythe</i> -combinatie)	Ned. kampioen		10e
	Meisjes 4x	Anita Meiland (<i>Laak/Rijnland</i> -combinatie)	Ned. kampioen		7e
1984	Lichte 8+ Heren	Roel Barnhoorn Sven Schwarz (<i>Asopos/Laga/Willem III/</i> <i>Orca/kic/Okeanos</i> - combinatie)	Ned. kampioen		9e
	Jongens 4+	Jeroen Kroezen Ralph Schwarz Herman Vos Ludwijn Jaeger (stm) Paul Schim van der Loeff	Ned. kampioen		
	Jongens 2-	Jeroen Kroezen Ralph Schwarz	Ned. kampioen		
	Jongens 8+	Jeroen Kroezen Ralph Schwarz Herman Vos Ludwijn Jaeger Michael Snitker Hidde Proost Enno Smit Hans van der Klis (stm) Paul Schim van der Loeff	Ned. kampioen		
	Jongens 8+	Jeroen Kroezen Ralph Schwarz Herman Vos Ludwijn Jaeger (stm) Paul Schim van der Loeff (<i>Willem III/kic/Dortsche/</i> <i>Corn. Tromp</i> -combinatie)			7e
	Meisjes 1x	Anita Meiland	Ned. kampioen		
	Meisjes 4x	Anita Meiland Sandra Luyken Katrien Snoep (stv) Benedicte Lochtenberg (<i>Hunze</i> -combinatie)	Ned. kampioen		
	Meisjes 2x	Anita Meiland (<i>Zwolse</i> -combinatie)			4e

1. deelname aan de Olympische Spelen in Amsterdam
2. 1954: de eerste Europese Kampioenschappen voor dames
3. 1967: de eerste WK voor jongens junioren
4. de eerste WK voor lichte heren was in 1974
5. 1978: de eerste WK voor meisjes junioren

In 1980 ging de gehele
Spaarne-vloot te water

Naam	NK	EK of WK				Punten totaal	Naam	NK	EK of WK				Punten totaal
		1 pnt.	6 pnt.	4 pnt	3 pnt				1 pnt.	6 pnt.	4 pnt	3 pnt	
			goud	zilver	brons					goud	zilver	brons	
1 Hans Povel	6			1	2	16	Eefje den Belder	1					1
2 Sharon Ceha	7				1	10	Tom van der Beeke	1					1
3 Loet Post	3	1				9	Frans Berkhout	1					1
4 Hein Schwagerman	2	1				8	Buddy Bienfait	1					1
5/6 H. Minnema	4				1	7	Joke Dierdorp	1					1
Gé Schous	4				1	7	Dennis Dooren	1					1
7/8 H. Cox	3				1	6	Jaap van Ekelenburg	1					1
Bram Verburg	3				1	6	K. d'Engelbronner	1					1
9/10 Catalien Neelissen	6					6	Harriet van Ettekoven	1					1
Anneloes van der Zee	6					6	W. Gimpel	1					1
11/15 Pieter van der Beeke	2				1	5	Sylvia Ham	1					1
Coen Kooper	2				1	5	Marriëtte Haverkate	1					1
Rob Kooper	2				1	5	J. Helms	1					1
J. Loman	2				1	5	Rein Holleboom	1					1
J. Moltzer	2				1	5	Pim Huizing	1					1
16/18 Lynda Cornet	5					5	Marc van Huystee	1					1
Enno Osinga	5					5	W. van Huystee	1					1
Annemarie Vos	5					5	L. Jansen	1					1
19/25 W. Domhoff	1				1	4	Hans van der Klis	1					1
G. van den Feltz	1				1	4	M. Kouwenaar	1					1
H. Kouwenaar	1				1	4	André Kühn	1					1
C. Pieterse	1				1	4	F. van der Liet	1					1
M. Schepers	1				1	4	Peter van Lith	1					1
J. Stefels	1				1	4	Sandra Luyken	1					1
Th. Tromp	1				1	4	Lydie Ockeloen	1					1
26/28 A. Blom	4					4	Olivier van Oort	1					1
Jacqueline Stefels	4					4	Anita Perre	1					1
Jon Zwarthoed	4					4	Hans Pols	1					1
29/30 Stephanie Ceha					1	3	Hidde Proost	1					1
Susan de Haan					1	3	Guus de Rotte	1					1
31/43 Willemijn van Bruggen	3					3	Eveline Schouten	1					1
R. Beekes	3					3	Enno Smit	1					1
Heleen Büller	3					3	Hans Smits	1					1
Jos Büller	3					3	Josephine Smits	1					1
Beat Cornaz	3					3	Michael Snitker	1					1
R. Gitz	3					3	Katrien Snoep	1					1
Jeroen Kroezen	3					3	R. Spanjaard	1					1
Rob Lourijzen	3					3	Nelleke Takens	1					1
Anita Meiland	3					3	G. Terwogt	1					1
Frank Oudt	3					3	J. Thijm	1					1
Marius van der Pas	3					3	Francis Tilmans	1					1
Ralph Schwarz	3					3	Jan Vegter	1					1
F. Tjebbes	3					3	Alex Vermeulen	1					1
44/59 Roel Barnhoorn	2					2	J. Vermeulen	1					1
Jaap Fluyt	2					2	Ingrid Vierbergen	1					1
Erik Haverkate	2					2	Rob van der Vliet	1					1
Ludwijn Jaeger	2					2	Theo Voss	1					1
André de Jong	2					2	Josée Warnaar	1					1
Esther Kruiswijk	2					2	Steven Wilbrenninck	1					1
Kees-Jan Kuyk	2					2	Frans van Wulfen	1					1
I. Molijn	2					2	Beatrijs Wijnberg	1					1
Pauline van der Pas	2					2							
Karel Sant	2					2							
Sven Schwarz	2					2							
P. Timmermans	2					2							
Herman Vos	2					2							
Tj. de Vries	2					2							
Peter van Waveren	2					2							
C. Wilbrenninck	2					2							
60/113 Frans van der Aardweg	1					1							
Pim Ankum	1					1							
H. Britzel	1					1							

Naam stuurlieden	EK of WK				Punten totaal
	1 pnt.	6 pnt.	4 pnt	3 pnt	
		goud	zilver	brons	
1 Marc Povel	3	1			9
2 Marriëtte Went	5			1	8
3 Frank de Rotte	4			1	7
4 N. Molenaar	1			1	4
5 Suzanne Jansen				1	3
6/7 G. Geerling	2				2
Paul Schim van der Loeff	2				2

Naam stuurlieden	EK of WK				Punten totaal
	1 pnt.	6 pnt.	4 pnt	3 pnt	
		goud	zilver	brons	
8/14 A. Bruyning	1				1
F. Heil	1				1
L. Leffelaar	1				1
Benedicte Lochtenberg	1				1
Nicoline van der Pas	1				1
Pauline van der Pas	1				1
Herman Vos	1				1

Blikken... en bekens, ge-
wonnen in 1952 door de
Spaarne-jeugd-acht in
Stains, Maidenhead en
Henley

Eindredactie: Hans Eysink Smeets, Norbert
Lourijsen, Hans Povel en Eric van der Sande Lacoste

Met medewerking van: Pieter van der Beeke, W.P.
van den Berg, Cees van den Bergh, Joke Boltjes, Wiet
Brandenburg, Martien van Buren, Max Cornaz, Karel
d'Engelbronner, Hans Fokke, Annemiek Giebels,
Miep Groot, Frans de Groot sr., A. Hazevoet, Greet
Knuyt, Esther Kruiswijk, Georg Manger, Mieke van
Oort, Lenie Schepers, Menno Velthuys, Hella Visser
en Carel Wilbrenninck

Foto's: Herbert André de la Porte, Eric d'Arnaud,
Claudio Cornaz, Willem Dyserinck, Leo de Keizer,
Norbert Lourijsen, Frans Pegt, Eric van der Sande
Lacoste, Menno Velthuys, Therus Vosmaer en nog
vele anderen

Vormgeving: Hans Eysink Smeets & Bertil Lie-Kwie
Boekproductie: Ar Nederhof, Amsterdam
Zetwerk & druk: Groenevelt bv, Landgraaf
Bindwerk: Van Strien, Dordrecht

Uitgave: Koninklijke Roei- & Zeilvereniging *Het
Spaarne*, Marisplein 5, 2102 AC Heemstede, 1985

Overname, in welke vorm ook, zonder schriftelijke
toestemming van de uitgever is verboden.

© K.R. & Z.V. Het Spaarne

Dit boek is mede tot stand gekomen door de sponso-
ring van de

ABN Bank

K.R. & Z.V. HET SPAARNE 1885-1985

